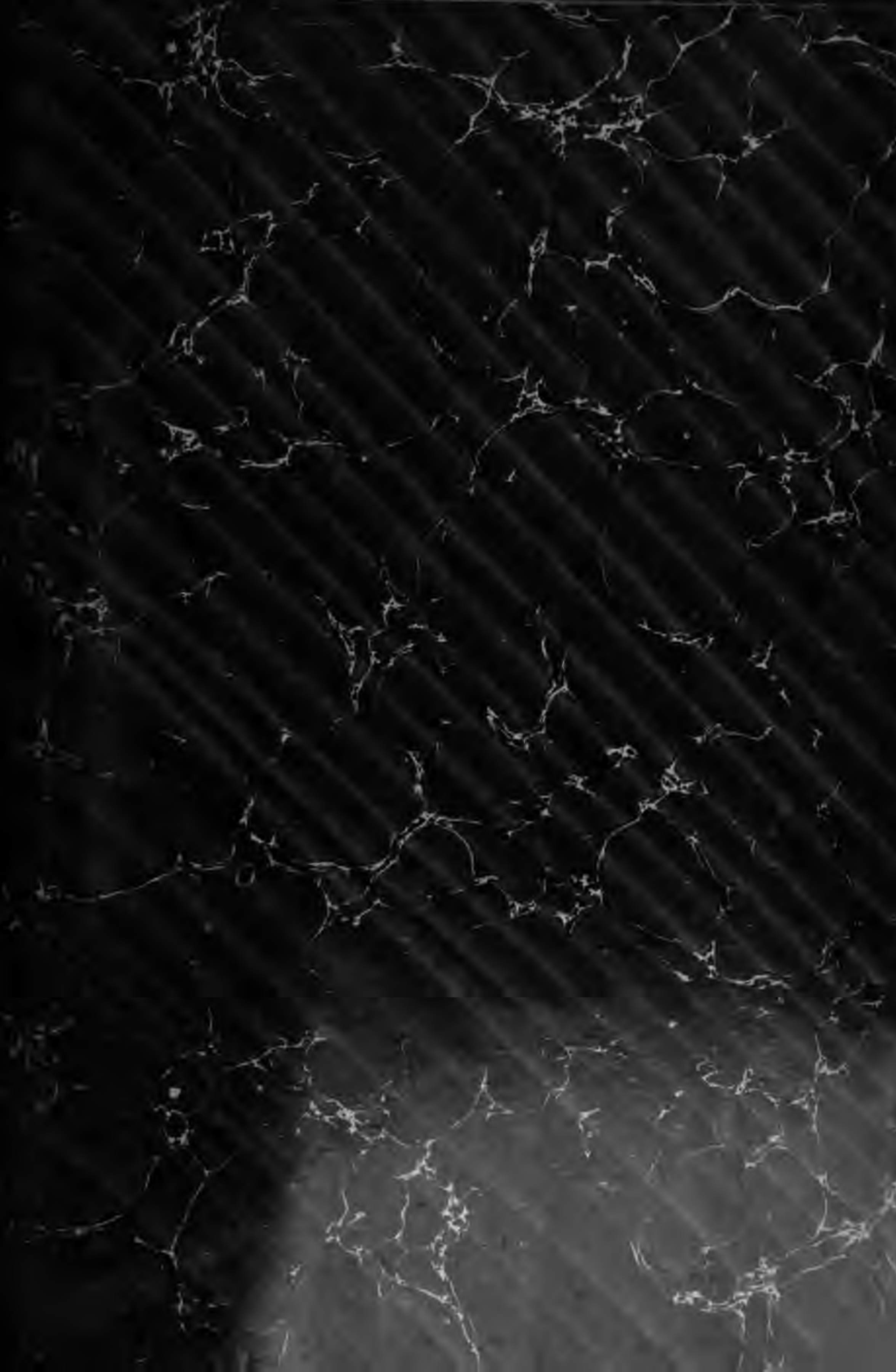

Drenthe

RIJKSARCHIEF IN DRENTE.

DE

Archieven der besturen in Drente

VAN HET

Ned. Herv. Kerkgenootschap,

berustende in het

depôt van 's rijks archieven

in Drente,

DOOR

Mr. J. G. C. JOOSTING,

Rijksarchivaris in Drente.

BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
voorheen
E. J. BRILL. — LEIDEN.
1907.

INLEIDING [1]).

Had Drente in het wereldlijke den bisschop van Utrecht tot landsheer, ook in het kerkelijke behoorde het tot genoemd bisdom en wel tot het archidiaconaat van den proost van St. Marie te Utrecht. Deze werd vertegenwoordigd door een landdeken, tot welke functie in den regel geroepen werd de pastoor van een der 6 oude kerspelkerken (Anlo, Gieten, Odoorn, Rolde, Vries, Zuidlaren) of wel de pastoor der kapittelkerk te Steenwijk.

Al spoedig schijnen meerdere kerspelen gesticht te zijn en zoo bedroeg hun aantal in het einde der 16de eeuw ongeveer veertig.

Na de verheffing in 1559 van het bisdom Utrecht tot aartsbisdom en de instelling van 5 nieuwe bisdommen (Haarlem, Middelburg, Deventer, Groningen en Leeuwarden) werd in 1561, bij de vaststelling van het gebied van het bisdom Groningen, Drente daartoe gerekend. Doch eerst 7 jaren later werd uitvoering aan dit pauselijk voorschrift gegeven.

In verband met den Drentschen aard, die zeer afkeerig zich toont van iedere wijziging in een bestaanden toestand, van iedere afwijking ook van een eenmaal aangenomen begrip, vond de Kerkhervorming waarschijnlijk in Drente geen vruchtbaren bodem [2]).

Het ware misschien de vraag geweest, of het Roomsch Katholi-

---

[1]) Vergelijk hierbij het Overzigt der kerkelijke geschiedenis van Drenthe door J. S. MAGNIN, Groningen, 1855.

[2]) Dit conservatisme wordt niet alleen nu, maar werd ook eene eeuw geleden gevonden (Tegenw. Staat van Drenthe, bladz. 158). Daarom acht ik het vooralsnog niet waarschijnlijk, dat de Hervorming in Drente terstond grooten ingang vond. Wel zegt PICARDT (Chronijck, bladz. 216) op het jaar 1529, dat „te deser tijdt. . . . seer vele ingesetenen soo geestlicke als werelt„licke de Reformatie aennamen",doch meerdere zekerheid schijnt mij gewenscht. MAGNIN (Kloosters, 2de druk, bladz. 255—257) deelt mede een adres uit dienzelfden tijd van de abdis en de kloosterlingen te Assen aan den drost,

cisme niet op den duur de overhand hadde behouden, wanneer niet van hooger hand de invoering der Hervorming ware gelast. In Mei 1598 treedt de stadhouder WILHELM LUDWIG, graaf van Nassau, in opdracht der Staten-Generaal, met kracht op tot wijziging der religie; en al vrij spoedig was Drente *officieel* de Hervormde leer toegedaan. Het duurde echter nog geruimen tijd, voordat inderdaad de Hervorming voltrokken was. Eerst van 1638 dagteekent de Kerkenorde, door Ridderschap en Eigenerfden vastgesteld op hunnen landdag van 13 Februari. Het spreekt echter van zelf, dat in die 40 jaren, in aansluiting aan hetgeen ook in de andere provinciën geschied was, zich langzamerhand ontwikkeld had eene inrichting der Gereformeerde kerk, die door de kerkenorde gehandhaafd werd.

Gelijk elders waren verschillende gemeenten vereenigd tot classes, oorspronkelijk 2 (Ooster- en Westerclassis), later 3 (Emmana, Meppelana, Roldana) in getal. Ieder der classes vaardigde eenige predikanten uit haar midden af tot eene provinciale synode. Daarenboven ontmoeten wij in de synoden vertegenwoordigers van den stadhouder en van 't landschap Drente. En zoo sterk was zelfs de band, die de synode verbond met het wereldlijk bestuur (vertegenwoordigd door Ridderschap en Eigenerfden en Drost en Gedeputeerden), dat de oproeping tot hare

---

waarin zij klagen, dat „nue heyden, nae den tydtverloep ende Luetteriaensscher „ketterye, alle geestelycheyden verdrukt ind vernedert worden", en besluit daaruit, dat de Hervorming in Drente geen trageren voortgang heeft gemaakt dan in andere gewesten, integendeel! 't Kan zijn; maar men vergete niet, dat in een request de zaken soms zwarter worden voorgesteld, dan zij inderdaad zijn.

Meer aannemelijk schijnen mij de woorden van den abt van Aduard: „Econtra praefatum monasterium Assen non dissimili necessitati obnoxium „est, non quod reditibus destituatur quos sufficientes habet, sed, quod peius „est, penuria sacrarum virginum ita laborat, propterea quod omnia hic diversis „haeresibus infesta sunt et amor profitendae religionis apud seculares valde „refriguit . . . ." (schrijven dd. 8 Mei 1559 aan den elect van Munster, vgl. Blok, Archivalia Duitschland 1886/7, bladz. 194/5 N°. 81). In dat tijdsverloop van 80 jaren kan veel veranderd zijn, kan de Hervorming zich zeer hebben uitgebreid. Echter niet duurzaam; dit althans zou men opmaken uit het feit, dat invoering der Hervorming van hooger hand noodig was; terwijl ook de berichten uit het begin der 17de eeuw doen twijfelen, of in dien tijd de Hervormden de meerderheid vormden.

vergaderingen uitging van Drost en Gedeputeerden en dat ook het archief der synode bewaard werd ter secretarie van 't landschap. Het beheer van het pensioenfonds voor de weduwen en weezen van predikanten, overleden in de uitoefening hunner functie in Drente, was dan ook onder toezicht der synode toevertrouwd aan den secretaris van 't landschap, later aan den klerk ter landschapssecretarie.

Niet onvermeld mag echter blijven, dat ook in de eerste jaren na de Hervorming er op kerkelijk gebied een band bestond tusschen Groningen en Drente. Drente werd ook in dit opzicht niet voor vol aangezien en zoo traden vele jaren achtereen Groningsche predikanten namens den stadhouder op in de vergaderingen der Drentsche leeraren. Eerst na 1619 werd dit anders [1]).

De Drentsche synode bleef bestaan tot in het begin der 19de eeuw, doch in de woelige tijden van 't laatst der 18de eeuw waren hare vergaderingen zeer zeldzaam en werden soms in jaren niet gehouden.

Het algemeen reglement op het bestuur der Hervormde Kerk in de Nederlanden dd. 7 Januari 1816 bracht in die kerk meerdere eenheid. Lag vroeger de groote macht bij de provinciale synoden, deze werd overgebracht bij de Algemeene synode, die te 's Gravenhage zoude zetelen en voortaan geregeld eenmaal 's jaars zou bijeenkomen. Hetzelfde verschijnsel, dat zich openbaarde op staatkundig gebied, zien wij ook doorbreken in het kerkelijke: meerdere centralisatie met behoud van eenige autonomie van de vroeger souvereine besturen.

Bij genoemd reglement en bij artt. 10 en 11 van de instructie voor de secretarissen enz. der kerkelijke collegiën d.d. 24 Februari 1816, N°. 1, werd den secretarissen opgedragen de zorg voor de archieven hunner respectieve colleges en de overname van de bestaande synodale en classicale colleges van „de archieven", „welke hen concerneren". In Drente hebben deze voorschriften aanleiding gegeven tot eene minder aangename briefwisseling van het Provinciaal Kerkbestuur en zijn secretaris met verschillende autoriteiten. Omstreeks het midden der 19de eeuw bestond bij

1) Reitsma en van Veen, Acta der provinciale en particuliere synoden, deel VIII, Voorbericht bladz. VI—VIII.

het bestuur de overtuiging van het nut, dat het bezit van de archieven der voormalige provinciale synode kon hebben voor zijne administratie. Zijn secretaris richtte zich daarom tot den Gouverneur van Drente, diens tusschenkomst inroepende „ten „einde... aan Z. E. W. worden ter hand gesteld de prothocollen „en alle verdere stukken, rakende de voormalige Drenthsche „synode, welke in het provinciaal archief van dit gewest be„rustende zijn". Gedeputeerde Staten, bij wie de Gouverneur de zaak overbracht, verklaarden zich echter tegen afgifte, op grond dat in 1816 de Drentsche synode niet meer zou hebben bestaan en dus haar archief niet zoude vallen onder de bovengenoemde artikelen. De secretaris van het Provinciaal Kerkbestuur kwam hiertegen op, bewerende dat eerst door het Algemeen Reglement van 1816 de verschillende provinciale synoden, en dus ook de Drentsche, waren opgeheven en vervangen door de provinciale kerkbesturen. Voorts betoogde hij, dat de synode, al had zij niet meer vergaderd sedert 1809, toch had voortbestaan, zooals bleek uit verschillende in 1809 – 1814 bij haar ingekomen stukken „van het hooge landsbestuur". Als proeve daarvan werd overgelegd eene circulaire d.d. 5 Maart 1814 van den Commissaris-generaal voor de binnenlandsche zaken, houdende uitdrukkelijk adres aan de synode van Drente.

Hoe belangrijk de verdere stukken, deze zaak betreffende, zijn, voor ons doel is het genoeg te weten, dat de pogingen van het Provinciaal Kerkbestuur, daarna nog aangewend bij de Gedeputeerde Staten, den Minister van Justitie (als tevens belast met het departement voor de zaken van den Hervormden eeredienst), den Minister van Binnenlandsche Zaken, de Provinciale Staten van Drente en den Minister van Financiën (voorloopig belast met het bestuur van het departement voor de zaken van den Hervormden eeredienst enz.), vruchteloos bleven.

Nu kan niet ontkend worden, dat de provinciale kerkbesturen de onmiddellijke voortzetting waren van de provinciale synoden, — evenmin, dat de bovenaangehaalde artikelen uit de instructie voor de secretarissen der kerkelijke besturen ongetwijfeld ten doel hadden de provinciale kerkbesturen tot de uitoefening hunner werkzaamheden in staat te stellen, door aan hen toe te wijzen de archieven hunner voorgangers. Naar den geest der

bewuste artikelen kon dus zeer zeker het provinciaal kerkbestuur de afgifte van het archief der Drentsche synode vragen. Het beroep op het niet-bestaan der synode in 1816 mag verworpen worden als onjuist. Wij moeten dan ook, om de houding der genoemde autoriteiten te begrijpen, rekening houden met 2 zaken: 1. de ongeneigdheid, die bij iedereen bestaat tot afgifte van iets dat men bezit; en 2. de omstandigheid, dat het archief der Drentsche synode sedert den aanvang geborgen was in en beschouwd werd als deel uit te maken van de archieven der provincie. Welke der beide beweegredenen het zwaarst heeft gewogen is uitteraard niet te zeggen, maar dat wij ons thans verheugen mogen over de weigering der afgifte is onloochenbaar.

Immers de archieven der kerkelijke besturen werden niet verzorgd, zooals een archief behandeld moet worden, zal het niet verloren gaan of althans verminkt worden. En al genoten de de archieven der provincie ook niet eene bewaring zooals behoorde, zij ondervonden toch eene tamelijke verzorging en stonden niet zóózeer aan gedurige verhuizing bloot. Bovendien mag niet vergeten worden, dat de Minister van Binnenlandsche Zaken, bij zijne weigering van interventie tot afgifte, aanbood zijne tusschenkomst, opdat het Provinciaal Kerkbestuur „afschriften" zou ontvangen „van de meest belangrijke stukken, waarvan „afgifte wordt verlangd". Het kerkbestuur ging hierop niet in, omdat het meende zijn macht te overschrijden, wanneer het zijn recht op de oorspronkelijke stukken opgaf en met afschriften genoegen nam. En zoo eindigde de driejarige strijd om het bezit van 't archief der Drentsche synode in 1853 hiermede, dat het Provinciaal Kerkbestuur tegen zijn zin berustte in de ontbering.

Het synodaal archief bleef dus berusten in de provinciale archieven, het ging daarmede over aan het Rijk, toen in 1879 de Staten van Drente hun oud-archief overdroegen aan het Rijk.

Het archief van het Provinciaal Kerkbestuur is, toen het in 1892/3 in bruikleen gegeven werd aan 't Rijk, nagezien door den toenmaligen scriba Ds. B. Sanders en den toenmaligen rijksarchivaris in Drente Mr. S. Gratama. Voorzoover beide heeren van meening waren, dat stukken als onbelangrijk konden vernietigd worden, is dit geschied. 't Alzoo gezuiverde archief is daarop in bruikleen ontvangen.

De archieven der classes werden, voorzoover bekend is, steeds bewaard ten huize van de scribae. Bij verwisseling van functionaris moest het archief worden overgebracht van de eene pastorie naar de andere. Was zulk eene verhuizing al niet gewenscht, de vochtigheid van sommige pastorieën, gevoegd bij de weinige belangstelling van vele scribae voor de aan hunne zorgen toevertrouwde schatten, maakte, dat de classicale archieven zeer geschonden tot ons zijn gekomen.

In de jaarlijksche vergadering der rijksarchivarissen van 1899 werden, in opdracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken, besproken de maatregelen, die genomen konden worden tot betere bewaring en ordening der kerkelijke archieven.

Om den toestand in Drente te kennen, richtte ik daarom op 25 April 1898 tot alle kerkelijke besturen eene circulaire met verzoek om inlichtingen. Tevens meende ik goed te doen, de classicale besturen opmerkzaam te maken op de gelegenheid, hunne archieven in bruikleen af te staan aan het Rijk. Het gevolg is geweest, dat alle drie Drentsche classes de aangeboden bewaring hebben aangenomen: Emmen en Assen, voorzoover betreft haar oud-archief, Meppel voor haar archief tot c. 1890.

Bij de inventariseering dier archieven bleek, hoezeer de verhuizingen, indertijd op hen toegepast, nadeelig hebben gewerkt. Van het oud-archief der classis Emmana zijn alleen de resolutiën der classis bewaard gebleven; het oud-archief der classis Meppelana is ongetwijfeld veel uitgebreider geweest, althans zijn de afschriften van vele synodale resolutiën verloren gegaan, en dat misschien andere stukken denzelfden weg zijn gevolgd, mag gevreesd worden; het archief der classis Roldana (thans classis Assen) is nog het volledigst, maar ook daarover valt een en ander op te merken.

Het oudste deel der resolutiën (over 1603—1624) berust in het Provinciaal Museum van oudheden in Drente; ten onrechte, gelijk uit zijne lotswisselingen blijkt. Het berustte in 1867 nog in het archief der classis Roldana. In het laatst van dat jaar vroeg Ds. Lesturgeon te Zweelo aan den scriba, Ds. Brouwer te Annerveen, inzage dier resolutiën „voor een werk dat hij onder„handen had. Bij schrijven van 22 Januari '68 zond ik hem het „oudste protocol der classis Roldana, met verzoek om terugzen-

„ding na gemaakt gebruik. ZEd. overleed, doch aan mijn ver-„zoek was niet voldaan" [1]). Ds. LESTURGEON overleed 14 Juni 1878, de scriba stelde geen pogingen in 't werk, het deel resolutiën weder met het archief der classis te vereenigen. 4 Juni 1879 werd LESTURGEON's bibliotheek verkocht en 10 Augustus d.a.v. kocht het bestuur van het Provinciaal Museum van oudheden in Drente van een opkooper te Hoogeveen, daarop attent gemaakt door den heer A. STEENBERGEN aldaar, eene verzameling oude papieren, afkomstig uit den boedel van Ds. LESTURGEON, en daaronder het bewuste deel der classicale resolutiën [2]).

Het archief der classis Roldana is ongetwijfeld het meest volledige; toch dringt zich ook hieromtrent de vraag bij ons op, of niet eenige (vele?) stukken verloren zijn gegaan. De synodale resolutiën zijn ook hier niet volledig aanwezig, er kan dus meer zijn verloren gegaan en de afwezigheid van zorg van den scriba Ds. BROUWER met betrekking tot de classicale resolutiën doet ons twijfelen, of het verdere deel van het archief zich in grootere belangstelling van zijn kant mocht verheugen.

De archieven der pastorieën, kerkeraden, diaconieën [3]) en kerkvoogdijen, of juister gezegd de fragmenten dier archieven, die tot ons zijn gekomen, zijn geschonken door de kerkelijke besturen (Nijeveen, Roden) of door particulieren, die in het bezit dier stukken waren gekomen. Slechts een enkel stuk berustte in het depôt van 's rijks archieven of is afkomstig van een classicaal archief. Nadere toelichtingen hieromtrent schijnen overbodig.

Voor verdere inlichtingen omtrent de kerkelijke archieven in Drente kan verwezen worden naar het rapport daarover uitgebracht door mijn ambtsvoorganger Mr. S. GRATAMA (zie bijlage IV bij zijn jaarverslag over 1890), terwijl een algemeen overzicht omtrent de regeling te vinden is in de bijlagen tot de notulen van de vergadering der rijksarchivarissen in 1899.

---

[1]) Brief van Ds. BROUWER aan den rijksarchivaris in Drente, dd. 10 Februari 1890.

[2]) Onderhandelingen, gevoerd met het doel, dat deze resolutiën vereenigd zouden worden met het archief der classis Roldana, zijn mislukt.

[3]) Diakenen vormden afzonderlijke archieven.

INVENTARIS.

A. ARCHIEVEN VAN PROVINCIALE KERKBESTUREN.

N.B. Nadat graaf WILLEM LODEWIJK VAN NASSAU, als stadhouder van Friesland, Groningen enz., ingevolge last der Staten-Generaal, op 10 Mei 1598 de reformatie voor Drente had afgekondigd, richtte hij op 15 Mei d. a. v. een schrijven aan MENSO ALTING, predikant te Emden hem noodigend op den „eersten classicali „conventu" [1]). Deze bijeenkomst, op 12 Augustus d. a. v. te Rolde gehouden, was de eerste der Drentschen synoden. Werd eerst de naam „classis" gebruikt, vrij spoedig (1603) werd hij gewijzigd in „classis generalis", ter onderscheiding van de onder deze classis ressorteerende kerkvergaderingen, eveneens „classis" geheeten. Overeenkomstig de terminologie, in andere provinciën in gebruik, werd later gesproken van „synodus" [2]).

In 1816 werd door koning WILLEM I vastgesteld het Algemeen Reglement voor de Ned. Hervormde kerk. De provinciale synoden werden toen vervangen door provinciale kerkbesturen.

I. Archief der classis (generalis), later provinciale synode, van Drente. 1598—1815.

N.B. De stukken, behoorende tot het archief der classis (generalis), later provinciale synode, van Drente zijn afkomstig uit de staten-archieven van Drente, tenzij het tegendeel is aangegeven.

[1]) MAGNIN, Kerkelijke geschiedenis van Drenthe, Bijlagen bladz. 58. — ALTING was blijkbaar verhinderd; wel waren tegenwoordig FEICO RUARDI en Mr. JOCHIMUS WERNERI, predikanten te Groningen.

[2]) Van 1608—1610 werd gesproken van „synodus", van 1611—1616 daarentegen weder van „classis generalis"; sedert 1618 van „synodus".

1. Protocol der resolutiën van de synode. 12 Augustus 1598—1809 Augustus 17.

4 deelen.

2. Stukken betreffende het verhandelde op de vergaderingen der synode d.d. 12 Augustus 1598, 30 September 1600, 1 November 1602 en 1657.

1 omslag.

N.B. Deze stukken bestaan uit:

a. opname der stemming over een praeses en scriba, 1598;

b. het formulier van den eed, af te leggen door de Roomsche priesters bij hunne opname in de Gereformeerde kerk, 1598;

c. minuteele aanschrijving namens den drost aan de schulten betreffende de verdeeling der uitgezaaide veldvruchten tusschen de pastoors en de predikanten, 1598;

d. afschrift van het placcaat d.d. 29 Sept. 1600 van den stadhouder betreffende de bevestiging der huwelijken, den kinderdoop en de geestelijke goederen, (c. 1600);

e. eene ontwerp-verdeeling van Drente in 3 classes, 1602;

f. getuigen-verklaringen betreffende de making van een legaat aan de armen te Dalen, 1657.

3. „Credentialen van de gecommitteerde predigers op de „sinoden". „F". — Geloofsbrieven, door de Drentsche classes medegegeven aan hare afgevaardigden naar de vergaderingen der synode. 1624—1784.

1 portefeuille.

N.B. De geloofsbrief d.d. 1784 is overgenomen van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente.

4. „Ecclesiastique defecten ende gravamina". — Rapporten omtrent de gebreken van kerkelijken aard, bevonden bij de gehouden kerkvisitatiën, door de visitatoren ingezonden bij de synode (en gedeeltelijk voorzien van aanteekeningen omtrent de daarop gevallen besluiten) 1634, 1636, 1638, 1644, 1648—1650, 1664, 1665, 1669, 1671, 1675, (1677?), 1680, 1682, 1683, 1689, 1693, 1695, 1697.

1 portefeuille.

N.B. Van het rapport van 1636 is ook een afschrift hier aanwezig; dat van 1669 is niet onderteekend; dat van 1693 is voorzien van aanteekeningen betreffende de resumtie ervan door Drost en Gedeputeerden.

5. Handelingen van de afgevaardigden der verschillende provinciale synoden „om t' visiteren de acten en stucken sijnodi „nationalis Dordracensæ end volgens tot Leijden de originale „stucken van de laetste oversetting van den Bibel" (visie der autographa). 1647, 1665, 1674 (fragment), 1677.

1 omslag.

N.B. Bij de handelingen d.d. 1647 de brief, waarbij Drente's afgevaardigde 't stuk aan de synode inzendt. — De handelingen d.d. 1674 en 1677 zijn in afschrift.

6. Dankzeggingsbrieven van de Guliksche synode aan de Drentsche voor de gelden, gezonden voor het onderhoud harer predikanten en schoolmeesters over 1755, 1757, 1758, 1765, 1767, 1768, 1778—1780; onder aanbeveling voor het vervolg. Met de kwijtingen door die predikanten en schoolmeesters. 1756, 1759, 1766, 1768, 1769, 1779-1781.

1 portefeuille.

7. Stukken ingekomen bij de synode, met minute van een uitgegaan stuk. 29 Augustus 1611—1815 Februari 8.

1 portefeuille (gedeeltelijk verbroken lias).

N.B. In het begin der 17de eeuw was het gewoonte deze stukken te liasseeren; na het overlijden van den landschapssecretaris HUBERTUS WEYNICHMAN (1628), die namens Drost en Gedeputeerden ter synode verscheen, werd deze gewoonte prijsgegeven. Af en toe werd echter nog een stuk aan de lias gehecht. De lias loopt door tot 21 November 1631, terwijl de niet-geliasseerde serie begint met 29 Juni 1629.

De stukken d.d. 1784—1815 zijn overgenomen van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente. — De minute d.d. 22 September 1761 is geschonken door den heer J. Homan Kymmell te Smilde.

Niet alle stukken dragen adres aan de synode.

Hierbij zijn ook aanwezig 2 brieven van de Gouvernante ANNA d.d. 27 Augustus en 8 November 1757, houdende respectievelijk commissie op den graaf VAN STYRUM om haar te vertegenwoordigen op de synode en dankbetuiging voor het waarnemen dier commissie.

8. „Canones Synodi". — „Oordeel" der Nationale Synode te Dordrecht „over de bekende vijf hooft-stucken der leere, daervan

„in de Gereformeerde kercken deser Vereenichde Nederlanden „verschil is gevallen"; met achtergeschreven verklaring van instemming hiermede, onderteekend door de predikanten, dienstdoende in Drente. 1619—1805.

2 deelen.

9. Afschrift der „Kercken-ordre der landtschap Drenthe", vastgesteld door Ridderschap en Eigenerfden op den landdag d.d. 13 Februari 1638. c. 1638.

1 stuk.

N.B. Dit stuk is een gelijktijdig niet-officieel afschrift, vervaardigd ter secretarie van het landschap. In 1829 nog in het provinciaal archief aanwezig, is het in 1900 bevonden in het archief der classis Assen.

10. Stukken betreffende het geschil tusschen O. Boëthius en J. Molanus, beiden predikant te Coevorden, en eerstgenoemde en den kerkeraad ter plaatse, naar aanleiding van Boëthius' optreden als mensch en als predikant. 1643.

1 dossier.

11. Stukken betreffende de op Gerhardus Lucae Fledderus, predikant te Vledder, wegens valschheid in geschrifte toegepaste censuur en zijne afzetting. 1677/8. Met retroacta omtrent zijn gedrag ook in 1675/6.

1 dossier.

12. Minuteel praeadvies omtrent de vraag: welke der ontworpen berijmingen der Psalmen de voorkeur verdient, door gecommitteerden der synode uitgebracht aan Drost en Gedeputeerden; met eenige stukken ter zake ingekomen bij (den secretaris der commissie?) Mr. C. W. Ellents. 1764.

1 dossier.

N.B. Het minuteel praeadvies is opgesteld door Mr. C. W. Ellents. Het bij Drost en Gedeputeerden ingeleverd exemplaar vindt men in de Staten-archieven (Kerkel. Zaken, i. v. Psalmberijming).

13. Opgaven omtrent de vraag, in hoeverre de predikantstractementen uit geestelijke goederen betaald worden, door de kerspelen ingezonden bij de visitatoren der synode,

ingevolge publicatie van het Uitvoerend Bewind d.d. 31 Maart 1801. 1801.

1 omslag.

N.B. Deze stukken zijn overgenomen van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente.

Ontbreekt de opgave voor Vries [1]).

In verband met het 4[de] additioneel artikel tot de acte van Staatsregeling van 1798, waarbij „alle geestelijke goederen en fondsen, „waaruit te vooren de tractamenten of pensioenen van leeraren of „hoogleeraren der voormaals heerschende kerk betaald werden, „wor„den nationaal verklaard", droeg het Vertegenwoordigend Lichaam aan het Uitvoerend Bewind op, de noodige inlichtingen omtrent die goederen en hunne herkomst in te winnen, „alsmede eene „gelijke opgave van alle betaalingen, welke te vooren door hen" (n.l. de administrateurs dier goederen, de gemeentebesturen enz.) „zijn of nog worden gedaan van tractementen, toelaagen of pen„sioenen aan leeraaren der voormaals heerschende kerk, schoon „die betaalingen uit geene geestelijke goederen en fondsen geschie„den." Het gevolg daarvan was de publicatie van het Uitvoerend Bewind d.d. 31 Maart 1801, waarin de opdracht van het Vertegenwoordigend Lichaam letterlijk werd opgenomen.

14. Rekeningen, met bijlagen, van het pensioenfonds voor weduwen en weezen van predikanten, bij hun overlijden in Drente dienende, ter afsluiting ingediend bij de synode. 1622--1801.

10 portefeuilles.

N.B. Geene rekeningen zijn aanwezig over de jaren 1622—1636, 1660—1662, 1781—1783. Geene bijlagen worden gevonden bij de rekeningen over de jaren 1769—1771, 1784—1786, 1793—1795.

15. „Weduwenboeck van de predigers, waerin de Staet op „de respective weduwenpenningen gestelt is, ingaende int jaer „1623 den 19 Junii". — „Weeduwenboeck van de predigers. „Staet opte predigers respective weduwenpenningen." — Register der staten en rekeningen van het pensioenfonds voor weduwen en weezen van predikanten, bij hun overlijden in Drente dienende, over 1623—1682 en 1703—1747.

2 deelen.

[1]) In het archief der classis Roldana is eene gelijksoortige opgave betreffende Vries aanwezig dd. 1797 (in Inv. N[o] 76).

N.B. Het beheer der weduwenpenningen berustte bij den secretaris, later bij den klerk ter landschapssecretarie. Het 2de deel (1703—1747) is blijkbaar het boek, waarin de rendant zijn beheer noteerde, zoowls uit doorhalingen en wijzigingen te zien is. Onzeker is het, of ook het eerste deel van hem afkomstig is.

II. Archief van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente. 1816—1889.

N.B. De stukken behoorende tot het archief van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente zijn alle door genoemd bestuur in bruikleen afgestaan aan het Rijk. Bovendien werd aan het depôt van 's rijks archieven in Drente in bruikleen gegeven het zilveren zegelstempel van het bestuur.

16. Inventarissen van het archief van het Provinciaal Kerkbestuur, opgemaakt 4 Mei 1852, 5 December 1860 en 1860 (doch gedeeltelijk bijgeschreven tot 1891).

1 omslag.

17. „Protocol der handelingen van het Provinciaal Kerkbe- „stuur van Drenthe". 6 Maart 1816—1865 Februari 7.

2 deelen.

18. Stukken ingekomen bij en minuten van stukken uitgegaan van het Provinciaal Kerkbestuur. 6 Maart 1816—1889 December 27.

18 portefeuilles.

N.B. Alleen is bewaard, wat naar het oordeel van den secretaris van het bestuur Ds. B. Sanders en den rijksarchivaris in Drente Mr. S. Gratama het bewaren waard was; de overige stukken werden in 1892/3, bij de inbruikleengeving aan het Rijk, vernietigd.

19. „Correspondentieboek van het Provinciaal Kerkbestuur". — Protocol van minuten van uitgaande brieven. 18 Januari 1850—1866 December 31.

2 deelen.

20. „Agenda en acta". — Aanteekeningen door den secretaris van het door hem verrichte naar aanleiding van ingekomen stukken en ter uitvoering der besluiten van het Provinciaal Kerkbestuur. 1850—1859.

1 stuk.

21. Correspondentie van het Provinciaal Kerkbestuur en zijn secretaris met de Gedeputeerde Staten en de Staten van Drente, en de Ministers van Justitie, Binnenlandsche Zaken en Financiën, ter opvraging van de protocollen van resolutiën der voormalige Drentsche synode. 1850/3.

1 dossier.

N.B. Deze stukken zijn gemerkt A.—P. Bovendien ligt hierbij een brief van den afgetreden secretaris T. A. Romein aan zijn opvolger betreffende deze zaak.

Het verzoek werd afgewezen (zie hiervoor bladz. 5—7).

22. H. Q. Janssen. Catalogus van het oud synodaal archief. 's Gravenhage, A. van Hoogstraten en Zoon, 1878.

1 deel (gedrukt).

23. Naamlijsten van de leden der collegiën van bestuur der Nederlandsche Hervormde Kerk. 1818—1889.

3 portefeuilles (gedrukt).

24. Handelingen, met bijlagen, van de Algemeene synode der Nederlandsche Hervormde Kerk over 1816—1889. 1819—1889.

107 deelen (gedrukt).

N.B. Van 1862 en 1863 zijn *wel* aanwezig de bijlagen, doch de handelingen ontbreken.

De handelingen van 1865 zijn in duplo aanwezig; de bijlagen van 1869 in triplo. Van 1878, 1880 en 1886 zijn ook de handelingen der buitengewone vergaderingen aanwezig.

25. Registers op de handelingen der Algemeene Christelijke synode van de Hervormde kerk in het koninkrijk der Nederlanden over 1816—1840, 1851—1880. 's Gravenhage 1843, z.j. 1879, 1890.

4 deelen (gedrukt).

26. Vervolgbundel op de Evangelische Gezangen, op last van

de Algemeene synode der Nederlandsche Hervormde kerk uitgegeven ten voordeele van de algemeene fondsen dier kerk. Amterdam, Haarlem, Groningen, 1868.

1 deel (gedrukt).

27. Exposé historique de l'état de l'église réformée des Pays-Bas, pour être présenté de la part de la Réunion Wallonne aux églises réformées étrangères... par la Commission pour les affaires des églises wallonnes des Pays-Bas. Amsterdam, G. van Tyen et fils, 1855.

1 deel (gedrukt).

28. Mr. Is. da Costa. Bedenkingen tegen het synodale plan eener nieuwe nederduitsche vertaling van het Nieuwe Testament. Amsterdam, H. Höveker, 1855.

1 deel (gedrukt).

29. Het Haagsche Genootschap tot verdediging van de Christelijke godsdienst. Gedenkschrift van zijn honderdjarig bestaan, 1785—1885. Leiden, E. J. Brill, 1855.

1 deel (gedrukt).

B. ARCHIEVEN DER CLASSES EN CLASSICALE BESTUREN.

N.B. Op de vergadering „dess classis in der lantschap Drente" d.d. 9 Juni 1601 werd besloten Drente te onderverdeelen in 2 classes onder een classis generalis: een Oosterclassis (omvattende de dingspelen Zuidenveld, Oostermoer en Noordenveld) en een Westerclassis (omvattende de dingspelen van Rolde, Beilen en Diever en de heerlijkheid Ruinen) [1]. Reeds op 5 November 1602 werd echter door de classis generalis eene nieuwe kerkelijke indeeling gemaakt en wel in 3 classes: 1°. die te Meppel vergaderde (omvattende Meppel, Colderveen, Nijeveen, Havelte, Diever, Ruinen, Dwingelo, Blijdenstein (=Ruinerwold), Zuidwolde, Wapserveen, Vledder en Coecange); — 2°. die te Rolde vergaderde (omvattende Rolde, Beilen, Anlo, Zuidlaren, Westerbork, Vries, Norch, Peise, Eelde, Roden, Roderwolde); — 3°. die te Emmen vergaderde (omvattende Emmen, Coevorden, Dalen, Sleen, Zweelo, Oosterhesselen, Roswinkel, Schoonebeek, Odoorn, Borger, Gieten en Gasselte) [2]. In verband met hunne vergaderplaats heetten deze classes respectievelijk: Meppelana, Roldana en Emmana. — Het Algemeen Reglement voor de Nederlandsche Hervormde Kerk d.d. 1816 verlegde voor de tweede en de laatste classes de plaats van bijeenkomst respectievelijk naar Assen en Coevorden, waarom de namen der classes zich wijzigden in classes van Meppel, Assen en Coevorden [3]. De classis van Coevorden nam ongeveer 70 jaren later weder haren ouden naam aan: classis van Emmen [4].

I. Oud-archief der classis Emmana. 1633—1815.

N.B. De stukken behoorende tot het oud-archief der classis Emmana zijn door het Classicaal Bestuur van Emmen in bruikleen.

---

[1]) Reitsma en van Veen, Acta der provinciale synoden, VIII, bladz. 26 § 27.

[2]) A. w. bladz. 49 § 5.

[3]) Magnin, Kerkelijke geschiedenis van Drenthe, bladz. 218.

[4]) In het Jaarboekje voor Drenthe voor 1888 wordt nog melding gemaakt van de classis van Coevorden, in dat voor 1889 van de classis van Emmen.

afgestaan aan het Rijk, voorzoover niet eene andere afkomst is opgegeven.

80. „Protocollum (der resolutiën) classis Emmanae beginnende „met het jaar Onzes Heren J. C. 1633". — 23 Januari 1633—1815 September 7.

2 deelen.

81. Gelijktijdig afschrift van de resolutiën der provinciale synode van Drente d.d. 1805.

1 stuk.

N.B. Afkomstig uit het archief van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente. Dit bezat 3 exemplaren; de 3 classes daarentegen hadden geen exemplaar. Vermoedelijk dus waren de afschriften voor de classes als naar gewoonte vervaardigd, doch niet geëxpedieerd.

II. Archieven der classis Meppelana. 1622—1894.

N.B. De stukken behoorende tot de archieven der classis Meppelana zijn door het Classicaal Bestuur van Meppel in bruikleen afgestaan aan het Rijk, voorzoover niet eene andere afkomst is opgegeven.

---

a. Oud-archief der classis Meppelana. 1622—1815.

82. „Acten des ehrw. classis Meppelanæ vant jaer 1622 sijnen „anfanck nehmende". — Protocol der resolutiën van de classis Meppelana. 8 October 1622—1662 September 21.

1 deel.

N.B. Afkomstig uit het archief der gemeente Meppel. — Achterin het boek zijn, ingevolge besluit der classis d.d. 21 September 1662 (toen tevens besloten werd tot aanschaffing van een nieuw „classicael boeck"), afgeschreven de handelingen der uit de verschillende provinciale synoden gecommitteerden „tot de visie van „de schriften der nationalen sijnodi Dordracenæ gehouden in den

„jaren 1618 ende 1619, berustende in 's Gravenhaghe, ende van „de originele stucken des nieuwen overgesetten bibels, bewaert „werden(de) tot Leijden", van de jaren 1656, 1659, 1662.

Voorin het boek is bij de resolutiën der classis gebonden een gelijktijdig afschrift der kerkenorde d.d. 1638, vervaardigd ter landschapssecretarie.

33. Minute van den geloofsbrief voor de deputaten der classis Meppelana op de synode van Drente. 17 Augustus 1784.

1 stuk.

N.B. Afkomstig uit het rijksarchief in Drente.

34. Verzoekschrift van „de nieuw aangeplante Gereformeerde „gemeente te Halver en Ronsahl in het graafschap Mark, classis „Zuderland", aan de classis Meppel om subsidie voor het onderhoud van haren predikant en haren schoolmeester, 18 Mei 1756. Met ondergeschreven attest door den inspector classis d.d. 22 Mei 1756. 1756.

1 stuk.

N.B. Afkomstig uit het rijksarchief in Drente.

35. Stukken ingekomen bij de classis Meppelana. 2 Februari — 19 Juli 1814.

1 omslag.

N.B. Deze stukken zijn gedrukt en dragen geen adres. Omdat het archief van het genoemd bestuur niet volkomen afgescheiden is gehouden van het archief van den kerkeraad van Meppel, is de plaats dezer stukken onzeker.

36. Gelijktijdige afschriften van de resolutiën der provinciale synode van Drente d.d. 1760, 1769, 1775, 1778, 1781, 1784, 1787, 1805. 1760—1805.

1 portefeuille.

N.B. Zie omtrent het afschrift der resolutiën d.d. 1805 de noot bij N°. 31. — De resolutiën zijn voorzien van de resumtie van Ridderschap en Eigenerfden (behalve die dd. 1805).

Deze afschriften werden aan de leden van de classis Meppelana ter lezing rondgezonden; enkele afschriften dragen aanteekening van de ontvangst- en verzenddagen.

37. Getuigschriften van bekwaamheid als catechiseermeester en van goed gedrag, door kerkelijke autoriteiten in en buiten de classis Meppel afgegeven over 3 December 1790—1815 Juni 12 en ter uitoefening van genoemd ambt in de classis door de betrokken personen overgelegd aan de classis Meppelana.

1 omslag.

38. Stukken betreffende 't geschil, gevoerd voor Ridderschap en Eigenerfden, tusschen de classis Meppelana (later gesteund door de beide andere Drentsche classes) en A. Steenbergen c. u. op het Echtens-Hoogeveen, over de rechtmatigheid der censuur tegen de genoemde echtelieden uitgesproken door den kerkeraad ter plaatse, wegens te vroegen bijslaap. 1785/8.

1 dossier.

39. Uittreksel uit de resolutiën van Ridderschap en Eigenerfden d.d. 15 Januari 1788, bevattende hun besluit op het geïnsereerd rapport van hun gecommitteerden en Drost en Gedeputeerden omtrent 't nader onderzoek der bezwaren, ingebracht tegen geschorste predikanten en andere personen met kerkelijke bedieningen. 1788.

1 stuk.

40. Authentiek afschrift van 't gunstig geapostilleerd request d.d. 1789 van gecommitteerden der drie Drentsche classes aan Ridderschap en Eigenerfden, houdende verzoek om vast pensioen ad *f* 100.— te bepalen voor de weduwen van Drentsche predikanten. 1789.

1 stuk.

41. Stukken betreffende 't verzoek van den kerkeraad van Nijeveen aan den drost, om Jan Manden en Welmer Pieters, gekozen respectievelijk tot ouderling en diaken dier gemeente, te gelasten die posten aan te nemen. 1789/90.

1 dossier.

42. Verslag van de audiëntie door Napoleon I te Breda verleend o. a. aan vertegenwoordigers der Gereformeerde kerken, in April 1810. (1810?).

1 stuk.

b. Archief van de classis plenaire van Meppel. 1816—1889.

N.B. Volgens art. 40 van het Algemeen Reglement voor de Hervormde Kerk in het koninkrijk der Nederlanden behoort tot den werkkring der classicale vergaderingen:

1. het doen van sommige benoemingen;
2. het geven van consideratiën aan de synode over nieuwe reglementen of wijzigingen in bestaande;
3. het opnemen en sluiten der classicale rekeningen;
4. het beraadslagen over wat bevorderen kan de belangen der gezamenlijke of afzonderlijke gemeenten in het classicaal ressort;
5. het in overweging nemen van voorstellen harer leden om ze al of niet door te zenden aan andere kerkbesturen;
6. het opnemen en sluiten van de rekeningen der classicale weduwenbeurzen.

43. „Acta der classicale vergaderingen gehouden te Meppel, „de hoofdplaats der classis". 26 Juni 1816—1875 Juni 30.

1 deel.

44. Stukken, ingekomen bij de classis plenaire van Meppel. 1853—1855, 1858, 1860.

1 omslag.

N.B. Aanwezig zijn van 1853 een stuk zonder N°.; 1854 N°s. 1, 2; 1855 N°s. 1, 2; 1858 N°s. 1—6; 1860 N°s. 6, 7.

45. Jaarverslagen betreffende de belangrijkste verrichtingen van het Classicaal Bestuur van Meppel over 1852/3—1887/8, door zijn scriba uitgebracht aan de classis plenaire van Meppel. 1853—1889.

1 portefeuille.

N.B. Het verslag over 1857/8 ligt op N°. 6 der in 1858 bij de classis plenaire ingekomen stukken (Inv. N°. 44).

Ontbreken de jaarverslagen over 1854/5, 1856/7, 1867/8 — 1870/1, 1874/5, 1877/8, 1878/9.

46. Afschriften der door het Provinciaal Kerkbestuur van Drente goedgekeurde rekeningen van de Drentsche provinciale weduwenbeurs en hare reservekas over 1849/50—1861/2.

1 omslag.

N.B. De rekeningen over 1854/5 en 1859/60 berusten bij de ingekomen stukken der classis plenaire (Inv. N°. 44).

Ontbreekt de rekening over 1857/8.

Bij de rekening over 1858/9 ligt eene verbeterde rekening.

---

c. Archief van het Classicaal Bestuur van Meppel. 1816—1890.

N.B. Volgens art. 43 van het Algemeen Reglement voor de Hervormde Kerk in het koninkrijk der Nederlanden behoort tot den werkkring van de classicale besturen:

1. het toezicht over de gemeenten, predikanten, candidaten, ouderlingen en diakenen;
2. het kennisnemen van geschillen bij of tusschen kerkeraden en tusschen kerkeraden en ringen of ringen onderling;
3. het behandelen van geschillen en van zaken behoorende tot de kerkelijke tucht;
4. het examineeren van hen, die tot het geven van godsdienstonderwijs wenschen te worden toegelaten, en het toelaten der geexamineerden;
5. het waken voor de belangen van vacante gemeenten en van predikantsweduwen en -weezen enz.;
6. het toezicht op de administratie der diaconie en op die der kerkelijke goederen;
7. de erkening van nieuwe gemeenten, de splitsing of vereeniging van bestaande enz.;
8. de vestiging en opheffing van predikantsplaatsen;
9. het jaarlijks geven aan de classicale vergadering van een verslag zijner gewichtigste werkzaamheden;
10. het doen van wat des kerkeraads is in sommige gevallen.

47. Handelingen van het Classicaal Bestuur van Meppel. 30 Maart 1853—1886 Juni 9.

2 deelen.

48. Stukken ingekomen bij het Classicaal Bestuur van Meppel en zijn scriba, door dezen jaarsgewijze bijeengehouden en genummerd. 1818—1890.

25 portefeuilles.

N.B. Ontbreken: van 1819 (Nos. 1—37): Nos. 3, 7, 13, 14, 23, 24, 31, 35 en 36; — 1820 (Nos. 1—26): Nos. 4, 8—12, 14, 16, 18, 19 en 22; — 1821 (Nos. 1—39): Nos. 5, 28, 31, 33 (N°. 15 is aanwezig in N°. 59 van dezen inventaris); — 1822 (. · — . . ?) Nos. 1—10, 12—?; — 1823 (Nos. 1—37): Nos. 1, 4, 5, 11, 13, 16, 17, 19, 24, 30, 32, 35—37; — 1824 (Nos. 1—27): Nos. 4, 5, 6, 7 (?), 20; — 1825 (Nos. 1—31): Nos. 24, 28; — 1826 (Nos. 1—47): Nos. 25, 28, 31 (?), 36, 40, 41, 45, 46; — 1827 (Nos. 1—39): Nos. 3, 5, 8, 15, 16, 23, 25, 27, 29, 30, 34, 36; — 1828 (Nos. 1—48): Nos. 13, 43, 47 (bovendien aanwezig stukken gemerkt N°. . . . ?, 1828); — 1829 (Nos. 1—35): Nos. 30 (?), 34 (?); — 1830 (Nos. 1—30): N°. 13; — 1841 (Nos. 1—32): N°. 12; — 1847: alles; — 1848 (Nos. 1—23): N°. 2; — 1853 (Nos. 1—77): Nos. 1, 49, 63, 64, 76; — 1854 (Nos. 1—77): Nos. 7, 40, 46; — 1855 (Nos. 1—82): N°. 55; — 1856 (Nos. 1—86): Nos. 4 (?), 10, 57, 60, 66, 67; — 1858 (Nos. 1—104); Nos. 1, 3, 9, 10, 43, 103; — 1859 (Nos. 1—123): Nos. 8, 13, 52, 63, 66, 70 (?), 75—77, 81—87, 89 (?), 93 (?); — 1861 (Nos. 1—95): Nos. 64, 66, 70, 78, 79, (in N°. 82: Nos. 88 en 92 en ook van 1862 Nos. 12, 13, 31); — 1862 (Nos. 1—92): Nos. 21, 22, 34, 36, 43, 51, 53, 55, 65, 82, 87, 89; — 1863 (Nos. 1—106): N°. 2 (?), 13, 21, 45, 53, 61, 103 (blijkens aanteekening op 106 gedeeltelijk bij 't Prov. Kerkbestuur gedeeltelijk te Norch berustende); — 1864 (Nos. 1—194): Nos. 15, 47, 65, 68, 72, 79, 87, 89, 94, 96, 108 (alleen de adreszijde aanwezig), 111, 118, 145, 147, 161—163, 168, 180; — 1865: alles; — 1866 (Nos. 1—70): Nos. 3, 30; — 1867 (Nos. 1—116): Nos. 45, 48, 54, 60, 105; — 1868 (Nos. 1—81): Nos. 28, 66, 80; — 1869 (Nos. 1—108): Nos. 9, 15, 16 (gedeeltelijk), 19, 42, 84, 90, 95; — 1870 (Nos. 1—124): Nos. 12, 26, 40, 49, 55, 77, 84, 85, 87, 94—96, 100, 101, 107—109, 111, 112, 117, 120, 122; — 1871, (Nos. 1—177): Nos. 1, 2, 4, 7, 45, 78, 97, 99, 111, 135, 137, 157, 159; — 1872 (Nos. 1—104): Nos. 33, 40, 56, 62, 89, 96, 99; — 1873 (Nos. 1—81): Nos. 5, 8—11, 14, 21, 27, 42, 44, 53, 55, 70, 77; — 1874 (Nos. 1—99): Nos. 18, 28, 63, 64, 69, 74—76, 81, 83, 84, 87—92 (wel is aanwezig een stuk behoorende bij 89), 98; — 1875 (Nos. 1—71): Nos. 13, 15, 24, 35; — 1876 (Nos. 1—78): Nos. 29, 48, 59; — 1877 (Nos. 1—73): 18—20, 22—24, 27—30, 45, 47, 53, 70; — 1878 (Nos. 1—73): Nos. 1, 2, 11, 13, 15—17, 19, 23, 25—28, 31 (doch N°. 30 komt tweemaal voor), 34, 51; — 1879 (Nos. 1—68): Nos. 7 (?), 29, 52; — 1880 (Nos. 1—91): Nos. 24, 25, 31, 45, 75; — 1881 (Nos. 1—108): Nos. 61, 69; — 1882

(N°s. 1—99): N°s. 45, 63, 78; — 1883 (N°s. 1—96): N°s. 6, 22, 82 (N°. 85 komt tweemaal voor); — 1884 (N°s. 1—47): N°s. 18 (?), 31, 34, 42; — 1885 (N°s. 1—73): N°s. 4, 27, 28, 43; — 1886 (N°s. 1—100): N°s. 7, 37, 39, 46, 74, 78; — 1887 (N°s. 1—93): N°s. 24*b*, 45, 53, 74, 92; — 1888 (N°s. 1—117): N°s. 25, 30, 35, 61, 64 bijl. 2 en 4, 86, 105, 112; — 1889 (N°s. 1—128): N°s. 43, 56, bijlage van N°. 99; — 1890 (N°s. 1—104): N°s. 33, 37, 64.

49. Stukken (alle?) ingekomen bij het Classicaal Bestuur van Meppel en zijn scriba, gehouden buiten de door den scriba genummerde stukken, doch door den fungeerenden scriba of later door den scriba Ds. A. W. KAMP voorzien van datum en korte inhoudsopgave. 24 Februari 1816—1846 October 29.

1 portefeuille.

N.B. Bijna de helft der stukken is van 1816 en 1817, van welke jaren geen genummerde stukken bestaan. Uit de stukken d.d. 11 Aug. 1819, 16 Juli en 5 Oct. 1820 e.a. blijkt, dat Ds. KAMP de stukken ingekomen bij het Classicaal Bestuur behandelde als de tekst vermeldt. Hij was echter ook praetor van den ring Meppel en had het archief van den kerkeraad van Meppel onder zich. Stukken van deze beide archieven zijn door mij gevonden in het archief van het Classicaal Bestuur; geheel zeker is het dus niet, dat stukken van die twee archieven hier *niet* tusschen geraakt zijn.

50. Stukken ingekomen bij het Classicaal Bestuur van Meppel en zijn scriba, zonder eenig opschrift of nummer. 31 Maart 1852—1867 November 24, 23 November 1880—1886 October 14.

1 portefeuille.

N.B. Hierbij minuten en afschriften van enkele stukken, vervaardigd door den scriba.

51. „Contraboeck van den scriba van het Klassikaal Bestuur „van Meppel". — Protocol van minuten van brieven, verzonden door het Classicaal Bestuur en zijn scriba. 5 Februari 1853—1889 Juni 21.

19 deelen en deeltjes.

N.B. In deel 2 liggen concepten of afschriften van niet-geprotocolleerde brieven d.d. 21 Maart — 15 Juli 1854. Bij brieven d.d. 30 Mei 1860 eenige stukken. Ontbreken de nummers 1868 N°. 20 — 1869 N°. 22. Bij den brief d.d. 8 Augustus 1879 twee

officieuse brieven (d.d. 8 Augustus en 24 September 1879) aan den scriba. Bij brieven d.d. December 1888 en 13 Februari 1889 officieuse brieven aan den scriba-quaestor.

52. Verslagen van de werkzaamheden van den ring Meppel over 1830—1852, namens dien ring uitgebracht aan het Classicaal Bestuur van Meppel. 1830—1852.

1 portefeuille.

53. Rapporten van gecommitteerden uit het Classicaal Bestuur omtrent de persoonlijke en van kerkeraden in het classicaal ressort omtrent de schriftelijke kerkvisitatiën over 1820—1894; met minuten van de verslagen van het Classicaal Bestuur aan het Provinciaal Kerkbestuur omtrent de kerkvisitatie in zijn ressort over 1823, 1824 en 1890—1894, en een rooster van kerkvisitatoren over 1826—1854. 1821 1895.

1 portefeuille.

N.B, Ontbreken de verslagen over 1822, 1853, 1856—1871, 1874—1889.

54. Rondzendbrieven, door het Classicaal Bestuur gericht aan de predikanten in zijn ressort, met verzoek om opgave van het getal lidmaten der gemeenten; met opgaven der predikanten en met minuten van brieven van het Classicaal Bestuur aan het Provinciaal Kerkbestuur van Drente, waarin de uitslag der telling wordt medegedeeld. 1829—1833, 1835, 1845.

1 omslag.

N.B. Van 1835 zijn alleen aanwezig de opgaven aan het Provinciaal Kerkbestuur; van 1845 ontbreken de opgaven der predikanten.

55. „Tot 1816. Attestatiën der onderscheidene catechiseer„meesters in dit classicaal ressort". — Getuigschriften van bekwaamheid als catechiseermeester en van goed gedrag, door kerkelijke autoriteiten in en buiten de classis Meppel afgegeven over 27 December 1815—1816 November 27 en ter uitoefening van genoemd ambt in de classis door de betrokken personen overgelegd aan het Classicaal Bestuur van Meppel.

1 omslag.

56. „1822 en '25. Verklaringen van EGBERT HOFMAN, KLAAS „SEINEN, *J. H. Kleis en H. Busch*". — Beloften van getrouwe ambtsvervulling als godsdienstonderwijzer, na volbracht examen voor het Classicaal Bestuur van Meppel, aan dat bestuur afgelegd. 1822, 1825, 1885.

1 omslag.

57. „Classificatie der gemeenten in deze classis, met eene „missive daarover aan het Provinciaal Kerkbestuur, voor 1816 „en 1817". — Afschrift en minute van 2 brieven van het Classicaal Bestuur van Meppel aan het Provinciaal Kerkbestuur van Drente, houdende begrooting der gewone classicale kosten voor 1816 en 1817, en omslag daarvan over de gemeenten van genoemd classicaal ressort. 1816.

1 omslag.

58. „1820. Tabellarische opgaven der schaden, door de tier„cering" (n.l. van de nationale schuldbrieven) „in het klassikaal „ressort van Meppel geleden" door de predikanten of de gemeenten, met „toelichtende opmerking en aanwijzing der besluiten, „waarbij schadevergoeding is toegestaan"; ingevuld door de respectieve predikanten. 1820.

1 omslag.

59. „Stukken over Leggelo en Eemster, 1820 en 1821. Litt. B." —Stukken betreffende het geschil tusschen de gemeenten Diever en Dwingelo over de wettigheid van de benoeming door den kerkeraad der eerste gemeente van personen te Leggelo en te Eemster tot ouderling en diaken. 1820/21.

1 dossier.

N.B. Hierbij het besluit d.d. 15 Juli 1817 van den Commissaris-generaal, provisioneel belast met de zaken der Ned. Herv. Kerk enz., waarbij Leggelo en Eemster kerkelijk vereenigd werden met Dwingelo.

60. „Beroepskwestie te Vledder". — Stukken betreffende de al of niet-waarneming der catechisatiën in de vacante gemeente Vledder en de effening der moeilijkheden, ontstaan wegens het niet-ant-

woorden van den beroepen predikant en het verzuimen van het uitbrengen van een ander beroep. 1821.

1 dossier

61. Stukken betreffende de „kwestie tusschen Ds. DE KONING „en Ds. LULOFS te Meppel". 1825.

1 omslag.

N.B. De stukken bestaan uit: brieven van Ds. A. DE KONING te Meppel aan het Classicaal Bestuur, houdende toezending van eene memorie omtrent zijn geschil met Ds. B. LULOFS en den kerkeraad van Meppel, en bericht, dat hij met zijn collega verzoend is, doch niet kan treden in de wijze van verzoening door den kerkeraad gewild.

62. Stukken betreffende het beroepen van een predikant te Zuidwolde en het naar aanleiding daarvan ontstane geschil, tusschen jhr. R. O. VAN HOLTHE TOT ECHTEN te Ruinen en eenige leden van den kerkeraad van Zuidwolde, over het door den eerste gepretendeerde collatierecht. 1827.

1 dossier.

63. Stukken ingekomen bij het Classicaal Bestuur van Meppel en zijn scriba, betreffende het provinciaal predikanten-weduwenfonds. 1850—1856.

1 omslag.

N.B. Hierbij eenige formulieren.

64. „Officieele berigten van de synode en synodale commissie „uit de Kerkelijke Courant". 20 April — 25 Juli 1853.

1 deeltje.

N.B. Dit „recueil" met afschriften is aangelegd door den scriba van het Classicaal Bestuur.

65. Stukken, aanwezig in het archief van het Classicaal Bestuur van Meppel, waarvan het niet zeker is, dat zij bij dat bestuur zijn ingekomen. 7 Januari 1816—1844 Juli 25.

1 portefeuille.

N.B. Deze stukken zijn alle gedrukt en dragen geene aanwijzing, of zij inderdaad bij het Classicaal Bestuur zijn ingekomen.

Waar het archief van dit bestuur niet volkomen afgescheiden is gehouden van de archieven van den ring en van den kerkeraad van Meppel, is de plaats dezer stukken onzeker.

---

d. Archief van den quaestor van het Classicaal Bestuur van Meppel. 1829—1894.

66. Minuten der rekeningen van het Classicaal Bestuur. Met enkele kwijtingen. Laatste kwartaal 1856—1894 laatste kwartaal. 1857—1895.

1 portefeuille.

N.B. Deze rekeningen werden doorgaans in iedere vergadering van het Classicaal Bestuur over het afgeloopen kwartaal afgelegd door zijn scriba-quaestor.

Ontbreken de rekeningen over het 1ste kwartaal 1857 –1858 derde kwartaal. Een net-exemplaar dezer rekeningen, voorzien van kwijting van den quaestor, is niet aanwezig. Waar de quaestor tevens als scriba het archief bewaarde, is de mogelijkheid open, dat deze rekeningen behooren tot het archief van het Classicaal Bestuur.

67. Kwijtingen van den quaestor der classis Meppel door den praeses, wegens honoraria enz. voor de leden van het Classicaal Bestuur en toelagen voor den ring Meppel over 1 Januari 1853—1876 December 31. 1853—1877.

1 deeltje.

68. Aanschrijvingen van den Minister van Financiën aan den scriba-quaestor van het Classicaal Bestuur van Meppel, met toezending van stukken betreffende de kinder-, school- en academiegelden. 1884—1894.

1 omslag.

N.B. Aanwezig zijn slechts stukken d.d. 1884, 1889, 1891, 1893 en 1894.

69. Minuteele staten van kinder-, school- en academiegelden, voor het classicaal ressort van Meppel over de jaren 1829—1894,

opgemaakt door den scriba-quaestor van het Classicaal Bestuur, ter inzending aan het ministerie van financiën. 1829—1894.

1 portefeuille.

70. Staten der kinder-, school- en academiegelden genietenden in de classis Meppel, opgemaakt door den scriba-quaestor van het Classicaal Bestuur. 1873—1894.

1 omslag.

III. Archief der classis Roldana. 1610—1816.

N.B. De stukken behoorende tot het archief der classis Roldana zijn door het Classicaal Bestuur van Assen in bruikleen afgestaan aan het Rijk, voorzoover niet eene andere afkomst is opgeven.

71. „Protocoll (der resolutiën) des erweerdigen classis Rolde". 4 October 1624—1816 April 3.

4 deelen.

N.B. Voorin het 1ste deel (1624—1651) is gehecht een los blad met aanteekeningen van het verhandelde in de vergaderingen der classis van 24 Juli en 4 October 1624, waaraan voorafgaan aanteekeningen van eene vergadering tusschen 18 Februari en 24 Juli 1624.

Ontbraken de notulen over 16 September 1762—1764 prid. Id. Sept. — Het slot van 't 3de deel (1694—1764) sedert 12 December 1762 is afkomstig uit het archief van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente.

In het Prov. Museum van oudheden in Drente is aanwezig het oudste deel der classicale resolutiën over 4 April 1603—1624 Februari 18 (fol. 1—14 ontbreken daaraan); zie bladz. 8—9 hierboven.

72. „Repertorium classicale inde ab anno seculi praeteriti 1694 „die 25 Sept.". — Beknopte alphabetische index op de resolutiën der classis Roldana over 1694—1765. c. 1765.

1 stuk.

73. „Acta deputatorum classis Rholdanae, raekende de prece-

„duren, gehouden over de nominatie van eenen nieuwen prediger „ende sielsorger in de gemeijnte Jesu Christi tot Rolde. Anno „1643 den 16 Junij" [1]).

1 stuk.

74. Oproeping door Drost en Gedeputeerden van A. ALLERSHOFF, schulte te Vries, om op de vergadering der classis te hooren het antwoord door M. MEIJERUS, predikant te Vries, te geven op de tegen hem ingediende remonstrantie. 1646 [2]).

1 stuk.

75. Dankzeggingsbrieven van de Guliksche synode aan de classis Roldana voor de gelden, gezonden voor het onderhoud harer predikanten en schoolmeesters over 1687, 1694, 1697, 1714, 1716, 1720, 1721, 1724, 1726—1729, 1735; onder aanbeveling voor het vervolg. Met opgaven omtrent de verdeeling der gelden uit de Nederlanden ontvangen over 1683, 1714, 1716, 1719—1721, 1724, 1726—1729. 1687—1736.

1 portefeuille.

N.B. Afkomstig uit het archief van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente.

76. Stukken ingekomen bij de classis Roldana. 31 Januari 1732—1815 December 28.

1 portefeuille.

N.B. Afkomstig uit het archief van het Provinciaal Kerkbestuur, met uitzondering van het extract uit de acta der classis Meppelana d.d. 11 Sept. 1800.

Niet alle stukken dragen adres aan de classis van Rolde. Op

---

[1]) Vergelijk de resolutiën der synode d.d. 21 October 1643 art. 50, resol. class. Rold. d.d. 10 Apr.—27 Oct. 1643.

[2]) Vergelijk de resolutiën der synode d.d. 9 April 1646 seq. artt. 73, 74. — Bij gelegenheid der kerkvisitatie hadden de kerkvoogden van Vries zich beklaagd, „datt den voors. schultz, sonder voorweten ende consent van „haer ende het gemeijne cerspell, 5 offte 6 tonnen calx mitt eenige duijff- „steenen voorstpannen ende vlijnten uuijth de kercke aldaer hadde laethen „haelen ende tot sijn profit gebruiket, waervan deselve kerckvogeden ver- „sochten restitutie. — Over welck anbrengen den voors. schultz sick holtt ge- „offenseret t' sijn, alse hetselve tot eenenmael ontkennende, ende hefft „daertegens een schrifftlick antwoort ingebracht".

een stuk d.d. 1810, gericht aan de classis, staat in dorso met potlood aangeteekend: „N.B. Deze stukken gevonden in het „archief, doch schijnen te behooren bij het Klassikaal Bestuur." Het aanwezig zijn van eenige ongeadresseerde stukken doet vermoeden, dat de stukken in het archief van het Provinciaal Kerkbestuur werden gevonden *samengebonden*. Hierbij lag eene circulaire d.d. 27 Hooimaand 1810, gericht „aan de Hervormde Gemeente „te Vries" (zie N°. 148 van dezen inventaris).

77. Bericht van den landdrost van Drente aan den visitator VAN GIFFEN te Vries, dat de Koning het departement zal bezoeken. 1809 [1]).

1 stuk.

78. „Papieren betreffende de classis Roldana impetranten & „het kerspel van Vries gerequireerde", over het recht op het predikantstractement te Vries tijdens de vacature. 1780.

1 dossier.

N.B. Afkomstig van het Provinciaal Kerkbestuur.

79. „Oordeel" der Nationale Synode te Dordrecht „over de „bekende vijf hooft-stucken der leere, daervan in de Gereformeerde „kercken deser Vereenichde Nederlanden verschil is gevallen"; met achtergeschreven verklaring van instemming hiermede, onderteekend door de predikanten en schoolmeesters, dienstdoende in de classis Roldana. 1619—1816.

2 deelen.

N.B. Het eene deel (gemerkt N°. 1) bevat de onderteekeningen der predikanten, het andere (gemerkt N°. 2) die der schoolmeesters. Deel N°. 2 is afkomstig van het Provinciaal Kerkbestuur.

80. Afschrift der „Kerckenordre der landtschap Drenthe", vastgesteld door Ridderschap en Eigenerfden op den landdag d.d. 13 Februari 1638

1 stuk (fragment).

N.B. Dit stuk kan c. 1638 geschreven zijn, wellicht is dit het exemplaar, in 1638 aan de classis Roldana gegeven.

---

[1]) De visitator vertegenwoordigde bij 's konings komst de classis en ontving dan ook daarvoor vergoeding uit „de classicale beurs". Vergelijk resolutiën der classis Roldana d.d. 19 van Grasmaand 1809, art 8.

81. „Repertorium ende kort begrijp van alle sijnodale en-„de landtschaps resolutiën, die van eenigh bijsonder belangh zijn „ende de gemeene kercke Godts in dese landtschap Drenthe „betreffen, genomen t' sedert de gearresteerde kerckenordre van „den jaere 1638 tot den 4 Martij 1679 incluis", — opgemaakt door Gerh. Douius, predikant te Assen, en C. Monter, klerk ter landschapssecretarie, ingevolge opdracht der Drentsche synode d.d. 23 April 1678 art. 17, en ingedeeld overeenkomstig genoemde kerkenorde. 1679.

1 stuk.

N.B. Dit repertorium, voor de synode vervaardigd, zou herzien worden door de classes (syn. res. d.d. 1683 art. 49). In 1684 berustte het in 't archief der classis Roldana (acta cl. Rold. d.d. 7 April 1684 art. 11). Onzeker is het vooralsnog, of het moet worden overgebracht naar het archief der synode.

82. „Kort tafereel van de kerkenorder door het gesag van „de heeren Staten aan de drie classen voorgeschreeven den „10 October 1683".— Afschrift van een overzicht (d.d. 1721 à 1725) van den inhoud der kerkenorder dd. 1638, met opgave der „sijnodale mitsgaders staatsbesluiten", de verschillende artikelen betreffende, en der gewenschte wijzigingen, door de classis van Meppel op last van Drost en Gedeputeerden opgesteld. 1725.

1 stuk.

N.B. Volgens het onderschrift, is dit stuk door A. W. van Eck, predikant te Coecange, in 1725 ontvangen van zijn „mede-„condeputatus" H. Horstenius, predikant te Meppel. Herdruk der kerkenorde, „in verscheiden dingen verbetert en verandert sijnde", was door de synode aangevraagd bij Drost en Gedeputeerden, die toezegden zulks aan Ridderschap en Eigenerfden te zullen voorstellen (syn. resol. d.d. 1721 art. 52). Uit de resolutiën van het bestuur van het landschap blijkt echter van deze zaak niet. En daarom is waarschijnlijk een request gevolgd van de synode; althans kort vóór de synode d.d. 23—28 Januari 1725 ontving de synode eene apostille van Drost en Gedeputeerden betreffende den druk der gewijzigde kerkenorde, en werd besloten tot eene zorgvuldige revisie van dat stuk (syn. resol. d.d. 1725 art. 23). Ingevolge dat besluit zal het in den tekst genoemd stuk zijn vervaardigd.

83. Gelijktijdige afschriften van de resolutiën der provinciale synode van Drente. 1610—1805.

4 portefeuilles.

N.B. Ontbreekt:

het begin en het slot der resolutiën d.d. 1613 en 1663;

het verhandelde door gecommitteerden op 1 Dec. 1614;

de resolutiën van 1619, fol. 1 van 1647, de resolutiën van 1721, 1753, 1758 en 1759 en de handelingen van de synodale commissie d.d. 1779.

Geschonden zijn de resolutiën van 1641 en 1693; van die d.d. 1668 ontbreken folio's 18 en 27, van die d.d. 1678 ontbreekt de helft der eerste bladzijde.

De resolutiën over 1610 — 1624 waren vroeger gebonden in een blad van een antiphonaar.

De resolutiën d.d. 1784, 1787 en 1805 zijn afkomstig uit het archief van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente, waarin meer stukken aanwezig waren, behoorende tot het archief der classis Roldana. Zie voor de resolutiën d.d. 1805 de noot bij N°. 31.

De resolutiën zijn (tot 1697) voorzien van de resumtie van den stadhouder of Drost en Gedeputeerden en sedert 1731 geregeld met ondergeschreven bekrachtiging van het verhandelde door Ridderschap en Eigenerfden.

84. Gelijktijdige afschriften van de resolutiën der provinciale synode van Drente d.d. 1781. 1793.

2 stukken.

N.B. Het doel dezer ongewaarmerkte afschriften, vervaardigd ter landschapssecretarie, is niet bekend.

85. Stukken betreffende het te verhandelen en verhandelde op de provinciale synode van Drente d.d. 1809. 1808/9.

1 omslag.

N.B. Aanwezig zijn:

1. een bij de leden der classis Roldana rondgezonden uittreksel uit 't op 5 October 1808 bij den landdrost in 't departement Drente verhandelde, naar aanleiding van 't verslag omtrent de laatstgehouden kerkvisitatie;

2. afschrift van 't „Rapport van den visitator O. van Giffen „aan den H. E. H. præses der synode H. J. Staverman omtrent „den circulairen brief van de . . . deputaten van de synoden van

„Noord- en Zuid-Holland.... Dordrecht den 25 October 1808 in het „classis van Rolde rondgezonden";

3. afschrift van „Enige articulen opgsteld te Assen den 7 Juni „door de visitatoren, welke betrekking hebben op het synode, „hetwelk den 15 van Oogstm. staat gehouden te worden";

4. „Extract uit de handelingen van de classis ante-synodaal, „gehouden te Vries den 28 van Zomerm. 1809";

5. een (geschonden) afschrift der resolutiën van de synode van 1809;

6. een concept- of minuteele brief d.d. 17 Augustus 1809 dezer synode aan den Minister van Eeredienst en Binnenlandsche Zaken ter toezending van een gewaarmerkt afschrift der resolutiën;

7. afschrift van een besluit van den landdrost d.d. 9 October 1809, naar aanleiding van het op de synode verhandelde.

86. „Staet, in wat voegen de respective predigers-weduwen „sullen werden betaelt van haer achterstallige tractementen tot-„ten jaere 1677 incluis, volgents resolutie van den eerw. sinodo „den 23 Aprilis 1678; en vervolgents, hoe deselve betalinge over „den jare 1678 ende successievelyck voordan sall geschieden"; opgemaakt en aan de respective classes toegezonden door C. Monter, klerk ter landschapssecretarie. 1678.

1 stuk (geschonden).

87. Kwijtingen voor gelden, gestort in betaling of mindering van de bijdragen der classis Roldana aan het pensioenfonds voor weduwen en weezen van predikanten, overleden terwijl zij dienden in 't landschap, voor de jaren 1726—1729, 1780, 1786, 1793—1796, 1798, 1799, 1802, 1803, 1805. 1727—1730, 1781, 1787, 1793—1796, 1798, 1799, 1802, 1803, 1805.

1 omslag.

N.B. Afkomstig van het Provinciaal Kerkbestuur.

88. „Handelingen der predikanten, door de hoge kerkver-„gaderingen van Nederland afgevaardigd tot de visie der auto-„grapha van de Synodus Nationaal van Dordrecht en der laaste „overzetting des bijbels", „aan de 3 classen van Drenthe gerap-„porteerd door J. Snethlage, V. D. M. te Coevorden". 1791.

1 stuk.

89 Afschrift der „Handelingen eener zamenkomst van sommige „leeraren", uit verschillende provinciën bijeengekomen ter bespreking van de gemeenschappelijke belangen. 1797.

1 stuk.

N.B. De bespreking zou geschieden vooral met het oog op het te wachten decreet der Nationale Vergadering „betrekkelijk „tot onze kerkelijke belangens". — Vergelijk hierover Dr. J. Reitsma, Geschiedenis van de Hervorming en de Hervormde Kerk der Nederlanden, 1893, bladz. 340—342 en de daar opgegeven literatuur.

C. ARCHIEVEN VAN PASTORIEËN.

I. In de classis Meppelana.

a. Meppel.

90. Acte van toestemming door den bisschop van Utrecht tot de uitgifte in eeuwigdurende erfpacht van een stuk land behoorend aan de pastorie te Meppel tegen 8 pond 3 oort 's jaars. 1454.

1 charter.

N.B. Zie regest N°. 5.
Afkomstig van den heer P. A. Derks, burgemeester van Nijeveen.

---

b. Nijeveen.

N.B. Nos. 90 en 91 zijn afkomstig van den kerkeraad te Nijeveen.

91. „Dijt is dat tlandt, dat mijn heer weder thoeghemeten is, „dat hij van JAN BARTELS wedder krijcht". 13 April 1635.

1 stuk.

92. Publicatie van gecommitteerden van Ridderschap en Eigenerfden, vorderende inlevering door de ingezetenen bij den schulte ter plaatse van de hun verleende acten van remissie van het hoofdgeld; met ondergeschreven verklaring van den predikant omtrent de bekendmaking. 1744.

1 stuk.

---

c. Vledder.

93. Getuigenverklaring omtrent de verplichting, die zou rusten

op „plaatsen" te Doldersum, om land aldaar, behoorende aan de pastorie van Vledder, te moeten huren. (± 1810).

1 stuk.

94. „Lijste van 't praedikantstractement te Vledder", zooals dit genoten is over 1743—1785, opgemaakt door den predikant. (1785?).

1 stuk.

95. Notarieel transsumpt van 2 acten d.d. 1402 van begiftiging der vicarie op 't O. L. V.-altaar in de kerspelkerk te Vledder en van bekrachtiging hiervan door den bisschop van Utrecht. 1457.

1 charter.

N.B. Zie de regesten Nos. 3, 4 en 6.

Hierbij ligt eene aanteekening van den provincialen archivaris van Drente Mr. H. J. Smidt: „Dit stuk is met anderen, die tot „het archief behoorden, aan mij gegeven den 19 Maart 1861 „door jhr. de Milly te Zuidlaren". — „Gegeven" luidde oorspronkelijk „teruggegeven". Hieruit volgt dus, dat het stuk oorspronkelijk *niet* berustte in het provinciaal archief. Hoe dit stuk uit het archief der pastorie te Vledder geraakte in het bezit van den heer de Milly is niet bekend.

II. In de classis Roldana.

a. Eelde.

N.B. Nos. 96 en 97 zijn afkomstig van de pastorie te Eelde.

96. „Copia van die fundatie van die kerke tot Eelde". „1289". — Afschrift van de acte van schenking d.d. 1289 door Gisebertus de Buchorst „famulus" aan het Duitsche Huis te Utrecht van het patronaatrecht der kerspelkerk te Eelde, en van eene nederduitsche vertaling dier (latijnsche) acte. (17de eeuw).

1 omslag.

N.B. Zie regest N°. 1.

97. „Pastorije off Cluijvinge".— Afschrift der acte van begiftiging d.d. 1402 door Henricus Schultinck van Eelde van 't

St. Catharina-altaar in de kerk aldaar met 't goed Cluwinge, ten behoeve van den vicaris die dat altaar bedient, en van eene nederduitsche vertaling dier (latijnsche) acte. (17de eeuw).

1 stuk.

N.B. Zie regest No. 2.

---

b. Roden.

N.B. Nos. 98—100 zijn afkomstig van de pastorie te Roden.

98. Afkondigingen, in de kerk te Roden afgelezen door den predikant of den schoolmeester. 1806, 1810—1814.

1 omslag.

N.B Hierbij een briefje d.d. 1815 aan den predikant, verzoekende de gemeente op te wekken met betrekking tot eene afkondiging.

99. Stukken betreffende de pogingen, voornamelijk van den predikant van Roden, ter verkrijging van de uitbetaling eener tusschen de pastorie, kerkvoogdij en diaconie mandeelige obligatie van *f* 600.—, in 1657 door Drente uitgegeven, doch in 1808 bij gelegenheid eener conversie verloren geraakt. 1809—1812. Met retroacta over 1802—1808.

1 omslag.

100. Afschriften van:

1. de sententie van Drost en Gedeputeerden d.d. 4 Juni 1738 in 't geschil tusschen G. Camerling, weduwe van den predikant van Sleen Coenraet Wachlo, c.s. en Ds. Jacobus van der Scheer over 't recht op 't predikantstractement in 't gratiejaar (18de eeuw);

2. de missive d.d. 8 Juni 1747 van den scriba der classis Emmana aan den kerkeraad van Coevorden, ter mededeeling van 't oordeel der classis over 's kerkeraads klachten tegen Coevorden's oudsten predikant Ds. van Staveren (18de eeuw);

3. de verdediging bij Drost en Gedeputeerden, d.d. (1750?), van J. van der Scheer te Coevorden tegen de klacht van den predikant aldaar A. Bekkering wegens rustverstoring in den kerkeraad (18de eeuw);

4. de „beswaar-artikelen" d.d. 1751 van de predikanten BEKKERING en CAMERLING te Coevorden „tegens oude en nieuwe kerke-„raadtsleden te Coevorden" (18de eeuw).

1 omslag.

N.B. De nummers 2 en 4 zijn aangeduid als „Copia copiae". Het doel dezer afschriften voor de pastorie te Roden is niet bekend.

De moeilijkheden onder 3 en 4 genoemd hingen samen met elkaar; 't was voor een groot deel eene questie, of de predikanten dan wel de kerkeraad 't voornaamste lid der vereeniging was.

---

c. Vries.

101. Missive van FFREDERICUS BLESSYNCK, deken van Steenwijk, aan den pastoor te Vries, houdende aanmaning om betaling der 3 goudguldens, door de pastorie te Vries jaarlijks verschuldigd aan den deken en 't kapittel van Steenwijk 8 Juli 1578.

1 stuk.

D. ARCHIEVEN VAN GEMEENTEN.

I. In de classis Emmana.

a. Odoorn.

1. Archief van diakenen.

102. Acte van overdracht door Jan Bartels te Odoorn aan de diaconie aldaar van zijn huis en hof met de halve put tegen de door hem aangekochte smidse, belast met eene pacht voor den predikant van Odoorn, behoudens 't schaapschot doch „met de „potinge op boermarke", volgens aangegeven grens. 1760.

1 charter.

N.B. Afkomstig van den heer Wicher Lesschen te Valte.

b. Westerbork.

1. Archief van diakenen.

103. Acte van overdracht door de erfgenamen van wijlen Willem Oostinge te Westerbork aan de diaconie aldaar van de Veenemaet in de marke van Orvelte, mandeelig met Klaas Luighes te Orvelte. 1726.

1 charter.

N.B. Afkomstig van Mr. J. T. Kymmell te Westerbork.

II. In de classis Meppelana.

a. Havelte.

1. Archief van den kerkeraad.

104. Acte van opneming der stemming bij de keuze van een predikant (Rademaker van Zwolle ?). (na 1807 ?).

1 stuk.

N.B. Afkomstig van mejuffrouw L. H. Kymmell te Havelte.

2. Archief van diakenen.

105. Geapostilleerd en geïnsinueerd request van diakenen van Havelte aan den president in 't justitieele van het voormalig gewest Drente, om verlof tot executie van zijn „ordinatoir" d.d. 24 Februari 1800 op hun vorig request, waarbij zij klaagden, dat JAN JANS DE WILDE weigerde borg te stellen, dat hij niet armlastig zou worden. 1800.

1 stuk.

N.B. Bij zijne apostille trok de president zijn „ordinatoir" in en verwees hij partijen naar de ordinaris justitie. De diakenen lieten toen 't request aan DE WILDE beteekenen.
Afkomstig van mejufffrouw L. H. Kymmell te Havelte.

---

b. Nijeveen.

1. Archief van den kerkeraad.

106. Protocol (van den kerkeraad), bevattende:
a. namen der lidmaten, 12 December 1757—1817 April 2; met aanteekeningen omtrent vertrek uit de gemeente tot 1831; *b* namen der gedoopten, 28 Februari 1812—1817 Maart 12; *c.* „kerkenboek van Nieuveen". — Notulen van den kerkeraad 30 Mei 1757—1816 December 1.

1 deel.

N.B. Afkomstig van den kerkeraad (zie 't jaarverslag betreffende het rijksarchief in Drente in 1892).

2. Archief van diakenen.

N.B. De nummers 107—123 zijn afkomstig van den kerkeraad te Nijeveen.

107. Aanteekeningboek der diaconie omtrent alle diaconiezaken, naar rubrieken gerangschikt. 1782—1796.

1 deel.

108. Rekeningen van de diaconie over 3 Juli 1808—1809 December 31, 1 Januari 1814—1815 December 31.

4 deelen.

N.B. De rekeningen zijn niet afgesloten.

109. „Reeckeninge der diakenen sedert den jare 1701".— Processen-verbaal omtrent de afsluiting van de rekeningen der diaconie over 1700—1816. 1701—1817.

1 deel.

N.B. Terwijl over de eerste jaren globale rekeningen worden gegeven, verandert dit reeds spoedig, zoodat over 1705 en later alleen worden medegedeeld de totale sommen van ontvangst en uitgaaf.

110. Stukken betrekkelijk het financieel beheer der diakenen over 1700—1808.

1 omslag.

N.B. Aanwezig zijn:

a. Acte van ontvangst in erfpacht door Eebert Albers en Geesien Hermans e. l. van een stuk grond der diaconie, 1700. Met de acte waarbij Roelof Jans en Geesjen Hermens den opstal op dien grond verkoopen aan Frerick Beerens en Hendrickjen Roelofs e. l., 1708, (in duplo, waarvan het eene exemplaar met achtergeschreven regeling omtrent de naasting der behuizing door de diaconie, 1724);

b. Acte van aankoop door de diaconie van Jantijen Koop wed. Kier Hendriks en haren zoon van eenige tilbare goederen en uitgezaaide rogge; met ondergeschreven kwijting voor den koopprijs, 1744;

c. Acte van aankoop door de diaconie van de op 15 Juni 1748 door 't plaatselijk gerecht voor schuld verkochte goederen van Bartolt Folkeers, 1749;

d. Schuldbekentenis van Y. Koning ten behoeve van Meine Willems voor den koopprijs van een paard, gehecht aan eene beteekende dagvaarding van Y. Koning, om zich te hooren veroordeelen tot betaling van het paard, 1769;

e. Request, met bijlage, van diakenen aan Drost en Gedeputeerden, om goedkeuring eener bijgevoegde (thans niet meer aanwezige) overeenkomst betreffende den verkoop van 4½ akker, waarin de diaconie 2 koeweiden bezat, 1772;

f. „Eventaris van tgeen de diacons... van Nyeveen van de „hooftmomber Jan Jans van 't moeder-lijfstoebehoren ontfangen „hebben", 1799;

g. Aanteekening omtrent den verkoop door de diaconie van eenige roerende goederen, 1808.

111. Beteekend verzoek van diakenen van Nijeveen aan het

gerecht aldaar, om aanzegging aan belanghebbenden van hun aanslag in den hoofdelijken omslag voor 't onderhoud der armen en van executie bij wanbetaling. 1802.

1 stuk.

112. Nota van diakenen van Nijeveen aan den landdrost met opgaven van wat zij zouden te vorderen hebben wegens remissie van den impost op het gemaal en de turf over 1806, 1807, 1810, wanneer zij hunne uitkeeringen niet in geld, maar in natura hadden gedaan. 1810.

1 omslag.

N.B. De nota der diakenen is ter secretarie van het landdrostambt geteekend „N°. 11. Declaratiën van Nieuveen. 1806."

113. Overeenkomsten van diakenen met particulieren tot uitbesteding van bedeelden der diaconie. 1765—1784.

1 omslag.

N.B. Op de laatste acte d.d. 27 December 1784 tevens eene onderhandsche acte, waarbij de diakenen eene keuterij op Nijeveen verburen aan de personen, met wie de uitbestedings-overeenkomst werd aangegaan.

114. Geapostilleerd request van diakenen van Ruinerwold en Nijeveen aan F. A. baron van Dörnberg Heiden, om 't dochtertje van een bedeelde hunner diaconie Folkert Hans met den sterken arm aan den vader te doen ontnemen en te doen brengen te Havelte, waar het kind door hen is uitbesteed, òf wel van den vader borgtocht te eischen voor 't onderhoud van het kind. 1783.

1 stuk.

N.B. De apostille vordert bericht van den vader op 't gedaan verzoek. — v. D. H. was assessor en geëdeputeerde van Drente.

115. Geapostilleerde requesten van diakenen en door de diaconie bedeelden aan Drost en Gedeputeerden, om remissie van 't hoofdgeld voor door die diaconie bedeelden. Met verklaringen door diakenen omtrent de bedeeling. 1748—1789.

1 omslag.

116. Gunstig geapostilleerd request van diakenen aan Ridderschap en Eigenerfden, om eene toelage uit 's landschaps kas voor 't onderhoud van den krankzinnige BERENT JANS BEENS. 1772.

1 stuk.

117. Proces-verbaal van de insinuatie, op vordering der diakenen, tot 't afleggen van den zuiveringseed en van de aflegging van dien eed door ALBERT JANS OTTER, verdacht van trouwbeloften te hebben gedaan aan en bezwangerd te hebben AALTIEN CLASEN, dochter van CLAAS KEISER, „alumnus der diaconie". 1778.

1 stuk.

118 Geïnsinueerde dagvaarding door diakenen van JAN ALBERTS COETSIER c.u. om op een springrocht te getuigen, of zij van een particulier of eene diaconie eenigen onderstand hebben genoten. 1773.

1 stuk.

119. Borgstellingen voor 't onderhoud van van buiten ingekomen personen, wanneer dezen binnen 6 jaren armlastig mochten worden, door verschillende besturen afgegeven ten behoeve der diaconie van Nijeveen. 1734—1810.

1 omslag.

N.B. Voorin een niet geteekend concept voor zulk eene borgstelling d.d. September 1780.

120. Borgstellingen ten behoeve der diaconie voor een deel van de onderhoudskosten van bepaalde personen. 1801, 1810

1 omslag.

121. Geïnsinueerde kennisgevingen van diakenen van Nijeveen aan andere diaconieën, dat zij niet ten hunnen laste nemen de door hen genoemde van buiten ingekomen personen. 1781—1805.

1 omslag.

122. Afschriften van kennisgevingen, aan diakenen van Nijeveen door andere diaconieën geïnsinueerd, dat zij niet ten hunnen laste nemen de door hen genoemde personen uit Nijeveen afkomstig. 1779—1809.

1 omslag.

123. Stukken betreffende geschillen tusschen diakenen van Nijeveen en van andere plaatsen over het onderhoud van armlastigen. 1757—1810.

1 omslag.

III. In de classis Roldana.

a. Assen.

1. Archief van den kerkeraad.

124. Stukken afkomstig van de „Commissie" (uit de leden der Nederduitsch Hervormde gemeente te Assen) „om de voet „en wijze te regelen ten opzichte van de executie der vastgestelde „keur tot vinding van het predikantstractement te Assen". 1813/6.

1 omslag.

NB. Op 14 Juni 1812 had de predikant zich opnieuw aan de gemeente verbonden, na toezegging verkregen te hebben van een jaarlijksch landstractement. Hieraan werd echter niet voldaan, waarom eene commissie in het leven werd geroepen om met den kerkeraad te zorgen, dat de predikant 't hem toekomende ontving. Zoo zijn hier aanwezig: eene lijst, waarnaar een hoofdelijke omslag zou geheven worden over de gemeenteleden (vastgesteld 17 Mei 1813), — eene mededeeling d.d. 12 December 1814 van den Secretaris van Staat voor de Binnenl. Zaken, dat het achterstal moet worden gevorderd van het *Fransche* gouvernement, — eene opgave van Mr. G. Vos van het door hem aan den predikant voorgeschotene „tot voldoening van desselvs agterstallig tracte„ment", goedgekeurd door decommissie in 1816.

125. „Byzondere schoolorde voor Assen".— Reglement op het onderwijs in de openbare scholen te Assen. (begin 19de eeuw).

1 stuk.

NB. De rijksarchivaris in Drente Mr. S. Gratama schreef op dit stuk: „waarschijnlijk na 1816", doch zonder aanwijzing van de gronden, waarop dit vermoeden berustte.

126. Gelijktijdig afschrift van een adres aan den Koning, houdende verzoek „de Protestantsche kerk en het geheele „vaderland voor een concordaat met Rome te bewaren", daar dan

zouden worden geschonden de artikelen 191, 192, 194 der Grondwet en 's Konings eed en waardigheid. (1841 ?).

1 stuk.

NB. In dit stuk worden genoemd het concordaat van 1827, — de tegelijk daarmede afgekondigde bul „Dei ad perpetuam memo„riam" (die maakte, dat 't concordaat niet tot uitvoering kwam), — en de afscheiding van België; het kan dus niet zijn ouder dan 1830. De genoemde stukken verwijzen verder naar de Grondwet van 1840; het kan dus niet zijn jonger dan 1848. Waarschijnlijk is het van 1841, toen paus Gregorius XVI de onderhandelingen weder aanknoopte (Dr. J. Reitsma, Geschied v. d. Hervorming en de Hervormde Kerk in de Nederlanden, 1893, bladz. 396, § 300 noot) en er van Protestantsche zijde algemeen verzet werd aangeteekend tegen het sluiten van een concordaat (Dr. W. J. F. Nuyens, Geschiedenis van het Nederlandsche volk van 1815 tot op onze dagen, II bladz. 157 vlg. en 218 vlg., III bldz. 153; P. Albers S. J., Geschiedenis van het herstel der hiërarchie in de Nederlanden, I bladz. 445, II bladz. 59). Dit adres ging uit van „Nederlandsche Protes„tanten en ingezetenen van Assen"; doch wellicht betrof het eene algemeene petitie van 't Protestantsche deel van Nederland's ingezetenen.

---

b. Roden.

1 Archief van den kerkeraad.

N.B. De nummers 127—130 zijn afkomstig van de pastorie te Roden.

127. Notulen van den kerkeraad. 14 December 1825, 4 Januari 1826.

1 stuk.

128. Stukken ingekomen bij den kerkeraad. 1752, 1815, 1816, 1829.

1 omslag.

NB. Het eerste stuk (d.d. 1752) is een afschrift; behoorde daarbij een begeleidend schrijven?

129. Stukken betreffende het optreden van den kerkeraad

tegen den schoolmeester EITE JACOBS HAGEDOORN, wegens zijn herhaalde dronkenschap, en het hem ten slotte gegeven ontslag. 1789/91.

1 dossier.

130. Bevel van den kerkeraad aan JOHANNES HINDERKS, zich voortaan te onthouden van het geven van catechisatiën of het houden van „andere godsdienstige vergaderingen, in welke hij „zich als spreker en voorbidder gedraagt". 1807.

1 stuk.

2. Archief van diakenen

NB. De Nos. 131—147 zijn afkomstig van de pastorie te Roden.

131. Concepten en minuten van statistische opgaven omtrent de bezittingen en den werkkring der diaconie, opgemaakt ingevolge aanschrijvingen van het bestuur van Drente. 1798, 1815, 1816.

1 omslag.

132. Stukken betreffende 't besluit van eene vergadering der leden van 't Gereformeerd kerkgenootschap te Roden „om het „onderhoud der armen met de fondsen daartoe strekkende" aan zich te behouden. 1800.

1 omslag.

NB. De publicatie van het Uitvoerend Bewind d.d. 15 Juli 1800 bevat „eene wet voor het armenbestuur voor de geheele „republiek", ter uitvoering van art. 48 der algemeene beginselen voor de acte van Staatsregeling d.d. 1 Mei 1798. Volgens art. 12 dier wet bleef aan ieder kerkgenootschap de keuze, zijne behoeftige leden al dan niet te onderhouden. In het laatste geval kwamen de behoeftigen onder het algemeen armbestuur en werden „armen of kinderen van den Staat" (art. 4); de fondsen, waaruit zulke armen onderhouden werden, gingen tevens aan dat bestuur over (art. 7). — Naar aanleiding van de uitvoering der wet, in casu door het Departementaal Bestuur van de Eems, werd het in den tekst genoemd besluit genomen.

133. Beteekende insinuatie van diakenen aan den afgetreden diaken-boekhouder HINDRIK SMEINK te Roden tot betaling van den door hem van JAN LAMBERTS ontvangen, doch niet in zijne

rekening verantwoorden, 1ˢᵗᵉⁿ termijn van de koopsom eener keuterij. 1748.

1 stuk.

134. Overeenkomsten van diakenen van Roden met particulieren aldaar, regelende het recht der diaconie op bepaalde goederen. 1743, 1754, 1759, 1773.

1 omslag.

135. Stukken betreffende de opzegging door diakenen van 't gebruik van eigendommen der diaconie. 1773, 1776.

1 omslag.

136. Geapostilleerd request van diakenen aan Drost en Gedeputeerden, waarbij de diaconie vraagt (en verkrijgt) de opbrengst van 2⅜ waar in het Hoge Holt in de marke van Roden, waarvan de eigenaar onbekend is, onder gehoudenheid tot restitutie, indien deze zich mocht opdoen, 1775. Met aanteekening omtrent het in 1804/5 bij den kerkeraad „voorgevallene betrekkelijk" den verkoop van „het aandeel der diakonije in het Hogeholt" aan Mr. J. WILMSONN KYMMELL.

1 omslag.

137. Brieven ingekomen bij de diakenen betreffende de inning en de belegging van gelden ten behoeve der diaconie. 1812, 1830.

1 omslag.

138. Stukken betreffende de restitutie van den impost op het gemaal en de turf, door de diaconie gevraagd en verkregen voor hare gealimenteerden en bedeelden. 1807—1812.

1 omslag.

139. Overeenkomst van diakenen van Roden met JACOB DERKZ aldaar omtrent 't onderhoud van zijne krankzinnige zuster LAMMECHIEN DERKZ. 1793.

1 stuk.

140. Gunstig geapostilleerde requesten, en daarbij behoorende stukken, van diakenen aan Drost en Gedeputeerden en 't Intermediair Administratief Bestuur van Drente, om remissie van hoofdgeld voor door hen bedeelde armen. 1786—1798.

1 omslag.

141. Borgstellingen voor 't onderhoud van van buiten Drente ingekomen personen, voor 't geval dezen binnen een bepaalden tijd armlastig mochten worden, door verschillende besturen afgegeven ten behoeve der diaconie. 1802—1808.

1 omslag.

NB. Hierbij een exemplaar der publicatie van Drost en Gedeputeerden van Drente d.d. 1 November 1783, bevelende den diakenen der verschillende kerspelen, zich, bij vertrek van personen naar buiten Drente, nauwkeurig op de hoogte te stellen, hoe dezen daar behandeld worden, en het „regt van wedervergeldinge" bepaaldelijk in zake het stellen van borgtochten toe te passen.

142. Geïnsinueerde kennisgevingen van diakenen van Roden aan andere diaconieën, dat zij niet te hunnen laste nemen de van buiten ingekomen personen, door hen genoemd. 1788—1811.

1 omslag.

143. Geïnsinueerde kennisgevingen van diakenen van Roden aan inwoners van dat kerspel, dat dezen aansprakelijk gesteld zullen worden voor 't onderhoud der genoemde door hen op hunne erven opgenomen personen, wanneer deze laatsten tot armoede komen te vervallen. 1778—1811.

1 omslag.

144. Afschriften van kennisgevingen, geïnsinueerd aan diakenen van Roden door andere diaconieën, dat zij niet te hunnen laste nemen de door hen genoemde uit Roden afkomstige personen. 1796—1800.

1 omslag.

145. Stukken betreffende geschillen tusschen diakenen van Roden en andere plaatsen en correspondentie van diakenen van Roden met verschillende besturen over 't onderhoud van armlastigen. 1760—1816.

1 omslag.

146. Getuigenverklaring omtrent eene overeenkomst tusschen Geert Meints en Jan Heermens met betrekking tot het gebruik van door J. H. gehuurd, doch door G. M. aangekocht, land. 1734.

1 stuk.

147. Verklaring van den schulte van Roden, waarbij BARTELT TJEERTS erkent, zich sedert 1 December 1777 in de kost te hebben besteed bij zijn zoon TJEERT BARTELS en (zijne schoondochter?) RENSKE JANS. 1780.

1 stuk.

---

c. Vries.

1. Archief van den kerkeraad.

148. Circulaire van den Minister van Binnenlandsche Zaken d. d. 27 Hooimaand 1810 N°. 1, aan de kerkelijke gemeenten vragende eene nauwkeurige opgave van „derzelver aandeel in de „Publieke Schuld".

1 stuk.

NB. Dit stuk, geadresseerd „aan de Hervormde gemeente te „Vries", is afkomstig uit 't archief van het Provinciaal Kerkbestuur van Drente (zie het aangeteekende bij N°. 76 van dezen inventaris).

E. ARCHIEVEN VAN KERKVOOGDIJEN.

I. In de classis Meppelana.

a. Havelte.

149. 2 „Notitie(n) van de kosten, gevallen op de reparatie „aan het klokkegebint in de toren van Havelte", opgemaakt door W. F. KYMMELL, burgemeester (en kerkvoogd?) van Havelte. c. 1835.

1 omslag.

NB. Afkomstig van mej. L. H. Kymmell te Havelte.

---

b. Meppel

NB. Nos. 150—152 zijn afkomstig van den heer P. A. Derks, burgemeester van Nijeveen.

150. Afgeloste rentebrief groot 9 heerenponden ten laste van de kerk en de kerkegoederen te Meppel en ten behoeve van GHERBERICH VAN DER SCHERE, 1481. Met kwijting in dorso d.d. 1507.

1 charter.

NB. Zie regesten Nos. 7, 8 en 9.

151. Afgeloste rentebrief groot 5 hertog Philipsguldens ten laste van de kerkegoederen te Meppel en ten behoeve van CLAES EPPINGE te Hesselte, 1508. Met kwijting in dorso d d. 1579.

1 charter.

NB. Zie regesten Nos. 10 en 12.

152. Afschrift eener verklaring d.d. 1545 omtrent den waterloop bij het vicarie-huis te Meppel. 1657.

1 stuk.

N.B. Zie regest No. 11.

c. Nijeveen.

NB. Nos. 153 en 154 zijn afkomstig van den heer Denning te Nijeveen.

153 Rekeningen der kerkvoogdij van Nijeveen over Pinksteren 1773—1821 Lichtmis. 1775—1821.

1 deel.

NB. De rekeningen zijn alle (of althans bijna alle) van de hand der opvolgende schulten van Nijeveen.

Zij zijn door den boekhoudenden kerkvoogd afgelegd aan schulte en kerspelvolmachten, later aan den schulte met de aftredende en aankomende kerkvoogden of den schulte en de kerkvoogden, en door dezen gesloten.

154. Boek bevattende:

1. rekeningen van het kerspel Nijeveen over 1808—1834, door den boekhoudenden volmacht afgelegd aan schulte en kerspelvolmachten, en door dezen gesloten, 1809—1840;

2. rekeningen der gelden bestemd tot aanvulling van het predikantstractement van Nijeveen over 1811—1820, door den met het beheer dier gelden belasten kerkvoogd afgelegd aan schulte, kerspelvolmachten en kerkvoogden, en door dezen gesloten, 1814—1821.

1 deel.

NB. Het boek is voor de rekeningen onder 2 genoemd begonnen aan de achterzijde.

II. In de classis Roldana.

a. Roden.

NB. Nos. 155—157 zijn afkomstig van de pastorie te Roden.

155. Manualen van de inning van het huisgeld, geheven ten behoeve van het predikantstractement over 1757, 1758, 1762—1766.

1 omslag.

156. Stukken betreffende de uitbetaling in geld van de roggepachten ten behoeve van den predikant. 1809.

1 omslag.

NB. Aanwezig zijn:

1. eene beschikking van den landdrost van Drente dd. 29 Zomermaand 1809 N°. 10, toegezonden aan den visitator der classis Roldana (Ds. O. VAN GIFFEN te Vries), bepalende dat de bedoelde roggepachten voortaan in geld moeten worden opgebracht bij de kerkvoogden;

2. eene publicatie d.d. 25 Slachtmaand 1809 van den schulte van Roden, waarbij kerkvoogden deze beschikking aan de ingezetenen bekend maken; blijkens daarop gestelde aanteekening van den predikant afgekondigd op 27 November 1809.

157. Stukken betreffende het maken van een uurwerk in den kerktoren. 1796/7.

1 omslag.

---

b. Rolde.

158. Aanteekening omtrent het door ingezetenen van Anreep, Witten, Vredeveld en Steendijk, de Haar en Rolde over 1813—1816 nog verschuldigde huisgeld ten behoeve van het predikantstractement van Rolde. (1817 ?).

1 stuk.

NB. Op 't stuk zijn door Mr. G. Vos (in 1817?) vermeld vier (toen fungeerende?) kerkvoogden van Rolde.

Afkomstig uit 't rijksarchief in Drente.

F. PARTICULIERE STUKKEN IN DE KERKELIJKE ARCHIEVEN GEVONDEN.

I. Kerk te Assen.

159. Minuteele missive van den ontvanger der registratie en domeinen te Assen aan den directeur dier middelen te Groningen, over zijn recht op de zitplaats in de Ned. Herv. kerk te Assen, vroeger ingenomen door den rentmeester der domeinen. (1820?).

1 stuk.

NB. De missive was een wederantwoord op de brieven van Burgemeester en Wethouders van Assen d.d. 25 September 1820 N°. 374 en van den Gouverneur van Drente d.d. 2 (October 1820?) N°. 14, waarbij zij des ontvangers recht ontkenden en Burgemeester en Wethouders de bank voor zich eischten.

Burgemeester en Wethouders voerden in deze zaak, volgens dit stuk, zeer eigenaardige handelingen en beschouwingen. Terwijl de genoemde ambtenaar zich steeds in de bewuste bank had neergezet, werd hem op zekeren Zaterdagavond bij monde van een „politiebode" aangezegd, zich voortaan van het gebruik der bank te onthouden. Toen de ontvanger hierop zijn beklag indiende, beweerden B. en W., dat de bank was eene „res nullius, quae cedit „occupanti", ofschoon zij tegelijk erkenden, hem en eenige andere personen in het bezit der bank gevonden te hebben. Toch schijnt de ontvanger bevreesd te zijn geweest, dat de invloed van B. en W. zijn protest illusoir zou maken, waarom hij aan het slot van zijn wederantwoord vraagt, dat hem tenminste „een welvoeglyke „zitplaats worde aangewezen."

REGESTENLIJST.

Regestenlijst [1].

1. 1289, December 11.

GISBBERTUS DE BUCHORST „famulus" schenkt op aandrang van zijn broeder WALTERUS, bij diens opname in 't huis der Duitsche Orde van St. Maria bij Traiectum, aan dat huis 't patronaatrecht der kerspelkerk in Elde.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono dominica ante festum beate Lucie virginis.

Afschrift (17de eeuw) (Inv. N°. 96), op papier.
„ („ „) („ „ „), „ „ , der nederduitsche vertaling van 't stuk.

2. 1402, Juni 13.

ALLARDUS DE MOLENDINO, proost en aartsdiaken der St. Mariakerk te Traiectum, bekrachtigt de toekenning door HENRICUS SCHULTINCK van Eelden van 't goed Cluwinge aan 't St. Catharina-altaar in de kerk aldaar, ten behoeve van den daarop dienstdoenden vicaris, onder voorbehoud aan zich van 't presentatierecht van bedoelden vicaris, — en verklaart genoemd goed te zijn geestelijk en onder de bescherming der kerk.

Datum anno Domini millesimo quadringentesimo secundo in crastino sancti Odulphi confessoris.

Afschrift (17de eeuw) (Inv. N°. 97) op papier.
„ („ „) („ „ „) „ „ der nederduitsche vertaling van 't stuk.

NB. Deze brief spreekt niet van de stichting van het altaar; onze afschriften voeren echter tot (gelijktijdigen) titel „Copia

---

[1]) De stukken ouder dan 1405 zijn gedrukt in het Oorkondenboek voor Groningen en Drente.

„*fundationis* patronatus S. Catharinae" en „Copia van die *fundatie-*„*brief* van Catharinen-leen". Heeft wellicht de begiftiging plaats gevonden naar aanleiding der stichting?

3. 1402, November 11.

Hermannus Dirxsoen pastoor (cureit) van Vledder oorkondt, dat „dye ghemene buere van Vledder-kerspel" erkenden, dat de opgenoemde renten en goederen geschonken zijn aan „Onser „Vrouwen-altaer toe Vledder, daer die kosterye van Vledder „mede an hangende is", en de plichten van den vicaris geregeld hebben als wordt medegedeeld, terwijl zij bekrachtiging daarvan en mortificatie van 't geschonkene verzochten van Frederieus van Blanckenhem, bisschop van Utrecht.

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende twe op sunte Meertens dach in den winter.

Notarieel transsumpt d.d. 20 September 1457 (Inv. N°. 95).

4. 1402, November 12.

Frederieus bisschop van Traiectum bevestigt, op verzoek van den pastoor (curatus) en de kerspellieden der kerk van Vledderen als stichters der in den doorstoken brief vermelde vicarie (zie regest N°. 3), de stichting en begiftiging dier vicarie, behoudens de rechten der genoemde kerspelkerk; en verklaart die vicarie een beneficium en de goederen daaraan geschonken of nog te schenken bona ecclesiastica.

Datum anno Domini M° quadringentesimo 2° mensis Nouembris die duodecima.

Notarieel transsumpt d.d. 20 September 1457 (Inv. N°. 95).

5. 1454, Augustus 9.

Roedolph bisschop van Utrecht staat aan Roeleff Homoet, pastoor der kerspelkerk te Meppele, toe een stuk land van „die „wedemhave" te Meppele, ten noorden van een gemeenen weg en ten oosten van den gemeenen weg „die van Meppel aen die „kercke gaet", in eeuwigdurende erfpacht uit te geven aan Roeleff Snoeck en zijne erfgenamen, tegen eene jaarpacht voor den pastoor van 8 heerenponden en 3 oort. Met medebezegeling door R H.

Gegeven tot Vollenhoe int jair onss Heren dusent vierhondert veer ende viftich op sant Laurens avont.

Oorspr. (Inv. N°. 90). Met geschonden zegel van R. H. in bruine was, dat van den bisschop is verloren.

6. 1457, September 20.

Albertus Meyeringius, clericus Traiectensis dyocesis, publicus et imperiali auctoritate notarius, transsumeert, op verzoek van heer Nicolaus, vicaris der bovengenoemde vicarie in Vledderen (zie regesten N°s. 3 en 4), het hem overhandigd afschrift van 2 brieven d.d. 1402, houdende de stichting dier vicarie en de bekrachtiging daarvan (zie regesten N°s. 3 en 4) [1]).

In nomine Domini amen. Anno a nativitate eiusdem millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo, mensis Septembris die vicesimo, hora vesperarum vel quasi, pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini nostri domini Pij divina providencia pape secundi anno eius quinto.... Acta fuerunt hec in domo dotali dicte parochie de Nyeuenis.....

Oorspr. (Inv. N°. 95). Met onderschrift en teeken van den notaris.

7. 1481, Januari 28.

Albert Holle, Herman Pauwelssoen en Helmych Elenkyng, kerkvoogden van Meppel, verkoopen met toestemming van 't kerspel aan Gherberich van der Scherr eene jaarrente van 9 heerenponden uit de kerk en de kerkegoederen te Meppel, te betalen te Campen „in den vier hilligen daghen van Midwinter", op verbeurte van een „take" wijn voor iederen dag verzuim en onder verband van hunne huizen en erven.

Ghegheven int jaer ons Heren dusent vierhondert een ende tachtentich der Saterdaghes voer Onser Vrouwen Lichtmissen daghe.

Oorspr. (Inv. N°. 150). Met geschonden zegels van H. P. en H. E. in bruine was; 't zegel van A. H. is verloren.

---

[1]) Niet geheel duidelijk is de acte, wat de vermelding van een jaar betreft, waarin blijkbaar eene vergissing is geslopen: „.. . . . constitutus honestus „vir dominus Nicolaus vicarius supradicte vicarie in Vledderen, tenens in „manibus suis seu in manu sua in anno LXXXII ° quandam copiam fun- „dacionis per me in anno et mensi prescriptis visam, non cancellatam. . . ." Was wellicht 't eerste afschrift d.d 1482?

8. 1507, Augustus....

Heer EUERT WITTE verklaart, dat „dese breef" (zie regest N°. 7) is afgelost en voldaan door den kerkvoogd van Meppel HENRICK HERMSZ.

A°. 7 op den (VI?) Augusti.

Oorspr. in dorso van 't charter, beschreven in regest N°. 7 (Inv. N°. 150).

9. (1507, Augustus....?).

HENDRIJCK HARMENS verklaart, dat „dese breven" door „onsse „karcke" zijn afgelost te Campen en te Zuolle en door hem zijn gecancelleerd.

Oorspr. in dorso van 't charter, beschreven in regest N°. 7 (Inv. N°. 150).

10. 1508, October 27.

HENRICK HELMICHSS, ROELOFF HOLLE en LUITGEN OESTINGE, kerkmeesters van 't kerspel en de kerk van Meppell, dragen, met toestemming van 't kerspel, voor erfburen te Meppel over aan CLAES EPPINGE te Hesselte eene jaarlijksche pacht van 5 hertog Philipsguldens uit de kerkegoederen; onder verklaring, dat bij wanbetaling „myt den ghiesteliken rechte" mag worden geprocedeerd. Met bezegeling door EUERT VAN CRALEN, „onsen pastoir" en deken van Drente, en WOLTER VAN WOLTINCK, „onsen schulten „to Meppell".

Gegeven int jair ons Heren dusent vyffhondert ende achte op sunte Symon ende Judan avent der twyer apostelen.

Oorspr. (Inv. N°. 151). De beide zegels zijn afgesneden.

11. 1545, Juli 9.

WICHERUS JOHANNIS, pastoor te Meppel, en SIJMON CLAES SIJMONSZ. verklaren, dat heer GEERT HELINCXZ —, ondervraagd over „den waterwegh, die ERENST V...[1]) olders plegen toe ge„bruycken by synen vicarien-huis hen op die weteringen", — verklaard heeft, dat ERENST's ouders en HERMEN POUWELS „helpen „hem den sloot dammen, daer oir waterwech thoe ginck", en beloofd hadden steeds voor het onderhoud van den „waterwech"

[1]) In 't H. S. staan tittels.

te zullen zorgen, omdat de sloot „die olde weteringh" was en zijn hof bevreedde.

Actum octava Visitationis Mariæ anno.... [1]) duysent vijfhondert vijf en veertigh.

Afschrift (Inv. N°. 152), op papier, in 1657 gewaarmerkt door den schulte van Meppel P. H. SCHICKHART, naar een afschrift, door den secretaris van Grotebroeck in Hollant CORN. VOLKERT op 19 Juni 1590 naar 't oorspronkelijke genomen.

12. 1579, Maart 2.

De erfgenamen van CLAES EPPYNGHE erkennen, dat de (kerk-) voogden JOHAN DIE CUPER, ERUERT VAN CRAELLEN en JOHAN BENNYCK de hun verschuldigde pacht hebben afgelost.

In den jaer dusent vvyff hondert ende 79 den 2 Marcy.

Oorspr. in dorso van 't charter, beschreven in regest N°. 8 (Inv. N°. 151).

---

[1]) In 't H. S. staan tittels.

INDICES.

INDICES [1]).

1. Index van persoonsnamen, gerangschikt naar de voornamen.

[1]) Deze indices zijn ingericht overeenkomstig die op de inventarissen van 't archief der abdij te Dikninge en de archieven van de schultengerechten in Drente.

2. Index van persoonsnamen, gerangschikt naar de achternamen.

---

3. Index van titularissen.

AARTSDIAKENEN.

Zie Proosten.

ASSESSOREN.

1. *Drente:*

1783, F. A. *baron* van Dörnberg Heiden (I. 114).

BISSCHOPPEN.

1. *Utrecht:*

1402, Fredericus (van Blanckenhem) (R. 3, 4).
1454, Roedolph (R. 5).

BURGEMEESTERS.

1. *Havelte:*

c. 1835, W. F. Kymmell (I. 149).

DEKENS.

1. *Drente:*

1508, Euert van Cralen (R. 10).

2. *Steenwijk:*

1573, Ffredericus Blessynck (I. 101).

DIAKENEN-BOEKHOUDERS.

1. *Roden:*

1748, Hindrik Smeink (I. 133).

FAMULI.

1289, Gisebertus de Buchorst (I. 96, R. 1).

GEDEPUTEERDEN.

1. *Drente:*

1783, F. A. *baron* van Dörnberg Heiden (I. 114).

GOUVERNANTE DER VEREENIGDE NEDERLANDEN.

1757, Anna (I. 7 *noot*).

KERKMEESTERS *of* KERKVOOGDEN.

1. *Havelte:*

c. 1835, W. F. Kymmell (I. 149)?

2. *Meppel:*

1481, Helmych Elenkyng (R. 7).
1481, Albert Holle (R. 7).
1481, Herman Pauwelssoen (R. 7).
1507, Henrick Hermsz. (R. 8).
1508, Henrick Helmichss. (R. 10).
1508, Roeloff Holle (R. 10).
1508, Luitgen Oestinge (R. 10).
1579, Johan Bennyck (R. 12)?
1579, Eeuert van Craellen (R. 12)?
1579, Johan die Cuper (R. 12)?

KLERKEN.

1. *landschapssecretaris van Drente:*

1678, C. Monter (I. 81, 86).

KONINGEN.

1. *Nederlanden:*

1816, Willem I (bladz. 13 A *noot*).

NOTARISSEN.

1457, Albertus Meyringius (R. 6) [1]).

PASTOORS.

1. *Meppel:*

1454, Roeleff Homoet (R. 5).
1508, Euert van Cralen (I. 10).
1545, Wicherus Johannis (R. 11).

2. *Vledder:*

1402, Hermannus Dirxsoen (R. 3).

PAUSEN.

1457, Pius II (R. 6).
1841, Gregorius XVI (I. 126 *noot*).

PRAESIDES DER SYNODE VAN DRENTE.

1808, H. J. Staverman (I. 85 *noot*).

PREDIKANTEN.

1. *Annerveen:*

1867—'78, Brouwer (bladz. 8, 9).

2. *Assen:*

1678, Gerh. Douius (I. 81).

3. *Emden:*

1598, Menso Alting (bladz. 13 A *noot*).

4. *Groningen:*

1598, Feico Ruardi (bladz. 13 *noot* 1).
1598, Jochimus Werneri (bladz. 13 noot 1).

5. *Coecange:*

1725, A. W. van Eck (I. 82 *noot*).

6. *Coevorden:*

1643, O. Boëthius (I. 10).
1643, J. Molanus (I. 10).
1747, van Staveren (I. 100).
1750?, A. Bekkering (I. 100).
1751, Camerling (I. 100).
1791, J. Snethlage (I. 88).

7. *Meppel:*

1725, H. Horstenius (I. 82 *noot*).
1825, A. de Koning (I. 61).
1825, B. Lulofs (I. 61).

8. *Sleen:*

1738, Jacobus van der Scheer (I. 100).
1738, *wijlen* Coenraet Wachlo (I. 100).

9. *Vledder:*

1677/8 Gerhardus Lucae Flederus (I. 11).

10. *Vries:*

1646, M. Meijerus (I. 74).
1808/9, O. van Giffen (I. 85 noot, I. 77, I. 156 *noot*).

11. *Zweeloo:*

1867—'78?, Lesturgeon (bladz. 8, 9).

12. *Zwolle:*

na 1807?, Rademaker (I. 104).

PROOSTEN-AARTSDIAKENEN.

1. *St. Maria-kerk te Utrecht:*

1402, Allardus de Molendino (R. 2).

SCHOOLMEESTERS.

1. *Roden:*

1789—'91, Eite Jacobs Hagedoorn (I. 129).

[1]) Cler. Trai. dioc.

SCHULTEN.

1. *Meppel:*

1508, Wolter van Woltinck (R. 10).
1657, P. H. Schickhart (R. 11).

2. *Vries:*

1646, A. Allershoff (I. 74).

SCRIBAE VAN CLASSICALE BESTUREN.

1. *Assen:*

1867—'78, Brouwer (bladz. 8, 9).

2. *Meppel:*

c. 1840, A. W. Kamp (I. 49).

SECRETARISSEN.

1. *Provinciaal kerkbestuur van Drente:*

1850, T. A. Romein (*afgetreden*) (I. 21 *noot*).
1892/3, B. Sanders (bladz. 7, I. 18 *noot*).

2. *landschap Drente:*

1627, Hubertus Weynichman (I. 7 *noot*).

3. *Grootebroek:*

1590, Corn. Volkert (R. 11).

STADHOUDERS.

1. *Friesland, Groningen enz.*

1598, Willem Lodewijk van Nassau (bladz. 4, 13 A *noot*).

VICARISSEN.

1. *Vledder (O. L. V.-altaar):*

1457, Nicolaus (bladz. 63 *noot* 1).

VISITATOREN.

1. *classis Roldana:*

1808/9, O. van Giffen (I. 85 *noot*, I. 156 *noot*).

4. Index van plaatsnamen.

TE VERBETEREN·

Inv. 7 *noot* regel 3 staat (1628), *lees:* (1627).

BLADWIJZER.

DE ARCHIEVEN VAN ONTBONDEN VEREENIGINGEN EN COMMISSIËN.

RIJKSARCHIEF IN DRENTE.

DE

Archieven van ontbonden Vereenigingen en Commissiën,

berustende in het

depôt van 's rijks archieven

in Drente,

DOOR

Mr. J. G. C. JOOSTING,

Rijksarchivaris in Drente.

BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
voorheen
E. J. BRILL. — LEIDEN.
1910.

TOELICHTING.

De archieven zijn genomen naar de plaats, waar de vereenigingen en commissiën waren gevestigd:

A—H te Assen,
I en J „ Gasselter-Nijeveen,
K „ Hoogeveen,
L „ Meppel,
M „ Smilde.

A—H en I en J zijn in chronologische volgorde geplaatst.

JOOSTING.

A. Archief

VAN DE

Commissie van Landbouw in Drente.

NB. In 1894 werd de rijksarchivaris in Drente door Gedeputeerde Staten van Drente geraadpleegd over de opruiming van eenige stukken ter gouvernementsgriffie. Na onderzoek bleek, dat slechts een klein gedeelte voor vernietiging in aanmerking kon komen; gewenscht was bewaring van het overige. Hiertoe behoorde o. a. het archief van de commissie van landbouw, waarvan reeds eenige stukken in het rijksarchief berustten, blijkbaar afgegeven in 1879. Beide deelen van het archief werden nu vereenigd in het rijks-depôt. (Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1894 (XVII), bladz. 281/2).

ARCHIEF

VAN DE

Commissie van Landbouw in Drente.

NB. Bij staatsbesluit d.d. 9 September 1805 N°. 7 werd, op voordracht van den secretaris van staat voor de Binnenlandsche Zaken, in elk departement der republiek en het landschap Drente eene commissie van landbouw ingesteld en de instructie voor die college's vastgesteld. Hun taak was o.a. het Departementaal bestuur en den Raad van financiën voor te lichten met betrekking tot alles wat den landbouw betrof. Voor Drente zou de commissie uit 4 leden bestaan, die bij staatsbesluit d.d. 25 October 1805 N°. 9 werden benoemd.

Bij missive van den prefect in het departement van de Wester-Eems d.d. 9 Mei 1812 werd aan de Drentsche commissie mededeeling gedaan, „dat de minister van Binnenlandsche Zaken „de tot hiertoe bestaan hebbende commissiën van landbouw in „de voormalige departementen Groningen en Drenthe heeft ge„supprimeerd en daarvoor ééne commissie heeft benoemd, onder „den titel van Commissie van landbouw van het departement „van de Wester-Eems" [1]. De commissie van landbouw in Drente werd dus toen ontbonden.

Bij missive d.d. 20 Juni 1814 verzocht de president van de voormalige commissie van landbouw in Drente aan den gouverneur, de noodige stappen te doen tot het weder in het leven roepen eener commissie van landbouw in Drente. Het gevolg hiervan was, dat bij besluit van den Souvereinen Vorst d.d. 17 September 1814 N°. 37 opnieuw eene commissie werd ingesteld [2].

---

[1]) Zie N°. 4 van het archief der commissie.

[2]) Notulen buitengewone vergadering der commissie d.d. 28 December 1814.

Van deze commissie zijn omtrent geene stukken aanwezig. Alleen heeft zij de notulen van hare „buitengewone" vergaderingen d.d. 28 December 1814, 12 en 18 April, 31 Mei, 30 Juni en 1 Juli 1815 geregistreerd in het notulenboek der vorige commissie, en is een bij haar ingekomen gedrukt stuk voorhanden [1]).

Bij koninklijk besluit d.d. 7 Januari 1851 N°. 60 werden de provinciale commissiën van landbouw ontbonden „te rekenen van „den laatsten December 1850" (Verbaal van het verhandelde bij de Staten van Drente in de zomervergadering van 1851, blz. 28). Daarna zal dus het archief der commissie d.d. 1805 door het provinciaal bestuur van de tweede commissie zijn overgenomen.

1. Concepten van het reglement van orde voor de commissie en van de instructie voor den secretaris. (1806).

1 bundel.

NB. Het reglement en de instructie werden vastgesteld door de commissie in hare vergadering d.d. 10 April 1806.

2. Aanteekeningen voor en minuten van de notulen der commissie. 4 Mei 1807—(1812?).

1 bundel.

NB. Aanwezig zijn aanteekeningen voor de notulen d.d. 4 Mei 1807, 19/20 April en 31 Aug. 1808, 16 Mei en 2 Juni 1809 en de herfstvergadering 1811; — minuten van de notulen d.d. 4/6 Mei 1807, 23/25 Nov. 1807; 19/20 April 1808, 31 Aug./1 Sept. 1808; 16/18 Mei 1809, 1, 2, 7 Juni 1809, 16/17 October 1809; 27/28 Aug. 1810, 8/9 en 26/27 Nov. 1810; 19/20 April 1811, 7/8 Mei 1811, 11 Juni 1811, 22/23 October 1811; en bovendien van de „Handelingen van de commissie van landbouw in Drenthe „na de herfstvergadering van den jare 1811", waarin stukken d.d. 1812 zijn behandeld.

3. Register der notulen, met insertiën, van de commissie. 20 November 1805—1812 Mei en 28 December 1814—1815 Juli 1.

4 deelen.

NB. De secretaris der commissie was volgens art. 3 zijner instructie verplicht „exacte notulen (te) houden van alle besluiten, „verrigtingen, ingekomen informatiën en missives, verzoeken, „voordragten en wat dies meer is, (en) dezelve in de daartoe

---

[1]) Vergelijk N°s. 2 en 10 van den inventaris.

„bestemde registers in behoorlijke orde en form (te) insereren.''

De notulen d.d. 1814/15 zijn van de in 1814 in het leven geroepen commissie (vergelijk de noot onder het hoofd op bladzijde 5).

4. Brieven en stukken ingekomen bij de commissie. 30 October 1805—1812 Mei 9.

1 pak.

5. Minuten van brieven verzonden door de commissie. 9 April 1806—1812 Maart 20.

1 pak.

NB. Bij den brief d.d. 3 Februari 1807 ook een concept.

6. Rapporten en concept-reglementen, met enkele daartoe betrekkelijke stukken, door leden der commissie ingevolge hare opdracht opgesteld en in hare vergadering ter tafel gebracht. 1807—'11.

1 bundel.

NB. Het rapport uitgebracht op 6 Febr. 1807 N°. 3 is aanwezig in concept gewijzigd door den voorzitter, en minute gewijzigd door den secretaris; daarbij een extract uit de notulen der vergadering d.d. 21 Nov. 1806, waarbij de opdracht tot rapport werd gegeven. De rapporten uitgebracht door den heer van Holthe op 4 Febr. 1807 N°. 1 en door de heeren van Riemsdijk en van Holthe op 19 Febr. 1807 N°. 2 zijn in afschrift. Het rapport (door de heeren van Holthe tot Echten en Kymmell) uitgebracht op 4 Febr. 1807 N°. 8 is niet geteekend; daarbij de minute van de hand van den secretaris van Prehn en een paar desbetreffende stukken. Het rapport uitgebracht op 24 Nov. 1807 N°. 14 is in minute, ook dat van 23 Nov 1808 N°. 2 en dat van 16 Mei 1809 N°. 5 (waarbij een paar stukken); bij dat van 18 Mei 1809 een aanmerkelijk gewijzigd afschrift daarvan, dat ter vergadering gelezen schijnt te zijn; bij die van 16 October 1809 N°. 2 en N°. 7 verschillende stukken; bij dat van 22 Mei 1810 N°. 8 de opdracht; van dat van 27 Augustus 1810 alleen een paar betreffende stukken; dat van 7 Mei 1811 N°. 3 is in minute.

7. Rondzendbrieven van den voorzitter en den secretaris aan de leden der commissie, met de daarop van de leden gevolgde antwoorden of opmerkingen. 19 April 1806—1811 November 3.

1 bundel.

8. „Districts-tabellen van den staat der gewassen", over het voor- en het najaar van 1810 en het voorjaar van 1811, districtsgewijze opgemaakt door leden der commissie; met minuten van de daaruit getrokken staten voor het geheele departement, door de commissie vastgesteld en ingezonden bij den secretaris van staat voor de Binnenlandsche Zaken. 1810/11.

1 bundel.

NB. De inzending geschiedde ingevolge art. 12 van de instructie voor de commissie.

De districten schijnen overeen te komen met de 6 dingspelen.

Over het voorjaar 1810 ontbreekt de opgave van Zuidenveld; over het najaar 1810 ontbreken die van Noordenveld, Oostermoer en Rolder dingspil; over het voorjaar 1811 die van Noordenveld en Zuidenveld.

9. Stukken betreffende de inzending en de voldoening der declaratiën van de leden der commissie, wegens hunne verschotten in qualiteit gedaan over 1805/10. (6 Mei?) 1807—1810 December 25.

1 bundel.

10. Stukken ingekomen bij de commissie, doch buiten behandeling gebleven. 19 April 1806—1811 en z.j.

1 bundel.

NB. De stukken d.d. 1806—'11 zijn ingekomen bij de in 1805 ingestelde commissie. Daarbuiten is slechts voorhanden een gedrukte „Aanwijzing omtrent het vlas te roten, volgens de bewer„king van wijlen den heer D'HONDT D'ARCY", waarin het jaar 1818 als verleden wordt genoemd, geadresseerd aan de „Commissie „van landbouw in Drenthe".

11. Stukken ingekomen bij en minuten van stukken uitgegaan van den voorzitter, den secretaris en leden der commissie. 13 November 1805—1810 Februari 14.

1 bundel.

12. Lijst van eenige stukken ingekomen bij de commissie of hare leden. (c. 1810).

1 deel.

NB. Het doel dezer lijst blijkt niet. De stukken worden vermeld noch in chronologische volgorde noch in de orde, waarin zij behandeld werden in de notulen.

13. Verbalen van het verhandelde in de algemeene vergaderingen van afgevaardigden uit de commissiën van landbouw in het koninkrijk Holland, gehouden in de jaren 1806—'09. Z.j.

7 deelen (gedrukt).

NB. Het verbaal over 1806, dat in duplo aanwezig is, draagt op den titel van beide exemplaren het adres: „Comm. v. landb. „in Drenthe." Blijkbaar zijn dus al deze verbalen ingekomen bij de commissie.

Ook de verbalen over 1808 en 1809 zijn in duplo voorhanden.

14. Staten van den landbouw in het koninkrijk Holland, gedurende de jaren 1807—'09, '13. Z.j.

4 deelen (gedrukt).

NB. De staat over 1807 is opgemaakt door den chef der 2de divisie bij het ministerie van Binnenlandsche Zaken, die over 1808 en 1809 zijn opgemaakt door den commissaris van landbouw bij genoemd ministerie, van dien over 1813 blijkt het niet.

Deze staten zijn waarschijnlijk door den minister van Binnenlandsche Zaken of den commissaris van landbouw toegezonden aan de commissie.

15. J. KOPS. Magazijn van vaderlandschen landbouw. Haarlem, A. LOOSJES Pz., 1804 en '05.

2 deelen (gedrukt).

NB. Deze boeken zijn waarschijnlijk door den schrijver, commissaris van den landbouw in het koninkrijk Holland, toegezonden aan de commissie.

16. H. PONSE, Leerboek over den landbouw, in zamenspraken. 1e—3e stukje. Leyden, D. DU MORTIER en ZN., 1810.

3 deelen (gedrukt).

NB. Dit leerboek is uitgegeven op last van den minister van Binnenlandsche Zaken ingevolge staatsbesluit d.d. 4 Juni 1806 N°. 5. Het is toegezonden aan de commissie. De notulen der commissie deelen i. d. 22 October 1811 mede: „De secretaris

„heeft de vergadering gecommuniceerd, dat hij een exemplaar „van het eerste stukje van het Leerboek „over den landbouw „van H. PONSE, bij hem van den here commissaris-generaal van „den landbouw ontfangen met last om hetzelve in de archieven „van deze commissie te deponeeren, aldus had gedeponeerd, ... „aangenomen voor notificatie".

Volgens de notulen van de vergadering nà de herfstvergadering 1811 N°. 2 blijken ook het 2de en 3de stukje te zijn ingekomen.

B. Archief

VAN HET

Genootschap ter beoefening en opheldering der oudheden en geschiedenissen van Drente.

NB. Op 7 Sept. 1819 kwamen op voorstel van Mr. P. HOFSTEDE, gouverneur van Drente, in de societeit te Assen eenige ingezetenen dier plaats bijeen tot oprichting van een genootschap, dat zich zou wijden aan de geschiedenis en de oudheden der provincie. Tot president werd gekozen de heer HOFSTEDE, tot griffier Mr. G. W. VAN DER FELTZ, griffier der rechtbank. Niet lang heeft het genootschap geleefd, de noodige samenwerking werd gemist; reeds op 2 Maart 1820 beklaagt de predikant REDDINGIUS zich bij den secretaris ernstig over den voorzitter (zie deze missive in N°. 3). Zoo moest het genootschap spoedig aan gemis aan levenskracht sterven. Het archief had de secretaris wellicht geborgen in de kamer der Gedeputeerden (waar soms werd vergaderd) of ter griffie van de rechtbank (eveneens in het gouvernementsgebouw). Zoo zal het bij de provinciale archieven zijn gekomen, en met deze naar het rijksarchief.

ARCHIEF

VAN HET

Genootschap ter beoefening en opheldering der oudheden en geschiedenissen van Drente.

I. Reglementen, notulen, brieven, enz.

1. „Wetten van het genootschap ter beoefening en ophelde-„ring der oudheden en geschiedenissen van Drenthe, gearresteerd „bij besluit van hetzelve, den 18 October 1819." 1819.

1 deel (gedrukt).

2. „Lijst der leden uitmakende het genootschap ......". 1818—'22.

1 stuk.

3. „Agenda". — Aanteekeningen van den secretaris omtrent vergaderingen, briefwisseling van den secretaris en tot den secretaris weergekeerde rondzendbrieven. 11 November 1819—1821 April 27.

1 dossier.

4. „Oudheid-beoefenend genootschap. Broeillon-notulen." — Concept-notulen van het genootschap, ter goedkeuring aangeboden aan en voorzien van wijzigingen door den voorzitter; met minute van een van voorzitter en secretaris uitgeganen brief. 7 Sept. 1819—1822 Sept. 21.

1 bundel.

5. „Oudheden". — Notulen van het genootschap. 7 September 1819—1822 Augustus 17.

1 deel.

6. „Register op of inhoud der besluiten enz. voorkomende „in de notulen van het genootschap......", vervaardigd door den secretaris Mr. G. W. VAN DER FELTZ. (1822 ?).

1 deel.

7. „Stukken behoorende in de notulen van het genootschap „......" d.d. 18 October 1819—1821 April 27. 1819—'21.

1 bundel.

8. „Lijst der boeken toebehoorende aan het genootschap „......" 1819/22.

1 stuk.

II. Verhandelingen enz. over geschiedenis en oudheden.

Geschiedenis van Drente.

9. Uittreksels uit: J. PICARDT, Antiquiteiten, den Tegenwoordigen Staat van America en de Vaderlandsche Letteroefeningen. (1819 ?).

1 deel.

NB. Uit den Teg. St. van America wordt aangehaald eene mededeeling, dat aldaar in 1641 ook „dergelyke verbazend groote „steenen" werden gevonden als in Drente.

10. „Chronologische aanteekeningen betrekkelijk de historie „van Drenthe". (c. 1820).

1 deel.

NB. Deze aanteekeningen zijn van de hand van Mr. G. W. VAN DER FELTZ.

11. „Laatste heertocht van OTTO de II, bisschop van Utrecht, „alsmede over de daaruit voortgevloeyde gevolgen", door Mr. G. W. VAN DER FELTZ. 1820.

1 deel.

NB. Deze verhandeling is voorgelezen in de vergadering van het genootschap d.d. 5 Oct. 1820.

H u n e b e d d e n.

12. Verzoek van N. WESTENDORP om opgave van aanmerkingen op zijne verhandeling over de hunebedden, in verband met een voorgenomen herdruk. Aug. 1819.
1 stuk (gedrukt).

13. Teekening van de doorsnede (overdwars en overlangs) van een hunebed. (c. 1820).
1 teekening.

14. Afschrift van een brief uit Drente dd. 1756 omtrent den grafkelder te Eext. (begin 19[de] eeuw).
1 stuk.

NB. Deze brief werd opgenomen in de Groninger courant d.d. 20 April 1756 en overgenomen in de Oudheidkundige brieven van Mr. J. VAN LIER ('s Gravenhage 1760) blz. 6—8 en 8—14, 65, 186—188.

V a l t e r b r u g.

15. „De Valter brug". — Concepten, teekeningen en briefwisseling van Mr. G. W. VAN DER FELTZ ten behoeve van zijne verhandelingen over de Valter brug; met inhoudsopgave. 1818/9.
1 dossier.

16. „Iets over de brug of houten weg, in de Valter veenen „gevonden', door Mr. G. W. VAN DER FELTZ. 1818.
1 deel (gedrukt).

17. „Verdere aanmerkingen omtrent de ontdekte brug", door Mr. G. W. VAN DER FELTZ. 1819.
1 deel (gedrukt).

18. „Verdere berigten en aanmerkingen over de brug in de „Valter veenen ontdekt", door Mr. G. W. VAN DER FELTZ. 1819.
1 deel (gedrukt).

19. „Verslag wegens het oude planken voetpad tusschen ter „Apel en Valthe", door J. W. KARSTEN. 1819.
1 deel (gedrukt).

NB. Voorin is geplakt eene begeleidende missive aan Mr. G. W. VAN DER FELTZ.

20. „Verslag . . . . wegens de brug of het houten voetpad, „ontdekt op de grenzen van Drenthe en Westwoldingerland". 1819.

1 deel (gedrukt).

NB. Dit verslag is „uitgebragt bij de Tweede klasse van het „Koninklijk Nederlandsche Instituut van wetenschappen, letter- „kunde en schoone kunsten, in hare zitting van den 13den Mei 1819".

21. Concepten en briefwisseling van Mr. G. W. VAN DER FELTZ ten behoeve van zijne „Verdere berigten en aanmerkingen over „de brug in de Valter veenen ontdekt"; met verdere briefwisseling over deze brug en concept eener verhandeling van Mr. VAN DER FELTZ naar aanleiding van het verslag der Tweede klasse van het Kon. Ned. Instituut te Amsterdam. Mei—Dec. 1819.

1 dossier.

NB. Ieder lid van het genootschap zou eene verhandeling als in den tekst bedoeld opstellen (vergelijk notulen van het genootschap d.d. 19 Oct. 1819 N°. 3).

22. Afschrift der „Verhandeling" (d.d. 1818) „nopens de ont- „dekte brugge tusschen Valte en ter Apel, door N. WESTENDORP, „predikant te Losdorp". (1820?).

1 deel.

NB. Voorin ligt eene missive van N. WESTENDORP aan jhr. Mr. G. W. VAN DER FELTZ, d.d. 9 Januari 1820, waarbij hij hem eene verhandeling (over de brug) toezendt; vergelijk de noot bij N°. 21.

Berichten omtrent oudheidkundige vondsten.

23. „Berigten omtrent oudheidkundige ontdekkingen". 11 April 1818—1820 December 27.

1 bundel.

NB. Deze „berigten" zijn verzameld door Mr. G. W. VAN DER FELTZ. Zij bestaan uit exemplaren van de Nederlandsche Staatscourant over 11 April 1818—1819 November 27 en van de Bremer Zeitung d.d. 19 December 1819—1820 December 27.

24. „Gevonden geraamte van een varken onder het veen, „April 1828". — Bericht van J. BOELKEN aan Mr G. W. VAN DER FELTZ over het vinden van het lijk van een varken in het Strangse veen „naar de kant van Weerdinge". 1828.

1 stuk.

NB. Deze brief, uit den tijd toen het genootschap reeds ingeslapen was, is bij het archief van het genootschap gelaten, omdat geen betere plaatsing mogelijk was.

Teekeningen van oudheidkundige voorwerpen [1]).

25. Teekening van een bronzen offermes (linksche vlakzijde en rugzijde) en van een bronzen haarnaald. (c 1820?).

1 teekening.

NB. Deze voorwerpen berusten thans in het provinciaal museum te Assen.

---

[1]) Vergelijk N°. 13.

C. Archief

VAN DE

coöperatieve bouwvereeniging

„Eigen Haard", te Assen.

NB. Dit archief werd in October 1905 geschonken aan het rijksarchief in Drente (Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1905 (XXVIII), bladz. 341).

De inventaris ervan is gedrukt als bijlage tot het jaarverslag van den rijksarchivaris in Drente over 1905 (a. w. 351/2).

D. Archief

VAN DE

vereeniging Floralia,

te Assen.

NB. Dit archief werd in 1899 geschonken aan het rijksarchief in Drente (vergelijk Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1897 (XX), bladz. 310).

ARCHIEF

VAN DE

Vereeniging Floralia,

opgericht 1 Februari 1879, ontbonden 16 Juli 1897.

---

1. Reglement van de vereeniging Floralia te Assen. 7 Februari 1879.

1 deeltje.

2. Lijsten der donateurs en leden van Floralia; met brieven waarbij voor het lidmaatschap wordt bedankt, onbetaalde kwijtingen voor contributie, en lijsten opwekkende tot toetreding tot het lidmaatschap. 1881—'96.

1 bundel

3. Notulen der algemeene en bestuurs-vergaderingen van Floralia. 17 Januari 1881—1897 Juli 16.

1 deel.

4. Brieven en stukken ingekomen bij de vereeniging of haar bestuur. 5 Juli 1882—1895 September 20.

1 bundel.

5. Jaarverslagen, in de algemeene vergaderingen uitgebracht door den secretaris-penningmeester, over 1881—'96. 1881—'97.

1 bundel.

6. Stukken betreffende den aankoop van planten voor de vereeniging. 1885—'97.

1 bundel.

NB. Over 1887 en 1888 zijn geene stukken aanwezig.

7. Lijsten der afgegeven bons voor planten en lijsten der bekroningen, met daartoe betrekkelijke stukken. 1881—'97.

1 bundel.

8. Stukken betreffende de tentoonstellingen van planten, bouquetten en bloemstukken, verbonden aan de tentoonstellingen der voor de vereeniging verpleegde planten. 1890—'92.

1 bundel.

9. Advertentiën, aanplakbiljetten, programma's en circulaires, uitgegaan van de vereeniging. 1883, '91—'97.

1 bundel.

10. Rekeningboek van den penningmeester, jaarlijks afgesloten namens de algemeene vergadering. 1879—'97.

1 deeltje.

NB. De laatste afsluiting is van president en penningmeester op 24 November 1898.

11. Kwijtingen betreffende het beheer van den penningmeester. 1879—'97.

1 pak.

12. Kasboek van den penningmeester. 1879.

1 deel.

NB. Dit kasboek is niet verder bijgehouden dan tot 26 Juni 1879. Daaronder staat de aanteekening „1880 in een ander octavo „kasboekje", met welk boekje N°. 10 wordt aangewezen.

13. Materiaal (formulieren van bons voor planten, diploma's en prijsetiquetten).

1 pak.

E. Archief

VAN DE

Commissie van werkverschaffing,

te Assen.

NB. Dit archief werd in 1905 geschonken aan het rijksarchief in Drente (Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1905 (XXVIII), bladz. 341).

De inventaris van dit archief is gedrukt als bijlage tot het jaarverslag van den rijksarchivaris in Drente over 1905 (a. w. bladz. 352).

F. Archief

VAN DE

vereeniging Armenzorg,

te Assen.

NB. Dit archief werd in 1908 geschonken aan het rijksarchief in Drente.

De inventaris ervan is gedrukt als bijlage tot het jaarverslag van den rijksarchivaris in Drente over 1908 (Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1908 (XXXI), bladz. 543—558).

G. Archief

VAN DE

Feestcommissie voor de ontvangst der Koninginnen te Assen, 5—7 Sept. 1895.

NB. Dit archief werd in 1897 geschonken aan het rijksarchief in Drente (Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1897 (XX), bladz. 310).

ARCHIEF

VAN DE

Feestcommissie voor de ontvangst der Koninginnen, 5—7 Sept. 1895.

---

1. Inschrijvingsboekjes voor de ten behoeve der feestelijkheden te doene uitgaven. 1895.

11 deeltjes.

2. „Staat der ontvangsten en uitgaven van de feestelijke ont-„vangst van H. H. M. M. de Koninginnen op 5, 6 en 7 September „1895 te Assen; opgemaakt door J. D. van Noordt, penning-„meester der feestcommissie". — Afgesloten rekening en verantwoording, met bijlagen. 1895.

1 bundel.

H. Archief

VAN DE

Commissie ter voorbereiding van de nabootsing eener oud-germaansche rechtspleging in den Ballerkuil, 1895.

8

NB. Dit archief werd in 1897 geschonken aan het rijksarchief in Drente (Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1897 (XX), bladz. 310).

ARCHIEF

VAN DE

Commissie ter voorbereiding van de nabootsing eener oud-germaansche rechtspleging in den Ballerkuil, 1895.

---

1. Handelingen der commissie. Mei—September 1895.
1 deel.

2. Bijlagen tot de handelingen, genummerd 1—27. Mei—September 1895.
1 bundel.

3 Brieven ingekomen bij en minuten van brieven verzonden door de commissie of een harer leden, *niet* opgenomen onder de bijlagen sub N°. 2 vermeld. Juli—October 1895.
1 bundel.

4. „De teekeningen van den heer A. Reiding" van costumes voor de voorstelling benoodigd. 1895.
1 bundel.

NB. Hierbij een schrijven van de firma Helmhout te Amsterdam over costuumzaken, Febr. 1896.

5. Photographieën van de voorstelling. 1895
6 platen.

6 Concepten voor „Bij klimmende zonne". 1895.
1 omslag.

7. „Bij klimmende zonne". — Germaansche rechtspleging in den Ballerkuil, door Mr. S. GRATAMA, Dr. L. KNAPPERT en RICHARD HOL. 1895.

1 deel (gedrukt).

8. Rekening en verantwoording van den penningmeester der commissie, met bijlagen. Augustus—October 1895.

1 bundel.

I. Archief

VAN DE

Participanten van Gasselter-Nijeveen.

NB. Dit archief is gedeeltelijk afkomstig uit het staten-archief, waarheen de stukken wellicht waren afgedwaald in verband met de deelgerechtigdheid in de compagnie van den landschaps-secretaris STRUUCK en zijne erven, onder wie personen verbonden aan Drente's bestuur. Een paar stukken stammen uit het oud-archief der gemeente Gasselter-Nijeveen en zijn dus vermengd geweest met het archief van kerspel of marke.

ARCHIEF

VAN DE

Participanten van Gasselter-Nijeveen.

---

1. Contracten waarbij de markegenooten van Gasselte overdragen aan de participanten van Gasselter-Nijeveen veengrond ten oosten van het Schuitendiep tusschen Gieten, Bonnen en Drouwen; waartegenover de laatsten op zich nemen het eventueel leggen van een verlaat in het Schuitendiep, het aanleggen van een kanaal met een weg daarnaast en een brug daarover, en het gedeeltelijk onderhoud daarvan 1662, '63, '79.

1 bundel.

NB. De overeenkomst van 1679 strekte ter verduidelijking van die van 1663; tevens werd daarbij bepaald, dat jaarlijks van de op het veen staande huizen (voor het eerst in 1681) keuter-guldens aan den predikant van Gasselte zouden worden betaald, totdat te Gasselter-Nijeveen een eigen kerk getimmerd en een predikant aangesteld zou zijn.

Het stuk d.d. 1679 is gemerkt „B".

Hierbij een concept-vidimus d.d. 6 December 1681, door Drost en Gedeputeerden van Drente, van het accoord d.d. 1679.

2. Request van de „samentlicke participanten van Nie-Gasselter-„veen" aan Drost en Gedeputeerden, om verbod aan de schuitenschuivers (te Groningen), eigenmachtig op te treden tegen den verlaatmeester van het nieuwe verlaat JOHAN MEINDERS; met gunstige apostille d d. 1 Juli 1669.

1 stuk.

NB. Het stuk is in dorso genummerd „4".

3. „Nieveen". — Schetskaart van perceelen veen in Gasselte en Drouwen. (c. 1690).

1 kaart.

NB. De kaart is van de hand van den landschapssecretaris L. NIJSINGH en dus uit het laatst der 17de eeuw.

Op de kaart aanwezige lijnen doen vermoeden, dat zij betrekking heeft op een vaart of een weg.

4. Verklaring van ingezetenen van Gasselter-Boerveen, dat de participanten van Gasselter-Nijeveen in den zomer van 1752 een nieuw verlaat hebben doen zetten in de plaats van het in den herfst van 1751 weggespoelde. 15 October 1763.

1 stuk.

5. Stukken betreffende het verzoek van CLAAS HENDRIKS, schipper te Gasselter-Nijeveen, aan Ridderschap en Eigenerfden om een „douceur uit 's lands cassa" in verband met de door hem geleden schipbreuk, 1776/7. Met retroacta d.d. 1775.

1 dossier.

NB. Hoe deze stukken zijn gekomen in het archief der participanten, blijkt niet.

J. Archief

VAN DE

Onderlinge scheepsverzekering-maatschappij, te Gasselter-Nijeveen, 1820—1856.

NB. Dit archief werd in 1906 geschonken aan het rijksarchief in Drente (Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1906 (XXIX), bladz. 438)

De inventaris ervan is gedrukt als bijlage tot het jaarverslag van den rijksarchivaris in Drente over 1906 (a. w. bladz. 449).

K. Archief

VAN DE

Compagnie tot exploitatie van het vaarwater Oostopgaande, te Hoogeveen.

NB. Dit archief werd in 1907 in bruikleen gegeven aan het het rijksarchief in Drente (Verslagen omtrent rijks oude archieven over 1905 (XXVIII) bladz 344, en 1907 (XXX) bladz. 692).

ARCHIEF

VAN DE

Compagnie tot exploitatie van het vaarwater Oostopgaande.

NB. De compagnie is ontstaan uit de Zwindersche veencompagnie. Voor de exploitatie harer venen had deze compagnie noodig het gebruik van het Oostopgaande. Daarom kocht zij aandeelen hierin. Als meest belanghebbende domineerde zij over dit vaarwater, zoodat zij de ziel werd van de compagnie tot exploitatie van het Oostopgaande. Na de oprichting van het veenschap Oostopgaande, kocht dit van de compagnie het gelijknamige vaarwater aan, waardoor de compagnie van het tooneel verdween.

1. Notarieele acte van aankoop door R. O. VAN HOLTHE heer van Echten en W. DE JONGE van T. KYMMELL, voor zich en zijne kinderen bij wijlen S. G. COCK, van een gedeelte van hun aandeel in de venen en ondergronden in de marke van Zwinderen. Met eene onderhandsche acte tusschen partijen, waarbij de koopers zich verbinden, genoegen te zullen nemen met de bedongen eventueele inlossing door de verkoopers van het gekochte, mits door dezen intijds voldaan zij aan alle verplichtingen. 2 September 1812.

1 omslag.

NB. Op de acte van aankoop staan aanteekeningen omtrent de registratie van de minute en van de vertaling der acte.

2. „Contrackt tusschen de heer R. O. VAN HOLTHE, W. DE „JONGE en de markgenoten van Zwinderen getroffen den 30 „Maard 1800 en sestien", „met betrekking tot den afvoer der

„in de Zwindersche veenen te graven turf in het hoofdcanaal „op het Hoogeveen", langs een kanaal op te leggen in de rooiing van het zoogenaamd Oostopgaande, 30 Maart 1816. Met kwijting van H. C. CARSTEN c.s. door J. LANTING voor een deel der koopsom, 1820.

1 omslag.

NB. Op het stuk zijn geschreven 3 kwijtingen d.d. 1818—'20 van R. O. v. H. en W. D. J. door de markegenooten van Zwinderen voor de betaling van het door hen ingevolge de overeenkomst verschuldigde; — en eene aanteekening omtrent de registratie. De kwijting van Mr. CARSTEN is op 9 Februari 1820 afgegeven met betrekking tot een op den laatsten termijn ontvangen voorschot.

3. „Contract tusschen de inhebberen in de compagnies-venen „van Zwinderen en Veenhuizen." — Overeenkomst tusschen R. O. VAN HOLTHE heer van Echten, WARNER DE JONGE e. a., als eigenaars van eene massa veen en ondergrond in de marken van Zwinderen en Veenhuizen, tot gezamenlijke ontginning hunner venen aldaar, 2 Januari 1819. (in duplo).

1 omslag.

4. Overeenkomst tusschen jhr. R. O. VAN HOLTHE heer van Echten, Mr. H. C. CARSTEN e. a., als eigenaars van eene massa veen en ondergrond in de marken van Zwinderen en Veenhuizen, tot gezamenlijke ontginning hunner venen aldaar. 1 Juli 1831.

1 stuk.

NB. Op het stuk aanteekening der registratie.

5. Acte waarbij de veencompagnie alsnog van mevrouw de weduwe Mr. H. C. CARSTEN boven haar 1/4 aandeel opneemt 70 bunders veen, en haar daarvoor een meerder aandeel in de winst toekent, 3 October 1834. Met de acte waarbij de markegenooten van Zwinderen aan mevrouw CARSTEN de 70 bunder toescheiden, „bij uitscheiding van haar deel in de markte, aangekocht „van de erven T. KYMMELL", 17 September 1834.

NB. De acte d.d. 17 September 1834 draagt verklaringen omtrent hare registratie ten hypotheek- en ten registratie-kantoren te Assen; die d.d. 3 October 1834 was in duplo opgemaakt en is door beide partijen geteekend.

6. Overeenkomsten tusschen de Zwindersche veencompagnie en W. en D. BRUINS SLOT te Hoogeveen, waarbij de compagnie, onder eenige voorwaarden, verkrijgt den eigendom van hunne aandeelen in de wijk het Oostopgaande. 28 Augustus 1839, 5 Augustus 1848.

1 omslag.

7. Notulen van de compagnie tot exploitatie van het vaarwater Oostopgaande. 16 September 1885—1905 Mei 29.

1 deel.

8. Protocol van ontvangsten van de compagnie tot exploitatie van het vaarwater Oostopgaande. 1860—1904.

1 deel.

NB. De ontvangsten bestonden uit een grondgeld, dat ééns werd betaald, en uit recognitiën voor ieder dagwerk uitgegraven turf vervoerd langs het Oostopgaande. De inschrijving geschiedde plaatsgewijze naar de ligging der perceelen veen, terwijl dan jaarlijks onder ieder hoofd het aantal uitgegraven dagwerken en het daarvoor verschuldigde werd vermeld; na betaling werd telkens voor voldaan geteekend. In een tweede kolom werd aanteekening gehouden van het telken jare door ieder te ontvangene uit de winst door de compagnie gemaakt.

9. Protocol van rekeningen van de compagnie tot exploitatie van het vaarwater Oostopgaande. 1860—1904.

1 deel.

NB. Onder vele rekeningen komt voor eene opgave van de verdeeling der winst, berekend naar de grootte van ieders bezit, welke door de deelhebbers werd geteekend. De laatste rekening eindigt met de algeheele verdeeling van het saldo.

10. Stukken betreffende de geschillen tusschen de Zwindersche veencompagnie, als eigenares van het vaarwater het Oostopgaande, met de gepretendeerde eigenaren van de Bakkerswijk en eenige eigenaars van een perceel veen in de marke van Veenhuizen met betrekking tot het recht van doorvaart dier wijken; en becijferingen omtrent het door de laatsten bij toekenning van het verlangde recht in de kosten van aankoop en verdieping bij te dragene 1876/7.

1 dossier.

11. Overeenkomst tusschen W. BRUINS SLOT J.z., als administrateur van het vaarwater Oostopgaande behoorende aan de Zwindersche veencompagnie, en de eigenaars van het Vierkante Blok onder Oosterhesselen, omtrent de rechten en plichten te stellen aan de aankoopers van perceelen in genoemd blok bij den a.s. openbaren verkoop, Januari 1879 (in duplo). Met afschrift der acte van verkoop, 18 Febr. 1879.

1 omslag.

NB. Bij den bedoelden verkoop werden verschillende perceelen aangekocht door deelhebbers der compagnie.

12. Overeenkomst tusschen de eigenaars van het vaarwater Oostopgaande, de Dwarswijk en de Brouwerswijk in het Zwindersche en Veenhuizer veld (gem. Hoogeveen, Oosterhesselen en Dalen) en ROELOF BERKENBOSCH, als eigenaar van een perceel veen en ondergrond ten westen van Veenhuizen, waarbij, onder eenige voorwaarden, de laatste het recht verkrijgt van medegebruik der genoemde wijken. 5 April 1884.

1 stuk.

NB. Het stuk draagt verklaringen van registratie ten kantore van registratie te Hoogeveen en ten hypotheekkantore te Assen.

13. Stukken betreffende de onderhandelingen en de overeenkomst tusschen de eigenaars van het vaarwater Oostopgaande en J. FRESEMAN GRATAMA, als eigenaar van een perceel veen en ondergrond onder Oosterhesselen, waarbij deze, onder eenige voorwaarden, het recht verkrijgt van op- en afvaart langs dat vaarwater met betrekking tot bedoeld perceel. 1884/8.

1 dossier.

NB. De overeenkomst draagt verklaringen omtrent de registratie ten kantore van registratie te Hoogeveen en ten hypotheekkantore te Assen.

14. Missive van het veenschap Oostopgaande aan de eigenaars van het vaarwater Oostopgaande, mededeelende dat de stembevoegde ingelanden besloten hebben tot aankoop van bedoeld vaarwater. 30 December 1902.

1 stuk.

L. Archief

VAN HET

Schippers-gilde, te Meppel.

NB. Dit archief werd in 1903 in bruikleen gegeven aan het rijksarchief in Drente (Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1903 (XXVI), bladz. 413).

ARCHIEF

VAN HET

Schippers-gilde te Meppel.

I. Archief van het schippers-gilde. — 1686.

NB. Het schippers-gilde, ook wel het gemeene of groote schippers-gilde genoemd, omvatte alle schippers. Tot de gildebroeders behoorden dus zoowel de eigenaars der ongeboeide als die der geboeide pramen en schepen; en onder deze laatsten ook zij, die het veer op Amsterdam bedienden. In 1686 scheidden deze veerschippers zich af (resol. Ridderschap en Eigenerfden d.d. 9 Maart 1686 fol. 40 verso— 41) en ontstonden er dus 2 gilden: het groot- of veerschippers-gilde en het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde. Alleen het archief van dit laatste gilde is op het latere schippers-gilde te Meppel overgegaan en volgt hierachter onder II.

1. Stukken van algemeenen aard.

Gildebrief.

1. Ontwerp voor een gildebrief van een vereenigd gilde van geboeide en ongeboeide praamschippers. (1671 à '75).

1 stuk.

NB, Het stuk bevat marginale verwijzingen van Ph. Schickhart, schulte van Meppel over 1638—'75, naar den gildebrief d.d. 1682 (in Staten-archieven N°. 1121), terwijl bij art. 12 wordt aangehaald eene resolutie van Ridderschap en Eigenerfden d.d. 14 Maart 1671.

Winnen van het gilde.

2. Extract-resolutie van het kerspel Meppel d.d. 28 Januari (of Juni) 1680, bepalende dat niemand die zich te Meppel

vestigt een gilde mag winnen, tenzij hij aantoont door eene verklaring van schulte en volmachten, dat hij „de borgerschap" ten volle heeft betaald. (1680?).

1 stuk.

Notulen en brieven.

3. Besluiten genomen door het schippers-gilde. (31 December 1622?)—1676 December 30.

1 bundel.

NB. De besluiten d.d. 6 Januari 1659 en 24 Januari 1663 vermelden (ook) de verloting der veerbeurten.

4. Door Ridderschap en Eigenerfden en den drost geapostilleerde requesten van het schippers-gilde, om vaststelling van voorschriften met betrekking tot het gilde. 1621—'64.

1 bundel.

NB. Het request d.d. 1621 is uitgegaan van „Lambert Alberts „unde Jan Janssen met consorten, schippers tot Meppell" en verzoekt vrijstelling van turf-accijns in verband met de late afkondiging der heffing.

5. Brieven ingekomen bij de bestuurders van het schippers-gilde 1645, '49.

1 omslag.

NB. De brief d.d. 1649 is door den schulte van Wanneperveen gericht aan dien van Meppel. Daarbij werd kennis gegeven van de voorgenomen herstelling van de sluis der „heeren participanten" (te Zwartsluis), opdat de Meppeler schippers daarop konden rekenen.

Rekeningen enz.

6. Verklaring van Jan Jansen c.s. als gildemeesters aan de „groote schippers", dat zij de rekening over 1630 hebben afgelegd overeenkomstig het bepaalde bij den gildenbrief en geen tweede rekening willen doen. 1631.

1 stuk.

7. Gunstig geapostilleerd request van Arent Andries „continuerende" gildemeester van het schippers-gilde met Jan Thalen en Derk Coenderts mede-gecommitteerden tot afhooring der gilde-rekening aan den drost, om bevel op de oudste

gildemeesters WILLEM EVERTS, CLAES HEYNEN, den nieuw gekozen gildemeester COOP PUTSER en de tot het afhooren der rekening mede-gecommitteerden GEERT HANSEN en ROLOF CORDEWAGEN tot: *a.* afhooring der rekening, *b.* verkiezing van nieuwe gildemeesters in plaats van de aftredende, en *c.* verbod om veerbeurten te verloten tenzij ten overstaan van schulte en twaalven van Meppel en de gildemeesters. 1686.

1 stuk.

NB. Met opgeschreven relaas van beteekening.

8. Aanteekeningen van ontvangsten en uitgaven ten behoeve van het schippers-gilde. 1623—'86.

1 bundel.

NB. Op een stuk wordt nog een ontvangst geboekt van 27 December 1695.

Hierbij eene „Gildemeesters-rekeninge vant jaer 1649, daerin „d'oncosten vant gilde besonders gespecificeert".

9. Kwijtingen van het schippers-gilde. 1628—'85.

1 bundel.

10. Schuldbekentenis groot 25 Car. guldens à 5% ten bate van het schippers-gilde en ten laste van JACOB HENRICX. 20 October 1626.

1 stuk.

NB. Onder het stuk staat aanteekening eener gedeeltelijke aflossing.

Verhouding tusschen de gildebroeders onderling.

11. Request van de „samptlycke" schippers te Meppel aan den drost, om bevel op de schippers te Groeneveld, als behoorend tot hun gilde, tot nakoming van den gildenbrief; met gunstige apostille. 1614.

1 stuk.

12. „Olde wilkeur angaende tgilde, 1629". — Vordering van de grootschippers tegen de kleinschippers tot nakoming van eenige gestelde voorwaarden omtrent varen, landen enz., op straffe van scheiding; met ondergeschreven relaas van beteekening aan de gildemeesters van het schippers-gilde. 1629.

1 stuk.

13. Afschriften van besluiten van de grootschippers van het gemeene gilde (d.d. 12 Januari 1631) en de veerschippers (d.d. 5 Januari 1685). (1631?), (1685?).

1 omslag.

NB. Het besluit d.d. 1631 betreft de „mesnage vant gilde", dat d.d. 1685 de verdeeling der beurten en den tijd dat schepen in de vaart zullen zijn. Het afschrift van dit laatste stuk was bestemd „voor de gi[ld]em(eesters) van de schippers".

14. Stukken betreffende het verweer van de gildemeesters van het schippers-gilde tegen de vordering van CLAES CLAESEN en 3 andere gildebroeders, dat de kosten van hun proces tegen het schippers-gilde te Zwartsluis zouden worden gedragen door hun gilde of dat zij uit het gilde zouden mogen treden. 1648/52.

1 dossier.

NB. In hun verweer vroegen de gildemeesters tevens, dat het veer op Amsterdam niet meer beperkt zou blijven tot de 4 requestranten, doch dat het gilde het recht zou hebben 1 à 2 maal 's weeks een schip naar Amsterdam te vervrachten; wat door den drost werd ingewilligd.

15. „[Wil]keur van de veerschippers". — Overeenkomst tusschen de gildemeesters van het schippers-gilde en de daaronder ressorteerende veerschippers ter bevordering van de vaart en het veer op Amsterdam. 9 Januari 1654.

1 stuk.

NB. Met ondergeschreven bekrachtiging door den schulte van Meppel en regeling der beurten tusschen de veerschippers.

16. Scheidsrechterlijke uitspraak tusschen de gildemeesters van het schippers-gilde en de op Amsterdam varende gildebroeders met betrekking tot de terugbetaling der kosten, door de veerschippers betaald in hun geschil met die van Zwartsluis en de betaling van het door de gildemeesters van hen gevorderd „ver-„vaergelt"; tevens regelende de verhouding en de verplichtingen van partijen met betrekking tot Zwartsluis. 5 Januari 1657.

1 stuk.

17. Stukken betreffende de processen van het schippers-gilde tegen den veerschipper JANSEN LUGGERS en van de veerschippers tegen het gemeene schippers-gilde, ter regeling van de verplich-

ting tot deeling in de kosten, door J. L. gemaakt in zijn procedure tegen de veerschippers te Zwartsluis over het innemen van verboden vrachten. 1663/5.

1 dossier.

NB. Hierbij een uittreksel uit het „protokol van de pander „van de nijer sluijs" (te Zwartsluis?), betreffende het vinden van vee bij gedane visitatie van Meppeler veerschepen.

18. Stukken betreffende het verweer van de gildemeesters van het gemeene schippers-gilde, namens de kleinschippers, tegen de vordering van (de) veerschippers te Meppel, dat voortaan hunne verloting van vrachten niet meer zou geschieden ten overstaan van den schulte van Meppel en de gildemeesters, en dat schepen ouder dan 8 jaar in de vaart van het veer op Amsterdam zouden mogen blijven, en met betrekking tot het toezicht op voldoende uitrusting der veerschepen. 1676/7.

1 dossier.

Haven te Meppel.

19. „Angaende den haven te Meppel". — Afschriften van stukken d.d. 1667 en 1618 betreffende de inordebrenging van de oude gracht om de Kinkhorst ten behoeve van een haven te Meppel, en de bestemming van een stuk groenland aldaar in verband daarmede. (1667?).

1 omslag.

Turfafvoer uit de Smilder venen.

20. Request van de gildemeesters van het groote schippersgilde aan den drost, om inlichting of zij de van eenige gildebroeders — wegens het varen naar Smilde om turf te halen — afgenomen panden mogen teruggeven, totdat het geschil met de participanten in de Smilder venen zal zijn opgelost. 1651.

1 stuk.

Gesloten vaartijd.

21. Verklaring van JAN JANS VRIESE te Meppel, gildeknecht van het gemeene schippers-gilde, omtrent het door het gilde vastgesteld verbod om tusschen St. Catharina en Lichtmis uit te varen of te laden. 21 December 1665.

1 stuk.

NB. Het stuk is gemerkt „D".

22. Stukken betreffende het verzet van het schippers-gilde tegen het door CORNELIUS SIJNAPIUS, participant der Hoge Echtinger venen, c.s. tot den drost gericht verzoek, om verlof tot afvoer van turf uit genoemde venen gedurende het gansche jaar. 1670/1.

1 dossier.

NB. Het verzet was gegrond op een willekeur van het gilde, waarbij de tijd tusschen 25 November en 2 Februari tot gesloten tijd werd verklaard.

Vergelijk resolutie Ridderschap en Eigenerfden d.d. 14 Maart 1671.

Verhouding tot de veenlieden van Colder-, Nije- en Hesselterveen.

23. Stukken betreffende geschillen tusschen het schippersgilde en de veenlieden van Colder-, Nije- en Hesselterveen over het meten en laden van turf. 1608/10 en 1615.

1 dossier.

24. Stukken betreffende de pogingen van het kerspel Meppel en de „veenlieden" (van Colder- en Nijeveen) op de goorspraak en bij het bestuur van Drente, om schadevergoeding te ontvangen in verband met een in hun nadeel geachte willekeur van het (schippers-)gilde en deze willekeur opgeheven te zien. 1625/7.

1 dossier.

25. Stukken betreffende het proces van het schippers-gilde tegen de schippers te Colder- en Nijeveen, tot het deelen in de kosten van onderhoud van de Meppeler vaart, en de vordering van den advocaat JAN VAN ALTEN om betaling van zijn ten dezen verdiend salaris enz. 1645/55.

1 dossier.

Lichten van schepen aan de Haminger stouwe.

26. Ontwerpen voor eene overeenkomst tusschen de veerschippers van Meppel en de ingezetenen van Hamingen, tot beëindiging van hun geschil over het lichten van schepen aan de Haminger stouwe en de herstelling en het onderhoud van daartoe noodige werken. December 1668.

1 stuk.

Verhouding tot de schippers te Blokzijl.

27. Request van het schippers-gilde aan den drost om verbod op de schippers te Blokzijl en anderen buiten Drente, vrachten te vervoeren door de Meppeler vaart, indien de schippers van Meppel bereid zijn zulks voor gelijken vrachtprijs te doen; met apostille. 1636.

1 stuk.

NB. De apostille verwijst requestranten naar den landdag.

28. Stukken betreffende de vordering van het schippers-gilde te Blokzijl, dat het schippers-gilde te Meppel zich richte naar de regeling op „de uijtvaert van de turff", door de provinciën Friesland, Groningen en Overijsel vastgesteld. 1657/9.

1 dossier.

Schutgeld in de HARMEN JACOBS- en ENGBERTS-griften.

29. Overeenkomst tusschen de schippers van Meppel, Wanneper- en Dingsterveen, dat zij geen turf zullen koopen, laden, voeren of halen op en uit de HARMEN JACOBS- en ENGBERTS-griften, voordat het nieuw ingestelde schutgeld zal zijn afgeschaft; en dat de Meppeler schippers niet op Overijselsch gebied en die uit Wanneper- en Dingsterveen niet op Drentsch gebied turf zullen laden vóór Maria Lichtmis. 12 December 1639.

1 stuk.

NB. Nà den datum doch vòor de onderteekening staat de bepaling, dat deze overeenkomst „dood ende te niete" zal zijn, „wanneer dese dingen ten einde sullen sijn gebragt ende „afgedaen".

Tolheffing enz. te Zwartsluis.

30. Stukken betreffende de inroeping door de „samptlycke" schippers te Meppel (gesteund door Wanneperveen en Dingsterveen en Colder- en Nijeveen) van de tusschenkomst van het bestuur van Drente tegen de tolheffing te Zwartsluis, tegen de voorgenomen breedte van de te bouwen nieuwe sluis aldaar en tegen de heffing van lastgeld aan die sluis, en betreffende het voornemen van het schippers-gilde om met Wanneperveen en Dingsterveen een sluis te leggen in hun gebied. 1621/5.

1 dossier.

NB. Hierbij een niet-geappostilleerd „request voor de gilde-„mesteren, verwalter ende twalve tot Meppel wegen de gemeente „aldaer" „tegens de veelvoudige exactiën ende abusen op de „Swarte Sluijs." De klacht was gericht tegen JAN MARTENS, op 25 Sept. 1622 door Drost en Gedeputeerden aangesteld tot controleur, opzichter en boekhouder met betrekking tot de uit Drente uit te voeren turf.

31. Stukken betreffende het verzet van het gemeene schippersgilde tegen de heffing door de ingezetenen van Zwartsluis van 1 schelling per schip, in verband met door hen in het diep geplaatste bakens. 1641.

1 dossier.

32. „Angaende 't meten van den turff op Swarte Sluys, 1648". — Requesten van HEYNDRICK CLAES GYSSENS en ARENT EUERTS, schippers te Meppel, aan den drost, om diens tusschenkomst tegen de vordering van den tollenaar te Zwartsluis om den inhoud der Meppeler turfschepen te berekenen naar eigen en niet naar Drentsche maat. 1648/50. Met retroacta d.d. 1639, '43.

1 omslag.

NB. Het request d.d. 1648 is in afschrift aanwezig, dat d.d. 1650 schijnt eene minute te zijn.

33. Vergunning van JAN VAN ECHTEN, heer van Echten, oudgedeputeerden staat van Drente, voor JAN ALBERS CREMER, gemachtigde van het (schippers-)gilde te Meppel, om tot nader order niet naar Zwolle te reizen tot het houden van besprekingen met de participanten van de groote „sijll" te Zwartsluis. 6 November 1650.

1 stuk.

34. Request van het schippers-gilde te Meppel aan Ridderschap en Eigenerfden om bescherming tegen het schippers-gilde te Zwartsluis, dat eenige Meppeler veerschippers bemoeilijkt wegens het vervoer van varkens uit Drente naar Holland. 1680.

1 stuk.

NB. De apostille vermeldt de overlegging van het request op den landdag d.d. 2 Maart 1680, „doch heefft om de veelheid der „saecken hyrin niet kunnen worden gedaen."

2. Stukken betreffende bepaalde zaken.

35. „Req^t. angaende tvaeren van de potten ende pramen, „grote ende cleine, nae . . . . . . 1614". — Stukken betreffende

het verweer van het schippers-gilde tegen de weigering van HERMAN JOCHUMSS., schipper te Meppel, om zich te onderwerpen aan de vermindering bij willekeur van het aantal malen, dat de „potten" per jaar zouden varen. 1614.

1 dossier.

36. Vonnis van drost en 24 etten in het proces van het schippers-gilde tegen BARTOLT COEPS, te Nijeveen, wegens varen in gesloten tijd. 1623.

1 stuk.

37. Stukken betreffende het proces van het schippers-gilde tegen ROELOFF BARENTZ, wegens zijn vervrachten op eigen gelegenheid, omdat hij weigerde te laden in een schip, hem bij loting in het gilde aangewezen. 1627/8.

1 dossier.

38. Request van de groote en de kleine schippers aan den drost, om verklaring of PIETER STEENBARCH e. a. wegens het varen vóór Maria Lichtmis al of niet in boete zijn vervallen; — met apostille en opgeschreven relaas van beteekening. 1634.

1 stuk.

39. Afschrift van het request van JAN JANSEN BUIJSMAN, veerschipper te Meppel, aan den drost om bevel op den schulte van Meppel tot teruggave van het hem op vordering van het schippers-gilde, ondanks zijn pandkeering, afgenomen pand; en van de gunstige apostille van den drost d.d. 1653, tevens een breuke vorderend van het gilde; — met ondergeschreven relaas van beteekening aan de gildemeesters. 1653.

1 stuk.

40. „Angaende de executie van gepretendeerde schouw „vant diep, tot lasten vant schippers-gilde. 1653". — Afschrift van de opdracht d.d. 1651 door den drost aan de schulten van Dwingelo, Diever en Havelte tot den schouw van het Oude diep van Dwingelo tot Meppel; — van het verslag d.d. 1651 daarover door de schulten en volmachten uitgebracht; — van de opdracht d.d. 1653 door den drost aan het schippers-gilde te Meppel om uitvondig te maken, welke schippers met

hun vaartuigen het diep versperden; — en van het relaas van de beteekening d.d. 1654 daarvan aan de gildemeesters, die verzochten verschoond te worden, om na de verloopen 3 jaren de zaak op te helderen. (1654?).

1 stuk.

41. Verklaring van WESSEL GEERT ARENTS, op vordering van de gildemeesters van het schippers-gilde, dat hij, volgens zijn beurt, naar Amsterdam zal vertrekken doch alleen nog personen kan medenemen, omdat zijn schip met turf is volgeladen. 15 November 1654.

1 stuk.

42. Request van de gildemeesters van het gemeene schippersgilde aan den drost, om bevel op eenige onwillige veerschippers tot betaling van het „vervaergelt"; met gunstige apostille. 1677.

1 stuk.

43. Stukken betreffende de vordering van het schippers-gilde tegen COOP POTSER tot betaling van den 100sten penning van de door hem aan HANS REIJNTS te Nijeveen verkochte praam. 1680.

1 dossier.

II. Archief van het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde. 1686—1709.

NB. Het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde splitste zich in 1709 in tweeën: het gilde der geboeide en dat der ongeboeide praamschippers. Deze laatsten voeren in de provincie, de geboeide praamschippers daarbuiten (met uitsluiting van de veeren op Amsterdam enz.).

44. Gildebrief voor het gilde der geboeide en ongeboeide praamschippers te Meppel. 1686.

1 stuk.

NB. Het stuk is een uittreksel uit „het prothocol van den „reeckendach" d.d. 31 Augustus 1686, gewaarmerkt geweest door den landschrijver GERH. VAN SELBACH. Doordat het stuk aan het slot een half blad mist, is diens onderteekening verloren.

45. Besluiten genomen door het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde. 18 Februari 1705, 2 Januari 1706.

1 omslag.

46. Door Ridderschap en Eigenerfden, Drost en Gedeputeerden en den drost geapostilleerde requesten van het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde om vaststelling van voorschriften met betrekking tot het gilde. 1700—'09.

1 bundel.

NB. Het request d.d. 1700 is niet geapostilleerd. Dat d.d. 1709 bevat het verzoek om bekrachtiging der scheiding van het vereenigd geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde.

47. Brief ingekomen bij de bestuurders van het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde. 1702.

1 stuk.

NB. De brief bevat de mededeeling van GERRIT WOLTERS c.s. te Zutphen, dat de gildebroeders van Meppel, die hun naam niet schriftelijk bekend maken, aangeslagen zullen worden voor 33 stuivers.

48. Aanteekeningen van ontvangsten ten behoeve van (het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde?) over 1694/5.

1 deel.

NB. Slechts één bladzijde van het deel is beschreven.

49. Kwijtingen van het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde. 1690—1707.

1 bundel.

50. Afschrift der beteekende dagvaarding d.d. 1693 naar den landdag van het kleinschippers-gilde door den drost wegens „oppositie", omdat het weigerde de vracht van 's Gravenhage naar Batinge te betalen voor 's drosten goed. 1693.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat van gelijktijdige hand: „Quitan-„tiën van de breucke van sijn hooghwelgebor.gestr. d'heer drost en „baron VAN PALLANT". Het gilde moet dus zijn veroordeeld en de breuke hebben betaald. De resolutiën van den landdag d.d. 13 Maart 1693 noch het verhandelde op het lotting d.d. 13 November 1693, waarheen deze zaak met andere werd verwezen, geven licht.

51. „Notitie van de turfschippers komende van Meppelt, hoeveel „turfreijsen deselve gedaen hebben". (c. 1700).

1 stuk.

52. Acte van herhaalde opzegging door het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde aan den schulte en den pander te Meppel van het tot dien tijd hun betaalde jaargeld; onder bericht dat voortaan door het gilde voor iederen dienst zou worden betaald. 1700.

1 stuk.

53. Stukken betreffende het proces van het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde met den gildebroeder CORNELIS PETERS tegen ROELOFF STEENBERGEN, brouwer te Zuidwolde, wegens diens weigering de vracht te betalen voor vervoer van koren, omdat dit vervoer niet was geschied door een door hem aangewezen schipper buiten Meppel. 1700/1.

1 dossier.

54. Stukken betreffende het verzet van de groot- en kleinschippers-gilden bij gecommitteerden uit Ridderschap en Eigenerfden en den drost tegen de verkiezing van een niet-schipper tot vierden kerspel-volmacht. 1703.

1 dossier.

55. Beteekende vordering van JAN GEERTS, lid van het kleine schippers-gilde, tegen de gildemeesters en gecommitteerden van het gilde om schadevergoeding uit de gildekas wegens het zinken van zijn vaartuig. 1706.

1 stuk.

III. Archief van het geboeide praamschippers-gilde. 1709—174(5).

NB. In 1709 uiteengegaan, schijnen de geboeide en ongeboeide praamschippers zich c. 1745 weder tot éen gilde te hebben vereenigd onder den naam van het kleinschippers-gilde (tegenover de veerschippers als grootschippers-gilde).

56. Overeenkomst tusschen de geboeide en de ongeboeide praamschippers te Meppel tot regeling van de verhouding hunner gilden, na hunne op 28 Februari 1709 door den drost goedgekeurde scheiding. 9 Maart 1709.

1 stuk.

57. Door den drost geapostilleerd request van het geboeide praamschippers-gilde, om goedkeuring van de willekeur d.d. 30 Januari 1737 betreffende de onderlinge hulp en de verdeeling der kosten bij ongelukken met het schip. 1742.

1 stuk.

58. Kwijtingen van het geboeide praamschippers-gilde. 1722, '24.

1 omslag.

NB. Van 1724 is aanwezig eene kwijting door Jan van Wijk, voor het „isen in de haven". Het is onzeker, of dit stuk behoort tot het archief der geboeide dan wel tot dat der ongeboeide praamschippers.

59. Afschrift van het request van Willem Evertsen, uit Alkemade in Noord-Holland, aan den drost van Drente, om bevel op het (geboeide) praamschippers-gilde tot beschikbaarstelling van een schip voor vervoer van vee naar Holland en tot inlading daarvan aan de Lettebour aan den Zomerdijk; van de gunstige apostille en van het relaas van beteekening aan het gilde d.d. 1719. (1719?).

1 stuk.

60. Stukken betreffende het proces van het grootschippers-gilde met Peter Wolters tegen Claas Jonker, wegens het vervoeren van goederen van Meppel naar Amsterdam en omgekeerd, op een dag dat P. W. „de veerman" was. 1719/23.

1 dossier.

61. Stukken betreffende het proces van het geboeide praamschippers-gilde tegen Albert Jans Oost-Indiën tot betaling van den 200sten penning van de door hem aan Roelof Enghberts verkochte praam. 1734.

1 dossier.

62. Overeenkomst voor 10 jaren tusschen het tjalkschippers-gilde en Jan Kloeken c.s., schoenmakers, met betrekking tot de te genieten vracht voor het varen naar de leermarkt te Beverwijk. 31 December 173[.].

1 stuk.

63. Beteekende vordering van het geboeide praamschippers-gilde tegen Meijne Claes tot betaling van zijn aandeel in de

kosten, voortgesproten uit het verzet van het gilde tegen de heffing van hooger sluisgeld door den pachter van de sluis te Zwartsluis. 1740.

1 stuk.

N.B. Het stuk is „exhibitum te Assen den 15 Maart 1740 „voor den middag"; blijkbaar is dus een proces gevoerd.

64. Stukken betreffende het proces van het geboeide praamschippers-gilde tegen PIETER BARTELS, lid van het ongeboeide praamschippers-gilde, wegens het vervoeren van vee naar Holland. 1741/2.

1 dossier.

N.B. Eischer grondde zijne vordering op de overeenkomst van scheiding d.d. 1709 tusschen beide gilden, waarbij aan het geboeide praamschippers-gilde was toegekend het vervoer naar buiten Drente en over zee.

65. Stukken betreffende de ontslagname door PETER WIGGERS en LAURENS GERRITS TOUWEN als gildebroeders van het geboeide praam- en tjalkschippers-gilde. 1742/3.

1 omslag.

N.B. Aanwezig zijn eene verklaring van P. W. en L. Gs. T., dat zij ontslag nemen, en een geapostilleerd request van het gilde aan C. B. S. baron SCHWARTZ, heer van Ansen, assessor, tevens gedeputeerden staat, om goedkeuring daarvan.

66. Geïnsinueerde vordering van het tjalk- en praamschippersgilde tegen PIETER WIJCHERS tot betaling van boete wegens het vervoer van hout, zonder het gilde te hebben gewonnen. 1744.

1 stuk.

IV. Archief van het ongeboeide praamschippersgilde. 1709—174(5).

N.B. Zie de noot bij hoofd III.

67. Overeenkomst tusschen de geboeide en de ongeboeide praamschippers te Meppel tot regeling van de verhouding hunner gilden, na hunne op 28 Februari 1709 door den drost goedgekeurde scheiding. 9 Maart 1709.

1 stuk.

68. Besluiten genomen door het ongeboeide praamschippersgilde. 2 Januari 1713, 2 Januari 1716.

1 omslag.

69. Door Ridderschap en Eigenerfden geapostilleerd request van het ongeboeide praamschippers-gilde, om goedkeuring van hun „willekeur-brief" d.d. 31 December 1737, betreffende de vrijheid van varen en de onderlinge hulp bij ongelukken met het schip. 1739.

1 stuk.

70. Aanteekeningen van ontvangsten ten behoeve van het ongeboeide praamschippers-gilde over 1712—'17, '42.

1 bundel.

N.B. Hierbij processen-verbaal omtrent het afhooren der rekeningen over 1735 en '36.

71. Kwijtingen van het ongeboeide praamschippers-gilde. 1710—'44.

1 bundel.

72. Afschrift van het gunstig geapostilleerd request d.d. 1711 van Wijcher Alberts en Adolph Beerens te Meppel, om met hun pramen vrachten te mogen vervoeren tusschen Luijckerbrugge bij Diever en Meppel. 1711.

1 stuk.

NB. Het afschrift is gewaarmerkt door den schulte (van Meppel) H. Schickhart.

73. Aan een gildemeester van het kleine of ongeboeide praamschippers-gilde beteekend afschrift van het antwoord van den gildebroeder Cornelis Andries tegen de vordering der gildemeesters, dat C. A. boete zou betalen wegens het niet willen laten verloten van een hem aangeboden vracht. 1712.

1 stuk.

74. Beteekende vordering van het kleine of ongeboeide praamschippers-gilde tegen den te Meppel zich gevestigd hebbenden Roelof Wolters, om het gilde te winnen en het „vervaargeld" te betalen. 1712

1 stuk.

NB. Het stuk is een geapostilleerd request aan den drost om zijne medewerking.

75. Afschrift van de vordering d.d. 1716 van HENDERICK HENDERICKS en ARENT WILDEBOUR, leden van het ongeboeide praamschippers-gilde, tegen den gildemeester(s?) ARENT JANS en GERRIT JANS CRALE, tot terugbetaling aan de gildekas van het door hen uitgekeerde aan andere gildeleden „omdat deselve in ongemack sijn „geweest" of tot gelijke uitkeering aan hen op denzelfden grond. 1716.
1 stuk.

76. Proces-volmacht van de gildemeesters van het kleine en ongeboeide praamschippers-gilde op JAN CRYNS STICHT. 1724.
1 stuk.

77. Afschrift der beteekende vordering d.d. 1731 van COOP JANS tegen de gildemeesters van het ongeboeide praamschippers-gilde tot terugbetaling, overeenkomstig besluit van het gilde, van het door hem voor redding van zijn schip verschotene. (1731?).
1 stuk.

78. Stukken betreffende het proces van het klein veerschippers-gilde tegen OTTO JANS van Diever, tot betaling van het door hem aan het gilde verschuldigde, wegens het als „buytenman" te Meppel laden van goederen tot vervoer naar elders. 1733/4.
1 dossier.

79. Stukken betreffende het proces van JAN DERKS FRAIJER c.s., gildebroeders van het ongeboeide praamschippers-gilde, tegen MEINE CLAASSEN, ALBERT GIETHOORN en BERENT LUBBERS, „sig „gedragende als olderman en gildemeesters" van het gilde, tot afgifte der eigendommen van het gilde en het doen van rekening en verantwoording over 1737/40. 1740/2. Met retroacta d.d. 1709—'40.
1 dossier.

V. Archief van het kleinschippers-gilde. 174(5)—1810.

NB. Zie de noot bij III.

De naam kleinschippers-gilde is ontleend aan het ongeboeide praamschippers-gilde, ook het kleine schippers-gilde geheeten.

In 1811 werd het gewezen kleinschippers-gilde, in verband met de opheffing der gilden in 1795, omgezet in eene vereeniging, genaamd „de Maatschappij".

I. Stukken van algemeenen aard.

80. „Gildebriev voor het kleine schippers-gilde te Meppel, 1768", goedgekeurd door Drost en Gedeputeerden van Drente op 20 Juni 1768.

1 deel.

NB. Deze gildebrief was eene nadere verklaring van die d.d. 1686.

81. Lijst der leden van (het kleinschippers-gilde). (c. 1790).

1 stuk.

82. Lijst der over 1735—'85 gekozen gecommitteerden en gildemeesters (van het kleinschippers-gilde). 1785.

1 stuk.

83. Besluiten genomen door het kleinschippers-gilde. 31 December 1747—(1777 December?).

1 bundel.

NB. Hierbij een (gelijktijdig?) afschrift van een besluit d.d. 6 Januari 1746 van de veerschippers (in dorso betiteld „Lotse-„dule 1746") betreffende de verdeeling der veerbeurten.

84. Door Ridderschap en Eigenerfden, Drost en Gedeputeerden en den drost geapostilleerde requesten van het kleinschippers-gilde om vaststelling van voorschriften met betrekking tot het gilde. 1755—'91.

1 bundel.

NB. Hierbij een door den landschapssecretaris gewaarmerkt afschrift van een besluit van Drost en Gedeputeerden d.d. 27 Juli 1771, genomen op een request van het kleinschippers-gilde.

85. Brieven ingekomen bij (de gildemeesters van) het kleinschippers-gilde. 30 Januari 1758—1806 Maart 16.

1 bundel.

86. Processen-verbaal omtrent de aflegging door de provisioneele commissarissen van het gewezen kleinschippers-gilde van hunne rekeningen over 1807—'10 1807—'10.

1 bundel.

NB. De processen-verbaal werden afgegeven door den schulte van Meppel.

87. Lijsten van betaald gildegeld. (2de helft 18de eeuw).

1 bundel.

NB. Deze lijsten zijn wellicht opgemaakt ten behoeve van de rekening.

88. Aanteekening van den verkoop door (gildeleden?) van hunne vaartuigen. 1800/1.

1 stuk.

NB. Deze aanteekening geschiedde waarschijnlijk in verband met het heffen van een percentage der koopsom voor de gildekas; of anders in verband met het uittreden uit het gilde door de verkoopers en het toetreden door de koopers.

89. Kwijtingen van het kleinschippers-gilde. 1746—1810.

1 pak.

NB. Hierbij verklaringen omtrent aan gildeleden geleverde hulp bij ongeval met het schip, in verband met de betaling dier onkosten door het gilde.

90. Overeenkomst tusschen het schippers-gilde te Meppel en de schippers te Hoogeveen, om samen te dragen de kosten, vallende op de aan te wenden pogingen om afschaffing te verkrijgen van de ingeslopen misbruiken met betrekking tot de te Zwartsluis gevorderd wordende turftollen, „mandegeld" en „gilde-„penningen". 29 Januari 1788.

1 stuk.

91. Afschrift van de extract-resolutie van Ridderschap en Steden van Overijsel d.d. 8 April 1771, bepalende dat het „mandegelt" te Zwartsluis zal moeten worden betaald van alle turf, die Zwartsluis passeert. (laatst 18de eeuw).

1 stuk.

92. Acte van benoeming door provisioneele commissarissen van het gewezen kleinschippers-gilde van Hendrik Kortewyk tot bakenmeester. 31 December 1810.

1 stuk.

2. Stukken betreffende bepaalde zaken.

93. Beteekende vorderingen van het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde tegen Roelof Engbers en Pieter Wiggers tot betaling van boete wegens het te hoog rekenen voor vervoer. 1746.

1 omslag.

94. Stukken betreffende het proces van het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde tegen de weduwe en de dochter van HENDRIK VAN DEN BERG, wegens het door wijlen haren man te hoog rekenen voor vervoer van schapen naar Zeeburg (?) („Seborgh"). 1746.

1 dossier.

95. Stukken betreffende het proces van LOURENS GERRITS TOUWEN tegen de gildemeesters van het geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde, ter terugverkrijging eener in zijne afwezigheid door zijn vrouw betaalde boete wegens het buiten Meppel (te Leenders) laden van vrachten. 1746.

1 dossier.

96. Stukken betreffende de gerechtelijke inning door olderman en gildemeesters van het praamschippers-gilde van JAJE CREULEN en andere onwilligen van een hoofdelijken omslag, door „het gesamentlijke gilde" op Nieuwjaarsavond 1747 vastgesteld. 1747.

1 dossier.

97. Stukken betreffende het proces van het kleinschippers-gilde tegen het grootschippers gilde, tot vervallenverklaring van hun octrooi voor een veer op Zaandam, indien dit veer niet wordt onderhouden. 1754.

1 dossier.

98. Stukken betreffende het proces, in eersten aanleg en in appel, van het grootschippers-gilde tegen HESSEL JANS e. a., wegens het laden of doen laden op Zondag 17 Februari 1754 van goederen in de praam van DIRK HARMS van Hesselingen, lid van het kleinschippers-gilde, om deze te vervoeren naar Amsterdam; en van genoemd gilde met den gildebroeder EGBERT GEERT SWOLSMAN tegen genoemden DIRK HARMS, met het kleinschippers-gilde als gevoegde, wegens dit vervoer. 1754/5.

1 dossier.

99. Stukken betreffende de vordering van het kleinschippers-gilde tegen ARENT OOSTYNDIËN, tot betaling van een ten behoeve van het gilde geheven hoofdelijken omslag. 1755.

1 dossier.

100. „Dit is het dink van de vragt van STELLINK JANS en „JAN MEUWIS". — Insinuatie van het kleinschippers-gilde aan JOHAN HENDRIK WOLTINK, dat hij onder eede zich verklare omtrent den eigendom van door STELLINK JANS geladen beesten; met ondergeschreven verklaring van beteekening en eedsaflegging. 1771.

1 stuk.

101. Vonnis van Drost en Gedeputeerden in zake het kleinschippers-gilde tegen HEIN MEINEN, wegens het vervoeren in 1771 van een vracht vee naar Holland zonder behoorlijke bijeenroeping ter loting door het gilde. 15 Februari 1772.

1 stuk.

102. Afschrift van het beteekend exploit d.d. 1772 van den gildebroeder HENDRIK KIERS tegen olderman, gildemeesters en gecommitteerden van het kleinschippers-gilde, wegens het herverloten van een hem toegelote vracht. (1772?).

1 stuk.

NB. Bij de 2de loting werd het vervoer toegewezen aan STELLINK JANS.

103. Afschrift van het vonnis van Drost en Gedeputeerden d.d. 7 Januari 1773 in zake JAN WOLTERS, gildebroeder van het kleinschippers-gilde, tegen den olderman en de gildemeesters van het gilde, om terugbetaling van door hem in 1763 en 1770 uitgegeven gelden tot redding van zijn schip. (1773?).

1 stuk.

104. Vonnis van Drost en Gedeputeerden in zake GRIETJE VAN HEES weduwe ARENT GROENEBOER tegen het kleinschippers-gilde, over de betaling der, door haar in 1775 uitgegeven, kosten van redding van haar schip met lading. 24 Mei 1776.

1 stuk

105. Stukken betreffende het proces van het kleinschippers-gilde tegen ARENT JANS van Tweelo, wegens het overladen bij den zaagmolen te Meppel en het daarna vervoeren van een lading turf. 1776/7.

1 dossier.

NB. Drost en Gedeputeerden wezen den eisch af op de verdediging van den beklaagde, dat de turf zijn eigendom was.

Naar aanleiding van dit verweer richtte het gilde zich tot Ridderschap en Eigenerfden met (een hier aanwezig) verzoek, voortaan een eed te mogen eischen, dat zulk eene overgenomen lading vóór het overladen het eigendom van den nieuwen vervoerder was; doch in dit verzoek werd „gedifficulteert."

106. Vonnis van Drost en Gedeputeerden in zake het kleinschippers-gilde tegen JAN GERRITS KREULEN, wegens het doen laden van een vracht turf tusschen Meppel en den oliemolen door een niet-gildebroeder (lid van het gilde te Zwartsluis). 16 Mei 1780.

1 stuk.

NB. Gedaagde werd vrijgesproken, voornamelijk op grond dat bestuurders van het kleinschippers-gilde hadden geweigerd den niet-gildebroeder op te nemen in het gilde, omdat hij lid was van het gilde te Zwartsluis.

107. Insinuatie van het kleinschippers-gilde aan ARRIEN SIBES, Friesch schipper, tot het betalen van boete of stellen van borgtocht wegens het laden eener vracht naar Leiden voor den aan het gilde opgegeven tijd (10 uur); met ondergeschreven verklaring van HENDRIK VAN HEES, dat hij boete en kosten voor A. S. zal voldoen. 1780.

1 stuk.

VI. Archief van „de Maatschappij". 1811—1838.

108. Concept-reglement voor de „Maatschappij", ontworpen door de provisioneele commissarissen van het gewezen kleinschippers-gilde en gecommitteerden uit de schippers te Meppel, ter vervanging van den gildebrief d.d. 1768. 10 Februari 1811.

1 stuk.

NB. Dit reglement werd ontworpen, uit overweging dat de afschaffing der gilden in 1795 den gildebrief d.d. 1768 waardeloos had gemaakt en dus een ongeregelde toestand in het leven was geroepen, waartegen voorziening gewenscht was.

109. Reglement voor „de Maatschappij", vastgesteld door de provisoneele commissarissen van het gewezen kleinschippers-gilde

en gecommitteerden uit de schippers te Meppel, ter vervanging van den gildebrief d.d. 1768; 20 Januari 1819. Met onderteekening door de deelhebbers tot 1837.

1 stuk.

NB. De datum van het stuk is later ingevoegd. Het stuk was ter goedkeuring ingediend bij den gewezen landdrost waarnemende de functiën van onderprefect in het arrondissement Assen. Waarschijnlijk is het reglement dus vastgesteld in 1811 en eerst later gedateerd; in 1820 is het geregistreerd door den ontvanger der registratie te Meppel.

110. Brieven ingekomen bij de bestuurders van „de Maat-„schappij". 16 Juli 1814—1837 Januari 6.

1 bundel.

111. Extract-resolutie van den gouverneur van Drente d.d. 29 Juli 1834 N°. 13, berichtende aan de „directeuren der schippers-„societeit" te Meppel de afschaffing van „de belasting op den „turf onder den naam van mandegeld". 1834.

1 stuk.

112. Afschrift van het door directeuren van de schippersmaatschappij te Meppel op 10 Januari 1837 vastgesteld tarief, van passeerende vaartuigen te vorderen door den bakenmeester HEND. KOERS, voor het zetten van bakens tusschen Meppel en Zwartsluis. (1837?).

1 stuk.

113. Rekeningboek van „de Maatschappij" over 1811—'39.

1 deel.

NB. De eerste rekening loopt van 5 Maart 1811 af. De laatste is afgesloten op 31 December 1839.

Daarna volgt eene aanteekening omtrent de in 1868 aanwezige goederen der maatschappij „Eendragt maakt Magt"; vervolgens een lijst van „de leden van het gilde „Eendragt maakt Magt"" d.d. 1866, voorzien van latere aanteekeningen omtrent de uittreding van deelgerechtigden.

114. Kwijtingen van „de Maatschappij". 1810—'38.

1 bundel.

NB. Hierbij verklaringen omtrent aan leden der Maatschappij geleverde hulp bij ongeval met het schip, in verband met de betaling der onkosten door de „Maatschappij".

115. Verklaring van Evert Keus en 38 anderen, dat zij samen zullen dragen de kosten, aan te wenden tot verkrijging van (afschaffing?) van het „mandegeld" te Zwartsluis. 23 Februari 1812.

1 stuk.

NB. Het stuk is voorop boven links genummerd „39".

116. „Notisi van de leeden, die na Schokland hebben geweest „den 11 December 1815". (1815?).

1 stuk.

NB. Deze aanteekening zal zijn vervaardigd in verband met de onheilen, aan Meppeler schepen bij Schokland in dien tijd overkomen.

117. Aanteekening van het aantal beilen en zagen op het gildehuis, de huur daarvan voor niet-leden der Maatschappij, en de namen der leden dier Maatschappij. (c. 1820).

1 stuk.

VII. Archief van de maatschappij tot behoud van vaartuigen, te Meppel, „Eendragt maakt „Magt". 1838—1871.

118. Notarieele expeditie en koninklijk goedgekeurd reglement der maatschappij tot behoud van vaartuigen, te Meppel, „Eendragt „maakt Magt". 1838.

1 bundel.

119. Concepten voor een reglement der maatschappij tot behoud van vaartuigen, te Meppel, „Eendragt maakt Magt". 1861.

1 omslag.

NB. Aanwezig zijn 2 stukken: *a.* een door directeuren en commissarissen onderteekend exemplaar; — *b.* een afschrift daarvan, voorzien van wijzigingen en aanvullingen. In dorso van dit laatste stuk eenige handteekeningen (van toegetreden deelhebbers?).

120. Acten van toetreding van schippers te Meppel tot de maatschappij tot behoud van vaartuigen, te Meppel, „Eendragt „maakt Magt", 22 Januari 1843—1853 Januari 2. Met concepten

voor eene acte van deelneming en van toetreding door een weduwe van een deelgerechtigde. 1843—'53.

1 bundel.

121. Borgstellingen ten behoeve van leden der maatschappij „Eendragt maakt Magt" met betrekking tot de te betalen gelden. 1869, '71.

1 omslag.

122. „Naamlijst der leden van de maatschappij van Meppel „„Eendragt maakt Magt"." 1845, (c. 1860).

1 omslag.

123. Brieven ingekomen bij de maatschappij „Eendragt „maakt Magt". 11 Januari 1844—1848 December 25.

1 bundel.

124. Kwijtingen van de maatschappij „Eendragt maakt „Magt". 1839—'71.

1 bundel.

NB. Hierbij verklaringen omtrent aan leden der maatschappij geleverde hulp bij ongeval met het schip, in verband met de betaling der onkosten door de maatschappij.

125. Besluit van de leden (der maatschappij „Eendragt „maakt Magt"), bepalende eene boete bij het niet verschijnen op door de directeuren uitgeschreven vergaderingen. (c. 1860).

1 stuk.

NB. In dorso aanteekening omtrent geslagen boeten of een gehouden stemming (?).

126. Afschrift der acte van aanstelling d.d. 4 Januari 1848 door directeuren van het kleine schippers-gilde te Meppel van WOUTER WORST tot bakenmeester tusschen Meppel en Zwartsluis. (1848?).

1 stuk.

AANHANGSEL.

I. Stukken afkomstig van Berend van Dijk. 1811—1815.

127. Stukken afkomstig van BEREND VAN DIJK, veerschipper te Meppel. 1811, '15.

1 omslag.

NB. Aanwezig zijn:

a. „Acte de francisation" voor BERENT VAN DIJK, te Meppel, met betrekking tot zijne te Meppel gebouwde praamschuit „La „Meuëtte", thuis behoorende in den haven van Genemuiden, 24 April 1811;

b. eene missive van FRANÇOIS DE BAS, „solliciteur bij tgou„vernement" te 's Gravenhage, aan BERENT VAN DIJK, aanmanende tot betaling van verschuldigde gelden, 10 Juni 1815.

M. Archief

VAN DE

Compagnie van de Dieverder, Legler en Smilder venen.

NB. Dit archief werd in 1881 aangekocht van de erven FLEDDERUS te Hoogersmilde (Verslagen omtrent 's rijks oude archieven over 1881 (IV), bladz. 93).

ARCHIEF

VAN DE

Compagnie van de Dieverder, Legler en Smilder venen.

I. Stukken betreffende de vaststelling en de verlenging van het octrooi.

1. „t'Octroy voor 20 jaeren". — Octrooi, houdende vrijdom van belastingen voor hen, die zich zullen vestigen ter zijde van de grift in het „Smilden-veen". 8 Juli 1613.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „N°. 3 den 8 Julij 1613 .... „N°. 3".

2. „Request voor die pertic(ip)anten in de Diever, Leggerder „ende Smilder veenen" „aen den drost CASPER VAN EWESSUM „wegen 't octroy van 50 jaren, den 20 Septembris 1632 door „GYSELAER gepresenteert"; „met copye vant octroy van den „joncker VAN ECHTEN van dato 30 Marty a°. 1626, twelck gedient „heeft tot een onderrechtinge vande de *(sic)* compaignie om te „versoecken het octroy van 50 jaaren in December 1632 . . . . . „N°. 8." 1632.

1 omslag.

NB. Het in den tekst genoemde request heeft eene apostille d.d. 20 Sept. 1632 van den drost, waarbij hij de verzoekers verwijst naar Ridderschap en Eigenerfden.

Dorsale aanteekeningen vermelden, dat het request „staat te „boeck den 3 Decemb. 1632, op fol. 8"; het Echtensch octrooi is „den 3 Decemb. 1632 te boeck gestelt, op fol. 9, 10, 11, 12."

3. „'t Octroij voor 30 jaeren, ingegaen den 1 Aprill 1633". — Acte van verlenging met 30 jaren van het in 1613 verleend octrooi ten behoeve der participanten van de „Dieverder en „Leggeler Smilde-venen"; onder vaststelling van bepalingen op het gebruik van de grift en het Oude diep. 19 Febr. 1633.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „II. Int journael fol. 28 „in den boeck B".

4. Afschriften van stukken d.d. 1620 betreffende bezwaren ingebracht tegen de verlenging van het octrooi voor de compagnie der „Dieverder, Leggeler ende Smilder venen". (midden 17de eeuw).

1 omslag.

II. Stukken betreffende het bestuur der compagnie.

1. Stukken betreffende de verdeeling der aandeelen, het stemrecht der deelhebbers en de opschooning en de jurisdictie van het Oude diep.

5. „Cavel-conditiën die by alle participanten geapprobeert „syn ende onderteyckent, mitsgaders de lotinge die op den 1 „Januari 1638 op de Cleveniers-doelen hier t' Amsterdam gedaen „is". — „Articulen ende conditiën" vastgesteld door de participanten der „Diever ende Legler Smilde-venen" omtrent de scheiding (bij loting) hunner onverdeelde venen c.a., en in verband daarmede het onderhoud van werken en het bestuur dier venen; met een kaartje der gemaakte verdeeling. 1 Januari 1638.

1 stuk.

NB. Het stuk is in dorso gemerkt „30".

6. „Wegens tgemeen maecken der gelote veenen" „van „ADRIAN PAEUW". — Voorstel van de participanten der „Diever „en Leggler Hogersmilder veenen", „in dienst van de compaignie", aan hunne mede-participanten, om de vroeger gescheiden loten weder te vereenigen; met verzoek om onderteekening ten blijke van instemming. 1 (?) October 1658.

1 stuk.

NB. Het stuk is door 5 participanten onderteekend.

7. Overeenkomst tusschen „de veenheeren" (van de Diever en Legler Smilde-venen), omtrent het stemrecht der deelhebbers en de door hen bij te storten gelden, omtrent de opschooning van het Oude diep en de „jurisdictie int veen". Februari 1618.

1 stuk.

NB. Volgens aanteekening op het stuk is de overeenkomst op 22 Maart geteekend. In dorso staat: „Stukken waerbij de aghste „parten op twaelfde parten worden verandert".

De „jurisdictie int veen" wilde men onttrekken aan den schulte (van Diever B.) KETEL, een der deelhebbers.

Onder het stuk staat (van éene hand ?) „Den 22 Meert gete-„kent JAN MICHEELS VAN VAARLAAR, PIETER RUYTENBURCH ende „ADRIAEN PAUW".

2. Stukken betreffende de aanstelling enz. van den veenmeester, dijkgraaf en heemraden en den ontvanger van den tol op de compagnie's grift.

8. „Obligatie van EMMERICK JANSS, waerin syn vader ende „hy hun persoonen ende goederen te pande stellen". — Acte van borgtocht door Mr. JAN HENDRICKS en zijn zoon EMMERICK JANSEN voor het richtig beheer door den laatste als veenmeester der Hollandsche compagnie in de „Diever en Leggeler Hooger-„smilden-venen". 1 November 1634.

1 stuk.

NB. Het stuk is gemerkt „25". Onder den titel staat: „Staat „int journal fol. 180 . . . . ".

9. Afschrift van het request van REIJNIER PAUW heer van Nieuwerkerk, participant in de „Hoogersmilder veenen", aan den drost van Drente, om bevel op zijne mede-participanten tot afschaffing van dijkgraaf en heemraden, bewaring der boeken op een voor hem toegankelijke plaats en tot herstel van de administratie in den ouden toestand; — en van de apostille van den drost d.d. 20 December 1639, bevelende mededeeling van de klacht aan de tegenpartij, intusschen het verzoek ten deele inwilligende. 1640.

1 stuk.

NB. Het stuk is gemerkt „N°. 38." — en gewaarmerkt op 22 Juni 1640 door G. A. v. LIER, publ. not.

10. „Acte waerby HARMAN GEERS geautoriseert wort tot het „ontfangen van den tol, 13 Marty „1653" „N°. 51". — Acte waarbij dijkgraaf en hoogheemraden van de „Hoge Smilder veenen" voor 1 jaar opdragen aan HARMEN GEERS de inning van den tol voor pramen, afvarende van de Heerengrifte. 13 Maart 1653.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „doosken D", „N°. 51".

III. Stukken betreffende geldelijke aangelegenheden.

11. „Een turff-rekening van F. MARTENS" „den 15 Juny 1617". „N°. 4." — Gekwiteerde rekening van F. MAERTENS wegens door hem gedane verschotten en door hem voor verkochte turf ontvangen gelden. 1617.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Wt het vierkante d(oosken) A".

12. Fragment-rekening van kosten, gevallen op het vervoer van turf en andere werkzaamheden in het veen. 9 October—3 December 1618.

1 stuk.

13. „Obligatie van F. MARTENS wegens 1200 guldens, waervoor „hy tot hipoteec stelt syn huys en hoff etc.", 1636. Met de „Obligatie op FRANSOYS MERTENS, denwelcken de heeren par„ticipanten aengenomen hebben te betalen aen JACOB PIETERSS. „LANSEL", 1634.

2 charters.

NB. Op de eerstgenoemde obligatie staat nog in dorso: „Staet „geboeckt den 11 Aprill 1636 int journael C, fol. 45, 46".

14. „Obligatie van JAN HARMANS, WILLEM JANS, PIETER JANSS", groot 150 Car. g., ten behoeve der Hollandsche participanten der „Diever ende Leggeler Hoogersmilde-venen". 3 Mei 1636.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Ontfangen den 25 July 1636. „Staat te boeck int rapport-boeck fol. 67"; „de obligatie is al te „niet"; „[doosken] D.—28".

15. „Revenuen van de Smilder veenen van an°. 1701 tot 1710 „inclujjs, sijnde 10 jaaren langh." — „Staet van de Smilder „veenen, sooals die eenige jaeren herwars gerendeert hebben, „beginnende anno 1701." (1711?).

1 stuk.

IV. Stukken betreffende den aankoop en de beschikking over eigendommen.

1. Bewijzen van eigendom.

16. „Accordt gemaeckt tuschen BERENT KETEL scholtus te „Diueren ende BERRENT EUERTSS. KETELTAS, nopende haer vrije „partt in Diuerder veen". — Overeenkomst tusschen BARENT EVERTS KETELTAS en BERENT KETELL omtrent de bestemming en het beheer van hun aandeel in de „Dieversche en Legersche „venen", 28 December 1612. Met kwijting van P. G.z. RUTTENBORCH en J. G.z. BOURIGERSS wegens de bij deze overeenkomst van de overige deelhebbers bedongen vereering voor B. KETELL c. s., 1614.

1 omslag.

NB. In dorso van de overeenkomst staat: „N°. 2, den 28 De„cember 1612. — wt het vierkante doosken A. — N°. 1. — de copy „staat int rapport-boeck op fol. 327, — C."

De overeenkomst behoort, blijkens dorsaal opschrift, tot het archief der compagnie. Waarschijnlijk is zij aan haar afgegeven, omdat vele gronden der compagnie zijn gesproten uit de eigendommen van KETEL en KETELTAS (vgl. b.v. N°. 17).

17. Acte van overdracht door F. MARTENS aan de compagnie van het aan ELLERD DE JONGE en FRANCOIS MARTENS te Amsterdam, bij loting met BARENT KETEL en BARENT EVERTSS. KETELTAS, toebedeelde en toe te deelen veen en 4½ buurschap (waarvan 4 in het veen alleen en ½ te heide en te weide), en van 2 buurschappen te heide, en te weide, 1618. Met volmacht d.d. 1618, en acten waarbij verkoopers den eigendom van veen in Diever en in de „Smilde-venen" verkrijgen, d.d. 1614—'18.

8 charters en 1 stuk.

NB. Het is niet zeker, dat de bijgevoegde acten alle behooren bij de in den tekst omschreven acte van overdracht. Zij kunnen

b.v. gedeeltelijk ook behooren tot de in Inv. N°. 20 omschreven acte. In elk geval betreffen die d.d. 1614 en 1615, blijkens de dorsale opschriften, ten behoeve der compagnie aangekocht land; terwijl de overeenkomst ook behoorde tot het archief der compagnie.

18. Afschrift der acten waarbij PIETER GERRITSS. RUIJTENBURCH en JACOB GERRITSS. BURGERS ontvangen van BERNT EVERTSS. KETELTAS c. u. $^1/_4$ in het vierde deel van het „Deversche en „Leggersche Smilde-veen," 1614; en waarbij zij ANDRIES RYCKAERT als mede-eigenaar daarin voor $^1/_8$ erkennen, 1618.

1 omslag.

NB. Waarschijnlijk is het in den tekst bedoelde veen ingebracht in de compagnie; immers RUIJTENBURCH, BURGERS en RYCKAERT waren allen deelhebbers in de compagnie. Verband met andere stukken blijkt niet.

19. Acte van overdracht door GERRIT ALBERTSS. RUIJL te Amsterdam aan de compagnie van $4^1/_2$ buurschap in de „Diever „ende Legler Smilde-venen", 1618. Met volmacht d.d. 1618 en acten, waarbij de verkooper en diens voorgangers den eigendom der $4^1/_2$ buurschap verkrijgen, d.d. 1614.

5 charters en 2 stukken.

20. Acte van overdracht door FRANSCHOIJS MAERTENS aan de compagnie van het hem toekomende in „Diever ende Leggele „Smilde-veen" en van zijne buurschappen, in ruil voor het $^1/_{24}$ deel in de venen der compagnie. 2 November 1618.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „wt het vierkante dooskenA, — „den 2 November 1618, — N°. 8".
Zie de noot bij N°. 17.

21. Acte van overdracht door EGBERT HENRICKS c. u. aan de compagnie van $^1/_2$ buurschap in „het Smilder veen". 1619.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „Dit een halve bourschap „int veen alleen bij FRANCOYS MARTENS gelevert. — H. — den „6 Juli 1619". — „P." —, „wt t ronde doosken B. B. — N°. 11".

22. Acte van overdracht door HENRICK VAN DER COERBEECKE c. u. aan de compagnie van 1 buurschap in „Smilden veen", afkomstig uit Kalteren. 1619.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „Een boerschap int veen „alleen, bij ELLERT DE JONG voor de comp^{e} ghecoft". „D. — den „3 Septembris 1619. — wt t ronde dooskèn B. B. — N°. 12".

23. Acte van overdracht door ADDA TRUMPERS weduwe VAN FARMSUM c. s. aan de compagnie van $^{3}/_{4}$ buurschap te Oldendiever in het Smilder veen. 1619.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „Drie vierde paerten van „een boerschap int veen, bij ELLAERT DE JONG voor de comp^{e}. „ghecoft. — E. -- N°. 13. — den 3 September 1619. — Wt ronde „dooeken B.B."

24. Acte van overdracht door GERARDT STRUUCK c. u. aan de compagnie van $^{1}/_{2}$ buurschap in „Diever Smilden-veene" afkomstig van wijlen WYNTCLOVER of $^{1}/_{2}$ buurschap van HERMEN SMIT afkomstig van wijlen BROUWERS, naar keuze van den verkooper. 1619.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „Desen brief is gecomen „van FRANSCHOIJS MAERTENS. — Een halve boerschap int veen alleen, „gelevert bij FRANCOYS MARTENS. — F. — den 6 September 1619. „— wt het ronde doosken B.B. — N°. 14. — N."

25. Acte van overdracht door ANDREAS VAN VENRAETH c. u. aan de compagnie van $^{1}/_{2}$ buurschap in „Smilden-veen". 1619.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „Ick ELLERT DIE JONG lever „dit haelf boerschap vanweegen FRANSOYS MAERTTENS. — Een „halve boerschap int Smilde-veen, bij ELLAERT DE JONG voor de „compa^{ni}. ghecoft ende ghelevert vanweghe FRANCOYS MARTENS. „— G. — den 20 October 1619. — O. — wt het ronde doosken „B. B. — N°. 15."

26. Acte van overdracht door Mr. JAN HENDRICKS c. u. aan de compagnie van 1 buuropslag, afkomstig van Hoeuinge-stede in de marke van Diever. 1624.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „Een volle buerschap van „meester JAN tot die venen te hey en wey. g. — Q.— den 8 „Juny 1624. — wt tronde doosken B. B. — N°. 16".

27. Verklaring van JACOB BURCHE[RS] omtrent zijn afstand aan de compagnie van — het aan hem blijkens acte d.d. 1631 aan de keerzijde door ALBERT ARENTS c. u. overgedragen — $^1/_4$ buuropslag in „Diever Smielden-veenen." 1633.

1 charter.

NB. Onder de verklaring, die in dorso van het charter is geschreven, staat: „N°. 17, staat te boeck den 6 May 1633 int „journal fol. 35".

28. Acte van overdracht door JACOB DE LOOPER aan de compagnie van $2^7/_8$ buurschap in het „Diever Smilden-veen". Met acten, waarbij DE LOOPER den eigendom van dit veen verkrijgt van ANDRIES ANDRIES, EYSE JANS, HARMAN JANS CUIPER c. u., STEVEN THER MAETH en GEERT ALBERTS. 1634.

6 charters.

29. Acte van overdracht door JAN LAMBERTS WIJNTIENS c. s. aan de compagnie van WYNTIENS-dyckmaeth in de marke en het kerspel van Diever. Met scheidsrechterlijke uitspraak omtrent de wijze van betaling en ingebruikneming van het land. 1634.

1 charter en 1 stuk.

30. Acte van overdracht door HILBRANT HENRICX HUYGEN aan JACOB DE LOOPER te Amsterdam van 1 buurschap in het Dieverder Smilder veen afkomstig van CORNELIS TROMPERS-plaats te Diever. 1634.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „1 buyrschap int Diever „Smilden-veen van HILLEBRANT HENDRICSS. HUYGEN, den 14 May „1634 vercoft aen JACOB DE LOOPER, — staat te boeck den 23 „February 1635. — N°. 33".

Deze buurschap heeft dus behoort aan de compagnie.

31. Acte van overdracht door JACOB PIETERSEN LANSEL burger te Amsterdam c. u. aan de compagnie van alle buurschappen en perceelen veen, door hen in het „Diever en Leggeler Smilden„veen" voor de compagnie gekocht, 1635. Met de acten, waarbij de verkoopers en hunne voorgangers den eigendom dezer venen verkrijgen, 1613, 1633, 1634; — eene kwijting voor ten dezen betaalde kooppenningen, 1633; — en eene rekening van kosten betreffende den aankoop van $^1/_2$ buurschap, 1633.

23 charters en 2 stukken.

32. Acte van ruiling van veengronden tusschen de Hollandsche en de Friesche compagnieën in het „Hogesmilder Dieuwerder en „Leggeler veen". 22 Maart 1637.

1 stuk (geschonden).

NB. In dorso van het stuk staat: „Staat int rapport-boeck fol. „170, 171. — doosken D. — 29".

33. „Accoort met FRANÇOIS MARTENS, wegens syn acht en „viertichste partt in de Diever en Leggeler Smielde-venen, van dato „17 Januari anno 1641". — Overeenkomst tusschen FRANÇOIS MARTENS en de compagnie, waarbij hij —, tegen een jaargeld van 200 Car. gulden, op voorwaarde dat hij voortgaat de sluizen, verlaten en duiker te verzorgen, — aan haar overdraagt eenig veen en zijn aandeel in een huis in genoemde venen, en belooft haar te doen genieten het haar toekomend veen bij het Grondelooze meer. 17 Jan. 1641.

1 stuk (geschonden).

NB. In dorso van het stuk staat: „Is gecopiëert int raport- „boexken fol. 271. — doosken D. — 32".

Zie ook Inv. N°. 38.

34. Acte van overdracht door GEERT LAMBERTS WYNTJENS aan de compagnie van 2 „vordelen" veen in het „Leggeler Smilden- „veen", afkomstig van WIJNTJENS-goed te Diever. 1642.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „2/4 veens alleen in „Leggeler Smielde-veen is doer JACOB PIETERSS. LANCEL gecocht „van GERRIT LAMBERT WYNTJENS, den 19 October 1642. — 3."

35. Acte van overdracht door CLAES HERMENS PRACKEN c. s. aan JACOB PIETERSSEN LANSEL c. u. van 1¼ vierendeel veen alleen in het „Leggeler Smilden-veen". 1647.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „Stokbrief N°. 5 van een „vordelen ende dan nog ¼ van een vordelen veens alleen in de „Leggeler Smielde-venen, met het velt ende binnen-veen na „quota van dien tot aan den Groeninger heerewegh, streckende „van de Krommevoorder brugh aff tot hen aen Vordeveen aen „de marckscheydinge van Hijcken, en wijder niet. — Dit staet „int resolutie-boeck D op fol. 53. — Eerts Novembris 1647".

Dit 1¼ vierendeel heeft dus behoort aan de compagnie.

36. Acte van overdracht door ANNA KEETELS weduwe van Mr. CORNELIS JANSEN aan de compagnie van 1 buurschap in het „Diever Smilden-veen". 1653.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „een buerschap van een „volle buerschap in Diever Smilder venen, gekomen van ANNA „KETELS weduwe van Mr. CORNELIS JANSEN. — Ontfangen doir „JACOB PIETERSS. den 18 Marty 1654; en is geboeckt int schult„boeck van die verschoten penningen aen de meyers op fol. 12. „— N°. 42".

37. „Accoort tusschen den E. heer NICOLAES DE GIJSELAER „in qualite ter eenre ende den E. HENDRICK KETEL tot Dieveren „ter andere sijden", waarbij de compagnie 2 perceelen door haar geënclaveerd veen verkrijgt in ruil voor 2 andere. 26 Maart 1658.

1 stuk.

38. Overeenkomst tusschen de compagnie en FRANCOEYS MARTENTS. c. u omtrent het aan de laatsten uit te betalen jaargeld en hunne verplichting Franshaijr na te laten aan de compagnie. 1661.

1 charter.

NB. Zie ook Inv. N°. 33.

39. Acte van overdracht door CLAESIEN HARMS aan de compagnie van het huis en de beterschap van het land in de heerlijkheid Hoogersmilde, door CLAESIEN HARMS en haren man in woesten toestand van de compagnie in erfpacht ontvangen. 1679.

1 charter.

40. Stukken betreffende den aankoop door de compagnie van LULOFF JANS en zijn zoon van een stuk veen in de Smilder venen. 1680.

1 charter en 1 stuk.

41. Acte van overdracht door MICHAEL PIETERS c. u. aan de compagnie van 2 akkers veen aan de Legler zijde. 1681.

1 charter.

42. Dading waarbij de compagnie van de erfgenamen van JACOB PIETERS en MERRETIEN TEUNIS LANCEL e.l. verkrijgt $^{1}/_{48}$ in de compagnie. 1681.

1 charter.

43. Acte van overdracht door HENDRICK EGBERTS van Leglo en COERT STEVENS van Diever aan de compagnie van 3 akkers veen ten oosten van den Heerendijk. 1682.

1 charter.

44. Acte van overdracht door EGBERT JANS van Eemster en JAN HEND[RICKS] van Leglo aan de compagnie van 1 akker veen op de Smilde. 1682.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Koopbrijeff vant ackertie[n] „veen van EIJSSE JANS. ar[fgen.]."

45. Acte van overdracht door ALBERT TIJMANS van Leglo aan de compagnie van 1 akker veen in de heerlijkheid Hoogersmilde. 1682.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Verkoopbrief van een „acker veenlandt aen de participanten door ALBERT TIJMS tot „Legglo".

46. Acte van overdracht door LENSE CORNELIS c.s. aan de compagnie van het turfveen in de heerlijkheid Smilde. 1683.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Coopbrief van 4 ackers „veenlandt op de Leggeler egge van LENSE CORNELIS".

47. Kwijting van JAN JANS veenmeester door ROELEFF ALBERS wegens de betaling van 4 akkers turfveen, door J. J.z. gekocht van HENDRICK EGBERS. 1683.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Quitantie van ROELOF „ALBERTS van 4 ackers veenlandt".

48. Acte van overdracht door PETER MICGHIELS van Eemster en BERENT JANS van Leglo aan de compagnie van een stuk veenland aan de Legler zijde. 1688.

1 charter.

49. Acte van aankoop door de compagnie van JOCHEM BARENTS van 1 akker veen aan de Legler zijde. 1689.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Coopbrief van een acker „veenlandt van JOCHEM BARENS voor *f* 12 : 12⁵" — „op Hyker mark „duergaende." — Quitantie van JOCHEM BARENTS van een acker „veenlandt op de Leggeler egge".

50. Acte van ruiling waarbij de compagnie —, tegen afstand van haar aandeeel in Coopsveen in het Legler veld, — van HENDRICKJE ARENTS wed. ROELOF OTTEN ontvangt 3 akkers onwillig veen op de Smilde. 1697.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Verleggingsbrief van veen „met de wed. ROELOF OTTEN en OTTO ROELOFS".

2. Stukken betreffende de administratie der eigendommen.

51. Stukken betreffende het geschil van de compagnie met den predikant van Diever omtrent de verplichting van GARBRANTS-plaats te Diever tot het opbrengen van 2 mudden rogge aan de kerk aldaar. 1634.

1 omslag.

52. „Huercedel van t huys an de Leggeler brugh, gemaeckt „door JACOB PIETERSS. LANCEL met LUYTGEN HENDRIX van Dol-„dersum, den 28 November a⁰. 1642".

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „dooske D. — 34".
J. P.z. LANCEL trad op namens de compagnie.

53. Acte van vererfpachting door de compagnie aan FRANSSOIJS MARTENS van een stuk veen bij Fransenhaijr. 1655.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „Arffpachtbrieff tusschen „FRANCOIJS, den eersten Maij 1655".

54. Acte van vererfpachting door de compagnie aan JACOB WILLEMS van een stuk veen beneden het bovenste verlaat. 1661.

1 stuk.

55. Acte waarbij NICOLAES DE GIJSELAER c. u. verklaren, op 20 Aug. 1658 te hebben vererfpacht aan PETER LANCEL c. u. een stuk land aan de Friesche grens. 1662.

1 charter.

NB. In dorso van het charter staat: „Erffpachtbrieff van PETER „LANCEL, den 20 Augusti 1658".

56. „1682. Acte van erffpacht wegens HENDRICK STEFFENS". — Verklaringen van HENDRICK STEFFENS, dat hij aan de compagnie zal betalen de erfpacht van een stuk land in het lot N°. 6 aan de Friesche zijde. 19 Augustus 1665, 4 September 1682.

1 omslag.

NB. Vergelijk Inv. N°. 62.

57. Acte van vererfpachting door de compagnie aan HARMEN CENTS van een stuk land aan den dijk der compagnie, 1679. Met in dorso vergrooting van het vererfpachte, 1697.

1 charter.

58. Acte waarbij de compagnie wegens wanbetaling executeert het door haar aan ROLOFF GERRITS in erfpacht gegeven land. 1680.

1 charter.

59. Acte waarbij de compagnie wegens wanbetaling executeert het door haar aan wijlen BARTOLOMEUS PHILIPHS in erfpacht gegeven land. 1681.

1 charter.

60. Acte waarbij de compagnie wegens wanbetaling executeert het door haar aan PIETER VAN VLOOSWIJCK in erfpacht gegeven land. 1681.

1 charter.

61. Acte van vererfpachting door de compagnie aan BARENT DULMAN brouwer van 8 akkers land in haren kamp ten noorden van HERMEN CENTS. 1682.

1 charter.

62. Acte van vererfpachting door de compagnie aan WOLTER VAN ROSSUM van een stuk land in het Hijker veen in het lot N°. 6. 1693.

1 charter.

NB. Vergelijk Inv. N°. 56.
In dorso van het charter staat: „Erfpachtbrief van WOUTER „VAN ROSSUM, — geregistreert den 23 Octob. 1701, foly. 156. — „F. NYSINGH, schults, 1701."

V. Stukken betreffende de scheiding van gronden met de markegenooten van Diever en de regeling van de grens tusschen Drente en Friesland.

1. Stukken van algemeenen aard betreffende de scheiding van gronden met de markegenooten van Diever.

63. Stukken betreffende de opdracht door de compagnie aan JACOB BORS en ELLERT ELLERTS DE JONGE tot behartiging van hare belangen ten opzichte van de scheiding met de markegenooten van Diever van de „Dieuersche ende Legler Smilde„venen" 1619/21.

1 dossier.

64. „Slaghseel van 't Diever velt, den 20 December 1616. „N°. 30". — Afschrift van het „Register van die buirsteden, „hielen halven ende kueterijen . . ., soo sie in Dieveren Calteren ende „Oldendiever idsonts bewoont ende aengegeven zinnen, omme „die veenen daerna te scheiden ende . . . . . eenige settinge „daerna te maecken . . . . gedaen den 20 Decemb. 1616". 1682.

1 stuk.

NB. Het afschrift is gewaarmerkt door den schulte P. KETEL op 24 Febr. 1682, naar een afschrift vervaardigd door GEERT LAMBERTS WIJNTIENS. Wellicht heeft dit stuk gediend in het proces, genoemd in Inv. N°. 79.

65. Afschrift der „gerichtelicke opmetinge van de landen, „soo aen de Diever en Leggeler zijde gelegen in de heerlijkheit „Smilde, 1679 den 17 Juni". (1ste helft 18de eeuw).

1 stuk.

2. Stukken betreffende de scheiding met de markegenooten van Diever van gronden gelegen bij het Grondelooze meer.

66. „t Accoort van de lotinge a°. 14 aen de Dieverder sijde

„geschiet". — Proces-verbaal van de verdeeling tusschen de geërfden van Diever en de compagnie van de venen van het Crommevoorder veen af noordoostwaarts langs de grift, voorbij het Grondelooze meer. 16 Augustus 1614.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat nog: „staat te boeck gecopieert „op fol. 30 in den ouden journaal, N°. 17", — en „Ontfangen van „J. BORGERTS d. 5 July 1633. — doosken D".

67. „Affgravinge vant part veens aent Grondeloose meer, den „2 July (*sic*) 1641. — 1". — Verklaring van JAN JANSEN voor de compagnie, dat hij na voorafgaande afkondiging heeft afgemeten en doen afgraven „het darde paert veens vant Gronde-„loese meer ende dat vijt de drij loeten van de boerscap". 2 Juni 1641.

1 stuk.

NB. Vergelijk N°. 70.

68. „Kerckespraack wegens tlot aent Grondeloose meer, gedaen „den 6 October 1644. — 2." — Verklaring van G. L. WIJNTJENS van zijn aanzegging op 6 Oct. 1644, op verzoek der compagnie, aan de ingezetenen van Diever om een dag te bepalen ter scheiding van „t lodt van 't Grondeloose meer." 16 Oct. 1644.

1 stuk.

NB. Vergelijk N°. 70.

69. „Gerectelijke opmaking bijt Grondeloes meer," „gedaen den „1 Marty 1645. — 3". Verklaring van Mr. CORNELIS JANSS., verwalter-schulte der heerlijkheid Hoogersmilde, van zijn gerechtelijke opmaking, op verzoek der compagnie, van de door de markegenooten van Diever ingeworpen scheidsloot tegen het Grondelooze meer. 1 Maart 1645.

1 stuk.

NB. Vergelijk N°. 70.

70. Brief van FRANSSOIJS MARTENS aan dijkgraaf en heemraden van Hoogersmilde te Amsterdam, hun toezendende „de stucken „vant Grondeloese meer", berichtende de verhuring van boekweitland, en mededeelende zijne geneigdheid om hen te helpen aan

hun recht op eene bij hen onbekende uitgestrektheid veen. 25 April 1645.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat:
„Ontfangen den 26 Aprill 1645...., waerin gesonden heeft de „3 stukken wegens tlot veens gelegen byt Grondeloose meer, „tweten daffgravinge geschiet 2 July 1641, de kerkspraack „gedaan 6 October 1644, gerechtelycke opmakinge 1 Marty „1645. . . . N°. 43. — doosken D." — Zie Inv. N°s. 67—69.

3. Stukken betreffende de scheiding met de markegenooten van Diever van gronden gelegen bij het Krommevoort en Fransenhaar.

71. „Die scheijdinge van die boerschappen, 1620, aen de noort-„westzijde van de grifft". — Acte van scheiding tusschen de compagnie en de erfburen van Diever van „de Dieverder Smijlder „veennen van boeven af naet Crommevoort toe". 24 Mei 1620.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat:
„D. — Dit was gecopieert in den boeck uut een ander copij „ende is nu met dit accoort oft alleensluydende; staat te boeck „den 11 A(u)gust. 1631 op carte 92. — den 24 May 1620. — „N°. 20. — wt 't ronde doosken B.B."

72. „Lotsedel vant vorste boerenlot boven Franshaer, het „darde loet dat ongeloet gebleven waes — is te boeck int nieu „jornal op fol. L den 9 July 1632. — N°. 5." — Acte van scheiding tusschen de compagnie en de erfburen van Diever van het onderste boerenlot, dat bij de scheiding op 24 Mei 1620 onverdeeld was gebleven. 6 September 1631.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „doosken D. — 7".

73. „Lotsedul vant landt ofte veen gelegen acter Fransenhaer, „gedaen den 28 Augusty 1647". — Acte van scheiding tusschen de kluft Diever en de compagnie van het veen achter Franshaer. 28 Augustus 1647.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Gecopieert int rapport-„boexken op folio 311. — doosken D. — N°. 47".

4. Stukken betreffende de scheiding met de markegenooten van Diever van het Dieverder broek, de „quabbe", en de binnen-venen.

74. „Originale sententie van de veenheeren tegens de boeren „van Dieveren, wegens de scheydinge van Dieverbroeck en quabbe „ende de binnen-venen.... den 31 Augusty 1632 op de goor-„spraack tot Dieveren, ende op den lotting gehouden tot Rolden „den 15 October 1632." — Vonnis van den etstoel waarbij der compagnie wordt toegewezen hare vordering tegen de ingezetenen van Diever tot scheiding van „Dieverbroeck, quabbe ende de „binnen-veenen", 15 October 1632. Met gelijktijdig afschrift.

1 omslag.

NB. In dorso van het oorspronkelijke stuk staat: „Staat ge-„boeckt int resolutie-boeck den 3 Decemb. 1632 op fol. 12. — „doosken D. — 11".

Het afschrift is gewaarmerkt door den notaris Claes Jansen te Steenwijk, en is eveneens in dorso gemerkt „11".

75. „Metinge den 5 Augusty 1633 ende gelegentheyt van „tbrouc en quabb gemeten door P. Vincboons." — Verklaring van den landmeter Pieter Vinckboons omtrent zijne opmeting en afscheiding van de aandeelen van Harmana Arns weduwe Ketel en de „dierectuers" van Hoogersmilde in het (Dieverder) broek en de „quabbe". 5 Augustus 1633.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Staat te bouck op fol. 54 „den 29 Augusti 1633. — doosken D. — 15".

76. „Verclaringe van de boeren van Dieveren van haer aenpart „in de quabte, den 11 Septemb. 1634." — Getuigenverklaring van ingezetenen der kluft Diever omtrent hunne overdracht op 4 Juni 1634 aan de compagnie van een deel der „quabte". 11 September 1634.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Staat te boeck den 1 December 1634 op fol. 188. — doosken D. — 22".

77. „Metinge vant quabbe door JAN JANS BACKER landtmeter „gedaen den 10 October 1634".

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Staat te boeck op foli. 170 „den 14 October 1634. — doosken D. — 23".

78. „Attestatie van Mr. CORNELIS scholtus van Hoogersmilde „en JAN JANSS. veenmeester wegen 't Smilde-veen, twelck die van „Dieveren voor binnen-veen hebben willen scheyden, a°. 1637". — Proces-verbaal van de opmeting door Mr. CORNELIS JANSS. verwalter-schulte der heerlijkheid Hoogersmilde, ten verzoeke van de compagnie, van venen gelegen ten noordwesten van den „Middelberch". 26 September. 1637.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Staat gecopieert int rap-„port-boeck fol. 229. — bij de rapporten van a°. 1637".

79. Stukken betreffende het proces tusschen de compagnie en de ingezetenen van Diever over de vraag, of de Dieverder binnen-venen behooren tot de in 1614 aan de compagnie overgedragen venen, en het in verband daarmede wegvoeren door de Dieverders van door de compagnie op die venen gezaaide boekweit. 1667/86.

1 bundel.

NB. De stukken betreffen de behandeling in eersten aanleg op de goorspraak, voor den etstoel en in revisie voor den etstoel. 5 stukken zijn aan de voorzijde links gemerkt: „A", „A", „B", „B" en „D"; 2 andere rechts „I" en „L"; en 3 in dorso „A", „E" en „D".

80. „An°. 1694. — Renovatie of vernieuwing van de 4 lotten „als Knoopslot, Keuterlot, Oldendieverss- en Kaltersslot en parti-„cipantenlot, waerna inkomstig de binnen-veenen konnen worden „gescheijden". 1694.

1 stuk.

5. Stukken betreffende de scheiding met de markegegenooten van Diever van het veen tusschen Mr. Jans-wijk en den duiker.

81. „Opscheijdinge van Diever veen van Mr. JANS-wijck tot „aen den duijcker, den 11/21 Sept. 1660". — Opscheidinge

„der veenen, a°. 1660 gedaen, N°. L." — Acte van scheiding tusschen de compagnie en de markegenooten van Diever van de „Dieveren Smildinger veenen", „beginnende boven Mr. JANS-„wijck . . . . tot aen den duycker". 21/11 Sept. 1660.

1 stuk.

6. Stukken betreffende de regeling van de grens tusschen Diever en Friesland.

82. „Insinuatie gedaen aen de inwoonders van Diever en „Leglo. L". — Relaas van de beteekening van de vordering der compagnie op de ingezetenen van Diever, tot aanwijzing van de grens hunner gronden tegen Friesland, overeenkomstig een vroeger gesloten contract over de vaart; en van het antwoord der kluftgenooten van Diever. 18 Juni 1637.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Staat gecopieert int rap-„port-boeck fol. 233; ligt bij de rapporten van anno 1637".

Dit stuk, bevattend een vordering op de ingezetenen van Diever en Leglo, is slechts aan die van Diever beteekend.

Bij het antwoord erkennen de kluftgenooten het bewuste contract, doch verklaren de grens niet te weten, terwijl bovendien de deelhebbers der compagnie als mede-markegenooten van Diever evenzeer voor de grens aansprakelijk zijn.

83. „Cartificatie van dieversse huijsluyden wegens de lemiten „van de cluft Diever, den lesten Augusti 1643". — „Cartificatiën van „de huysluyden wegens de lemiten van de kluft Diever tegens „de Vriesen, den 1. Augustij a°. 1643". — Gewaarmerkte afschriften van getuigenverhooren, op vordering der markegenooten van de kluft Diever in Juli en Augustus 1643 gehouden door den schulte van Dwingelo, omtrent de grens tusschen Diever en Friesland. 1643.

1 omslag.

NB. De stukken zijn op 31 Augustus 1643 gewaarmerkt door den schulte van Diever c. a. RIJCHART KETEL. Zij zijn in dorso gemerkt: „A. — int dooshen D. — N°. 42". — en „B. — int „doosken D. — N°. 41"

84. „Rapport van de heeren dijckgraaff JOAN VAN DER MIJE „ende dheer commissarius HENDRICK BICKER ende PIETER sHER-„WOUTERS gedaen aen de heeren participanten van de Hoogersmielde-„venen den 18 September 1643, als oock op den 9 October 1643 „op de generale vergaderinge", omtrent eene gehouden inspectie van de eigendommen en werken der compagnie en hunne met gecommitteerden van Drente en Friesland gehouden bespreking over de grensregeling tusschen genoemde gewesten; met een kaartje. September 1643.

1 omslag.

NB. Het rapport is gemerkt „in 't doosken D. — N°. 39". Het is geschreven door PIETER sHERWOUTERS. Van dezen is afkomstig het boekje met waterverfteekeningen, aanwezig in het provinciaal museum te Assen. Enkele der daarin aanwezige teekeningen werden door hem vervaardigd bij gelegenheid van deze inspectie.

VI. Stukken betreffende de verhouding der compagnie tot de markegenooten van Leglo.

1. Stukken betreffende de scheiding met de markegenooten van Leglo van in die marke gelegen gronden.

85. „Scheijdinge aen de Leggeler sijde tuschen de willigen „ende onwilligen, tuschen de willige ende comp°. weder ge-„scheijden". „I." N°. 14". — Proces-verbaal van scheiding (bij loting) van de „Leglar Smilde-veenen" tusschen de compagnie en de markegenooten van Leglo („die willich geteyckent hebben"); waarbij ook het lot der onwilligen wordt aangewezen. 7 Mei 1620.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Wt het vierkant doosken „A. — N°. 14. — Is gecopieert int rapport-boeck, fol. 265."

86. Blad (bladz. 267 en 268) uit het (rapport-boeck), bevattende op bladz. 267 het slot van een acte van scheiding der „Leglar „Smilde-veenen" d.d. 7 Mei 1620 (vergelijk Inv. N°. 85) en op blz. 268 afschrift van „De twede scheycedel vant leste lod „van de Leggelers, gedaen den 29 May 1620". (1620).

1 stuk.

NB. Op de acte vermeld onder N°. 85, waarvan het slot is geschreven op bladz. 267, staat in dorso aangeteekend: „Gecopi-„eert int rapport-boeck fol. 265." Het in den tekst genoemde blad is dus waarschijnlijk uit dat „rapport-boeck" afkomstig. Op bladz. 268 staat nog aangeteekend: „'t origineel light int doosken „A. en is genomb. N°. 16".

87. Kwijting van de compagnie door KLAES JANSSEN wegens verschotten en reis- en verblijfkosten in haar geschil met die van Leglo. 16 October 1620.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Wt het vierkant doosken „A. — N°. 19. —, den 16 October 1620".

88. „3. Scheydinge aen die Leggeler syde van die aentael „van roodden, 1620". — Acte van scheiding tusschen de compagnie en de Leglers „die williech geteckent hebben" het contract dd. 10 April 1614, van „die aentaellen van roodden aen die „Leggeler sijde". 17 October 1620.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „L. — dit is gecopieert in „den boeck den 11 August. 1631 op carte 93"; en „is gecopieert „int rapport-boeck op fol. 269. — Wt het vierkant doosken A. — „N°. 20."

89. „4 Scheidinge van 't vrye paert van schout KEETTEL „tusschen die veenheeren aen die Leggeler sijdde. 1620". — Acte van scheiding tusschen de compagnie en den schulte BERENT KETELL c. s. van het deel der venen aan de „Leggerler syde", hun toegeloot bij acte van scheiding d.d. 7 Mei 1620. 18 October 1620.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „M. — den 18 October „1620. — wt het vierk. doosken A. — N°. 21. — Int rapport-boeck „gecopieert op fol. 270".

90. „Copye van de lotsedel van t Kibbellot gedaen den „23 July 1636, ende 't accoort met de boeren van Kibbellot dat „de compe. sal hebben de noortsijde". — Afschriften van stukken d.d. 23 Juli en 6 en 14 Oct. 1636, betreffende eene gerech-

telijke scheiding, ten verzoeke van de compagnie en ten overstaan van den schulte HELMICH KETEL en 2 erfburen uit Leglo, van „BERENT THER MAETHS" of „het Cibbellot" in Hoogersmilder veen. (1636?).

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „Staat int rapport-boeck „op fol. 128, 129, 130. — wegen mr. JANS buyrschap, staat op „fol. 131. — te vragen, wie deze principale bewaert ende waerom „die niet ter camer gebracht word. — N°. 12. — doosken „D. — 27."

91. „Copije van de lemietscheydinge tusschen die van Leggelo „ende Hijcken, gedaen den 4 Junij 1642." (1642?).

1 stuk.

NB. Het stuk „is gecopieert int rapport-boeck op fol. 3[..]" en gemerkt „doosken D. — N°. 44".

92. „Copye van een acte bij de Leggeler buijren geteyckent „in dato den 1 Marti 1620, waerby sy aennemen de Leggeler „venen te scheyden na 18 waeren; — is door JACOB PIETERSS. „overgelevert in de vergaderinge van den 17 Novemb. 1645." (1645).

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „is gecopieert int rapport- „boeck K op foli. 306—307. — doosken D. — N°. 45".

93. „Sententie over de limiten tusschen Legglo en Eemster, „in dato 14 December 1699." -- Gewaarmerkt afschrift eener scheidsrechterlijke markescheiding d.d. 1699/1700 tusschen Leglo en Eemster. 1700.

1 stuk.

NB. Het stuk is gewaarmerkt door den schulte van Diever, R. KETEL.

Hierbij eene aanteekening van de plaats, waar de in den tekst genoemde uitspraak is geborgen, in verband met het belang voor „die van de Smilde" als mede-beweidende de Eemster weide via de marke van Leglo.

94. (Minuteele?) „Scheijdseel van de 97 roe aen de Leggler „zijde over 't Grondelose meer den 20 April 1702 . . . . gedaan bij „de onwillige Leggeloër markgenoten den 20 April 1702."

1 stuk.

NB. De aanhef van het stuk luidt: „Annotatie van de scheidinge van het block veen gelegen op Leggeler sijde van de „schipsloot beneden JACOB HERMENS bewoonde huys, streckende „tot aan de dertig roeden, soo de heeren participanten boven het „Koepad hebben, sijnde bij gemelte sloot langes 97 roeden...."

2. Overeenkomsten met de markegenooten van Leglo omtrent den afvoer van turf door hen langs de grift en het Oude diep en het houden van bijen door de compagnie op hare venen.

95. „Accoort met de Leggeloërs, die voor desen niet geteyckent „en hebben. — 4." — Concepten van eene overeenkomst tusschen de compagnie en de markegenooten van Leglo, die de „eerste" overeenkomst niet hebben geteekend, over den afvoer hunner in het „Smilden-veene" te graven turf langs de grift en het Oude diep. 6 Juni 1651.

1 omslag.

NB. Een der stukken is in dorso gemerkt: „G".
Het andere stuk heeft tot dorsalen titel: „Noch een ontwerp „vant accoort met de Leggeloërs. N°. 8".

96. Stukken betreffende de overeenkomst tusschen de compagnie en de markegenooten van Leglo omtrent het houden van bijen op de venen der compagnie. 1705.

1 omslag.

NB. Aanwezig zijn:
1. „Accoort met de Leglers over 't weghhaelen en weder „restitueren van 29 korven bijen, den 19 Julij 1705"; —
2. „Memorie wat de compagnie van de Smilder veenen in 't „Leggeler Smilder veen bovent Koepadt heeft aengekoght", (begin 18de eeuw).

VII. Stukken betreffende de verhouding der compagnie tot de markegenooten van Hijken.

97. (2) Afschriften der overeenkomst d.d. 29 Januari 1681 tusschen de compagnie en de eigenerfden der „Hijken Smilder „venen" over het aansteken dezer venen. (laatst 18de eeuw).

1 omslag.

98. „Kopie van de eerste lootinge tussen de partysypanten en „de van Hykken van de kijl en 130 roe opwaerts, 14 Mai 1681 [1]), „bij de Hyker wijk." (18de eeuw).

1 stuk.

99. Geapostilleerd request, met bijlage, van de compagnie aan den drost van Drente, om bevel op WARNER ANDRIES te Meppel tot uitreiking aan de verzoekers van authentiek afschrift van het huurcontract door hem e. a. gesloten met de markegenooten van Hijken, in verband met moeilijkheden door verzoekers ondervonden bij het zetten van ijmen op hunne veenblokken. 1695.

1 stuk.

NB. Met apostille van den drost d.d. 9 Maart 1695, WARNER ANDRIES gelastende om binnen 10 dagen na insinuatie het gevraagde afschrift uit te reiken, — en relaas van beteekening door den verwalter-schulte J. V. D. WOUDE, dd. (10 ?) April 1695.

100. Stukken betreffende de pogingen door de compagnie bij den etstoel in het werk gesteld, om te verkrijgen, dat de markegenooten van Hijken de dijken en nokslooten voor hunne veenblokken langs de grift in behoorlijken staat brengen en onderhouden, en dat de sequestratie van de opbrengst der boekweit van de compagnie worde opgeheven. 1701/4.

1 omslag.

NB. In het laatst der 17de eeuw hadden de Hijker markegenooten der compagnie een proces aangedaan wegens het niet, overeenkomstig het contract d.d. 29 Januari 1681, ver genoeg doortrekken der grift. In verband daarmede was de opbrengst van boekweit der compagnie onder sequestratie gesteld en haar bevolen aan de vordering te voldoen. Als onmiddellijk gevolg van dat vonnis zijn de in den tekst genoemde pogingen te beschouwen.

101. „Copie-procuratie van de marckgenoten van Hijken op „JACOB BRUNSTINGE, GEERT MEIJERINGE, JAN TINGEN, JAN SMEENGE, „WOLTER VAN ROSSUM, in dato 2 November 1682." — Afschrift van het besluit d.d. 2 Nov. 1682 der markegenooten van Hijken,

---

[1]) In den dorsalen titel is 1781 veranderd in 1681. Het opschrift van het stuk luidt „1681", in het stuk staat tot 2 malen toe 1781, eenmaal gewijzigd in 1681. De dijkgraaf CORNELIS VARLET, in het stuk genoemd, leefde in het het laatst der 17de eeuw.

om voortaan door vijf volmachten hunne belangen te doen behartigen tegenover de compagnie, met betrekking tot de wijken, griften, schouw enz. 1711.

1 stuk.

NB. Het stuk is in 1711 gewaarmerkt door den schulte JAN KIERS.

VIII. Stukken betreffende de verhouding der compagnie tot den heer van Hoogersmilde.

102. „Accoort met den heer van Heemstede ende de hrn. „participanten vande de Dieverder en Leggeler Smielde-venen, „van dato den 2 July anno 1642". — Overeenkomst tusschen ADRIAEN PAAUW, heer van Heemstede en Hoogersmilde, en de compagnie, regelende hunne respectieve rechten in de heerlijkheid. 2 Juli 1642.

1 stuk

NB. In dorso van het stuk staat: „Is geboeckt int kladt-jour„naal oft resolutie-boeck op fol. 7, 8, op den 15 Augusty anno „1642. — Waervan de weergade op den 16 Augusti 1642 in „presentie van den heere out-schepen CORNELIS DE GRAEFF, heere „van Poelsbroeck, gelevert is aen den heere REYNIER PAAUW, heere „van Nieuwerkercke, om aen syn heer vader te behandigen".

Het stuk is gemerkt „doosken D. — 33."

103. Stukken betreffende de verzoeken van de compagnie aan drost en 24 etten en ADRIAAN PAUW als heer van Hoogersmilde, om benoeming van een bekwaam en onpartijdig persoon, voor wien zij hunne rechtsvorderingen tegen den schulte der heerlijkheid PIETER LANCEL kunnen instellen. 1689/90.

1 omslag.

IX. Stukken betreffende het aanleggen en bevaarbaar maken en houden van wateren tot afvoer der te graven turf.

104. „Presentacie van de aenneminge vant Oude diep" (o. a. bevaarbaar te maken en te onderhouden) „bij den schout van

„Havelt GERART STRUIJCK, schout van Diueren BERENT KETEL „ende CLAES JANSS. te Steenwijck den 29 May 1625". Met daarop betrekkelijke stukken. 1625.

1 omslag.

NB. Deze stukken zijn in dorso gemerkt: „A. — den 29 May „1625, — wt het vierkant doosken A".

105. „Copye vant accoort gemaect binnen Steenwyck den „20 May a⁰. 1629". — Afschrift van het op 20 Mei 1629 te Steenwijk verhandelde bij de deelhebbers in de „Diever Leggerder „ende Smilder veenen"; met ondergeschreven verklaring der Friesche deelhebbers, dat zij de besluiten, hen betreffende, goedkeuren. 1629.

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „staat te boeck int out „journael op fol. 4, — doosken D. — N⁰. 4". De titel „copye" is dus minder juist.

De bedoelde besluiten betroffen het leggen van een greppel in het Groote meer en het plaatsen van een schut beneden Meppel.

106. „Accoort ende quitantie van joncker RUTGER VAN DEN „BOETSELAER, wegen syn pretentie van den watermeulen, van „dato den 1 Januari 1632". — Uitspraak van CLAES JANSSEN te Steenwijk, ter beslechting van het geschil tusschen jonker R. v. D. BOETZELAER en de compagnie over de schade door V. D. BOETZELAER te lijden van het schutten door de compagnie, wanneer hij volgens zijn recht een watermolen plaatst in het Oude diep achter Dwingelo; met daarop betrekkelijke stukken. 1632.

1 omslag.

NB. In dorso van het stuk staat: „doosken D. — N⁰. 4. — „Staat te boeck int nieu jornal fol. 1, den 9 July 1632".

Hierbij de minute van het stuk in dorso gemerkt „N⁰. 3" en „8", benevens een afschrift gewaarmerkt door den landspander H. TABINGH. Verder hierbij een afschrift van een besluit d.d. 22 Febr. 1631 van Ridderschap en Eigenerfden in genoemd geschil (in dorso gemerkt „N⁰. 4 — D."), waarbij de zaak wordt gerenvoyeerd naar den etstoel, tenzij partijen, gelijk gehoopt wordt, overeenkomen.

107. Geapostilleerd request van de compagnie aan den drost van Drente, om voorziening tegen de belemmering der scheepvaart

op het Oude diep tengevolge van het leggen van dammen door ingezetenen van Dwingelo, Uffelte en Wittelte, ten behoeve van de bevloeiïng hunner landen. 1636.

1 stuk.

„N.B. In dorso van het stuk staat: „staat te boeck op fol. „112—113 in 't rapport-boeck".

De apostille van den drost d.d. 25 Juni 1636 beveelt onthouding der belemmering door beklaagden.

108. „Artijkelen ende wetten, die de compangie ten requeste „aengetoegen versoecken geraetificeert end approbert te hebben", betreffende de grift. Met daarop betrekkelijke stukken. (midden 17de eeuw).

1 omslag.

NB. De „Artykelen" zijn in dorso gemerkt „N°. 29, — vier- „kant doosken".

De bijbehoorende stukken bestaan uit:

1. afschrift eener overeenkomst d.d. 27 December 1612 tusschen de eigenerfden van Diever en Leglo en BARENT EVERTSS. KETELTAS, waarbij „de veenheeren" op zich nemen het graven eener „goede grifte" door de venen van eerstgenoemden, het aanbrengen der daarin noodige werken en het betalen der noodige gronden; waartegenover zij in eigendom zullen ontvangen $^1/_8$ van de Dieverder en Legler venen, alsmede het recht tot heffing van afvaartsgeld enz.; (midden 17de eeuw);

2. afschrift van een rechtsgeleerd advies over de vragen, of de „veenheeren" gerechtigd zijn tot den vollen eigendom van het land aan wederzijden der grift; of de achterliggende eigenaars door dat land vaarten mogen leggen tot in de grift; of de schulte van Diever het recht van naarkoop mag uitoefenen op de bezittingen der „compangie"; en of de eigenaars van door de „com- „pangie" bij vergissing in gebruik genomen gronden vervallen zijn van hun eigendomsrecht; (midden 17de eeuw).

109. Memorie van hetgeen „in de Drense veenen voereerst „noedich te doen" is. (c. 1650?).

1 stuk.

NB. In dorso van het stuk staat: „3 — wt het vierkant „doosken A. — N°. 31".

110. Overeenkomst tusschen de compagnie en HESSEL JANS c.s. te Leglo omtrent het „vrij" maken voor de vervening van een

stuk veen „in de Smilde op de Leggler egge" en den afvoer der turf. 26 Februari 1697.

1 stuk.

NB. Met ondergeschreven kwijting voor de voor deze vrijmaking door de participanten bedongen vergoeding.

111. „Schouwseel van de Hijker veenen adij 8 October 1709". — „Annotatie van de schouwe (der noksloten) ingevolge publicatie „bij ons ondergeschr. op Hijker Smilder veenen gedaan op den „8en Octob. 1709". 27 Nov. 1709.

1 stuk.

NB. De onderteekenaars waren Cornelis Varlet, Geert Alberts Meyringe, Jan Jans Brunstenghe.

De eerste was dijkgraaf, waarschijnlijk was de schouw dus gehouden door dijkgraaf en heemraden.

INDICES.

INDICES.

I. Index van persoonsnamen, gerangschikt naar de voornamen.

[1]) Burger van Amsterdam.
[2]) Zonder den toenaam Lancel.

———

1) Burger van Amsterdam.

2. Index van persoonsnamen, gerangschikt naar de achternamen.

---

3. Index van titularissen.

[1]) Tevens gedeputeerde staat.

[1]) Tevens assessor in den etstoel.

GILDEBROEDERS.

1. *schippers-gilde te Meppel:*
 1648—'52, Claes Claesen (L. 14).

2. *geboeide en ongeboeide praamschippers-gilde te Meppel:*
 1700—'01, Cornelis Peters (L. 53).
 1706, Jan Geerts (L. 55).

3. *geboeide praam- en tjalkschippers-gilde te Meppel:*
 1742—'43, Laurents Gerrits Touwen (L. 65).
 1742—'43, Peter Wiggers (L. 65).

4. *ongeboeide praamschippers-gilde te Meppel:*
 1712, Cornelis Andries (L. 73).
 1716, Henderick Hendericks (L. 75).
 1716, Arent Wildebour (L. 75).
 1740—'42, Jan Derks Fraijer (L. 79).
 1741—'42, Pieter Bartels (L. 64).

5. *grootschippers-gilde te Meppel:*
 1754—'55, Egbert Geert Swolsman (L. 98).

6. *kleinschippers-gilde te Meppel:*
 1754—'55, Dirk Harms (L. 98).
 1772, Hendrik Kiers (L. 102).
 1773, Jan Wolters (L. 103).

GILDEKNECHTS.

1. *schippers-gilde te Meppel:*
 1665, Jan Jans Vriese (L. 21).

GILDEMEESTERS.

1. *schippers-gilde te Meppel:*
 1631, Jan Jansen (L. 6).
 1686, Arent Andries (L. 7).
 1686, Willem Everts (L. 7).
 1686, Claes Heynen (L. 7).
 1686, Coop Putser (L. 7).

2. *ongeboeide praamschippers-gilde te Meppel:*
 1716, Arent Jans (L. 75).
 1716, Gerrit Jans Crale (L. 75) [1].
 1740—'42, Albert Giethoorn (L. 79).
 1740—'42, Berent Lubbers (L. 79).

GOUVERNEURS.

1. *Drente:*
 1819, *Mr*. P. Hofstede (*blz.* 12).

GRIFFIERS VAN RECHTBANKEN.

1. *te Assen:*
 1819, *Mr*. G. W. van der Feltz (*blz.* 12).

HEEREN.

1. *Ansen:*
 1743, C. B. S. *baron* Schwartz (L. 95 *noot*).

2. *Echten:*
 1650, Johan van Echten (L. 33).
 1812—'31, *jhr.* R. O. van Holthe (K. 1, 3, 4).

3. *Heemstede:*
 1642, Adriaen Paauw (M. 102) [2].

4. *Hoogersmilde:*
 1642, Adriaen Paauw (M. 102) [3].
 1689—'90, Adriaan Pauw (M. 103).

[1] Het is niet zeker, dat G. Jz. CRALE gildemeester was.
[2] Tevens heer van Hoogersmilde.
[3] Tevens heer van Heemstede.

5. *Nieuwerkerk:*
1640—'42, Reijnier Pauw (M. 9, 102 *noot*).

6. *Polsbroek:*
1642, Cornelis de Graeff (M. 102 *noot*).

COMMISSARISSEN.

1. . . . .
1643, Hendrick Bicker (M. 84).

2. *van den landbouw in de Bataafsche republiek:*
1804—'05, J. Kops (A. 15 *noot*).

CONTROLEUR, OPZICHTER EN BOEKHOUDER MET BETREKKING TOT DE UIT DRENTE UIT TE VOEREN TURF.

1. *te Zwartsluis:*
1622, Jan Martens (L. 30 *noot*).

LANDMETERS.

1633, Pieter Vinckboons (M. 75).
1634, Jan Jans Backer (M. 77).

LANDSCHRIJVERS.

1. *Drente:*
1686, Gerh. van Selbach (L. 44 *noot*).

LEDEN VAN HET GENOOTSCHAP TER BEOEFENING EN OPHELDERING DER OUDHEDEN EN GESCHIEDENISSEN VAN DRENTE.

1818—'20, N. Westendorp (B. 22 *en noot*) [1].

[1]) Buitengewoon lid.

LEDEN VAN DE COMMISSIE VAN LANDBOUW IN DRENTE.

1807, van Holthe tot Echten, (A. 6 *noot*).
1807, Kymmell (A. 6 *noot*).
1807, van Riemsdijk (A. 6 *noot*).

NOTARISSEN.

1. *zonder plaatsaanduiding:*
1640, G. A. v. Lier (M. 9 *noot*).

2. *te Steenwijk:*
1632, Claes Jansen (M. 74 *noot*).

OLDERMANS.

1. *ongeboeide praamschippers-gilde te Meppel:*
1740—'42, Meine Claassen (L. 79).

ONTVANGERS.

1. *op de Heerengrifte in Smilde:*
1653, Harman Geers (M. 10).

PANDERS.

1. *landschap Drente:*
1632?, H. Tabingh (M. 106 *noot*).

PENNINGMEESTERS.

1. *feestcommissie voor de ontvangst der koninginnen te Assen:*
1895, J. D. van Noordt (G. 2).

PREDIKANTEN.

1. *te* (*Assen*)*:*
1820, Reddingius (*blz.* 12).

2. *te Losdorp:*
1818—'20, N. Westendorp (B. 22 *en noot*).

PRESIDENTEN.

1. *genootschap ter beoefening en opheldering der oudheden en geschiedenissen van Drente:*
   1819—'20, *Mr*. P. Hofstede (*blz.* 12).

SCHEPENEN.

1. *Amsterdam:*
   1642, Cornelis de Graeff, *heer van Polsbroek, afgetreden* (M. 102 *noot*).

SCHIPPERS [1]).

1. *uit Friesland:*
   1780, Arrien Sibes (L. 107).
2. *te Gasselter-Nijeveen:*
   1776—'77, Claas Hendriks (I. 5).
3. *te Meppel*:
   1614, Herman Jochumss (L. 35).
   1621, Lambert Alberts (L.4 *noot*).
   1621, Jan Jansen (L. 4 *noot*).
   1648—'50, Arent Euerts (L. 32).
   1648—'50, Heyndrick Claes Gyssens (L. 32).

SCHOENMAKERS.

1. *te (Meppel?):*
   173[.], Jan Kloeken (L. 62).

SCHULTEN.

1. *Beilen:*
   1701, F. Nijsingh (M. 62 *noot*).
   1711, Jan Kiers (M. 101 *noot*).
2. *Diever:*
   1612—'25, Berent Ketel (M. 7 *noot*, 16, 89, 104).
   1636, Helmich Ketel (M. 90).
   1643, Rijchart Ketel (M. 83 *noot*).
   1682, P. Ketel (M. 64 *noot*).
   1700, R. Ketel (M. 93 *noot*).
3. *Havelte:*
   1625, Gerart Struijck (M. 104).
4. *Hoogersmilde:*
   1637—'45, *Mr*. Cornelis Janss (M. 69, 78) [1]).
   1689—'90, Pieter Lancel (M. 103).
5. *Meppel, Colder- en Nijeveen:*
   1638—'75, Ph. Schickhart (I. 1 *noot*).
   1695, J. v. d. Woude (M. 99 *noot*) [2]).
   1711, H. Schickhart (L. 72 *noot*).

SECRETARISSEN.

1. *landschap Drente:*
   z. j., Struuck (*blz.* 38).
   laatst 17de eeuw, L. Nijsingh (I. 3 *noot*).
2. *genootschap ter beoefening en opheldering der oudheden en geschiedenissen van Drente:*
   1819—'20, *Mr*. G. W. van der Feltz (*blz.* 12).
3. *commissie van landbouw in Drente:*
   1807, van Prehn (A. 6 *noot*).

---

1) Vergelijk VEERSCHIPPERS.

1) (Verwalter-)schulte.
2) Verwalter-schulte.

SOLLICITEURS.

1. *bij het gouvernement te 's Gravenhage:*

1815, François de Bas (L. 127 *noot*).

VEENMEESTERS.

1. *der hollandsche compagnie in de Dieverder en Legler Smilder-venen:*

1634, Emmerick Jansen (M. 8).

1637, Jan Janss (M. 78).

1683, Jan Janss (M. 47).

VEERSCHIPPERS.

1. *te Meppel:*

1653, Jan Jansen Buijsman (L. 39).

1663—'65, Jansen Luggers (L. 17).

1811—'15, Berend van Dijk (L. 127).

VERLAATMEESTERS.

1. *te Gasselter-Nijeveen:*

1669, Johan Meinders (I. 2).

4. Index van plaatsnamen.

[1]) = Geeuwenbrug.

[1]) Verwalter-schulte.

[1]) = Geeuwenbrug.

[1]) Verwalter-schulte.

[1]) Participant.

BLADWIJZER.

TE VERBETEREN:

In A 6 noot, *regel* 8, *lees*: VAN HOLTHE TOT ECHTEN.

In A 8, *regel* 6, *lees*: „minister (en intendant) van binnenlandsche „zaken."

In A 13, *lees*: „in de Bataafsche republiek en het koninkrijk Holland."

In A 14, *lees*: „(voormalig) koninkrijk Holland."

In A 15 noot, *regel* 2, *lees*: „Bataafsche republiek."

Bladz. 12, *regels* 5/6 v. b., *lees*: „tot secretaris."

„ 133, *regel* 12 v. o., *lees*: „1807/13."

„ 134, „ 14 „ , „ : „1682 (M. 43)".

---

(3)

RIJKSARCHIEF IN DRENTE.

Het archief

DER

abdij te Assen

DOOR

Mr. J. G. C. JOOSTING,

Rijksarchivaris in Drente.

BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
voorheen
E. J. BRILL. — LEIDEN.
1906.

INLEIDING.

In Maart 1252 of 1253 [1]) treffen wij bij Coevorden eene abdij aan van de Cistercienser orde, gewijd aan St. Maria [2]) en staande onder 't bestuur eener abdis [3]). Haar toestand was niet rooskleurig: 't bezit aan akkers was niet groot en die men had waren bovendien niet zeer vruchtbaar; en verder stonden die landerijen nog een deel van 't jaar onder water, terwijl alle moeiten, door de kloosterlingen aangewend om 't water te keeren, vruchteloos bleven. Vandaar 't verzoek van 't convent aan den bisschop van Utrecht om verlof tot verplaatsing van 't klooster naar de beter gelegen plaatsen Barlehare en Sibkelo. Dit verlof werd verleend doch niet gebruikt. In 't laatst van 1259 is 't klooster nog bij Coevorden [4]), in 1276 daarentegen wordt gesproken van 't „conventus de Assen" [5]). In dien tusschentijd heeft dus de verhuizing plaats gehad; wellicht doelt daarop reeds de ruiling van goed in 1259 [4]), waarbij 't klooster zich van eenige goederen, gedeeltelijk bij Coevorden, ontdeed Hierop zou ook kunnen

---

[1]) Gron. Oork.b. N°. 119 (voor den jaarstijl zie MULLER, De jaarstijlen in het sticht Utrecht... voor ... 1310, in Versl. en Meded. Kon. Academie, Afd. Letterk., 4de Reeks, Deel VII, blz 323).

[2]) „Conventus sanctae Mariae de Campe juxta Covorde Cisterciensis ordinis."

[3]) Deze abdij is waarschijnlijk gesticht als zoen voor den nederlaag van den bisschop van Utrecht bij Ane in 1227 (Quaedam Narracio ed. PYNACKER HORDIJK p. 56). Immers te Ane, waar 't „cenobium" moest verrijzen, heeft geen klooster bestaan. De abdij Maria's kamp, in veenachtigen grond gelegen, was 't eenige klooster in den omtrek van Coevorden; en moet dus 't bedoelde zijn, wanneer 't gemeld verdrag is uitgevoerd.

[4]) Gron Oork.b. N°. 128.

[5]) Gron. Oork.b. N°. 148. Dat dit inderdaad 't zelfde klooster is, blijkt b.v. uit Gron. Oork.b. Nos. 174 en 177, waar de naam luidt „Conventus „Campi sancti Marie in Ascen."

wijzen 't bericht in de kroniek van 't klooster Aduard [1]), volgens 't welk abt EPPO in 1258 't klooster te Assen stichtte („fundavit"); 't laatste woord moge aan juistheid te kort schieten, mogelijk is 't, dat door krachtige medewerking van den abt van Aduard omstreeks 1258 de verplaatsing van 't klooster van St. Maria's-kamp van de omstreken van Coevorden naar Assen plaats vond.

Te Assen bleef de abdij verder gevestigd, totdat de Hervorming ook voor Drente de saecularisatie der abdijgoederen met zich bracht. De instelling van het college van Drost en Gedeputeerden in dienzelfden tijd bracht de behoefte aan gebouwen met zich. Zoo veranderde het klooster van bestemming. De vergaderingen der staten (Ridderschap en Eigenerfden) en hunne gedeputeerden werden gehouden in 't oude convent [2]). De overige gebouwen dienden voor andere administratieve of rechterlijke doeleinden, en tot woning voor ambtenaren. De kerk heeft evenwel hare functie blijven vervullen tot 't midden der 19de eeuw [3]).

Aan 't hoofd der abdij, die voor deftige jufferen bestemd was, stond eene abdis. De visitatie werd uitgeoefend door den abt van Aduard [4]). Dat de abt van Klaarkamp voor bepaalde zaken tot beschermer van de rechten der abdij werd aangewezen, gaf hem geen blijvende rechten ten opzichte der abdij [5]).

In 't laatst der 18de eeuw is de oude woning der abdis verbouwd tot woning voor den drost. Na reeds vroeger eenige veranderingen te hebben ondergaan is een ander deel van 't klooster, waarin vergader- en archieflocalen, in 't laatst der 19de eeuw vervangen door het nieuwe gouvernementsgebouw. De oude kerk, hoewel ook veel geplaagd, staat nog. Had men reeds vroeger de rechte koorsluiting verbroken en de kerk voorzien van een uitgebouwd koor, in 't midden der 19de eeuw heeft men door 't aanbrengen

---

[1]) Bijdr. en Meded. Hist. Gen. XXIII, bladz. 45.

[2]) MAGNIN, Kloosters, 2de druk, blz. 260.

[3]) PAREAU, De oude kerk te Assen, Assen, 1849.

[4]) MAGNIN, Kloosters, 2de druk, blz. 210 — Hierop schijnt ook te duiden 't verzoek van dien abt aan den bisschop van Munster om inlijving van 't klooster Trimunt in dat van Assen (BLOK, Verslag van 't archief-onderzoek in Duitschland, 1888, blz. 194/5).

[5]) Minder gewenscht is 't dus hem als „gevader" van 't Asser klooster aan te duiden, zooals MAGNIN doet (Kloosters, 2de druk, blz. 210).

van verdiepingen en tusschenmuren de kerk ingericht voor gemeentehuis.

De afstand van 't archief schijnt bij de bewoonsters der Asser abdij minder bezwaren te hebben opgeleverd dan bij hare Dikninger zuster. De stukken zijn bij de saecularisatie in 't zelfde gebouw verbleven en wellicht alleen van kamer veranderd. In de staten-archieven opgenomen deelden zij voortaan hun lot. Zij werden met die van de Dikninger abdij bewaard in een kast tusschen den noordelijken schoorsteen en de deur. Zoo althans in 1679; over lateren tijd ontbreken ons bepaalde berichten.

Mogen wij den inventaris d.d. 1679 van de staten-archieven geloof schenken, dan waren toen aanwezig „an de zuytzijde nae „de deur d' stucken, brieven, blaffaerts van Assen."— Thans kent het archief der Asser abdij geen rekening, geen blafferd. Zonder twijfel is er veel verloren gegaan, dat in den Hervormingstijd naar elders is vervoerd, opdat het niet zou komen aan de voorstanders der nieuwe leer.

Te betreuren blijft dit, omdat nu slechts kan worden geboden een inventaris van een gedecimeerd archief.

INVENTARIS.

Inventaris.

I. Broederschapsbrieven, voorrechtsbrieven en zoenen.

1. Acte van opname der abdij in de broederschap der orde van de Heilige Drievuldigheid en den terugkoop van krijgsgevangenen. 1460.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 76.

2. Acte waarbij voor de abdij hare exemptie van de wereldlijke rechtspraak wordt vastgesteld bepaaldelijk tegenover de rechters in Drente en Kropswolde. 1444.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 53.

3. Acte waarbij voor de abdij hare exemptie van de wereldlijke rechtspraak wordt vastgesteld bepaaldelijk tegenover JOHANNES BEYERINCK, die den timmerman der abdij voor den drost had gedaagd. 1475.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 90.

4. „N°. 16. Brieven van de Punterbrugge en de vrijdom voor „de van Assen om sonder tolle daerover te varen." — „Vrijdom „van Assen over de Punterbrugge. 111." — „28." — Getuigschriften van vrijdom van weg- en bruggeld over de Punterbrug, de non-praejudicie met betrekking tot den onderhoudsplicht dier brug en van vrijdom van accijns voor wijn en Hamburger bier, door burgemeesteren en raad van Groningen aan de abdij verleend. 1515, 1529.

1 dossier.

NB. Zie de regesten N°s. 126 en 131.

5. Borgtocht voor de abdij, dat WYTETIS, weduwe van RODOLFUS gezegd PREDEKER, schadevergoeding zal geven voor het door haren man geroofd vee. 1358.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 23.

6. Borgtocht voor de abdij, dat LUTGER HERMENSZOEN geene handschade zal toebrengen aan de abdis en het klooster. 1418.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 56.

II. Stukken betreffende het geestelijk bestuur der abdij (opneming, memoriën, proveniersbrieven).

7. Bevelschrift van den commissaris-generaal der Cistercienser orde voor Germanië en de aangrenzende landen aan de abdij, voortaan geene novicen op te nemen boven het door de visitatoren bepaald getal, tenzij eene behoorlijke medegave wordt geschonken. 1488.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 104.

8. Overeenkomst waarbij HENRICUS, priester te Eelde, gezegd TO WESTE zijne nalatenschap aan de abdij toezegt en wederkeerig in hare broederschap wordt opgenomen, 1341. Met zijn testament, bekrachtigd door den deken van Drente, 1360.

3 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 20, 24 en 25.

9. Acte waarbij ALBERD SCHOMAKER schenkt „voir een testa„ment" eene rente van 1 mud rogge uit Westebringe te Zeyen. 1457.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 66.

10. Acte waarbij de „hantghetrouwen" van wijlen JOHAN HOUYNGHE, pastoor te Sleen, schenken „voir een testament" eene rente van 1 mud rogge uit het goed van JOHAN BARRYNGHE te Zeyen. 1460.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 77.

11. Acte waarbij JOHAN MARISSINGE c. u. schenken eene rente uit eene hofstede te Groningen, om te deelen in de goede werken der abdij, 1474. Met den rentebrief d.d. 1406.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°ˢ. 88 en 33.

12. Acte waarbij JOHAN BOLDEWIJNS c. u. overdragen Boldewijns-guet te Schoonlo onder beding eener „ewige memorie," 1494. Met de acte, waarbij IOHAN BOELDEWIJNS het goed verkrijgt, 1479.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°ˢ. 110 en 92.

13. Overeenkomst, waarbij de abdij voor COPPYN JARGHES vestigt eene rente van 6 gouden Rijnsguldens en hij deze aan haar legateert „voir eyn ewich testament". 1501.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 118.

14. Vonnis van den deken van Drente, waarbij scheiding van bed wordt uitgesproken tusschen GERHARDUS EGGINGE en zijne vrouw en hem wordt vergund te gaan wonen in de abdij. 1500.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 114.

15. Proveniersbrief voor ASGEN TEN HOUE als portier. 1546.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 139.

16. Proveniersbrief voor LUDTGER SEGRINGHE, mits hij helpe „in allen werken, wes he doen kan". 1546.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 140.

17. Proveniersbrief voor HYNRYCK EGGYNGHE als portier. 1555. (2 exx.).

2 charters.

NB. Zie regest N°. 142.

18. Proveniersbrief voor Sebastyaen tEkehaer, waarbij hij ten gebruike ontvangt „dat hwus ende den hof ten halven". 1556.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 143.

19. Proveniersbrief voor Iohan ter Aert, met bepaling dat hij vrij zal zijn in zijn werk voor de abdij. 1556.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 145.

20. Proveniersbrief voor Claes van Wetsinghe als organist. 1558.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 146.

21. Proveniersbrief voor Henryck van Rune als ossenhoeder. 1560.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 147.

22. Proveniersbrief voor Johan Ballen als portier. 1560.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 148.

23. Proveniersbrief voor Hijlle Nessynge als tuinierster. 1561.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 149.

24. Proveniersbrief voor Johan Tijies alias Grewynch als schaapherder. 1566.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 153.

25. Proveniersbrief voor Albert Janssen als varkenshoeder. 1570.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 155.

26. Proveniersbrief, met deelname in de goede werken, voor Johan van Emmen als schoenmaker 1570.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 157.

27. Proveniersbrief voor Johan Alberts alias Scheper. 1575.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 158.

III. Stukken betreffende het geldelijk beheer en de goederen der abdij.

a Stukken betreffende 't beheer der goederen in 't algemeen.

28. Opdrachten van paus JOHANNES XXII aan den abt van Klaarkamp om de abdij en hare goederen te beschermen tegen roof en geweld, te zorgen dat zij de haar onttrokken goederen terug erlange, en bepaaldelijk te vonnissen in de zaak van JOHANNES graaf van Bentheim c.s., die de abdij hinderen in 't genot harer goederen. 1321.

3 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 13, 14 en 15.

---

b. Stukken regelende het gebruik van marken, waarin de abdij gerechtigd was.

29. Vergunning door de buren van Gieten voor de meiers der abdij op Gieterveen om 't door hen aangekocht waardeel in de marke van Gieten te mogen gebruiken als andere buren. 1458.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 67.

30. Scheidsrechterlijke uitspraak tusschen de abdis met de buren van Duurse en ROLEFF VAN ELEUELDE c.s., waarbij bepaald wordt, dat de buren van Duurse en van Eleveld geene gescheiden marke zullen hebben. 1484

1 charter.

NB. Zie regest N°. 100.

31. „De wilkoersbreef van Witten-Geelbroeck." — Willekeur van de abdis en de buren van Witten omtrent het gebruik van den esch en de buurmarke, het onderhoud en den schouw der wegen en wateren in Geelbroek en bij het dorp, enz. 1556.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 144.

---

c. Stukken betreffende de bezittingen door de abdij verkregen als medegaven aan nonnen of tot afkoop van haar recht op nalatenschappen.

32. Acte van medegave van den groven tiend over het huis Husinga te Benneveld door ridder Henricus van Eelde en zijne zonen Rotgherus en Thizo bij de opname van zijne dochter en hunne zuster Margareta, 1287. Met jongere acten waarbij wordt vastgesteld het recht der abdij op dien tiend, doch ook hare verplichting om 3 mudden rogge als groven tiend over het huis Auekinge te Benneveld aan Rotgherus op te brengen; 1301, 1303.

4 charters.

NB. De acte d.d. 1303 is in duplo aanwezig.
Zie de regesten N°s. 3, 7 en 9.

33. Acte van medegave eener rente van 6 mudden winterrogge uit tienden te Schoonlo door Reynolt van Steenwijc alias de Voss bij de opname zijner dochter Herbrant. 1416.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 37.

34. Acte van medegave eener rente van 4 mudden winterrogge uit tienden te Schoonlo door Reynolt van Steenwic alias de Vos bij de opname zijner dochter Mechtilt, 1430. Met 2 acten, houdende vergrooting der medegave met 1 Vlaamschen groot uit den Vpganck (te Halen?) en met de overige goederen te Schoonloo van Reynolt en zijne vrouw, onder last eener uitkeering van 5 mudden rogge 's jaars aan Mechtelt; 1436, 1442.

3 charters.

NB. Zie regesten N°s. 41, 45 en 49.

35. Leenbrief van „her Aleffs tenden van Rolde"—, door Reynolt de Vos vroeger als medegave voor zijne beide dochters Herbert en Mechtelt aan de abdij geschonken, — door Henrick de Vos alias van Steenwick op de abdij. 1443.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 50.

36. Acten van medegave van renten samen groot 5 mudden en 1½ schat rogge uit erven te Gieten, Gasselte en Exlo, door Henric Hubbeldinge Roloffszoene c.u. voor zijne zuster Grete; — en van toekenning aan Grete eener uitkeering van 2 mudden

rogge in verband met den verkoop eener rente door de abdij. 1446, 1458.

2 charters.

NB. Zie regesten N°s. 55 en 68.

37. Acte van schenking eener rente van 3 mudden rogge uit land te Rolde door BEERNT HUBBELDINGE ROELFFSzoen TEN DIEPHOERN alias TEN POSTE aan zijne zuster NESE, non te Assen; na haren dood te vervallen aan de abdij. 1452.

2 charter.

NB. Zie regest N°. 59.

38. Acte waarbij GHEZE HUBBELDINGE tot hare medegave opdraagt aan de abdij alles wat zij bezit of zal verkrijgen, 1454. Met eene acte van boedelscheiding tusschen GHESE en haren zoon, waarbij aan haar wordt toebedeeld, behalve land in Groningen, alles wat zij en wijlen haar man in Drente bezaten, 1453.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 64 en 60.

39. Kwijtingen van COPPYN JARICHS voor de 300 Arnhemsche guldens, der abdij toegezegd als medegave bij de opname zijner dochter ALIJT. 1484, 1486.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 98 en 102.

40. Kwijting van HENRICK DIE VOSS c.u. voor de medegave bij de opname hunner dochter BEERTE, onder verklaring dat de abdij geen recht zal doen gelden op hunne nalatenschap. 1502.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 119.

41. Acte waarbij HERMAN VAN DEN CLOISTER eene rente van 5 gouden Rijnsguldens vestigt op zijn goed Dollersen als medegave bij de opname zijner dochter WILHEM; tot afkoop tevens van haar recht op de eventueele nalatenschappen harer ouders, broeders en zusters. 1524.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 130.

42. Acte van medegave eener rente van 10 gouden keurvorster guldens uit een erf te Giethoorn door JOHAN VAN PAEDTFFOERT

c.u. bij de opname hunner dochters Fijge en Katerina; tot afkoop tevens van haar recht op de eventueele nalatenschap harer ouders, 1535 Met eene acte houdende vergrooting der medegave met 10 goudguldens door Johan van den Padeuoerdt voor zijne zusters Sophia en Katharina, onder gelijk beding, 1549.

1 charter.

NB. Zie de regesten Nos. 136 en 141.

43. Vonnis van den etstoel waarbij, in het geschil tusschen Henrick Krabben en de abdij, de medegave door zijne zuster Geze uit den vaderlijken boedel in te brengen wordt bepaald op 100 oude schilden boven hetgeen Geze reeds genoot. 1542.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 137.

---

d. Stukken betreffende nalatenschappen, opgekomen aan nonnen.

44. Vonnis van den deken van Drente in het geschil tusschen de abdij en Teso Strael, waarbij de verkoop aan derden door de abdis van de hofstede Folkeringe te Gasteren van waarde wordt verklaard; met de opdracht van de behandeling dezer zaak door den bisschop van Utrecht op den deken. 1460.

2 charters.

NB. Zie de regesten Nos. 73 en 74.

45. Scheidsrechterlijke uitspraak waarbij aan de abdis, mede optredende voor de non Johan Hooffman, tegenover Roeloff Hooffman c. s uit de nalatenschap van Lutger Bayens wordt toegekend 400 Arnhemsche guldens en 2 losrenten resp. van 5 mudden rogge en uit een huis aan de Vischmarkt te Groningen van 6 Arnhemsche guldens. 1484.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 101.

46. Acte van afkoop door Herman van Wytman van het recht zijner zuster Johanna van Wytman, non te Assen, op de

nalatenschappen van hunne ouders, hemzelven en hunne zusters, tegen eene losrente van 14 heerenponden uit zijne bezittingen in de Sassestraat en buiten de Sassepoort te Zwolle. 1492.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 107.

47. Vonnis in appel van den officiaal van den bisschop van Utrecht, waarbij tegenover EUERARDUS OLGHERS en ABELE THEMENS erkend wordt het recht van ELIZABETH MAURISSE, non te Assen, op $^1/_3$ in de nalatenschap harer ouders. 1493.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 109.

48. Scheidsrechterlijke uitspraak waarbij tegenover ROLOFF TEN HOLTE c.s. aan de abdij worden toegekend de roerende goederen uit de nalatenschap van YEYE HOUINGE en van de onroerende die, welke niet bepaaldelijk worden toegewezen aan de kinderen van ROLOFF TEN HOLTE c.s. 1498.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 113.

49. Acte van overdracht aan Mr. HUGO TEN NUEL c. s. van het aandeel der abdij in de nalatenschap van ALBERT RIDDER, haar opgekomen door de non GERTRUD TEN NŮELL. 1504.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 121.

50. Scheidsrechterlijke uitspraak, waarbij tegenover de executeurs-testamentair van wijlen Mr. JOHAN VAN DEN VELDE, pastoor te Warfum, wordt bepaald, dat de erfgenamen zullen ontvangen hetgeen overschiet na uitkeering der makingen en betaling der schulden. 1508.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 123.

Tot de erfgenamen behoorde de abdij optredende voor de non BEERTE, zuster van den erflater.

51. Afschrift van het verzoekschrift der abdij aan den drost van Coevorden en Drente, om tegenover den rentmeester te Groningen te steunen haar recht op een stuk land, aan de non HEBBELE 24 jaren geleden aangekomen van wijlen haren broeder

HYNRICK TER BRUGGEN, (1526 à 1531)[1]. Met eigendomsbewijzen van verschillende porceelen (door HEBBELE van wijlen haren broeder geerfd?) dd. 1367, 1443, 1444, 1448, 1456, 1474, 1501.

1 stuk en 7 charters.

NB. Zie de regesten Nos. 26, 51, 54, 57, 65, 89 en 117.

---

e. Stukken betreffende goederen verkregen door proveniers (en nagelaten aan de abdij?)

52. Acten van aankoop door WYLLEM BYZUDEN, provenier der abdij, van FREDERICK WYLLREKYNGE c.u van ½ waar in de buurschap van Anreep, en van toekenning aan de verkoopers van het recht van wederinkoop. 1460.

2 charters.

NB. Zie de regesten Nos. 71 en 75.

53. Acte van overdracht aan heer JOHAN VAN BORCK te Assen door JOHAN ALBERTS eener losrente (van 24 oude „buttekens" min ½ gouden Arnoldsgulden) uit diens huis c.a. in de Guldenstraat te Groningen. 1484.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 97.

54. Boedelpapieren, wellicht afkomstig van JOHAN BALLEN. 1413, 1425, 1442.

4 charters.

NB. Zie de regesten Nos. 35, 36, 39 en 48.

In dorso van 't charter dd. 1442 staat: „Groningen", „II Franx. „schilde HILLE VAN SOLEN in Heerstrate." — JOHAN BALLEN werd in 1560 als provenier opgenomen in de abdij (Inv. N°. 22).

De stukken zijn acten van aankoop door EGBERT VAN BANLO van onroerende goederen te Groningen. Naast den oorspronkelijken vorm Banlo stond indertijd Ballo, Balle; welke vorm den ouderen verdrongen heeft. Wellicht is dus JOHAN BALLEN een afstammeling van EGBERT VAN BANLO.

---

[1] HEBBELE TER BRUGGEN wordt als non genoemd in 1514 (MAGNIN, Kloosters, 2de druk, bladz 225). JOHAN VAN SELBACH was drost van Drente en Coevorden over 1523—1536. JOHAN VAN METKLEN was rentmeester der stad Groningen over 1526 (BLOK, Rekeningen der stad Groningen, Inl. bladz. IX) — (1531?) (in 1532 bekleedde LAMBERT AMELENS die betrekking (Geschreven vervolg, Register oud-archief van Groningen, 1532 N°. 28)). Het stuk dagteekent dus uit een der jaren 1526—(1531?).

f. Stukken betreffende den aankoop en 't beheer der goederen (kerspelsgewijze).

Adorp.

55 Kwijting van de abdij door Johan Scatter voor de aflossing eener rente uit haren heerd te Adorp, 1500. Met geapostilleerd request van de abdij aan den drost van Drente, om bekrachtiging van den verkoop van den heerd aan jonker Johan Leeuwe, 1598.

1 charter en 1 stuk.

NB. Zie regest N°. 115.

Beilen *(Halen)*.

56. Acten betreffende den aankoop door de abdij, met anderen, van de goederen te Halen van Rodolphus zoon van ridder Egghelbertus van Peydze en zijne zoons. 1334, 1335.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°. 16 en 17.

57. Acten betreffende de regeling en den afkoop van het recht van herberg, dat de abdij te Dikninge ten laste van die te Assen bezat over den hof te Halen. 1374, 1398.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°. 28 en 31.
Vergelijk N°. 60.

58 Acte van aankoop van $^1/_3$ in eene rente van 2 mudden winterrogge over Assinghe-goet te Obeslo in de buurschap van Halen van Godevaert van den Hove. 1379.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 29.

59. Acte van scheiding van het Halerholt buiten den esch tusschen Reijnalt de Voss van Stenwick en de abdijen te Dikninge en te Assen. 1500.

1 stuk.

NB. Zie regest N°. 116.

60. Acte van scheiding van een stuk broekland in Geelbroek, in gebruik bij de meiers van Halen, Huysloe en Vpganck, tusschen de meiers diër drie, gedeeltelijk aan de abdij behoorende, plaatsen; met bepaling, dat het recht van herberg der abdij te

Dikninge over den hof te Halen (van de abdij te Assen) is afgekocht met eene rente van 8 mudden rogge. 1534.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 135.

Vergelijk N°. 57.

61. Advies van GEORGIEN GOERFELDT (?), advocaat te Leeuwarden, aan de abdij om te berusten in het vonnis van den geestelijken rechter, waarbij het erf ten Vpganck tot pachtgoed der abdij wordt verklaard. 1569.

1 stuk.

Beilen *(Hijken)*.

62. Vonnis van den etstoel van Drente bepalende, dat de abdij en de buren van Hijken elkander verantwoording zullen doen van hetgeen er in de laatste 30 jaren is verkocht of aangegraven. 1562.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 150.

De etstoel grondde zich op eene overeenkomst tusschen partijen d.d. 1463.

Dalen.

63. Acte van overdracht van 3 akkers land op den esch te Dalen door WOBBE EUERDES wiif c.s. 1403.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 32.

Groningen.

64. Acte van overdracht van eene losrente van 6 guldens uit een huis in de Heerestraat Oz. te Groningen door DREWES CAMPINGE. 1460.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 72.

65. Kwijting van de abdij door Mr. ODGERUS PÜRMER, vicaris van het St. Michaelis-altaar in de St. Martini- en St. Walburgskerken te Groningen, wegens de aflossing eener rente van 50 kromstaarten uit een huis in de Oosterstraat aldaar. 1516.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 127.

66. Acte van overdracht van eene losrente van 3 guldens uit EUERT WYTKEN's huis in de Rechte Yatstraat Wz. te Groningen door NANNINGK SCOMAKER. 1465.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 82.

67. Acte van verpachting aan GEERDT ARENTS c.u. van een heerd land buiten de Apoort te Groningen aan den Hornschen dijk ten zuiden van de Drentsche Laan. 1580.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 159.

68. Kwijting van de abdij door WYLLEM VAN BARSSEN voor de aflossing van 26 Arns. guldens van eene rente van 35 Arns. guldens uit dat Loth buiten de Boteringepoort te Groningen. 1516.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 129.

69. Acte van overdracht door HENRIC en HERMEN WIGBOLDES aan GOYKE VAN MUNSTER en GOIKE ARENTSS. van een windmolen c.a. buiten de Oosterpoort te Groningen, belast o.a. met eene rente van 21 Arnhemsche guldens ten behoeve der abdij, welke rente bovendien rust op HENRIC's huis aan de Vischmarkt Zz. 1490.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 106.

Hoogkerk.

70. Acte van overdracht van 3 grazen land te Hoogkerk door JOHAN CLAWESSONE, 1454. Met de acte, waarbij de verkooper het land verkrijgt van JOHAN WITEMA, 1453.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 63 en 61.

Coevorden.

71. Stukken betreffende de beëindiging der geschillen tusschen de abdij en de buren van Dalen, RENOLDUS DE COUORDIA c. s. en REYNOLD VAN KOUORDE met betrekking tot de huizen Padhuis en Veenhuizen en het daartusschen gelegen moeras. 1276, 1315, 1341.

3 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 2, 11 en 21.

72. Stukken betreffende het proces voor het gerecht van Coevorden van de abdij tegen JOHAN en HYNRYCK TEN PATHUIS over een erf, 1544. Met afschrift van een stuk d.d. 1341.

1 omslag.

NB. Zie regest N°. 21.

73. Afschrift der repliek van de abdij in haar proces voor het gerecht van Coevorden en Schoonebeek tegen de gebroeders JOHAN en HYNDRYCK THEN PATHUSE over het wederrechtelijk gebruiken van goederen tusschen Coevorden en Schoonebeek, 1563. Met afschrift van een stuk d.d. 1341.

1 omslag.

NB. Zie regest N°. 21.

Norch.

74. Acte van overdracht van eene maat te Norch aan de zuidzijde van de Lakemude door JOHAN BOLENS. 1480.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 95.

Peise.

75. Acte van overdracht van hooiland in de marke van Peise door JOHAN NUSEKENS c.s. 1466.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 83.

76. Acte van verpanding van de Henloep, gelegen achter Drincken Buis aan het Peiserdiep, aan JAN LANDT c.u. 1591.

1 stuk.

NB. Zie regest N°. 160.

Ranum.

77. Acte van aankoop van eene losrente van 12 Arnhemsche guldens uit den heerd te Ranum van REYNER FRYXMA. 1495.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 111.

Rolde *(Assen)*.

78. Acte van overdracht van de „villa" in Assen door RODOLPHUS gezegd WEIGER, ridder, c.s. 1294.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 5.

R o l d e *(Duurse)*.

79. Acte waarbij de abdij verkrijgt den hof c.a. te Duurse (belast met eene pacht voor den kastelein van den graaf van Bentheim) en eene pacht uit Nortwalde bij Roden in ruil voor het huis te Campen bij Coevorden en de rechten der abdij op de huizen te Itterbeke en te Anewede (doch niet te Lutten). 1259.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 1.

80. Acte van overdracht van hun huis c.a. te Duurse door HENRICUS en RODOLFUS gezegd HILDEBOLDINGA. 1288.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 4.

81. Overeenkomst met de kosterie te Rolde, waarbij de Hofwaer en de Bullenwaer te Duurse vrijgesteld worden van het geven van klokrogge aan de kosterie. 1357.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 22.

82. Vonnis van den deken van Drente, waarbij aan de abdij met de buren van Anreep en Witten tegenover de buren van Ballo wordt toegekend de eigendom van de Duurserbrug en den Duurserdijk. 1439.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 46.

R o l d e *(Grollo—Schoonlo)*.

83. Acte van overdracht van $^1/_2$ in de tienden in de marke van Grollo en de buurschap van Schoonlo door IOHAN VAN STEENWICK, die verklaart de andere helft van de abdij in leen te houden. 1441.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 47.

84. Acte van overdracht van den Grote-akker op den Langhen Bůsche en den Vene-akker op den Zuidesch te Schoonlo door JACOP EBBEDINGE c.u. 1450.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 58.

85. Acte van overdracht door HENRICK weduwe van LULOFF van het erf in de marke van Grollo en Schoonlo, door haren man geërfd van zijn vader JOHAN, pastoor van Odoorn, 1466. Met acte van benoeming van executeurs-testamentair door en testament van genoemden JOHAN, dd. 1431.

3 charters.

NB. Zie regesten N°s. 84, 42 en 43.

86. Kwijting van de abdij door JOHAN BOLDEWYNS voor den afkoop eener rente van 3 mudden rogge uit het door haar aangekocht goed te Schoonlo van JOHAN CLENCKE, 1490. Met acte van overdracht eener rente van 2 mudden rogge uit genoemd goed door JOHAN KLENKE LUDEKENSsone aan JOHAN VADDERINGE, 1480.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 105 en 96.

87. Acte van overdracht eener losrente van 2 guldens uit het goed van LUDEKEN WILLINGE in de buurschap van Grollo door de kerkvoogden te Anlo, 1496. Met acte van overdracht eener rente uit Wyllinghe-guet te Grollo door HINRICK STEDINGHE aan HINRICK DIE ROEDE c.u., dd. 1469.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 112 en 87.

88. Acte van verkoop aan JOHAN BAEůYNGE te Vries c.s. van een stuk veldland aan de westzijde van Schoonlo. 1565.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 152.

R o l d e *(Loon)*.

89. Acte waarbij de bisschop van Utrecht der abdij in pacht geeft Betynge-guet in de buurschap van Loon. 1444.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 52.

R o l d e *(Rolde)*.

90. Acte waarbij de abdij verkrijgt dat Rack in ruil voor de Nye Weyde en de Trinenmaet. 1563.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 151.

91. Getuigenverklaring waaruit blijkt, dat wijlen GODEUAERT TEN GRALE alias TER HOST 6 genoemde stukken land (te Rolde) heeft overgedragen aan ALBERT STIUEHENRIXS. 1463.

1 charter.

NB. Zie regest N° 81.

92. Acte van verkoop aan GELMER en JOHAN SCOMAKERSS van $^1/_2$ waar te Rolde, genaamd opten Pol, onder voorbehoud eener erfpacht. 1531.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 133.

93. Acte, waarbij de abdij verkrijgt eene rente van 10 mudden rogge uit de goederen te Rolde van JOHAN en STEVEN POLLINGHE, bepaaldelijk uit Lůůen-arue (vroeger Debedynghe-arue). 1542.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 138.

Rolde (*Witten*).

94. Acten waarbij de abdij verkrijgt eenige goederen in de marke van Witten en afkoopt van het klooster der Duitsche orde te Bunne eene rente uit een paar dier goederen. 1302, 1458.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 8 en 69.

95. Goedkeuring door den landcommandeur der Duitsche orde balie van Utrecht van de ruiling van land tusschen den commandeur te Bunne en de abdij, waarbij de laatste tegen de smalle tienden over Lutke Bonekinge te Witten verkrijgt land op Geelbroek in de marke van Witten, ten zuiden begrensd door de Halersloot. 1462.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 80.

96. Stukken betreffende het door de abdij te Dikninge beweerde recht van gebruik van dat Blyck, behoorende aan de abdij. 1534.

1 omslag.

NB. Zie regest N°. 134.

97. Acte van aankoop van het huis Nordincghen te Witten van de proosdij van St. Pieter te Utrecht. 1304.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 10.

98. Verklaring van den „ambochtman" des bisschops van Utrecht ten behoeve van de abdij, dat hij uit Baninghe-gůet te Witten niet meer pacht zal vorderen dan 2 mudden rogge en daarom als zijne voorgangers 's bisschops pacht neemt uit Zierverlinghe-guet te Loon, 1369. Met bekrachtiging door 's bisschops „officiatus" van den verkoop der helft der aan het huis Banninghe te Witten behoorende akkers en weiden door JOHANNES DE LOON c. s. aan BOLO en BERTOLDUS DE WITTEN, 1321 — en verklaring der buren van Witten, dat geen Bolen-gued aldaar bekend is en de buren jaarlijks slechts 2 mudden „scultrogghen" opbrengen te Coevorden, 1479.

3 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 27, 12 en 94.

99. Acte, waarbij de abdij verkrijgt van de commanderij der Duitsche orde te Bunne een erf ten noorden van Brynkynghe-guet en eene rente uit JOHAN RORICKSSOEN's goed te Witten en — in ruil voor een molen c. a. te Yde en renten te Yde en Winde — een rente van 9 mudden rogge en haver uit Schultynge-guet te Witten. 1487.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 103.

Selwerd *(gericht)*.

100. Acte, waarbij JOHANNES WOLTERS, priester te Groningen, erkent schuldig te zijn aan de abdij 1 ton boter 's jaars uit het erf ten Hoerne, 1412. Met vonnis van het gericht van Selwerd, waarbij de verplichting van den „pater ten Hoerne" tot het opbrengen dezer pacht wordt vastgesteld, 1567.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 34 en 154.

101. Acte van overdracht van de Blocheem en een aandeel in den Schylt bij Selwerd, belast met twee renten, door HEYLE

ALLEMA, 1504. Met kwijting van de abdij door PETER YARGHES voor den afkoop van een deel der eene rente, 1508.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 120 en 122.

Sleen.

102. Acte van overdracht van Harmynge-guet te Sleen door GIERD HUBBELDINGE. 1484.

1 charter.

N.B. Zie regest N°. 99.

Ulsen (*Itterbeke*).

103. Acte waarbij de bisschop van Utrecht het leengoed Sculting te Itterbeke in eigendom afstaat aan de abdij. 1297.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 6.

Vries (*Ree*).

104. Acte van overdracht door REYNOLT heer van Coevorden van zijne rechten op het goed te Ree. 1382.

1 stuk.

NB. Zie regest N°. 30.

Dit stuk is aan de voorzijde gemerkt „F", en in dorso door dezelfde hand beschreven, „Copie opdrachtsbrieff, F." Het bevat een liasgat links in het midden en is boven en onderaan links gehecht geweest aan andere stukken.

Vries (*Zeyen*).

105. Acte waarbij de abdij van den pastoor te Zweelo verkrijgt de grove en smalle tienden over haar huis ter Aart, in ruil voor renten uit Husinghe en Auekinghe te Benneveld, 1335; met bisschoppelijke bevestiging, 1339. Met acten van overdracht van het goed ter Aart door de commanderij te Bunne aan ROLEFF TER AERT en door dezen aan de abdij; 1436, 1459.

4 charters.

N.B. Zie de regesten N°s. 18, 19, 44 en 70

106. Acte van overdracht van renten samen groot 8 tiendmudden rogge en molt uit Westebringe-gued te Zeyen door JOHAN HIDDINGE AELARDSZ. en REIJNER BOEKENS te Peise, 1461. Met getuigenverklaring, waarbij tegenover BAROLDUS GREUENS

wordt vastgesteld, dat het goed terecht aan de abdij wegens wanbetaling was toegewezen, 1479.

3 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 78, 79 en 93.

107. Acten van overdracht van Barringe-gued c.a. onder Vries en Peise en van een tiend uit dat goed door de kinderen van JOHAN BARRINGE en door JOHAN HIDDYNGE. 1468.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 85 en 86.

108. Acte waarbij de abdij verkrijgt van TIDE LEUINGE — in ruil voor eene rente van 3 mudden rogge uit zijn goed — de Twe Woerde, den Haselacker, de Anwende by den Bullenvene, de Swarte Anwende bij Olde Dors en den Loëtacker. 1478.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 91.

Zalk *(Mastenbroek)*.

109. Acte waarbij de vicaris-generaal van den cardinaal-abt van Citeaux vernietigt den verkoop van land te Mastenbroek door de abdij aan ROBERTUS TER BEECK, 's konings ontvanger in Zalland. 1570.

1 stuk.

NB. Zie regest N°. 156.

Zweelo *(Benneveld)*.

110. Acte waarbij de abdij — in ruil voor de tienden uit Wyllinghe-gůet — van BEERNT HUBBELDINC c. s. verkrijgt een tiend van $5^1/_2$ mudden rogge uit Zuauerdinghe-hofstede te Benneveld. 1419.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 38.

Zweelo *(Elp)*.

111. Acte van overdracht eener, door ALBERT's zuster GHESE in lijftocht bezeten, rente van 5 mudden rogge uit Meyeringe-gued te Elp door ALBERT en JOHAN PIGGEN, 1453. Met eene acte, waarbij tegenover HENRICK PIGGEN c. s. deze opdracht van waarde wordt verklaard, 1516.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 62 en 128.

112. Acte van overdracht van Wilberdinge-guet c. a. behalve een stuk van den hof, te Elp, door ROLEFF ALTINGE c. s. 1492.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 108.

113. Acte van verkoop aan TYDE SUYWERYNGE van eene rente van 5 mudden rogge uit land op den Elperesch, onder verband van dye Naldenkamp voor achterstallige rente. 1530.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 132.

---

g. Schuldbrieven ten bate der abdij.

114. Schuldbrieven groot 150 en 250 goudguldens ten behoeve der abdij, afgegeven door den bisschop van Utrecht met de ridderschap en de drie steden van Overijsel, wegens geld opgenomen tot keering van den inval van den hertog van Gelre in het Oversticht. 1510.

2 charters.

NB. Zie de regesten N°s. 124 en 125.

---

h. Schuldbrieven ten laste der abdij.

115. Acte van verkoop aan de nonnen LYZE en EZE VAN TRICHT van eene rente van 3 mudden rogge uit den windmolen te Beilen ten hoofde der langstlevende. 1429.

1 charter.

NB. Zie regest N°. 40.

REGESTENLIJST.

Regestenlijst.

1. 1259, October 31.

Otto graaf van Benthem keurt goed: de overdracht door Hako, zoon van wijlen Stephanus de Hardenberg, ridder, aan de St. Maria-abdij bij Couordia van den hof en den molen c.a. te Durse en de pacht van 4 Groninger ponden uit Nortwalde bij Rode, vroeger door Hako van hem in leen gehouden, onder voorbehoud van de pacht van 3 Groninger ponden uit den hof voor zijn kastelein Hermannus de Methele, ridder; en dit in ruil voor het huis der abdij te Campen bij Couordia, door haar verkregen van Johannes Campinc en Rode, en hare rechten op de door haar van graaf Otto in leen gehouden huizen te Itterbeke en te Anewede, met uitzondering van hare bezittingen te Lutten.

Acta sunt hec .... anno Domini M°CC°L° nono in vigilia Omnium Sanctorum.

Oorspr. (Inv. N°. 79) Het zegel is verloren.

2. 1276, Juli 22.

Hinricus de Borclo, ridder, burggraaf van Couordia verklaart, met Hinricus de Elethe schulte van Threnthia, en Rodolfus Weger, ridders, als scheidslieden in het geschil tusschen de abdij van Assen en de buren van Dalen te hebben bepaald, dat de abdij jaarlijks uit het huis Pathhus 1 vat boter, uit de weide Burchmad 3 hoenders en uit het huis Venehus 3 hoenders zal opbrengen in het kasteel te Couorde, — dat de abdij haar vee van 't huis Venehusen in de weide der marke van Couordia mag blijven weiden, mits het geen schade toebrengt aan het

gezaaide, en daarvoor ten behoeve der burgers van Couorde voor hunne koeien moet gereed houden 2 stieren, — en dat op deze voorwaarden de abdij in het rustig bezit zal blijven van het drassig land tusschen beide genoemde huizen. Met medebezegeling door H. d. B.

Actum et datum Couorde anno Domini M°CC° septuagesimo sexto in die beate Marie Magdalene.

Oorspr. (Inv. N°. 71). De 2 zegels van „nos" en H. d. B. zijn verloren.

3. 1287, Januari 4[1]).

HENRICUS DE ELETHE, ridder, schulte van Threntia, en zijne zonen ROTGHERUS en THIZO schenken — wegens de opname van zijne dochter en hunne zuster MARGARETA in 't klooster Campus sancte Marie in Ascen —, daaraan den groven tiend over het huis Husinga te Bonevelde, dien zij niet in leen maar in eigendom bezaten.

Datum apud monasterium Campi sancte Marie in Ascen anno Domini M°CC°LXXXVI sabbato post Circumcisionem Domini in octava Martyrum Innocentum.

Oorspr. (Inv. N°. 32). Het zegel van H. d. E. is verloren.

4. 1288, December 11.

HENRICUS en zijn zoon RODOLPHUS gezegd HILDEBOLDINGA verklaren voor buren van Thorse te hebben overgedragen aan de abdij Campus sancte Marie in Ascen hun huis c. a. in Thorse; en, opdat zij zich niet zouden kunnen beklagen beetgenomen te zijn, boven den koopprijs te hebben ontvangen eerst 12 solidi, toen 6 solidi sterlingorum en een nieuwe „tunica" van 3 solidi waarde. Met bezegeling met het zegel van „terra nostra".

Datum anno Domini M°CC°LXXXVIII sabbato ante dominicam Gaudete.

Oorspr. (Inv. N°. 80). Het zegel is verloren.

5. 1294, Augustus 19.

RODOLPHUS gezegd WEIGER en REINERUS, ridders, en JACOBUS en ADOLPHUS, zoons van LUDOLPHUS DE ELEDE, dragen over aan

---

[1]) De datum wijst op Paasch- of Maria Boodschapstijl.

de abdij in Azcen de „villa" in Azcen. Met medebezegeling met het landschapszegel van Threnthia.

Datum anno Domini M°CC° nonagesimo IIII in festo beati Magni martiris.

Oorspr. (Inv. N°. 78). De 2 zegels van Reynerus en 't landschap Drente zijn verloren.

6. 1297, December 6.

Willelmus bisschop van Traiectum staat, op verzoek van Willelmus de Ghamiclo en Hermannus Beyer, het goed Sculting te Itterbeke door W. d. G. van het Utrechtsch bisdom „jure ministeriali" in leen bezeten, in eigendom af aan de abdij in Assen; ontvangt in ruil daarvoor in gelijk leenverband het goed Remmerding in Dolre; en beleent daarmede „jure ministe„riali" H. B., die daarna W. d. G. ermede beleende. Met medebezegeling door Ecbertus de Almelo, ridder.

Datum anno Domini M°CC° nonagesimo septimo in die beati Nicolai episcopi.

Oorspr. (Inv. N°. 103). Met geschonden zegels van den bisschop in groene en E. d. A. in bruine was.

7. 1301, Juli 31.

De gezamenlijke priesters en geestelijken in Drenthia bevestigen op verzoek der abdij te Ascen de op de seend te Vrees gewezen uitspraak in een geschil tusschen haar en Rotgherus „famulus", zoon van Henricus de Elethe, ridder, waarbij haar werd toegewezen de grove tiend over het huis Husinge in Boneuelde; zich daarbij grondende, behalve op genoemde gezegelde uitspraak, op de onder eede afgelegde verklaring der buren van Boneuelde, dat die tiend aan de abdij was geschonken door genoemden Henricus en zijne zoons Rotgherus en Tezo, bij de opname in de abdij van Henricus' dochter Margareta.

Datum anno Domini M°CCC°p° feria secunda post Jacobi apostoli.

Oorspr. (Inv. N°. 32). Het zegel der universitas sacerdotum et clericorum terre Drenthie is verloren.

8. 1302, October 20.

De markegenooten van Witten dragen over aan de Cystercienser abdij van Ascen, wegens hunne opname in de broeder-

schap en deelname in de goede werken, hunne rechten op ... [1]) inge, Ykinge, Aldelbenekinge en Luidelvinge, behoudens de rechten van het Duitsche Huis te Bunne. Met bezegeling (met 't landschapszegel van Drente ?) [1]).

Actum et datum anno dominice incarnationis M°CCC°II° sabbato post Galli [con]f[essoris].

Oorspr. (Inv. N°. 94). Het zegel is verloren.

9. 1303, Maart 29.

De abt van Adeward, Pelegrimus de Wllenho deken van Ttrenthia, Wicherus deken en Philippus kanunnik der kerk in Stenwic bepalen, als scheidslieden in het geschil tusschen de abdij te Adzen en Rotgherus de Elede schulte van Drenthia, dat der abdij de eigendom toekomt van den groven tiend over het huis Husinge te Bůnevelde in het kerspel Suele, maar dat als groven tiend over het huis Auekinge aldaar de abdij 3 malder rogge aan Rotgherus moet opbrengen boven eventueele novale tienden.

Datum et actum Petze anno Domini M°CCC tercio feria sexta post Resurrectionem filii virginis et nostri Domini crucifixi.

Oorspr. (Inv. N°. 32). Met eenigszins geschonden zegels der 4 scheidsrechters in groene was.

Oorspr. (t. z. pl.). De 4 zegels zijn verloren.

10. 1304, April 14.

Ffredericus de Zyrkes proost, Ghyselbertus deken en het kapittel der St. Petrus-kerk te Traiectum verkoopen, met toestemming van Bolo Woltincghe van Leggelo, aan de abdij in Campo sancte Marie te Ascen hun huis Nordincghen in de „villa" Witte in het kerspel Roetloe, door Bolo en zijne voorzaten bezeten van genoemde proosdij; onder voorbehoud echter van het recht der proosdij op de personen van Bolo en zijne kinderen en het genoemde (?) [2]) huis Woltincgen.

Datum anno Domini millesimo tricentesimo quarto feria tercia post dominicam qua cantatur Misericordia Domini.

Oorspr. (Inv. N°. 97). De 2 zegels van den proost en het kapittel zijn verloren.

---

[1]) Het stuk is geschonden.

[2]) In 't stuk staat „predicta".

11. 1315, Mei 4.

Renoldus de Couordia en zijne kinderen verklaren, dat hun geschil met de abdij te Asscen over het drassig land tusschen de huizen Venehusen en Pathus — door de scheidsrechters Hinricus de Noroh, ridder, Ghodfridus de Borclo R.'s broeder, Fredericus rector der kerk van Rodlo en Wicherus (pastoor) van Vres en deken van Threnthia — is beëindigd in dezer voege:

dat de abdij jaarlijks uit het huis Pathhus 1 vat boter, uit de weide Burchmat 3 hoenders en uit het huis Venehus 3 hoenders zal opbrengen in het kasteel te Couorde; dat de abdij haar vee van 't huis Venehuse in de weide der marke van Couordia mag blijven weiden, mits het geen schade toebrengt aan het gezaaide en daarvoor ten behoeve der burgers van Couorde voor hunne koeien moet gereed houden 2 stieren;

dat Renoldus voor de van de abdij ontvangen 125 Osnabruck'sche marken zal tevreden stellen Gherardus Klinking, diens broeders en de verdere markegenooten van Couordia en bepaaldelijk Cesarius de Couordia; — de Frisones, die hij geplaatst heeft in het drassig land, zonder schade en hinder der abdij zal doen vertrekken; en ook nimmermeer verlof zal geven om te bouwen of te wonen in 't drassig land, dat voortaan ten gebruike zal zijn van de beide genoemde huizen; terwijl der abdij het recht wordt toegekend meerdere huizen daarin te bouwen, mits het huis Venehuse niet dichter worde gebracht aan de villa Couorde. Met medebezegeling door Renoldus' „nepos" Hinricus de Borclo en de universitas terre Threnthie.

Datum anno Domini M°CCC° quinto decimo die dominica post Inventionem sancte Crucis.

Oorspr. (Inv. N°.71). Met geschonden zegel van 't landschap Drente in groene was; de 2 andere zegels zijn verloren.

12. 1321, Maart 4.

Fredericus (pastoor) van Rodlo [1]), deken van Drenthia, „offi„ciatus" van Fredericus bisschop van Traiectum, staat aan Johannes de Loon en zijne zoons toe de helft der akkers en

[1]) Fredericus de An... was in het begin der 14de eeuw pastoor te Rolde; Rodlo is hier niet een geslachtsnaam; het jaartal van den datum bevat ten onrechte een „c" te veel.

weiden van het huis Banninghe in de „villa" Witten in het kerspel van Rodlo te verkoopen aan de gebroeders BOLO en BERTOLDUS DE WITTEN, mits de koopers die goederen niet meer splitsen dan eens en aan den bisschop jaarlijks opbrengen 2 mudden winterrogge, te leveren in Drente of op de Groninger markt naar keuze van den „officiatus"; terwijl tot nu toe van die goederen niets werd opgebracht.

Datum anno Domini M°C°CC°C°XXI° in die Cinerum.

Oorspr. (Inv. N°. 98). Het (decanaats?)zegel is verloren.

13. 1321, Mei 12.

Paus JOHANNES (XXII) draagt, op verzoek der Cisterciënser abdij te Ascen, den abt van Clarecampus op, haar en hare goederen te beschermen tegen roof en geweld, door hen die overlast aandoen te bedwingen met de kerkelijke censuur, mits hij zich niet inlate met zaken, die om eenige reden niet tot zijne bevoegdheid behooren.

Datum Auinione IIII Jdus [May] pontificatus nostri anno quinto.

Oorspr. (Inv. N°. 28). Het looden zegel is verloren.

14. 1321, Mei 12.

Paus JOHANNES (XXII) draagt, op verzoek der Cisterciënser abdij te Ascen, den abt van Clarecampus op, te zorgen dat de goederen, die onwettig vervreemd of onttrokken zijn aan de abdij te Ascen, worden teruggegeven, door allen die zich hiertegen verzetten door de kerkelijke censuur daartoe te dwingen, — en de getuigen, die zich uit genegenheid, haat of vrees zouden willen onttrekken getuigenis af te leggen, door gelijke censuur daartoe te dwingen.

Datum Auinione IIII Jdus May pontificatus nostri anno quinto.

Oorspr. (Inv. N°. 28). Met looden zegel.

15. 1321, Mei 12.

Paus JOHANNES (XXII) draagt, — op de klacht der Cisterciënser abdij te Ascen tegen JOHANNES graaf van Benthem, HENRICUS DE NURECH, ridder, HERMANNUS DE LAGHE, ADOLFUS DE BRANTELGHETE, GERARDUS DE DOLRE, HERMANNUS DE TILGHOTE, ADOLFUS DE TWICKELE en HERMANNUS dictus KOC, „armigeri", die haar lastig vallen over runderen enz., — den abt van Clare-

campus op, de zaak te onderzoeken en te beslissen, mits hij geen ban of interdict uitspreke tegen het gebied van den graaf zonder bepaalde opdracht des pausen.

Datum Auinione IIII Jdus May pontificatus nostri anno quinto.

Oorspr. (Inv. N°. 28). Met looden zegel.

16. 1334, November 3.

Rodolphus, zoon van Egghelbertus de Peydze ridder, en zijne zoons Egghelbertus, Rodolphus, Bernardus en Hermannus dragen voor buren van Halen hunne goederen aldaar over aan de abdij in Assen en aan Henricus, cureit in Elede, met zijn broeder Hermannus gezegd Scultinghe, ieder voor de helft.

Datum et actum in Halen anno Domini M°CCC°XXX° quarto feria quinta post festum Omnium Sanctorum.

Oorspr. (Inv. N°. 56). De 2 zegels van R. en zijn zoon E. zijn verloren.

17. 1335, Juni 3.

Roelf van Pedze verklaart te Dickeninghe den abt, broeder Roelf en broeder Otto verzocht te hebben, aan Otto van Norch geene betaling te doen van de tienden te Halen, die zij van hem „ghedinghet" hadden, omdat hij (Roelf) de rechthebbende was en zijne rechten op het goed te Halen verkocht had aan 't klooster te Ascen, Ludulph Scultinghe en diens broeder Herman.

Ghegheven in dat jar unses Heren důsent drehůndert vive unde dertich up Pinkester avont.

Oorspr. (Inv. N°. 56). Het zegel is verloren.

18. 1335, November 4.

Rodolphus cureit der kerk in Wllenho, deken van Drenthia, oorkondt, dat de abdij in Ascen eene ruiling heeft aangegaan met Gherardus cureit der kerk te Swele, zoodat de abdij verkreeg de grove en smalle tienden over haar huis in Arth, en Gherardus voor zijne kerk twee renten van 14 en van 2 mudden rogge resp. uit de huizen Husinghe en Auekinghe te Bonevelde. Met medebezegeling door Gherardus.

Datum anno nativitatis Domini M°CCC° tricesimo quinto sabbato post festum Omnium Sanctorum.

Oorspr. (Inv. N°. 105). Met fragment van het zegel van R. (decanaatszegel?) in groene was, dat van G. is verloren. — Met transfix dd. 17 November 1339 (zie regest N°. 19).

19. 1339, November 17.

JOHANNES bisschop van Traiectum bevestigt de ruiling van tienden, huizen en goederen, aangegaan tusschen de abdij in Ascen en GERARDUS cureit van Swele, omschreven in den doorstoken brief (zie regest No. 18).

Datum anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo nono feria quarta post obitum beati Martini episcopi.

Oorspr. (Inv. N°. 105). Het zegel is verloren.

20. 1341, Mei 4.

HENRICUS, priester van Elede, gezegd TO WESTE, verklaart zijne bezittingen, voorzoover hij daarover niet nader beschikt, na te laten aan 't convent in Assen; waartegenover dit hem opneemt in zijne broederschap en belooft hem desgewenscht op te nemen. Met medebezegeling door HENRICUS cureit te Elede, JOHANNES SWANEKENS cureit der St. Maria-kerk te Groninghe, en BERTOLDUS ALBRINGHE van Elede.

Datum anno Domini MCCC quadragesimo primo feria sexta post festum Philipp[i et] Jacobi apostolorum.

Oorspr. (Inv. N°. 8). Met fragmenten der zegels van H. t. W. en J. S. in groene en B. A. in (bruin-gele?) was, de 2 andere zegels (van 't convent en H. c. t. E.) zijn verloren.

21. 1341, Mei 26.

REYNOLD VAN KOUORDE komt met de abdij te Assgen overeen, dat hij verkrijgt het goed ton Vene c.a. (behalve het meerendeel van den opstal) en den watermolen, en de abdij het veen tusschen die Crosmat en Padinghe-bouwland en de daarbij gelegen maden; met bedingen omtrent den „upgang" voor de abdij van haar veen, de berechting en de rechten en verplichtingen van de bewoners der abdijgoederen en het recht van overweg. — Met medebezegeling door het land van Drenthe, HENRIC VAN BORKLO, GHYSELBERT VAN BRUNKHORST, LUDOLF VAN SCONEVELDE, HEYNE TON LARE, JOHANNES TON KLOSTERE, HENRIC cureit te Eelde en BERTOLT ALBRINGHE.

Ghegheven an den jare unses Heren dusen[d] unde drehunderd unde ene unde vyerthich des nasten daghes na sente Vrbanus daghe.

Oorspr. (Inv. N°. 71). Met geschonden zegels van G. v. B. en J. t. K. in groene en van B. A. in roode was; de overige 7 zegels zijn verloren.
Afschrift (16de eeuw) (Inv. N°. 72) op papier.
Afschrift (16de eeuw) (Inv. N°. 73) op papier.

22. 1357, November 29.

ALEF VAN ANSEN, cureit te [Rold]e, en DIDERICH DIDERIXZONE MAES, koster aldaar, bewerken een zoen tusschen de abdij te Assen en de kosterie van Rolde, zoodat de Hofwaer en de Bullenwaer te Důrse, tegen betaling eener geldsom, worden vrijgesteld van de opbrengst van klokrogge aan de kosterie. Met medebezegeling door 't land van Drenthe.

Ghegheven in den jaer unses Heren dusent drehůndert zovene ende vijftich up sunte Andrees avent apostoli.

Oorspr. (Inv. N°. 81). **Met geschonden zegel van A. v. A. in (bruin-gele?) was; de 2 andere zegels zijn verloren.**

23. 1358, Augustus 24.

EGBERTUS DE PEYZE ridder en JOHANNES gezegd HUNDEKEN van Eelde waarborgen der abdij in Aszen, dat WYTETIS weduwe van RODOLFUS gezegd PREDEKER haar schadevergoeding zal geven voor het uit 's kloosters schuur te Roderwaldmademaden door haar man geroofd vee en goed.

Datum anno Domini M°CCC°LVIII° [in die ?] beati Bartholomei apostoli.

Oorspr. (Inv. N°. 5). **De 2 zegels zijn verloren.**

24. 1360, Mei 7.

HENRICUS, priester van Eelde, gezegd TO WESTE benoemt onder aftrek van eenige legaten de abdij in Assen tot erfgenaam en broeder JOHANNES „grangiarius" der abdij tot mede-executeur-testamentair. Met medebezegeling door den executeur-testamentair HENRICUS OTTONIS POLLEMAN.

Datum anno Domini M°CCC° sexagesimo crastino Iohannis ewangelis[t]e ante Portam Latinam.

Oorspr. (Inv. N°. 8). **De 2 zegels zijn verloren. — Met transfix d.d. 2 Juni 1360 (zie regest N°. 25).**

25. 1360, Juni 2.

MARCELIUS (pastoor) van Suthlaren, deken van Drenthia, oorkondt, dat HENRICUS, priester van Eelde, gezegd TO WESTE zijn testament heeft gemaakt en executeurs-testamentair heeft benoemd, gelijk beschreven staat in den doorstoken brief, door H. geschreven (zie regest N°. 24).

Datum anno Domini M°CCC° sexagesimo in die beatorum martyrum Marcellini et Petri.

Oorspr. (Inv. N°. 8). Het decanaatszegel is verloren.

26. 1367, Mei 3.

De raden (consules) in Groninghen oorkonden, dat VDO zoon van GHERARDUS HOPTES verkocht aan HINRICUS DE PONTE schulte in Groninghen en zijn zoon HEYNO zijn steenen huis c.a. in de Platea butiri, belast met eene rente ten behoeve van ALARDUS CALANT.

Datum anno Domini M°CCC°LX° septimo ipso die Inuencionis sancte Crucis.

Oorspr. (Inv. N°. 51). Het zegel is verloren.

27. 1369, October 1.

BERNT HEYHINCK scholaster van Deuenter, een „ghezwaren „ambochtman des bischopus van Vtrecht", verklaart van de abdij te Assen niet meer te zullen vorderen aan pacht van Baninghe-gůet in de buurschap te Witten dan 2 mudden rogge, omdat de buren van Witten, door hem voor den deken gedaagd „umme ene warheyt te zegghene van den guede", getuigd hebben, dat den bisschop niet meer pacht toekwam dan 2 mudden; — en dat hij daarom 's bisschops pacht „neemt" uit Zierverlinghe-guet te Loen, gelijk zijne voorgangers deden.

Ghegheven int jaer ons Heren duzent drehondert ende LXIX up zunte Remigius dach.

Oorspr. (Inv. N°. 98). Met geschonden zegel in groene was.

28. 1374, Maart 21.

ALEPH en MARCILIUS, „kercheer" resp. te Rolde en Zwtlaren, bepalen — in 't geschil tusschen de abdijen van Dickeninghen en van Assen over het recht van herberg van de abdij van D. over den hof te Halen (met de tienden te Halen aangekocht van OTTO VAN NORCH) — : dat de abdij van Dickeninghen 2 maal 's jaars „eens by grase ende eens by koerne" intrek mag nemen in den hof, hetzij dat de abt komt „self vierde met vier perden" hetzij dat hij zendt „twe personen met twen perden"; en dat ingeval van weigering door de abdij te A. de abt c.s. elders zijn intrek nemen en zijne onkosten dubbel op de abdij te A. verhalen mag.

Met medebezegeling door abt en gemeen convent te Dickeningen, ten getuige dat zij deze uitspraak zullen nakomen.

Int jaer unses Heren dusent drehondert vier ende seventich up sunte Benedictus dach in der vasten.

Oorspr. (Inv. N°. 57). Met geschonden zegel van A. in groene was; 't zegel van M. en 't conventszegel zijn verloren.

29. 1379, September 25.

GODEVAERT VAN DEN HOVE verkoopt aan de abdij te Assen $^1/_3$ in eene rente van 2 mudden winterrogge uit Assinghe-goet te Obeslo in de buurschap van Halen in het kerspel van Beylen. Met medebezegeling door den dadingsman ROLOF VAN STEENWIJC.

Ghegheven in den jare ons Heren dusent driehundert neghen ende tseventich des Zonendaghes na sinte Matheus dach appostel ende ewangeliste.

Oorspr. (Inv. N°. 58). De 2 zegels zijn verloren.

30. 1382, Mei 1.

REYNOLT heer van Couoerden, knape, draagt voor buren van Vrees over aan de abdij van Assen zijne rechten op het goed te Rede c. a. in de marke en de buurschap van Vrees. Met medebezegeling door 't land van Drente.

Ghegeven int jaer uns Heeren duijsent driehondert twee ende tachtentich op sinte Willeborgen dach.

Afschrift (17de eeuw) (Inv. N°. 104) op papier, naar een copie d.d. 27 Juli .... van den notaris P. DIE HANDSCOEWERCKER, vermeldende dat het oorspronkelijk stuk was bezegeld met 2 uithangende zegels in groene was „met enckelen sterte."

31. 1398, November 17.

De abdijen in Dickenynghe en in Assen verklaren, dat afgeschaft zal zijn het recht van herberg 2 malen 's jaars van eerstgenoemde abdij op den hof te Halen, waarvoor de hofmeester jaarlijks te Runen zal afleveren 2 Groninger mudden rogge.

Datum anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octavo dominica post transitum beati Martini.

Oorspr. (Inv. N°. 57): De 4 zegels van partijen (abt en convent van Dikninge, abdis en convent van Assen) zijn verloren.

32. 1403, Juni 4.

WOBBE EUERDES wiif, hare dochter THOBE en [THOBE'S man

EU]ERD dragen over aan de abdij te Assen 3 akkers land op den esch te Dalen (waarvan 1 gelegen up Oesterholte), welk land voor de betaling eener roggerente aan de abdij verbonden was. Met bezegeling door BERTOLD, vice-cureit te Rolde, en JOHAN GRůYS.

In den jare uns Heren duzend vierhundert ende drie up den Maendach nae Pinxteren.

Oorspr. (Inv. N°. 63). **Met fragment der 2 zegels in groene was.**

33. 1406, Februari 14.

Burgemeesteren en raad van Groningen oorkonden, met den schulte ALEFF SCHELLEGHEN FOLKEER MAURISSING wegens wanbetaling van geleend geld te hebben „inghewaert" in eene rente van 32 schellingen (min ?) 4 penningen uit de daarvoor verbonden hofstede van ALBERD LEWE in de Botteringhe-strate Wz.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhondert ende sesse up sunte Valentinus dach, do EUERD SICKING, SWEDER VAN [WINDE], RADING HOERNEKING ende COPPIIN JARGHES borghemestere weren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 11). **Het stadszegel is verloren. — Met transfix d.d. 3 April 1474 (zie regest N°. 88).**

34. 1412, April 7.

JOHANNES WOLTERS, priester in Groningen, erkent schuldig te zijn aan de abdij van Assen eene pacht van 1 ton boter uit het erf ten Hoerne c. a. bij Groningen; met bepaling dat het erf aan de abdij vervalt bij wanbetaling gedurende 5 jaren, tenzij wegens overmacht. Met medebezegeling door GHEERT TER MAED, schulte van het gericht van Sellewert.

Ghegheven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende tweleve des naesten Donredaghes na Paeschen.

Oorspr. (Inv. N°. 100). **Met 2 geschonden zegels in groene was.**

35. 1413, September 20.

Burgemeesteren en raad in Groninghen oorkonden, dat ELLEKE PETERS overdroeg aan EGBERT VAN BANLO $^1/_2$ steenen huis in sunte Johansstrate met den halven „menewech" ten oosten ervan, waarvan hij de andere helft reeds bezit; onder voorbehoud eener lijfrente voor zich van $7^1/_2$ gulden uit 't huis.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhondert ende

dertiene up sunte Matheus avent, do JOHAN RENGHERS, RADING HOERNEKING, JOHAN WICHERING ende BRUEN CLINGHE borghermestere weren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 54). Met geschonden stadszegel en contrazegel in groene was.

36. 1413, September 20.

Burgemeesteren en raad in Groninge oorkonden, dat EGBERT VAN BANLO kocht van ELLEKEN PETERS $^1/_2$ steenen huis in sunte Johansstrate met den halven „menewech" ten oosten ervan (waarvan EGBERT de andere helft reeds bezit), tegen eene lijfrente van $7^1/_2$ gulden uit dat $^1/_2$.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhondert ende dertiene up sunte Matheus avent, do JOHAN RENGHERS, RADING HOERNEKING, JOHAN WICHERING ende BRUEN CLINGE borghermestere weren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 54). Het stadszegel is verloren.

37. 1416, Januari 6.

REYNOLT VAN STEENWIJC alias DE VOSS vestigt voor de abdij te Assen, als „provende" voor zijne dochter HERBRANT, eene losrente van 6 Groninger mudden winterrogge uit zijn aandeel in de tienden te Schoenloe in het kerspel van Rolde; met bepaling dat hij geen genot van de tienden zal hebben, voordat de abdij de 6 mudden ontvangen heeft, en dat, ook wanneer H. stierf voordat „se hoersam dede", R. het losgeld moet betalen om in het genot der 6 mudden te komen.

Gegeven int jaer ons Heren M°CCCCXVI op der hiliger Dryer Konynge dach.

Oorspr. (Inv. N°. 33). Met geschonden zegel in (groene?) was.

38. 1419, April 26.

BEERNT HUBBELDINC, JOHAN LEUINGHE, ALBERT HUSINGHE, COENRAET HUSINGHE en AERNT, WILM en JOHAN zijne kinderen, COEP ZIDINGHE, FREDERIC ZIDINGHE, ALBERT ZIDINGHE, LŮDE TEN NYENHŮŮS en LAMBERT HOUINGHE vestigen voor buren van Bonevelde voor de abdij van Assen, in ruil voor de tienden over Wyllinghe-gůet, een tiend van $5^1/_2$ Groninger mudden rogge over Zuauerdinghe-hofstede te Bonevelde; met bepaling dat zij nimmer

meerdere erven voor de betaling zullen verbinden. Met bezegeling door jonker BERTOLT CLENKE en BEERNT HUBBELDINC.

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhundert ende neghenteyne des Wondesdaghes na zunte Marcus dach des hilghen ewanghelisten.

Oorspr. (Inv. N°. 110). Met 2 geschonden zegels in (bruine?) was.

39. 1425, April 1.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat LUTGART SCHULTINGE van Eelde, weduwe van HENRIC SCHULTINGE, overdroeg aan EGBERT VAN BANLO eene rente van $1^1/_2$ oud gouden keizersschild uit het steenen huis c.a. van BLIDEKE ENENS in de Boteringestrate Oz.

Ghegheven in den jair onss Heren dusent vierhundert vijf ende twintich des Sonnendaghes to Palmen, do REYNOLT HUGINGH, BRUEN KLINGE, HENRIC TER BRUGGEN ende DITMER RENGERS borgermestere were onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 54). Met geschonden stadszegel en contrazegel in groene was.

40. 1429, Juni 26.

De abdij van Assen verkoopt aan de zusters LYZE en EZE VAN TRICHT, nonnen in de abdij, ten hoofde der langstlevende, eene rente van 3 Groninger mudden rogge uit haren windmolen te Beylen; met toekenning van het recht de rogge te nemen uit de schuur („spijker") of elders, ingeval „de mole voers. woeste „stunde oft nyet en were".

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhundert ende neghenentvintich up sunte Johannis ende Pauls dach der hilgher marteleren.

Oorspr. (Inv. N°. 115). Met geschonden ambtszegel der abdis in groene was.

41. 1430, April 4.

REYNOLT VAN STEENWIC alias DE VOS geeft aan de abdij te Assen als „provende" voor zijne dochter MECHTILT eene rente van 4 Groninger mudden winterrogge uit zijn aandeel in de tienden te Schoenloe in het kerspel van Rolde; met bepaling dat hij geen genot van de tienden zal hebben, voordat de abdij de 4 mudden ontvangen heeft.

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhundert ende dertych up sunte Ambrosius dach des hilghen confessoris

Oorspr. (Inv. N°. 34). Het zegel is verloren.

42. 1431, Augustus 18.

De notaris JOHANNES HULSBUSCH oorkondt, dat JOHANNES CUSTOS DE DALEN, cureit van 't kerspel Oederen, tot executeurs-testamentair benoemde ALARDUS BUNYNGE koster in Zwela, JACOBUS BENYNGE koster in Empne, WILHELMUS SPORCK koster in Borgher, priesters der diocese van Traiectum, en zijne natuurlijke zoons THEODERICUS en LUDOLPHUS; met opdracht de daaraan verbonden plichten waar te nemen en met het recht om zich zoonoodig andere executeurs-testamentair toe te voegen.

Acta sunt hec anno indictione die mensi loco et pontificatu omnibus quibus supra (anno nativitatis eiusdem millesimo quadringentesimo tricesimo primo, indictione nona, die vero decima octava mensis Augusti, hora terciarum vel quasi, ante domum dotalem parochie Zwelis, Trajectensis diocesis, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Eugenii pape quarti anno eius primo).

Oorspr. (Inv. N°. 85). Met merk en onderschrift van den notaris. [1])

43. 1431, Augustus 18.

JOHANNES CUSTERS verklaart te maken aan zijne „maghet" BERTE en zijne kinderen al zijne goederen, mits zij zijn „testament" en zijne schulden betalen en een jaargetijde voor hem vieren; met bepaling dat bij vertrek van BERTE tijdens zijn leven zij haar loon zal ontvangen doch geen recht op zijne nalatenschap zal kunnen doen gelden. Met medebezegeling door JOHAN HULSBUSCH.

Ghegheven int jaer ons Heren dusent veerhundert een ende dertich des achtijnden daghes in der maent van Augustus.

Oorspr. (Inv. N°. 85). De 2 zegels zijn verloren [2]).

44. 1436, Januari 17.

HARMAN VAN KEPPELL, landcommandeur der Duitsche orde balie van Vtrecht, bekrachtigt voor buren van Zeyen den verkoop

---

[1]) Het stuk vertoont gaten voor de staarten der zegels van het stuk omschreven in regest N°. 43.

[2]) De staarten dezer zegels zijn gevoerd door het stuk omschreven in regest N°. 42.

van het goed ter Aert c.a. door JACOP HORMAN [1]) en PETER TEN VELDE, commandeur te Bunne, aan ROLEFF TER AERT.

Int jaer ons Heren dusent vierhondert sesssendertijch des Dinxedages nae Ponciani.

Oorspr. (Inv. N°. 105). Het zegel van het Duitsche huis te Utrecht is verloren. — Met transfix d.d. 17 October 1459 (zie regest N°. 70).

45. 1436, Maart 23.

REYNOLT DIE VOS VAN STEENWIJC en HENRIC en ARENT DIE VOS VAN STEENWIJC geven aan zijne dochter en hunne nicht MECHTELT VAN PUTTEN, non te Assen, ten behoeve van 't klooster eene rente van 1 Vlaamschen groot uit den Vpganck, die aan hen werd betaald in den hof te Ansen.

Ghegeven in den yaer ons Heren dusent vierhondert sesse ende dertich des [Vrye]daghes nae Mytvasten.

Oorspr. (Inv. N°. 34). Met 3 geschonden zegels in (bruine?) was.

46. 1439, October 26.

WILHELMUS JOLINGE, cureit in Swdlaren en deken van Drenthia, wijst — in het proces van de abdij in Assen met de buren van Anrepe en Witten tegen de buren van Banloe, —, dat de eigendom en het gebruik van de Duerserbrugge en den Duerserdijk toekomt aan de eischers als hun „rewech"; zoodat de buren van Banloe hun vee *niet* dagelijks daarover mogen drijven om het te weiden in de buurschap van Anrepe of in de Anreper marke, zelfs al bezaten zij eigen „waranden" of eigen erven in die buurschap; terwijl zij daarentegen *wèl* als andere reizigers die brug en dien dijk mogen gebruiken te voet, te paard of met wagens.

Datum et pronuntiatum prout supra (anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono in secunda nostra synodo videlicet feria secunda post XI^{m} Virginum in Anloe celebrata).

Oorspr. (Inv. N°. 82). Met geschonden decanaatszegel in groene was.

47. 1441, November 19.

IOHAN VAN STEENWICK „oldeste brueder" draagt voor buren te

[1]) JACOBUS HORREMAN was in 1455 commandeur van het Duitsche huis te Utrecht (DE GEER, Archieven der Duitsche Orde II, bladz. 417 (N°. 370)).

Grolle en te Scoenlo over aan de abdij te Assen de helft zijner grove en smalle tienden in de marke van Grolle en de buurschap van Scoenloe „voer een Borkelsch leengued"; en erkent, dat hij de andere helft dier tienden „den voers. convent . . . . „holden sullen te ewigen daghen in gheliker leenscher weer."— Met medebezegeling door J.'s broeders ALBERT en IOHAN VAN STEENWICK.

Ghegheven int jaer ons Heren dusent vierhondert een ende viertich up sancte Elizabeth dach.

Oorspr. (Inv. N°. 83). Met geschonden zegel van A. v. S. in (bruine-gele was?); de 2 andere zegels zijn verloren.

48. 1442, Mei 27.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat JOHAN NAMYNCK overdroeg aan EGBERT VAN BANLO eene rente van 2 Fransche schilden uit zijn $^1/_2$ steenen huis op den zuidwesthoek van Kerelssweghe.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent veerhondert twe ende veertich op Pinxter-achten, do LUBBERT LEWE, FOLKEER MARYSSING, HENRIC BAROLDES ende HENRIC KATER borghermestere weren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 54). Het stadszegel is verloren.

49. 1442, Juli 24.

REYNOLT DE VOS VAN STEENWICK en ALIJT VAN PUTTEN e.l. verkoopen aan de abdij van Assen al hun erfgoed en hunne grove en smalle tienden in de buurschap te Scheloe in het kerspel van Rolde voor eene rente van 5 Groninger mudden rogge, die de abdij zal geven aan hunne dochter MECHTELT VAN STEENWICK, non te Assen, doch die na haar overlijden aan de abdij zal komen. Met verklaring van REYNOLTS zoon en dochter HENRICK DE VOS VAN STEENWICH en HADEWICH JOHAN des basters wedue VAN BEIJEREN, dat zij dit goedkeuren en daarom HENRIC medezegelt.

Ghegheven int jaer ons Heren MCCCC ende XLII op sunte Jacobs avent des hilighen apostels.

Oorspr. (Inv. N°. 34). Met geschonden zegel van H. d. V. v. S. in groene was; de zegels van R. d. V. v. S. en A. v. P. zijn verloren.

50. 1443, Mei 1.

HENRICK DE VOS alias VAN STEENWICK beleent de abdij van Assen met de grove en smalle tienden genaamd „her Aleffs[1]) „tenden van Rolde," en gelegen in het kerspel van Rolde in de buurschap van Schonloe, door REYNOLT DE VOS der abdij geschonken als „provene" voor zijne beide dochters HERBERT en MECHTELT.

Ghegeven int jaer ons Heren MCCCC ende dre ende veertich op Mey dach

Oorspr. (Inv. N°. 35). Het zegel is verloren.

51. 1443, Mei 6.

DREWES SCHUTEMAKER verklaart aan JOHAN TER BRUGGHE te hebben gegeven $^1/_2$ der venne in Ghelkinghe-lant, mandeelig met LULOF SICKINC, ECBERT HUGHINC en GRETE VAN AERLE; in ruil voor JOHAN's land in den kamp tusschen de Langhe lane en de wetering van Ghelkinghe-lant. Met bepaling dat JOHAN 12 Arensche guldens per gras voor 't stuk venne zal geven, wanneer 't land bij de Langhe lane hem of DREWES in rechten wordt afgewonnen.

In den jaer ons Heren dusent CCCC° dre ende veertich up sunte Johannes dach ante Portam Latinam.

Oorspr. (Inv. N°. 51). Met licht geschonden zegel in groene was.

52. 1444, April 22.

ROEDOLPH VAN DIEPHOLT, bisschop te Vtrecht, ontslaat Betyngeguet in het kerspel van Rolde in de buurschap van Loen, behoorende tot zijne tafelgoederen, dat na het overlijden zonder erfgenamen van BOELIKEN BETYNGE aan hem was teruggekomen, uit de hoorigheid en geeft het in pacht aan de abdij te Assen „sant Bernardus oerden", tegen eene rente van 3 mudden rogge te leveren „opten spiker tot Anloe". Met toestemming en medebezegeling door de 5 kapittelen.

Gegeven int jaer onss Heeren dusent vierhondert vier ende veertich des twe ende twijntichsten dages in der maent van April.

Oorspr. (Inv. N° 89). Met geschonden zegels van den bisschop en het kapittel van St. Jan in roode was, de zegels der overige 4 kapittelen zijn verloren.

---

[1]) Heer ADOLF VAN ANSEN was pastoor te Rolde in 1357 à 1360.

53. 1444, Juli 28.

RODOLPHUS, bisschop van Traiectum, verbiedt den wereldlijken rechters in zijn gebied, de „religiose persone" van het Cistercienser klooster in Assen —, die door de wereldlijke rechters van Drenthia en Crepiswolde in strijd met het kanonieke recht, de regelen der Cistercienser orde en het hun door den paus verleend voorrecht, in rechte zijn betrokken, — in rechte te dagen; en gelast ieder zijne aanspraken in te brengen bij hun „superior" en, bij rechtsweigering door dezen, voor den tegenover hen bevoegden rechter.

Datum.... anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto post Jacobi apostoli feria tercia.

Oorspr. (Inv. N°. 2). Het zegel is verloren.

54. 1444, September 29.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat REMME TO EESDINGE en HYLEKE e. l. overdroegen aan JOHAN TER BRUGGEN 3 grazen land in 2 stukken, op de westzijde der Woltgraue, onder voorbehoud van het recht van wederkoop.

Ghegheven in den jaer onss Heren dusent veerhondert veer ende veertich op sunte Michaels dach, do HENRICK BAROLDES, OTTO KLANT, GOSEN TEN GRAUE ende LUDEKEN EUERD WIGBOLDESsoen borgermestere weren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 51). Met fragment van het stadszegel en contrazegel in groene was.

55. 1446, September 21.

HENRIC HUBBELDINGE ROLOFFSzoene en GHESE e. l. dragen over aan zijne zuster GRETE HUBBELDINGE te Assen eene rente van 2 Groninger mudden rogge uit Eysinge-guet te Gheten, eene losrente van 1 mud en $1^1/_2$ schat rogge uit het erf van BRANT en zijne kinderen te Gasselte, en eene rente van 2 mudden rogge uit Syckinge-erve te Exlo, bewoond door JOHAN BEBINGE. „Ende van dessen voers. mudden sal de abdysse van Assen „miin suster GRETEN voers. besorghen gheliken anderen ghe„leerden jonferen"; met bepaling dat bij GRETE's overlijden de renten vervallen aan de abdij. Met medebezegeling door WILLEM HIDDINGE.

Ghegheven int jaer onss Heren dusent veerhundert ende ses

ende veertich op sunte Matheus dach des hilligen apostels.

Oorspr. (Inv. N°. 36). Met 2 geschonden zegels in (gele ?) was. — Met transfix d.d. 30 September 1458 (zie regest N°. 68).

56. 1448, Mei 14.

LEFFERT LAMBERTSzoen en GHERT HERMANSzoen oorkonden, dat LUTGER HERMENSzoen alias STELTYNG in hunne tegenwoordigheid als dadingslieden onder eede heeft verklaard, aan WYBBE HUBBELDYNGS abdis, de kloosterlingen te Assen en hunne goederen geen „handeschade" te zullen toebrengen; en beloven als zwager en broeder van LUTGER, dat hij dezen eed zal nakomen. Met bezegeling door REYNALT VAN DEN CLOESTER.

Ghegeven int jaer ons Heren M vierhundert viertich ende achte des Dynxdages na sunte Seruaes dage des hilgen byscops.

Oorspr. (Inv. N°. 6). Het zegel is verloren.

57. 1448, Juli 25.

Burgemeesteren en raad van Groningen oorkonden, dat JOHAN TER TILLE overdroeg aan JOHAN TER BRUGGHEN een heem bij den Woltgraue met het daaraan verbonden redgerrecht.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent veerhundert ende achteneveertich up sunte Jacobs daghe des hillighen apostols, do HINRIC BAROLDES, OTTO KLANT, HINRIC KATER ende ALBERT JARGHES borgermestere weren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 51). Met fragment van het stadszegel en contrazegel in groene was.

58. 1450, April 13.

JACOP EBEDINGE en JEYE e. l. dragen voor buren van Scholo over aan de abdij van Assen 2 stukken land te Scholo in de marke van Gronle in het kerspel van Rolde: den Grote-akker vp den Langhen Bůsche en den Vene-akker vp den Zudessche. Met bezegeling door GODERT VAN DER HORST.

Ghegeven int jair ons Heren dusent veerhundert ende viiftich des Manendaghes na Passche-achten dach.

Oorspr. (Inv. N°. 84). Het zegel is verloren.

59. 1452, Januari 4.

BEERNT HUBBELDINGE ROELFFSzoen TEN DIEPHOERN alias TEN POSTE draagt over aan zijne zuster NESE, kloosterlinge te Assen, eene rente van 3 Groninger mudden rogge uit den Grael en des

Fosses gued in de buurschap van Rolde, met den achterstal; te genieten door haar gedurende haar leven en door de abdij te Assen na haren dood „to rechten testamente voer my ende voer „mynre vrende zielen." Met bezegeling door WILLEM BAUINGE alias CRABBE.

Ghegheven int jaer onss Heren dusent vierhondert ende twe ende vijfftich des Dynsedaghes voer der hillige Dre Coninge dach.

Oorspr. (Inv. N°. 37). Het zegel is verloren.

60. 1453, Maart 2.

Burgemeesteren en raad in Groninghen oorkonden, dat GHEZE HUBBELDINGE en de „voermund" en de „voghede" over haar zoon ROLOFF bij wijlen haren man HENRICK eene boedelscheiding hebben aangegaan; waarbij worden toebedeeld aan GHEZE:

8 grazen in Tammynge-land mandeelig in „eenre vennen" van 28 grazen, eene rente van 12 gulden uit het huis van CLAWES KOELKEN te Baffloe en alle goederen, die zij en haar man bezaten in 't land van Drenthe.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhundert drie ende vijfftich des Vridages na Reminiscere, doe FOLKEER MARISSINGE, HENRICK BAROLDES, OTTO CLANT ende GOSEN VAN DULCK borgermestere waeren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 38). Met geschonden stadszegel en contrazegel in groene was.

61. 1453, April 22.

JOHAN WITEMA te Roderwolde draagt over aan JOHAN CLAWESzoen 3 grazen land in der Wterdelinge in het kerspel to der Hogerkerken. Met bezegeling door LUDIKEN WIBBOLDES EUERDESzoen, „raedman", in Groninge.

Ghegeven in den jaer onss Heren dusent vierhundert ende dre ende vyfftich des Sundages vor sunte Georgius dach.

Oorspr. (Inv. N°. 70). Het zegel is verloren. — Met transfix d.d. 28 Augustus 1454 (zie regest N°. 63).

62. 1453, October 23.

ALBERT PIGGEN en JOHAN PIGGE zijn neet dragen voor buren van Borck over aan de abdij te Assen eene rente van 5 Groninger mudden rogge uit Meyeringe-gued in 't kerspel van Borck en de

marke te Elp; in lijftocht bezeten door GHESE PIGGEN, ALBERT'S zuster en non in de abdij; doch na haren dood aan A. P. en J. P. terug te keeren.

Ghegheven int jaer onss Heren dusent veerhondert dre ende vijfftich des anderen Dinxdages na Santgangen.

Oorspr. (Inv. N°. 111). De 2 zegels zijn verloren.

63. 1454, Augustus 28.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat JOHAN CLAWESsone overdroeg aan de abdij van Assen de 3 grazen land vermeld in den doorstoken brief (zie regest N°. 61).

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhundert vier ende vijfftich up sunte Johannes avent Decollacionis.

Oorspr. (Inv. N°. 70). Het secreetzegel der stad Groningen is verloren.

64. 1454, September 24.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat GHEZE HUBBELDINGE overdroeg „voer oere provene ende noetdrufft" aan de abdij te Assen al hare goederen, die zij heeft of verwerven zal.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhundert vier ende vyfftich des Dinxdages voer sunte Mycheels dach, doe HENRICK KATER, GOSEN VAN DEN GRAUE, CLAWES VAN BANLO ende EUERT HUBBELDINGE borgermestere waren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 38). Het stadszegel is verloren.

65. 1456, April 4.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat de gebroeders Mr. HENRICK, JOHAN en ROLOFF TER BRUGGEN bij wijze van scheiding overeenkwamen, dat na 't overlijden van hun vader JOHAN TER BRUGGEN Mr. HENRICK zal ontvangen diens huis in de Botteringestrate; — JOHAN een huis c.a. en land in Gelkinge-land, 20 grazen in Legherkercken en eene rente van 20 Arnemsche guldens uit renten te Groningen; — en ROLOFF 't erf to Blockheem bij Zelwert en den molen buiten de Botteringepoerte; terwijl de rest der nalatenschap in 3 deelen zal worden verdeeld.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhundert sess ende vyfftich to Paesch-achten, doe HENRICK BAROLDES, OTTO

Clant, Otto ter Hanzow ende Gosen van Dulk borgermestere waren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 51). **Met geschonden stadszegel en contrazegel in groene was.**

66. 1457, Juli 25.

Alberd Schomaker geeft voor buren van Zeyyen aan 't klooster van Assen „voir een testament" eene rente van 1 stede Groninger mud rogge, door hem gekocht van wijlen Daem Westebringe uit diens goed Westebringe in de buurschap en de marke van Zeyyen in het kerspel van Vrees, nu in gebruik bij Ludekin die Beylssche en Hannekin weduwe van Johan. Met bezegeling door A.'s zoon Johan „preister."

Gegeven ind jair onss Heren dusent veerhundert ende seven ende vyfftich opp sunte Jacobs dach dess hilligen apostels.

Oorspr. (Inv. N°. 9). **Het zegel is verloren.**

67. 1458, April 30.

De „ghemene buer" van Gheten vergunnen aan 't klooster van Assen, dat zijne meiers op Ghetervene het door hen (buren) aangekocht waardeel in de marke van Gheten mogen gebruiken als andere buren, overeenkomstig 's kloosters brieven. Met bezegeling door Henrick Ebinge.

Ghegeven int jaer onss Heren dusent vierhondert ende acht en vijfftich des Sonendages voer Meye.

Oorspr. (Inv. N°. 29). **Met geschonden zegel in groene was.**

68. 1458, September 30.

Golde Stellynge abdis te Assen oorkondt te weten, dat wijlen de abdis Wybbe Hubbeldinge geruild heeft met haren broeder Henrick Hubbeldinge de rente van 2 mudden rogge, die Grete Hubbeldinge blijkens den doorstoken brief (zie regest N°. 55) beurde uit Syckynghe-erve te Exlo, tegen eene gelijke rente, die Henrick beurde uit Eyssinghe- en Wermynghe-erve te Erme (nu behoorende aan Hermen Schyrenbeke en Emeken e. l.); verklaart deze rente te hebben verkocht aan Johan Spoelman „scryver" van den drost Wolter Stellynge; en zegt daarom aan Grete levenslang toe 2 mudden rogge 's jaars uit de voorraadschuur der abdij, die na haar overlijden aan de abdij zullen vervallen.

Ghegheven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende achte ende viifftich op sunte Jheronimus dach des hillighen confessoers.

Oorspr. (Inv. N°. 36). Het „amptszeghel" der abdis is verloren.

69. 1458, October 21.

Johan van Haefften, landcommandeur der Duitsche orde balie van Vtrecht, bekrachtigt voor buren te Witten den verkoop door den commandeur te Bunne aan de abdij van Assen eener rente van 8 mudden winterrogge, 4 mudden „manckzades" en 4 mudden havermolt uit Ykinghe-guet en Bonekinghe-guet te Witten in het kerspel van Rolde. Met bezegeling met de zegels der (Duitsche) huizen van Vtrecht en te Bvnne.

Ghegeven ind jair onss Heren dusent veerhundert ende acht ende vijfftich opp der Eluendusent Maghede dach.

Oorspr. (Inv. N°. 94). De 2 zegels zijn verloren.

70. 1459, October 17.

Roloff ter Aert, zijne dochter Grete en zijn dochterszoon Johan Fyen dragen voor buren van Zeyen over aan de abdij van Assen hun goed ter Aert c. a. in de buurschap van Zeyen in het kerspel van Vrees, door hen blijkens den doorstoken brief (zie regest N°. 44) gekocht van Peter ten Velde, commandeur te Bunne. Met bezegeling door Johan Campynge.

Ghegheven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende negen ende viiftich des Wondesdaghes na Santgangen.

Oorspr. (Inv. N°. 105). Het zegel is verloren.

71. 1460, Januari 12.

Frederick Wyllrekynge en Lamme e.l. dragen voor buren van Anrepe over aan Wyllem Byzuden, „provener" der abdij te Assen, $^1/_2$ waar „to holte ende to velde" in de buurschap van Anrepe in het kerspel van Rolde. Met bezegeling door Johan Hyddinge te Rolde.

Ghegheven int jaer onss Heren dusent veerhondert ende sestych des Saterdaghes na der hyllyghen Dree Conynghen dach.

Oorspr. (Inv. N°. 52). Met zegel in (bruine?) was.

72. 1460, Januari 15.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat Drewes Campinge overdroeg aan de abdij te Assen eene losrente van

6 guldens uit het huis en de hofstede in de Heerstrate Oz., door hem gekocht van ROLOF „tymmerman" en zijn zoon HEYNE.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhundert ende tsestich des Dinxdaghes na sunte Poncien, doe HENRICK BAROLDES, OTTO TER HANZOW, GOSEN VAN DULCK ende JOHAN RENGERS VAN DEN POSTE borgermestere waren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 64). Het stadszegel is verloren.

73. 1460, Maart 4.

DAUID DE BURGUNDIA, bisschop van Traiectum, draagt allen priesters, kapelaans enz. zijner diocese op, te verbieden aan TESO STRAEL en den drost van Drenthia en verder alle wereldlijke rechters, de abdij in Assen voor den wereldlijken rechter te dagen naar aanleiding van haar geschil met T. S. over eene hofstede te Gasteren in het kerspel van Anloe, op straffe van excommunicatie en eene boete van 200 oude gouden schilden; en draagt de behandeling en de uitspraak der zaak op aan ADOLPHUS LICHTUOET, cureit in Anlo en deken van Drenthia

Datum nostro sub sigillo ad causas presentibus appenso anno Domini M°CCCC° sexagesimo mensis Marcij die quarta.

Oorspr. (Inv. N°. 44). 's Bisschops „sigillum ad causas" is verloren. — Met transfix dd. 2 April 1460 (zie regest N°. 74).

74. 1460, April 2.

ADOLPHUS LICHTUOET, baccalaureus in de rechten, cureit in Anlo, deken van Drenthia in dit schrikkeljaar, door den bisschop van Traiectum in dezen speciaal gedeputeerd, verklaart —, in het geschil tusschen GOLDA STELLINGES abdis in Assen en TESO STRAEL met betrekking tot de hofstede Folkeringe te Gasteren in het kerspel van Anlo, waarvan de verkoop door de abdis aan de gebroeders REYNERUS en WIJGHERUS WOLTINGE door T. S. was betwist op grond van zijne bloedverwantschap met de abdis, — dat een leek en dus T. S. niet kan opvolgen in het erfgoed van Jhesus Christus en St. Ber(n)hardus op grond van bloed- of aanverwantschap; verklaart dus den verkoop van kracht; legt T. S. een eeuwig stilzwijgen hieromtrent op; verplicht hem tot verantwoording der genoten vruchten en veroordeelt hem in de nader te bepalen kosten van het geding.

Lata et pronunciata fuit hec sententia in choro ecclesie de

Anlo parcium Drenthie Traiectensis dyocesis, . . in cuius evidens testimonium decanatus sigillum presentibus duximus appendendum anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo feria quarta post Judica.

Oorspr. (Inv. N°. 44). Het decanaatszegel is verloren. — Transfix van een charter dd. 4 Maart 1460 (zie regest N°. 73).

75. 1460, Mei 1

WYLLEM BYZUDEN, „provener" van 't klooster van Assen, geeft aan FREDERICK en LAMME WYLREKYNGE het recht van wederkoop van $^1/_2$ waar, vroeger door hem van hen gekocht [1]. Met bezegeling door GOLDE STELLYNX, abdis te Assen

Ghegheven int jaer ons Heren dusent veerhondert ende sestych op Mey dach

Oorspr. (Inv. N°. 52.) Met geschonden ambtszegel der abdis in groene was.

76. 1460, October 9.

Broeder JOHANNES, „maior minister tocius ordinis sancte Tri„nitatis et redempcionis captivorum", neemt —, onder herinnering aan de voorrechten, door de pausen ALEXANDER IV, CLEMENS VI en PIUS II aan hen, die in de broederschap dier orde werden opgenomen, en hare weldoeners geschonken, — de Cistercienser abdij van Assen daarin op en deelt mede de formule voor de absolutie, welke aan de leden der broederschap eens in hun leven kan worden verleend met betrekking tot zonden, welker berechting de paus aan zich heeft voorbehouden.

Has in testimonium ei concedentes datas sub sigillo quo utimur in talibus die IX^a mensis Octobris anno M°CCCC°LX.

Oorspr. (Inv. N°. 1). Het zegel is verloren.

77. 1460, November 22.

HENRICUS POLLYNCK, JOHANNES PIGGE, JOHANNES ALBERTI en BERTOLD PERNEY, „hantghetrouwen" van wijlen JOHAN HOUYNGHE cureit van Sleen, geven aan de abdij te Assen „voir een testa„ment" eene rente van 1 stede Groninger mud rogge uit het goed van JOHAN BARRYNGHE in de marke en buurschap te Zeyyen, opdat de kloosterlingen „tot ewyghen daghen heren JOHANS

---

[1]) Vergelijk regest N°. 71.

„voirs. zynre liever zielen sullen ghedencken, den Heren dair- „voir toe bydden." Met vermelding, dat H. P. niet medezegelde.

Ghegeven ind jair ons Heren dusent veerhundert ende sestich opp sunte Cecilien dach der heiliger joncfrou.

Oorspr. (Inv. N°. 10). Met 3 geschonden zegels in groene was.

78. 1461, Mei 1.

JOHAN HIDDINGE te Peyse AELARDSzone draagt voor buren van Seyen over aan de abdij van Assen 3 tiendmudden rogge en 1 tiendmudde molt uit Westebringe-gued in de buurschap van Seyen in het kerspel van Vrees. Met bezegeling door JOHAN EBBINGE

Ghegeven int jaer onss Heren dusent vierhondert ende ene ende sestich opp sunte Philippus ende Jacobus dach der hilligen apostolen.

Oorspr. (Inv. N°. 106). Met fragment van 't zegel in groene was.

79. 1461, Mei 1.

REYNER BOEKENS te Peyse draagt voor buren van Seyen over aan de abdij van Assen 2 tiendmudden rogge en 2 tiendmudden molt uit Westebrynge-gued in de buurschap van Seyen in het kerspel van Vrees. Met bezegeling door JOHAN EBBINGE.

Gegheven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende ene ende sestich op sunte Philippus ende Jacobus dach der hillighen apostolen.

Oorspr. (Inv. N°. 106). Het zegel is verloren.

80. 1462, Februari 27.

JOHAN VAN HAEFFTEN, landcommandeur der Duitsche orde balie van Vtrecht, bekrachtigt voor buren te Witten de ruiling tusschen den commandeur te Bunnen en de abdij van Assen van het door de buren van Witten aan den commandeur toegewezen land op Gheelbroeck in de Witter marke, strekkende zuidwaarts tot de Haelresloet, tegen de smalle tienden der abdij over het goed der Duitsche orde Lutke Bonekinge te Witten; onder voorbehoud, dat de meiers der Duitsche orde te Witten zullen mogen weiden en hooien, gelijk de overige meiers in die marke. Met bezegeling met de zegels der (Duitsche) huizen van Vtrecht en te Bunnen.

Ghegheven int jaer onss Heren dusent veerhondert ende twe ende tsestich des Saterdaghes nae sunte Mathias des hilligen apostels.

Oorspr. (Inv. N°. 95). De 2 zegels zijn verloren.

81. 1463, Mei 11.

JOHANNES PIGGE koster te Rolde, commissaris van den deken van Drenthe, beoorkondt de getuigenverklaring van ENGELBERT KNUPPEL e. a. op vordering van 't convent van Assen, ten bewijze dat wijlen GODEUAERT TEN GRALE alias TER HOST c u aan ALBERT STIUEHENRIXS heeft overgedragen 6 stukken land (te Rolde): „dat „stucke ten Rotighen goerden dat op den wal gheet, dat stucke „op den Vaeltacker, dat stucke to den Bakeboem, dat stucke in „den Krumen Wynkel, dat stucke to des Hauekesloe ende dat „stucke Rynskamp".

Ghegheven int jaer ons Heren dusent vieerhondert ende dre ende tsestich op sunte Pancraes avent des hilligen martelars.

Oorspr. (Inv. N°. 91). Met geschonden zegel in groene was.

82. 1465, Mei 7.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat NANNINGK SCOMAKER overdroeg aan de abdij van Assen eene losrente van 3 guldens, uit EUERT WYTKEN's huis en hofstede in den Rechten Yate Wz.

Ghegheven in den jair ons Heren dusent vierhundert vijff ende tsestich des Dinxdages na sunte Johans dage ante Portam Latinam, doe JOHAN POTTER, WIGBOLT LEWE, JOHAN TEDEMA ende ROLOF HUGINGE, borgermestere waeren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 66). Met geschonden stadszegel en contrazegel in groene was.

83. 1466, Januari 21.

De gebroeders JOHAN NUSEKENS en JOHAN VAN VREES en HANNEKEN „onser twyer broder wijff" dragen voor buren van Peyse over aan de abdij van Assen hun hooiland in de marke van Peyse. Met bezegeling door WILHELMUS HIDDYNGE.

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende ses ende tsestich up sunte Agneten dach der hilliger joncfrouwen.

Oorspr. (Inv. N°. 75). Met zegel in groene was.

84. 1466, Maart 12.

HENRICK weduwe van LULOFF draagt voor buren van Schonloe over aan de abdij van Assen het erf in de marke van Grolle en Schonloe in het kerspel van Rolde, door haren man geërfd

van wijlen heer JOHAN VAN OEREN. Met bezegeling door WYLHELMUS HYDDINGE.

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende ses ende sestich up sunte Gregorius dach des hylligen confessoers.

Oorspr. (Inv. N°. 85). Met zegel in groene was.

85. 1468, October 22.

JOHAN GHYSSELEN schoonzoon en JOHAN en COEPP zoons van JOHAN BARRINGE dragen voor buren te Zeyen over aan de abdij van Assen Barringe-gued c.a. in en buiten de marke van Zeyen in de kerspelen van Vrees en van Peyse. Met bezegeling door TYMAN AUINGE.

Ghegheven int jaer onss Heren dusent vierhondert ende achtensestich des Saterdages na Eluendusent Mageden dach.

Oorspr. (Inv. N°. 107). Met geschonden zegel in groene was.

86. 1468, November 11.

JOHAN HIDDYNGE draagt voor buren te Zeyen over aan de abdij van Assen 2½ tiendmudde havermolt uit Barnynge-guet te Zeyen, in de buurschap van Zeyen in het kerspel van Vrees. Met bezegeling door JOHAN EBBYNGE

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende achte ende sestich up sunte Martens dach.

Oorspr. (Inv. N°. 107). Het zegel is verloren.

87. 1469, Mei 15.

HINRICK STEDINGHE draagt voor buren over aan HINRICK DIE ROEDE en ALYT e l. eene rente van 1 Groninger mud rogge uit Wyllinghe-guet in de marke van Grolle in 't kerspel van Rolde. Met bezegeling door JOHAN HIDDINGE schulte (te Rolde).

Ghegeven int jaer dusent veerhondert ende negen ende tsestich des Maendages nae sunte Seruacius.

Oorspr. (Inv. N°. 87). Het zegel is verloren.

88. 1474, April 3.

JOHAN MARISSINGE en ALIJT e.l. dragen over aan de abdij te Assen de rente vermeld in den doorstoken brief (zie regest N°. 33), om daarvoor wijn te drinken op den Wytten Donredach „in hoere collatien, als zie vervullet hebben dat ampt, dat God „de Here synen jongeren selver dede op dessen voers. dach, als-

„dat he hoere voete dwoech"; opdat zij deelen mogen in de goede werken der kloosterlingen.

Ghegheven int jaer onss Heren MCCCC ende vier ende soventich op Palme dach.

Oorspr. (Inv. N°. 11). **Met geschonden zegel in groene was.**

89. 1474, April 7.

Burgemeesteren en raad van Groningen oorkonden, dat JOHAN WOLDRINGE met mr. HENRIC TER BRUGGEN de nalatenschap van de ouders hunner vrouwen scheidde, zoodat:

1. HENRIC ontving de helft in Schultenheert te Garmerwolde, belast met eene rente van 6 gulden voor 't convent van Selwert, en 't huis in de Poelstrate c.a.; en

2. JOHAN ontving het land te Beyem, 2 grazen land bij den Cleywech en den hof buiten Heerstrate-poerte.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhundert vier ende tsoventich des Donredages voer Paesschen, doe GOOSEN VAN DULK, JOHAN RENGERS VAN DEN POSTE, ALERT CLANT ende SWEDER KATER borgermestere weren onser stad.

Oorspr. (Inv. N°. 51). **Het stadszegel is verloren.**

90. 1475, April 25.

BERNARDUS THER MAET, cureit in Dieueren en deken van Drenthia, verklaart —, op de klacht der Cisterciënser abdij in Assen tegen JOHANNES BEYERINCK, een leek, die den timmerman HERMANNUS „familiaris" der abdij voor den drost in rechten had betrokken, — de door EUGENIUS, ANASTASIUS, ALEXANDER en andere pausen aan die abdij verleende voorrechtsbrieven —, dat de kloosterlingen, hunne „familiares et servitores" en hunne goederen niet voor 't wereldlijk gerecht kunnen worden getrokken, — van waarde en veroordeelt JOHANNES BEYERINCK in de nader te bepalen kosten van het geding.

Datum et actum Dieueris, in ecclesia nostra ibidem, nobis inibi ad singulos (*sic*) jura reddendum et causas audiendum more et loco solitis pro tribunali sedentibus, sub anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, indictione octava, mensis vero Aprilis die vicesima quinta, hora missarum et (audiencie) causarum solita, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Sixti divina providencia pape quarti anno eius quarto

Oorspr. (Inv. N°. 3). **Het groot decanaatszegel is verloren.**

91. 1478, December 8.

TIDE LEUINGE draagt, tot afkoop der rente van 3 mudden rogge die hij uit zijn goed aan de abdij van Assen schuldig was, aan haar over: de Twe Woerde, den Haselacker, de Anwende by den Bullenvene, de Swarte Anwende bij Olde Dors en den Loetacker [1]). Met bezegeling door GHEERT LEWE.

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende achtenseventich up Vnser Lever Vrouwen dach Concepcionis.

Oorspr. (Inv. N°. 108). Met geschonden zegel in groene was.

92. 1479, Maart 17.

VRERICK TO SCHOLOE zoon van wijlen CLAWES draagt voor buren van Grolle in ruil over aan IOHAN BOELDEWIJNS te Groninghe eene hofstede met de boomen daarop staande, op de noordzijde van 't Hikessche huus. Met bezegeling door JOHAN HIDDINGE.

Int yar onses Heren dusent verhundert negen ende seventich des Wondages voer Mydvasten.

Oorspr. (Inv. N°. 12). Het zegel is verloren.

93. 1479, Mei 18.

REMBOLDUS SNEKIS cureit in Anloe en JOHANNES ALBERTI „sacrista" in Vrees, commissarissen adhoc van den deken van Drenthia, beoorkonden eene getuigenverklaring in het geschil tusschen de abdij in Assen en BAROLDUS GREUENS, ten bewijze dat de abdij rechtmatig eigenares is geworden van het „olthovede" Westebringe-guet te Seyen.

Datum anno Domini M°CCCCLXXIX° feria tercia post festum beati Gengulfi martyris.

Oorspr. (Inv. N°. 106). Met 2 geschonden zegels in groene was.

94. 1479, December 3.

STEPHANUS THER MAET, cureit te Dwigloe en commissarisgeneraal van den deken van Drenthie, beoorkondt de getuigenverklaring van de 2 „oldermans" der buurschap en daarna van de buren van Witten, op vordering van 't convent van Assen, ten bewijze dat geen Bolen-gued in die buurschap en geene betaling te Anloe van eene rente uit dat goed sedert menschen-

---

[1]) In dorso van 't stuk staat „tho Seijen."

heugenis bekend is en dat de buren slechts 2 mudden „scult-„rogghen" 's jaars opbrengen te Couorden.

Ghegeven in den jare ons Heren dusent vierhondert neghen ende tseventich des Vrydages na sunte Andrees daghe des hillighen apostels onder segell der dekenyen van Drenthie.

Oorspr. (Inv. N°. 98). Met zeer geschonden decanaatszegel in groene was.

95. 1480, Juli 2.

JOHAN BOLENS draagt voor buren van Norch over aan de abdij van Assen 1 maat aan de zuidzijde van de Lakemude tusschen land der abdij en JOHAN HIDDINGE'S Voertmaet. Met bezegeling door BARTOLT KNASSE, schulte te Norch.

Ghegeven in den jaer uns Heren dusent vierhondert ende tachtentich upp Vnsser Vrouwen dach Visitacionis.

Oorspr. (Inv. N°. 74). Met geschonden zegel in groene was.

96. 1480, September 3.

JOHAN KLENKE LUDEKENSsone verklaart voor buren te hebben overgedragen aan JOHAN VADDERINGE eene losrente van 2 stede mudden rogge uit 't goed te Scoloe van zijn neef JOHAN CLENKE en (uit?) $^1/_3$ van 't goed, door J. K. gekocht van hun oom. Met bepaling dat „dese mudde vors. sint mede van den oldesten „mudden"; en bezegeling door JOHAN BAUINC te Rolde.

Gegeven in den jaer ons Heren dusent veerhundert ende tachtentich des Sonedages na sante Egidij.

Oorspr. (Inv. N°. 86). Met licht geschonden zegel in groene was.

97. 1484, Februari 17.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat JOHAN ALBERTS overdroeg aan heer JOHAN VAN BORCK te Assen eene losrente van 24 „olde buttekens" min $^1/_2$ gouden Arnoldusgulden uit zijn huis en hofstede in de Ghuldenstrate Wz.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhundert vier ende tachtentich des Dinxdages na sunte Valentinus dach.

Oorspr. (Inv. N°. 53). Met geschonden secreetzegel der stad Groningen in groene was.

98. 1484, Mei 11.

REYNT JARGHES abdis, de kloosterlingen en de „oldermans" van 't klooster van Assen geven kwijting aan COPPYN JARICHS

voor de 200 Arnemss guldens, die hij afbetaald heeft op de medegave, der abdij bij de opname zijner dochter ALIJT toegezegd; en nemen acte van zijne belofte, de overige 100 gulden in 2 termijnen te zullen voldoen.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vierhundert vier ende tachtentich up sunte Pancracius avent.

Oorspr. (Inv. N°. 39). Het conventszegel is verloren. — Met transfix dd. 3 Juli 1486 (zie regest N°. 102).

99. 1484, Juni 11.

WILM TEN HOLTE verklaart, namens zijn neef GIERD HUBBELDINGE voor buren van Sleen aan 't klooster van Assen te hebben overgedragen Harmynge-guet te Sleen.

Ghegheven int jaer ons Heren dusent CCCC ende LXXXIIII up sunte Barnabas dach des hilgen apostels.

Oorspr. (Inv. N°. 102). Met zegel in groene was.

100. 1484, Juni 19.

DUTMER RENGHERS hovelink (te Stedum?), HERMEN HOUINGE, ROLEFF BAUINCK en HENRICK HIDDINC bepalen —, als scheidslieden in het geschil tusschen de abdis van Assen met de buren van Duerse en ROLEFF VAN ELEUELDE, BARTOLT en FREDERICK, — dat de buren van Duerse en van Eleuelde „ghene verscheydene „marke (solen) hebben mit malkanderen ende solen dryven ende „weyden", gelijk gemeene buren plegen te doen in Drenthe.

So hebbe ick mijn zeghel an dessen breeff ghehangen in den jaer als voerseyt is (in den jaer ons Heren dusent vierhundert ende verentachtentich) des Saterdages na den hilligen Sacramente.

Oorspr. (Inv. N°. 30). Het zegel van D. R. is verloren.

101. 1484, November 9.

Mr. ROELOFF VRYE, EPPE ALLEMA, SICKE HOUEKING en ROELOFF MEPSSCHE bepalen — als scheidslieden tusschen REINOLT JAIRGHES abdis te Assen (optredende voor de abdij en JOHAN HOOFFMAN „ene gecroende joncfrou aldair") en ROELOFF HOOFMAN (optredende voor zijne dochter YEYE) met zijn zwager ROELOFF TEN HOLTE (optredende voor zijne vrouw) in hun geschil over de nalatenschap van LUTGER BAYENS, — dat R. H. en R. t. H. aan de abdij zullen betalen op 2 termijnen telkens 200 Arnemsguldens; dat zij na het overlijden van J. H. de rente van 5 mudden rogge,

„daer joncfrou JOHANS breeff van sprekende is", zullen laten aan de abdij of aflossen met 100 Arnemsguldens; en dat zij voor de abdij zullen vestigen uit het huis c.a. van BERNIER BAYENS aan de Vysschmerckede Zz. te Gronyngen eene losrente van 6 Arnemsg. „tot behouff joncfrou JOHANS voirs. oer levent langh „oer kruut mede to kopen oft anders, wes joncfrou JOHAN believet „ofte noot is van to hebben", na haar dood vervallende aan de abdij.

Gegeven ende uutgesproken in den jaer ons Heren dusent vierhondert vier ende tachtentich des Dinxedages voir sunte Meerten in de winter.

Oorspr. (Inv. N°. 45). Met 4 geschonden zegels in groene was.

102. 1486, Juli 3.

REYNER JERGES abdis, de kloosterlingen en de „oldermans" van 't klooster van Assen geven kwijting aan COPPYN JERGES voor de laatste 100 Arnemsguldens van de 300 guldens, door hem bij de opname zijner dochter als non toegezegd volgens den doorstoken brief (zie regest N°. 98).

Gegeven in den jaer ons Heeren dusent vierhondert sess ende tachtentich up sunte Mertens avende Transslacionis.

Oorspr. (Inv. N°. 39). Met eenigszins geschonden ambtszegel [1]) der abdis in groene was.

103. 1487, September 4.

JOHAN VAN DRONGELEN, landcommandeur der Duitsche orde balie van Vtrecht, en WOLTER VAN OUERHAGEN, commandeur te Bonne, verklaren, met toestemming van de commandeurs en de broeders van het huis te Bonne, te hebben verkocht aan de abdij te Assen een erf „met waer ende scaer ende smalen tenden „over dat erve" in de marke te Witten in het kerspel van Rolde, bewoond door PAESSCHEN REIJNERSsoen en gelegen ten noorden van Brynkynghe-guet; — en eene rente van 9 mudden rogge „mancsaet" en haver uit JOHAN RORICKSsoen's goed ten noorden van het erf gelegen; en te hebben geruild met de abdij hunne rente van 9 mudden rogge „mancsaet" en haver uit Schultynge-guet, in genoemde marke naast JOHAN RORICK'S goed, tegen een

[1]) Het stuk vordert 't conventszegel.

molen, een huis en 2 renten ieder van 2 mudden rogge in de buurschappen van Yde en Wynde in het kerspel van Vrees; — en de goederen te hebben overgedragen voor een buur te Witten en een buur te Pedele.

Int jaer ons Heeren duysent vierhondert seven ende tachtich opten vierden dach in Septembri.

Oorspr. (Inv. N°. 99). De 3 zegels van den landcommandeur, de balie en den commandeur van Bunne zijn verloren [1].

104. 1488, Mei 18.

Broeder NICOLAUS, abt van het Cisterciënser St. Maria-klooster de Pomerio alias Bongart in de diocese van Argentinum, gevolmachtigd commissaris-generaal dier orde voor Germania en omliggende streken, beveelt aan de abdis en het convent te Assen, met het oog op de geringe inkomsten der abdij, daarin geene novicen meer op te nemen boven het door de visitatoren bepaald getal; tenzij hare ouders zooveel medegeven, dat zonder nadeel voor de abdij in haar levensonderhoud kan worden voorzien; — met uitzondering echter voor dochters van „fundatores" en andere weldoeners der abdij, van wie desnoods minder mag worden gevorderd.

Datum in prefato monasterio Assen sub appensione sigilli nostri abbacialis die XVIII^a mensis Maij anno Domini millesimo quadringentesimo octogesimo octavo.

Oorspr. (Inv. N°. 7). Met zeer geschonden abtszegel in groen was.

105. 1490, Mei 1.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat JOHAN BOLDEWYNS, burger aldaar, erkende de aflossing door de abdij van Assen eener rente van 3 mudden rogge uit het door de abdij aangekocht goed te Schonloe van JOHAN CLENCKE.

Ghegeven in den jaer ons Heren dusent vierhundert ende tnegentich up Mey dach.

Oorspr. (Inv. N°. 86). Met geschonden secreetzegel der stad Groningen in groene was.

---

[1]) De formule der bezegeling luidt: »In kennisse der waerheit soe hebben »wy lantcommenduer voerscr. onsen segel ende onser balye ende conventssegel »aen desen brieff doen hangen; ende ick WOLTER VAN OUERHAGHEN, com»menduer van Bonne, heb mynen segel van ons huys wegen van Bonne »voerscr. mede aen desen brieff doen hangen."

106. 1490, September 4.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat HENRIC WIGBOLDES „de backer" en zijn zoon HERMEN WIGBOLDES „de „smit" overdroegen aan GOYKE VAN MUNSTER „de mulner" en GOIKE ARENTSS. „de mulner" een windmolen met den molenberg, een huis van 2 woningen met het land, waarop het huis staat, ten oosten van den molen tot aan den Oesterwech, en een stuk land ten westen van den molen tot aan JOHAN WISSCHE BRINCK's molen; een en ander gelegen buiten de Oesterpoorte op den Zuutesch en o.a. belast ten behoeve van de abdij van Assen met eene rente van 21 Arnemss guldens; — en dat de koopers zich verbonden de verkoopers onder verband van het gekochte te vrijwaren voor de betaling dier renten, welke bovendien rustten op HENRIC'S huis en hofstede aan de Vyschmarkede Zz. en zijne overige goederen.

Gegeven in den jaer ons Heren dusent vierhondert ende tnegentich des Saterdages na sunten Johannes dage Decollacionis, doe SWEDER KATER, HERMAN POTTER, COPPYN JAHGHES ende ROLEF MEPSCHE borgermestere waren onsser stadt.

Oorspr. (Inv. N°. 69). Het stadszegel is verloren.

107. 1492, Mei 18.

HENRICK VAN DEN WATER en BEERNDT VAN ITTERSUM schepenen in Zwolle oorkonden, dat HERMAN VAN WYTMAN erkende, dat zijne zuster JOHANNA VAN WYTMAN, kloosterlinge te Assen, medegerechtigd is in de nalatenschap van wijlen hunne ouders JACOB VAN WYTMAN en WOBBEKEN gelijk zijne andere zusters; — en dat hij tot afkoop van wat zijne zuster uit den ouderlijken boedel toekomt en nog toekomen kan bij vooroverlijden van hem of zijne zusters, aan de abdij heeft overgedragen eene losrente van 14 heerenponden uit zijne „weren" in de Zassinckstrate en zijne maat buiten de Zassinckpoirte (bovendien belast met 2 andere renten).

Gegeven int jair onss Heren dusent vierhondert twe ende tnegentich des Vrydages nae den Sonnendage Jubilate.

Oorspr. (Inv. N°. 46). Met geschonden zegel van B. v. I. in groene was, dat van H. v. d. W. is verloren.

108. 1492, December 6.

ROLEFF ALTINGE en ALEYT e.l., ALBERT hun zoon en CLAWES ALTINGE R.'s broeder dragen voor buren van Elp over aan de abdij te Assen Wilberdinge-guet c.a. te Elp in de marke te Elp in het kerspel te Borck; met uitzondering van een stuk van den hof, bij ROLEFF in gebruik. Met bezegeling door ALBERT NYSINGE.

Ghegheven in den jair ons Heren dusent vierhondert ende twe ende tneghentich up up (*sic*) sunte Nycolaus dach des hilligen byscopes.

Oorspr. (Inv. N°. 112). Met geschonden zegel in groene was.

109. 1493, December 18.

De officiaal van 't hof van Traiectum —, rechter in appel inzake de Bernardijner abdij in Assen, appellante, tegen EUERARDUS OLGHERS en ABELE THEMENS, geappelleerden, van verschillende bezwaren van den deken van Drenthia ondervonden, — wijst na inachtneming der rechtsvormen als vonnis: dat de geappelleerden verplicht zijn aan ELIZABETH MAURISSE, non te Assen, te laten volgen $^1/_3$ der nalatenschap van hare ouders JOHANNES MAURISSINCK en ALEYDIS, overeenkomstig het vroeger daaromtrent gesloten en in rechten overgelegd contract.

Lecta lata et in scriptis promulgata fuit hec presens nostra sentencia per nos officialem Traiectensem prefatum Traiecti in consistorio Traiectensi, nobis inibi ad singulis jura reddendum et causas audiendum hora primarum et audiencie causarum solita et consueta pro tribunali sedentibus, sub anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo tercio, indictione undecima die vero Mercurii decima octava mensis Decembris, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Alexandri pape sexti anno suo secundo.

Oorspr. (Inv. N°. 47). Met teeken en onderschrift van den notaris PETRUS BUEREN DE ARNHEM; het officialaatszegel is verloren.

110. 1494, Februari 24.

JOHAN BOLDEWIJNS en LAMME e. l. verkoopen aan de abdij van Assen Boldewijns-guet c.a. in en buiten de marke van Schonloe in het kerspel van Rolde, onder voorbehoud eener „ewige memorie" voor hen en dat hunne namen „in dat doeden-

„boeck" zullen worden geschreven; — en machtigen tot de overdracht COEP HIDDINCK, waaraan deze voor buren van Schoonlo voldoet. Met bezegeling door JOHAN HIDDINCK.

Int jaer ons Heren dusent vierhondert ende vier ende tnegentich up sunte Mathias dach des hilgen apostels.

Oorspr. (Inv. N° 12). Het zegel is verloren.

111. 1495, October 27.

REYNER FRYXMA verkoopt aan de abdij van Assen eene losrente van 12 Arinsce guldens uit zijn erf en heerd te Ranum. Met medebezegeling door R.'s „kerckheer" VLFERT TO OLDENHOUE.

Ghescreven int jaer uns Heren dusent veirhundert ende vifenneghentich up Symon ende Juden avent.

Oorspr. (Inv. N°. 77). Met zegel van R. F. in groene was, dat van V. t. O. is verloren.

112. 1496, April 10.

HENRIC HOUINGE, BOELE HOEUINGE, HARMEN HUNT en JOHANNES HUERINGE, „voeghede" te Anloe, dragen voor buren van Grolle over aan de abdij van Assen eene losrente van 2 guldens uit eene rente van 6 guldens, die de kerk van Anloe trok uit goed van LUDEKEN WILLINGE in de buurschap van Grolle in het kerspel van Rolde. Met bezegeling door STEUEN BROYLS.

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende ses ende neghentich up Paessche-achten dach.

Oorspr. (Inv. N°. 87). Met geschonden zegel in groene was.

113. 1498, Juni 9.

Burgemeesteren en raad in Groningenn beoorkonden de uitspraak der door hen benoemde scheidslieden in het geschil tusschen de abdij te Assen en ROLOFF TEN HOLTE met zijn kinderen en „medeparten", met betrekking tot de nalatenschap van YEYE HOUINGE. Bij welke uitspraak wordt toegedeeld aan:

1. de kinderen van ROLÒFF TEN HOLTE het halve erf te Segese (behalve dat de molenaar ter Oldenmolen wat hij „onder sinen ploech" gehad heeft in pacht zal behouden òf de kinderen zullen ontvangen de 2 „kerckstolen" in afkoop van die pacht), de rente van 8 of 9 mudden roggen bij den Oestermoer, 4 grazen land in den Vogelsanck, het veen op Annervene, eene rente van $4^1/_2$

Arnensgulden uit het huis van BARNEER BAYEN en eene van 14½ kromstaart uit het huis van ROLOFF VAN BARSEN;

2. de abdis de roerende goederen, voorzoover zij ze niet wil afstaan aan de kinderen, en de onroerende goederen niet sub 1 genoemd.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent veerhundert acht ende tnegentich des Saterdages voer sunte Vyt, doe GARMET ALLEMA, COPPYN JARGES, HERMEN LEWE ende JOHAN SCAFFER borgermeistere waeren onser stadt.

Oorspr. (Inv. N°. 48). Het stadszegel is verloren.

114. 1500, April 24.

EUERHARDUS DE KRALEN, vicaris der kerspelkerk in Dwyngloe, in dit schrikkeljaar deken van Drenthia, spreekt op verzoek van GERHARDUS EGGINGE —, die aangeklaagd was wegens het verlaten zijner wettige vrouw en dit erkende maar als reden daarvoor aanvoerde zijn ouderdom en het overspel zijner vrouw, — de scheiding van bed tusschen de echtgenooten uit, met vergunning voor den man om gescheiden van zijne vrouw in kuischheid te leven; bedreigt ieder, die hem op grond hiervan in rechten zoude willen betrekken, met eene boete van 10 oude marken zilver, mits E. aan de belofte van kuischheid voldoet; en staat aan E. toe te verkeeren in het klooster te (Assen?) [1]) en daar kerkelijk te worden begraven.

Datum anno Domini millesimo quingentesimo altera die Georgii martyris.

Oorspr. (Inv. N°. 14). Met geschonden decanaatszegel in groene was.

115. 1500, April 25.

JOHAN SCATTER erkent geen recht te hebben op eenige rente uit den heerd in het kerspel te Adorp, geheeten Vp de Valge, omdat de abdij te Assen zijne rente daaruit van 6 goudguldens afkocht en zijn rentebrief dus „uut der macht is."

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vyffhundert des Saterdages nae Paeschen.

Oorspr. (Inv. N°. 55). Met geschonden zegel in groene was.

---

[1]) De naam van het klooster is ingevoegd en daardoor onduidelijk, doch eindigt zeer zeker op „sen."

„boeck" zullen worden geschreven; — en machtigen tot de overdracht COEP HIDDINCK, waaraan deze voor buren van Schonlo voldoet. Met bezegeling door JOHAN HIDDINCK.

Int jaer ons Heren dusent vierhondert ende vier ende tnegentich up sunte Mathias dach des hilgen apostels.

Oorspr. (Inv. N° 12). Het zegel is verloren.

111. 1495, October 27.

REYNER FRYXMA verkoopt aan de abdij van Assen eene losrente van 12 Arinsce guldens uit zijn erf en heerd te Ranum. Met medebezegeling door R.'s „kerckheer" VLFERT TO OLDENHOUE.

Ghescreven int jaer uns Heren dusent veirhundert ende vifenneghentich up Symon ende Juden avent.

Oorspr. (Inv. N°. 77). Met zegel van R. F. in groene was, dat van V. t. O. is verloren.

112. 1496, April 10.

HENRIC HOUINGE, BOELE HOEUINGE, HARMEN HUNT en JOHANNES HUERINGE, „voeghede" te Anloe, dragen voor buren van Grolle over aan de abdij van Assen eene losrente van 2 guldens uit eene rente van 6 guldens, die de kerk van Anloe trok uit goed van LUDEKEN WILLINGE in de buurschap van Grolle in het kerspel van Rolde. Met bezegeling door STEUEN BROYLS.

Ghegeven int jaer ons Heren dusent vierhondert ende ses ende neghentich up Paessche-achten dach.

Oorspr. (Inv. N°. 87). Met geschonden zegel in groene was.

113. 1498, Juni 9.

Burgemeesteren en raad in Groningenn beoorkonden de uitspraak der door hen benoemde scheidslieden in het geschil tusschen de abdij te Assen en ROLOFF TEN HOLTE met zijn kinderen en „mede-„parten", met betrekking tot de nalatenschap van YEYE HOUINGE. Bij welke uitspraak wordt toegedeeld aan:

1. de kinderen van ROLÓFF TEN HOLTE het halve erf te Segese (behalve dat de molenaar ter Oldenmolen wat hij „onder sinen „ploech" gehad heeft in pacht zal behouden òf de kinderen zullen ontvangen de 2 „kerckstolen" in afkoop van die pacht), de rente van 8 of 9 mudden roggen bij den Oestermoer, 4 grazen land in den Vogelsanck, het veen op Annervene, eene rente van $4^1/_2$

Arnensgulden uit het huis van BARNEER BAYEN en eene van $14^1/_2$ kromstaart uit het huis van ROLOFF VAN BARSEN;

2. de abdis de roerende goederen, voorzoover zij ze niet wil afstaan aan de kinderen, en de onroerende goederen niet sub 1 genoemd.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent veerhundert acht ende tnegentich des Saterdages voer sunte Vyt, doe GARMET ALLEMA, COPPYN JARGES, HERMEN LEWE ende JOHAN SCAFFER borgermeistere waeren onser stadt.

Oorspr. (Inv. N°. 48). Het stadszegel is verloren.

114. 1500, April 24.

EUERHARDUS DE KRALEN, vicaris der kerspelkerk in Dwyngloe, in dit schrikkeljaar deken van Drenthia, spreekt op verzoek van GERHARDUS EGGINGE —, die aangeklaagd was wegens het verlaten zijner wettige vrouw en dit erkende maar als reden daarvoor aanvoerde zijn ouderdom en het overspel zijner vrouw, — de scheiding van bed tusschen de echtgenooten uit, met vergunning voor den man om gescheiden van zijne vrouw in kuischheid te leven; bedreigt ieder, die hem op grond hiervan in rechten zoude willen betrekken, met eene boete van 10 oude marken zilver, mits E. aan de belofte van kuischheid voldoet; en staat aan E. toe te verkeeren in het klooster te (Assen?) [1]) en daar kerkelijk te worden begraven.

Datum anno Domini millesimo quingentesimo altera die Georgii martyris.

Oorspr. (Inv. N°. 14). Met geschonden decanaatszegel in groene was.

115. 1500, April 25.

JOHAN SCATTER erkent geen recht te hebben op eenige rente uit den heerd in het kerspel te Adorp, geheeten Vp de Valge, omdat de abdij te Assen zijne rente daaruit van 6 goudguldens afkocht en zijn rentebrief dus „uut der macht is."

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vyffhundert des Saterdages nae Paeschen.

Oorspr. (Inv. N°. 55). Met geschonden zegel in groene was.

---

[1]) De naam van het klooster is ingevoegd en daardoor onduidelijk, doch eindigt zeer zeker op „sen."

116. 1500, Mei 4.

Henrick van Munster heer te Rûnen, knape, Henrick de Voss van Stenwick Johanss, Iohan van Voerst pastoor in Rûnen, Bernardus Assenis pastoor in Beijlen, Rodolphus ten Hoeûe pastoor in Rolde en Johan Arentsoen priester vicaris in Rûnen verdeelen, — als dadingslieden tusschen Reijnalt de Voss van Stenwick Johanss., de abdij te Dickeninge en de abdij te Assen, — het genot van het Halerholt; waarbij aan de abdij te Assen wordt toegewezen het hout op een gedeelte tusschen den Santacker en den Pothoff Met bepaling dat ook na mogelijke rooiing van het hout steeds het genot van partijen op de omschreven wijze zal zijn verdeeld. Met medebezegeling door partijen

Gegeven int jaer ons Heren dusent wijfhundert des Maendages na Meij dagen.

Afschrift (16de eeuw) (Inv. N°. 59) op papier, naar 't oorspronkelijk charter in 't archief der abdij te Dikninge.

117. 1501, Juni 25.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat Garmet Allema en Mr. Henrick ter Bruggen hebben gescheiden de nalatenschap van Mene Alma, Gharmet's broeder, en diens vrouw Abele, Henrick's zuster, waarbij:

1. Mr. Henrick ontving de helft van het huis c.a. door Mene bewoond, in de Botteringestrate, alle goederen door Abele bij huwelijk aangebracht en 100 Arnems guldens;

2. Garmet ontving alle goederen door Mene bij huwelijk aangebracht;

terwijl partijen zullen deelen alle roerende goederen staande huwelijk verkregen en alle (genoemde) inschulden van Mene.

Ghegheven in den jaer ons Heren dusent vyffhundert ende ene up sunte Lebuinus dach, doe Hermen Lewe, Johan Scaffer, Ludeken Hoerneken ende Coerd Conrades borgermestere waeren onser stadt.

Oorspr. (Inv. N°. 51). Het stadszegel is verloren.

118. 1501, Juli 13.

De abdij te Assen vestigt —, voor eene van Coppyn Jarghes ontvangen som geld, bestemd voor den aankoop van land te

Adorp, — voor hem eene rente van 6 gouden Rijnsguldens; waarop COPPYN die rente legateert aan de abdij „voir.eyn ewich „testament", om op de medegedeelde wijze te besteden (ten deele ten behoeve zijner dochter ALYT JARGHS non te Assen). Met bepaling dat bij gebleken moedwillig verzuim van het voorgeschrevene de erfgenamen de rente zullen mogen geven aan een ander klooster onder dezelfde verplichtingen.

Int jaer ons Heren dusent vijffhondert ende een op sunte Margareten dach.

Oorspr. (Inv. N°. 13). Met geschonden zegel van C. J. in groene was; het conventszegel is verloren.

119. 1502, Augustus 9.

REYNALT JARGHS abdis te Assen geeft kwijting aan HENRICK DIE VOSS c.u. met betrekking tot de „proeve ende medeghave" voor hunne dochter BEERTE; en erkent met toestemming der „oldermans", dat de abdij geen recht kan doen gelden op de eventueele nalatenschappen van hen en hunne kinderen, doch dat de abdij, wanneer BEERTE hare verwanten overleeft, ééns 100 oude schilden zal ontvangen.

Ghegeven in den jaer ons Heren dusent vijffhondert ende twe up sunte Laurens avent.

Oorspr. (Inv. N°. 40). Met geschonden abdij-zegel in groene was.

120. 1504, Maart 13.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat HEYLE ALLEMA met toestemming van haren man GHARMET ALLEMA overdroeg aan de abdij te Assen 18 grazen land genaamd Blocheem, met haar aandeel in den Schylt, gelegen bij Selwert aan de westzijde van den weg, belast met 2 renten resp. van 6 Rijnsguldens voor BERENT VLASKOPER en van 4 postulaatguldens voor wien „dat mit zegele ende breve bewisen kan."

Ghegheven in den jare ons Heren dusent vyffhundert ende vier des Wondesdages na sunte Gregorius dach, doe HERMEN LEWE, LUDEKEN HOERNEKEN, COERD CONRADES ende JOHAN THEDEMA borgermeistere waeren onser stadt,

Oorspr. (Inv. N°. 101). Het stadszegel is verloren. — Met een transfix dd. 22 Juli 1508 (zie regest N°. 122).

121. 1504, Augustus 20.

De abdij te Assen draagt over aan Mr. HUGO TEN NUEL, JOHAN WIFERDINGE, HINRICK TEN NUEL en KATRINE TEN NUEL haar aandeel in de nalatenschap van ALBERT RIDDER, aan de abdij opgekomen door de kloosterzuster GERTRUD TEN NŮELL.

Ghegheven in den jare ons Heren dusent vyffhundert ende vier des Dinxedages voer sunte Bartolomeus dach.

Oorspr. (Inv. N°. 49). De 2 zegels van de abdis („ampts-zeghel") en 't convent zijn verloren.

122. 1508, Juli 22.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat PETER YARGHES der abdij te Assen kwijting gaf voor den afkoop eener rente van 1 postulaatgulden uit een stuk land, genaamd de Blockheem, naast de Zelwerder koevenne.

Ghegheven in den jare ons Heren dusent vyfthundert ende achte des Saterdaghes voer sunte Jacob apostel.

Oorspr. (Inv. N°. 101). Het secreetzegel der stad Groningen is verloren. — Transfix van een charter d.d. 13 Maart 1504 (zie regest n°. 120).

123. 1508, Augustus 30.

WILHELMUS FREDERICI en DOKO GROEŮINCK „doctores" en JACOBUS BALCKE, pastoors resp. der St. Martini-kerk te Groningen en te Middelstum en te Baffloe, bepalen —, als scheidslieden tusschen de executeurs-testamentair van wijlen Mr. JOHAN VAN DEN VELDE pastoor der kerspelkerk te Werffum en zijne erfgenamen (waaronder de abdis te Assen optredende voor zuster BEERTE zuster van den erflater), — dat het testament van kracht zal zijn; dat eenige vermelde makingen (waaronder voor de kerk, eene nieuwe vicarie en de pastorie te Werffum, voor de kloosters te Werffum en te Wytwert en de nieuwe vicarie te Rolde) eerst zullen worden uitgekeerd en daarna de schulden betaald, en dat de erfgenamen het overige zullen ontvangen.

Ghegeven in den jaer onss Heren dusent vyffhundert ende achte des Woendesdages nae Decollationis Johannis Baptiste.

Oorspr. (Inv. N°. 50). Met geschonden zegels van W. F. en D. G. in roode en van J. B. in groene was.

124. 1510, Maart 29.

FREDERICH bisschop te Utrecht, de ridderschappen van Sallant, Twenthe en Vollenhoe en burgemeesteren, schepenen en raden der 3 steden Deuenter, Campen en Swolle verklaren van 't klooster te Assen opnieuw 150 goudguldens te hebben geleend ter keering van den inval van den hertog van Gelre in „onse landt-„schappen aen dese zyde der Yssulen", en beloven die som met 5% rente op datum over een jaar terug te betalen.

Gegeven in onser stadt van Deuenter int jaer onses Heren duysent vyffhůndert ende thijn opten negen ende twyntichsten dach in Meerte.

Oorspr. (Inv. N°. 114). Met zegels van den bisschop (in roode was), telkens 2 gedeputeerden der 3 ridderschappen en de 3 steden (in bruine en groene was). De zegels van de gedeputeerden van Vollenhove zijn gaaf, dat van den bisschop vrij gaaf, de overigen min of meer geschonden.

125. 1510, Augustus 16.

FREDERICK bisschop te Utrecht, de ridderschappen van Zallant, Twenthe en Vollenhoe en burgemeesteren schepenen en raden der 3 steden Deuenter, Campen en Zuolle verklaren van de abdij te Assen bij Gronyngen 250 goudguldens te hebben geleend ter keering van den inval van den hertog van Gelre in „unse „lantschappen an dese zyde der Yselen" en beloven die som binnen 2 jaar terug te betalen.

Int jair onses Heren dusent vyffhondert ende thiene upten sestienden dach in Augusto.

Oorspr. (Inv. N°. 114). Met zegels van den bisschop (in roode was), telkens 2 gedeputeerden der 3 ridderschappen en de 3 steden (in groene was); alle min of meer geschonden.

126. 1515, April 30.

Burgemeesteren en raad van Groninghenn oorkonden „umme „sunderlinge gunst ende waldaet, de de vrouwe. . . . . . . ende „tconvent uns daervoer bewyset hebbenn," aan de abdij te Assenn vrijdom te hebben verleend van het weg- en bruggeld „over de brugge toe Punte" en van den accijns op wijn en Hamburger bier voor eigen gebruik.

Up avonde Phillippi et Jacobi anno etc. XV^c ende XV°.

Oorspr. (Inv. N°. 4). Met onder een papieren ruit opgedrukt „stadtsigniet."

127. 1516, April 8.

WILHELMUS FREDERICI persona en EUERHARDUS JARGES, doctores, en pastoors der S^t. Martini en S^t. Walburgis-kerken te Groninghen, oorkonden, dat Mr. ODGERUS PÜRMER, vicaris van het St. Michaels-altaar „in unser kercken", erkende de aflossing door de abdij te Assen eener rente van 50 kromstaarten uit het huis van ENNE BIBINGHE in de Oesterstraet.

In den jaeren unss Heren dusent viffhondert unde sestyne up den achten dach Aprilis.

Oorspr. (Inv. N°. 65). Met geschonden zegel van E. J. in roode was; dat van W. F. is verloren.

128. 1516, Augustus 19.

BERNT VAN MUNSTER heer van Runen, knape, en REYNALT VAN DEN CLOESTER THER HAUERHORST verklaren —, als scheidslieden tusschen de abdij te Assen en HENRICK PIGGEN, schulte te Runen, met zijn zwager ALFFER AERNTS, in hun geschil over eene rente van 5 Groninger mudden rogge uit Meyeringe-guedt in het kerspel te Borck in de buurschap te Elpe, — als „eyne ewige „moetsoene" te hebben bepaald: dat de overdracht dier rente door wijlen ALBART en JOHAN PIGGEN aan wijlen WIBBE HUBBELDYNGE, abdis te Assen, volgens den bezegelden brief daarvan [1]) van kracht zal blijven; doch dat de abdis op hun verzoek aan H. P. en A. A. heeft toegekend 15 Groninger mudden rogge en aan ieder van hen „twee schaer akerais in des convents holt „mede op te driven" als eene onverplichte vergoeding voor al de moeiten enz., die zij van deze zaak gehad hebben.

Gegeven in den jaeren ons Heren dusent wijffhundert ende sestyne op dach Magni martyris nae Onser Lever Vrouwen dach Assumpcionis.

Oorspr. (Inv. N°. 111). Met 2 geschonden zegels in groene was.

129. 1516, October 10.

Burgemeesteren en raad in Groningen oorkonden, dat WYLLEM

1) Zie regest N°. 62.

van Barssen erkende de aflossing door de abdij van Assen van 26 Arnssguldens van de rente van 35 Arnssguldens volgens zijn „hilixbreef" gaande uit hare 11 grazen land, geheeten dat Loth, buiten Botteringe-poerte.

Gegeven in den jare onss Heren dusent vyffhundert ende sestijn up dage Victoris et Gereonis martyrum.

Oorspr. (Inv. N°. 68). Met geschonden secreetzegel der stad Groningen in (gele?) was.

130. 1524, October 1.

Herman van den Cloister vestigt —, omdat de abdij te Assen aan zijne dochter Wilhem „ene jufferlike pravene" gegund heeft, — voor de abdij eene losrente van 5 gouden Rynsguldens, uit zijn goed Dollersen in het kerspel van Vledderen; met bepaling dat Wilhem hierdoor verliezen zal haar recht op de eventueele nalatenschappen harer ouders, broeders en zusters, doch dat de abdij, wanneer zij hare verwanten overleeft, ééns 200 gouden Rijnsguldens zal ontvangen.

Gegeven int iair ons Heren dusent vyffhondert ende vierontwintich up sunte Remigius dach etc.

Oorspr. (Inv. N°. 41). Het zegel is verloren.

131. 1529, Juni 26.

Burgemeesteren en raad van Groninghen oorkonden, dat van de 2 „jucke" hout, die 't convent te Assen voor de herstelling onlangs van de Punterbrugghe heeft gegeven, het eene „juck" is gegeven onverplicht „um ghude nabuerlike bewantenisse ende „vruntschup".

Gegeven des Saeterdaeghes na sunte Johans dach tho mydtsommer anno etc. XXIX°.

Oorspr. (Inv. N°. 4). Met onder een papieren ruit opgedrukt „stadtsignet."

132. 1530, October 10.

De abdij van Assen verklaart te hebben verkocht aan Tyde Suywerynge eene rente van 5 mudden rogge uit de door hem aan de abdij geschonken stukken land op den Elper eesch (de eene akker gelegen op de Woert bij Sandynghe hoff, dye Hemelanghe, dye Pyltbarch strekkende tot Bonynghe-hoff, dye Hoffacker achter Bonynge-hoff, en dye Luytkeerpol), en verbindt

voor de achterstallige rente dye Naldenkamp; waarna partijen elkander overdracht doen voor buren van Elp. — Met bezegeling door JOHAN HAKYNGE schulte te Borck.

Gegeven int jaer van ons Heren dusent vyf hondert ende XXX op sunte Vyctoers dach.

Oorspr. (Inv. N°. 113). **Met geschonden zegel in groene was.**

133. 1531, Mei 1.

De abdij te Assen verkoopt aan GELMER en JOHAN SCOMAKERSS, gebroeders, $^1/_2$ waar in Rolde opten Pol, onder voorbehoud eener erfpacht van 14 Groninger mudden rogge, waarvan ieder der broeders de helft zal opbrengen en waarvoor „dat gehele „Scomakers arve" mede verbonden zal zijn; waarna partijen elkander overdracht doen voor buren van Rolde. Met medebezegeling door den schulte COEP BROYLMAN.

Gegeven in den jaeren ons Heren duesent vijffhundert ene dertych op Meye.

Oorspr. (Inv. N°. 92). **De 2 zegels van 't convent en C. B. zijn verloren.**

134. 1534, Juni 9.

HINRICUS KRYTHE, pastoor te Norch, beoorkondt, als commissaris van den deken van Drenthe, de „waerheyt", op vordering van de abdij van Assen afgelegd door 9 buren van Wytten, ten bewijze dat dat Blyck ligt in de Wytter marke, broekland placht te wezen (doch dat die van Halen daarvan hooiland maakten) en in gebruik was bij de abdij van Assen (en bij den commandeur te Bunne). Met verklaring dat de eveneens gedaagde buren van Anrepe 3 weken beraad namen voor hun getuigenis.

Geschiet int jaer unses Heren dusent vyffhundert ende veer ende dartych up dach ende tyt vorscreven (yn der kercken to Assen ... up den Dynxedach na Bonyfacij martyrys).

Oorspr. (Inv. N°. 96). **Met onder een papieren ruit opgedrukt „signet" van H.K.**

135. 1534, Augustus 25.

BERENT VAN MUNSTER heer te Runenn en COENRAET DE VOS VAN STENWYCK verklaren —, als scheidslieden in het geschil tusschen de abdijen te Dycknynghe en te Assenn over een stuk broekland in Gelebroeck, tot nu toe in gebruik bij de meiers

van Haelenn, van Huysloe en van Ypganck, waardoor de abdij te Assen meende dat het haar eigendom was, — te hebben bepaald:

1. dat de meiers van beide abdijen en van REINOLT VAN DEN KLOESTER het broekland oostwaarts tot de Anreper marke, westwaarts tot de Weterynghe, noordwaarts tot Halresloet en zuidwaarts tot de Haeler marke, gezamenlijk zullen gebruiken, 't eerst zullen hooien en daarna beweiden;

2. dat alle geschillen hierover tusschen beide abdijen steeds aan hen zullen staan als scheidslieden, terwijl na overlijden van een hunner een opvolger voor hem door beide abdijen zal worden aangewezen;

3. dat de abdij te Dikninge —, die vroeger de grove en smalle tienden en 't recht van herberg had over den hof te Halen, — deze rechten niet meer zal kunnen doen gelden; waartegenover de abdij te Assen zich verbindt aan haar jaarlijks 8 Groninger mudden rogge op te brengen.

Int jaer unses Heren duesent vyffhunderth ende verendertych up Dynxedach nae Bartholomei.

Oorspr. (Inv. N°. 60). Met geschonden zegel van C. d. V. v. S. in groene was; dat van B. v. M. is verloren.

136. 1535, Maart 2.

JOHAN VAN PAEDTFFOERT en HEIJLE e. l. dragen over aan de abdij van Assen, als medegave voor hunne kinderen FIJGE en KATERINA, eene losrente van 10 gouden keurvorster guldens uit hun erf c.a. te Geethoeren in het kerspel van Vollenhoe, bewoond door JOHAN MOUWE, onder verband hunner goederen in het sticht van Vtrecht en het land van Gelre; met bepaling dat die kinderen hierdoor voldaan zullen zijn met betrekking tot de nalatenschap harer ouders, doch dat de abdij bij vooroverlijden van al hare broeders en zusters uit de nalatenschap der ouders zal ontvangen 200 gouden keurvorster Rijnsguldens. — Met medebezegeling door JOHAN's zwager JASSPER TEN HOLTE burgemeester der stad Zwolle.

Ghegeven in den jare [ons Heren] dusent vijffhondert vijffendertich des Dingesdaeges post Oculi.

Oorspr. (Inv. N°. 42). Met geschonden zegel van J. v. P. in groene was; dat van J. t. H. is verloren.

137. 1542, Mei 28; en Juni 17.

Reinolt van Bourmania drost te Coůorde en van 't land van Dreinthe oorkondt, met de etten op 't lotting dd. Pinksteren 1542 in 't geschil tusschen Henrick Krabben en 't convent van Assen namens zijne zuster Geze, de „proevene," door haar uit den vaderlijken boedel in 't convent in te brengen, te hebben bepaald op 100 oude schilden boven hetgeen Geze uit dien boedel vooraf mocht hebben genoten; „beholtlijkenn nochtanss „dess lantz breeff in syner macht ende van weerden tblijven."

Optenn lottinghe Pijnxterenn bijnnen Rolde anno etc. XLII gewijst als nabescrevenn .... anno etc. XLII den XVII[enten] dach der maendt Juny wthen ordelboicke geschrevenne.

Oorspr. (Inv. N°. 43). Het zegel van den drost is verloren.

138. 1542.

Johan en Steuen Pollinghe gebroeders vestigen voor buren in Rolde ten behoeve der abdij te Assen eene onlosbare rente van 10 mudden rogge op hunne goederen in de marke of het kerspel van Rolde, bepaaldelijk op Lůůen-arue, vroeger Debedynghe-arue genoemd, door hen van de abdij gekocht. Met bezegeling door Wyllem Hyddynck.

Ghegeven in den jare onses Heeren dusent vyffhondert ende XLII.

Oorspr. (Inv. N°. 93). Het zegel is verloren.

139. 1546.

De abdij te Assen neemt voor 200 Arens guldens Asgen ten Houe opnieuw aan tot „provener ende conventsman", mits hij „de poerten beyde verware"; met verklaring dat Asgen reeds in 1539 van wijlen de abdis Volkera Vlghers c.s deze „provene" had verkregen en aangenomen, blijkens een brief bezegeld door Koep Broeyls schulte te Rolde, terwijl hij zelf geen bewijsstuk had ontvangen.

Gegheven in den jare ons Heren dusent vijfhondert ende sessenveertich.

Oorspr. (Inv. N°. 15). Met fragment van het „ampts-seghel" der abdis in groene was.

140. 1546, September 29.

De abdij te Assen geeft voor 31 schapen aan Ludtger Segringhe

„ene stede unde provene in onse cloester", mits hij helpe „in „allen werken wes he doen kan"; terwijl hij voor eene latere gift van 12 Emder guldens 's middags een kroes bier uit den kelder mag halen [1]). Met medebezegeling door STEUEN BROYLS, schulte te Rolde.

Ghegheven int jaer ons Heren ducent vyfhundert ende sessenveertych op sunte Mychels dach.

Oorspr. (Inv. N°. 16). De 2 zegels van de abdis en S. B. zijn verloren.

141. 1549, Juli 6.

JOHAN VAN DEN PADEUOERDT draagt over aan de abdij te Assen, als medegave voor zijne zusters SOPHIA en KATHARINA VAN DEN PADEUOERT, eene losrente van 10 goudguldens uit $^1/_3$ in den Důůeler in het kerspel van Wije in de buurschap van Wijnuerdel, onder verband zijner goederen in het sticht van Vtrecht en het land van Gelre; onder bepaling dat zijne zusters hierdoor voldaan zullen zijn met betrekking tot de nalatenschap harer ouders.

Den seesten dach in Julio anno vijfthienhundert negen ind viertich.

Oorspr. (Inv. N°. 42). Met fragment van 't zegel in groene was

142. 1555, Mei 19.

De abdij te Assen geeft voor 117 Emder guldens min 10 stuivers aan HYNRYCK EGGYNGHE „ene stede ende provene in „onse cloester", mits hij „de poerten truwelijken verwaere," den armen uitdeele en helpe bij het bakken en brouwen Met medebezegeling door STEUEN BROEYLS, schulte te Rolde.

Ghegheven int jaer ons Heren ducent vyffhundert ende vijffenvychtych des Sondaeghes voer Assencionis.

Oorspr. (Inv. N°. 17). Met geschonden zegel van S. B. in groene was; dat van de abdis is verloren.

Oorspr. (Inv. N. 17). De 2 zegels zijn verloren.

143. 1556, Maart 30.

De abdij te Assen geeft voor 310 Emder guldens aan SEBASTYAEN TEKEHAER „ene stede unde ene ledyghe proevene in onse cloester"; „he sal hebben dat hwus ende den hof ten halven, als daer

---

[1]) Deze bijvoeging is, met eene verwijzing, later op het stuk gesteld.

„nement en woent mach he den hof alheel ghebrueken"; met bepaling dat de abdij geen aanspraken zal doen gelden op het „prinsipael" erfgoed te Ekehaer of erfgoederen elders of op hetgeen zijne broeders of broederskinderen van hem bezitten; terwijl daarentegen de onlosbare rente van 15 Emder guldens, der abdij bij bezegelden brief toegekend, ook voortaan door haar zal worden genoten. Met medebezegeling door STEUEN BROEYLS, schulte te Rolde.

Ghegheven in den jaere ons Heren ducent wyft[1])hundert en sessen ende wyftych des Maendaeghes nae Palmen.

Oorspr. (Inv. N°. 18). Met 2 zegels van de abdis (ambtszegel) en S. B. in groene was.

144. 1556, September 27.

EELTEKE ROLTEMANS abdis te Assen en de buren van Wijtten „verwilkoeren" verschillende bepalingen over het gebruik van den esch en de buurmarke, het onderhoud en den schonw der wegen en wateren in Geelebroeck en bij het dorp, het houden van een jaarlijkschen „dinghesdach" en het houden van beesten en schapen.

Ghegeven in den jaere ons Heren duijsent vijffhundert ende sessenvijfftich des Sondaeghes voer sunte Mijcheel.

Oorspr. (Inv. N°. 31). Het „amptszeegel" der abdis is verloren.

145. 1556, November 18.

De abdij te Assen geeft voor 160 Emder guldens aan IOHAN TER AERT „eene stede ende ene leghe proevene in onse cloester", terwijl hij vrij zal zijn in zijn werk voor de abdij; met bepaling dat JOHAN een bed medebrengen en zijne woning dakdicht houden moet en den halven hof mag gebruiken. Met medebezegeling door JOHAN TEN BERGHE, schulte te Vrees.

Ghegeven int jaer ons Heren ducent vyfhundert ende sessenvyftych des Wonsdaeghes voer suncte Elyzaebeth.

Oorspr. (Inv. N°. 19). Met zegel van J. t. B. in groene was; het „amtzeghel" der abdis is verloren.

146. 1558, Mei 15.

De abdij te Assen geeft voor 10 Emder guldens aan CLAES VAN WETSINGHE „orgaenist" „ene stede unde proevene in onse

[1]) In 't H.S. stond „wyftien", waarvan de laatste 2 letters zijn geraseerd.

„cloester", mits hij „dat orgel sal spoelen"; terwijl hij belooft „vredelick toe wesen mijt de broeders ende mit alle menschen, „geenderleij te dinck toe berichten, daer mij neet an en lecht".

Ghegeven in den jaere ons Heren dusent vijffhundert ende achtenvijfftich des Sondaeghes voer Assencionis Domini.

Oorspr. (Inv. N°. 20). Met geschouden „amtszegel" der abdis in groene was.

147. 1560, Januari 5.

De abdij te Assen geeft voor 16 Emder guldens aan HENRYCK VAN RUNE „ene provene ende stede in onse cloester", mits hij „de ossen sal hoeden mijt al dat daertoe hoert int bouhuus „toe doene." Met medebezegeling door STEUEN BROEILS schulte te Rolde.

Gegeven in den jaere ons Heren dusent vijffhondert ende LX op hijlge Dree Koeningen avent.

Oorspr. (Inv. N°. 21). Met fragment van het „amtsseegel" der abdis in groene was; dat van S. B. is verloren.

148. 1560, Januari 6.

De abdij te Assen geeft voor 400 Aer. guldens aan JOHAN BALLEN „een stede ende prove in onse cloester", mits hij „de „poerte sal wal verwaeren ... ook de armen mede toedene ... in „de bou mede-arbeiden ende alle butenwarck doen ..., ock syn „boerte mede backen ende brouwen". Met medebezegeling door STEUEN BROEIJLS schulte te Rolde.

Ghegeven in den jaere ons Heren dusent vijffhundert ende LX op hijlge Dree Koeninghen dach.

Oorspr. (Inv. N°. 22). Met 2 geschonden zegels van de abdis („amptssegel") en S. B. in groene was.

149. 1561, Februari 24.

De abdij te Assen geeft voor 400 Aerens guldens, door hare broeders HENRICK NESSYNGHE en AERENT NESSIJNGE in termijnen te betalen, aan HIJLLE NESSYNGE „eene stede unde proevene in „onse cloester", mits zij „den gaerden verwaere unde bearbeijde"; verder spinne, „in den bou mede-arbeijde" en helpe bakken; terwijl zij ook een bed met toebehooren moet medebrengen. Met bepaling dat bij haar overlijden binnen 's jaars hare „vrenden" haar bed en haar kasgeld, doch de abdij de 400 guldens zal

ontvangen. Met medebezegeling door STEUEN BROEIJLS, schulte te Rolde.

Ghegeven in den jaer ons Heren dusent vijffhondert unde LXI op sunte Mathijas dach.

Oorspr. (Inv. N°. 23). Met „amteszegel" der abdis en geschonden zegel van S. B. in groene was.

150. 1562, Augustus 21.

ENGELBERT VAN ENSSE drost te Couorden en van 't landschap Drenthe oorkondt, met de 24 etten op 't lotting d.d. 21 Augustus 1562 in het geschil tusschen de abdij van Assen en de buren van Hyken hunne overeenkomst d.d. 1463 (April 21) des Donderdaechs nae Paesche-acht dagen van waarde te hebben gewezen; — doch te hebben bepaald dat wat vóór 30 jaren is verkocht of aangegraven dit zal blijven, maar dat partijen van hetgeen binnen dien termijn is geschied elkander op den grondslag der overeenkomst verantwoording zullen doen.

Opte lottinge toe Anloe nae sunt Magnus den XXIen Augusti anno XV^c LXII gewesen.

Oorspr. (Inv. N°. 62). Met onderteekening van E. v. E.; zijn zegel is verloren.

151. 1563, Juni 8.

De abdij te Assen en GRETE HOÜIJNGHE met de kinderen van haren zoon gaan eene ruiling aan, waarbij de abdij verkrijgt het hooiland „dat Rack" tegen afstand van 2 stukken hooiland „de „Nye Weyde" en „de Trinenmaet", en maken bepalingen omtrent voorkoming van last door water en beesten en het verdrijven der laatsten. Met medebezegeling door STEÜEN BROYL, schulte te Rolde.

In den jaer ons Heren düsent vyffhündert unde dreuntsestich dem achten dach Junij.

Oorspr. (Inv. N°. 90). Met geschonden zegel van S. B. in groene was; het conventszegel is verloren.

152. 1565, Mei 1.

De abdij te Assen draagt over aan JOHAN BAEŮYNGE en KATRIJNE e.l. te Vrees en JOHAN en SIJCKE, zoons van wijlen TESE SCHEUEN alias SCHOEIJERS, een stuk veldland of een veldakker, waar nu „heet op wast" aan de westzijde van Schoenloe.

In den jaere ons Heren dusent vijffhondert unde vijventsestich op Meij dach.

Oorspr. (Inv. N°. 88). Met geschonden ambtszegel der abdis in roode was.

153. 1566, November 30.

De abdij te Assen geeft voor 100 Emder guldens aan JOHAN TIJIES alias GREWYNCH „en stede ende proeven... yn onse „closter", mits hij „sal upsicht hebben up de schapen... ock... „backen ende brouwen sin bort... ende wes he doen kan yn „den bouwe"; met bepaling dat hij een bed medebrenge en in het schapenschot der abdij (doch op eigen kosten) 8 schapen voor zich zelven mag houden. Met medebezegeling door STEUEN BROILS schulte te Rolde.

Gegeven yn dem yar unses Heren duijsent vyffhondert unde sesensestich up sunte Andres dach.

Oorspr. (Inv. N°. 24). De 2 zegels van de abdis en S. B. zijn verloren.

154. 1567, Maart 15.

De ambtman en de 8 gezworenen van het gericht van Selwart wijzen, — in het geschil tusschen de abdij te Assen en den „pater ten Hoerne", over diens weigering 1 vat boter op te brengen over het afgeloopen jaar, — dat de pater het opbrengen jarenlang van een vat boter door zijn klooster aan de abdij erkend heeft; dat zijne stukken niet aantoonen den afkoop dezer verplichting; dat het klooster dus tot het verder betalen dezer rente gehouden is. — Met vermelding dat de ambtman (WOLTER SCHATTER) gezegeld heeft, omdat geen appel was gegaan.

Gegeven int jaer onses Heren dusent vyffhondert soven unde tsestich den vyfthynden dach des maents Martij.

Oorspr. (Inv. N°. 100). Met geschonden zegel in groene was.

155. 1570, April 9.

De abdij te Assen geeft voor 22 Emder guldens aan ALBERT JANSSEN „een stede ende proeven yn onse cloester", mits hij „dije sump ofte swynhuijs, mijt alle dye ampten dye daerthoe „hoeren" verzorge. Met medebezegeling door STEUEN BROEYLS schulte te Rolde.

Actum ynt yaer ons Heren dusent vijff hondert tsoeve[ntich] XIIII daghen nha Paeschen.

Oorspr. (Inv. N°. 25). De 2 zegels van de abdis („amptszeeghell") en S. B. zijn verloren.

156. 1570, Mei 21.

Broeder JOHANNES, abt van Merimundus der Cistercienser orde [1]) in de diocese der Lingones, commissaris van het kapittel-generaal dier orde en vicaris-generaal van den cardinaal-abt van Cistercium, — bij zijn bezoek aan 't Cistercienser St. Maria-klooster in Assen in de diocese van Gronninghen bevonden hebbende, dat dit klooster in zeer armoedigen toestand verkeert, doordat de vorige abdissen onroerende goederen en inkomsten hebben vervreemd of voor lange jaren verhuurd ten prejudicie der orde, ten nadeele van 't klooster, in strijd met de heilige decreten en diffinities van de kapittels-generaal der orde en met verwaarloozing der verplichte plechtigheden, bepaaldelijk bij den verkoop van eenige morgens land in Mastebroeck aan ROBERTUS TER BEECK, 's konings ontvanger in Zallant, — verklaart dezen verkoop nietig, draagt der abdis op de gebreken van dit contract en die der anderen door alle middelen van rechte openbaar te maken, te zorgen dat die overeenkomsten nietig verklaard worden en te beweren dat het conventszegel „furtive" aan het contract was bevestigd, vooral omdat niet het geheele convent daarbij tegenwoordig was; ontlast haar en het convent van den eed en de belofte ten dezen gedaan; en verzoekt intusschen zeer rechtvaardige rechters zulke gebreken te bestraffen, omdat anders de kloostergoederen vervallen.

Datum in monasterio de Clarecampo sub oppositione constra-sigille nostri et signi manualis nostri subscriptione, die vicesima prima mensis Maij, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo.

Oorspr. (Inv. N°. 109). Met onderteekening en onder een papieren ruit opgedrukt zegel van abt JOHANNES.

---

[1]) De abt van Morimond was in 1570 in deze streken ter visitatie der Cistercienser kloosters. In 't laatst van April bezocht hij de St. Servaas-abdij te Utrecht (zie J. J. DODT, Archief voor kerkel. en wereldsche geschiedenis, inzonderheid van Utrecht, deel II blz. 287 en 288 N°. 20).

157. 1570, Mei 26.

De abdij te Assen geeft voor eene rente van 50 daalders aan JOHAN VAN EMMEN „en stede ende proven in unse closter" en deelname in „alle ghuede warken", mits hij „dat schohuis sal „annemen tbedenen", gelijk wijlen HILLEBRANT te voren deed, op de in de acte beschreven wijze. Met medebezegeling door STEUEN BROYLS, schulte te Rolde.

Gegheven in dem jaer uns Heren duyssent vyffhundert ende soventich dem sessentwintichsten Maiy.

Oorspr. (Inv. N°. 26). De 2 zegels van de abdis („amptszegel") en S. B. zijn verloren.

158. 1575, Juni 24.

De abdij te Assen geeft voor 250 daalders aan JOHAN ALBERTS alias SCHEPER levenslang „een stede unnd een vrie ledighe proven „in unse cloester" op de in de acte beschreven wijze. Met medebezegeling door STEUEN BROILS schulte te Rolde.

Ghegevenn yn den jaer uns Heren dusent vyffhundert vyffuntsoventich op S. Joannis dach.

Oorspr. (Inv. N°. 27). De 2 zegels van de abdis en S. B. zijn verloren.

159. 1580, October 27.

De abdij te Assenn verpacht met toestemming van den abt te Ædwert, „onsen pater abt und visitator" voor 12 jaar aan GEERDT ARENTS en ALIJT e.l. een „heerdeken" land voor de Ahepoorte te Groningen, tusschen den Hoernsschen dijck en dat Kranenlandt, ten zuiden van die Drentssche laene, nu in gebruik bij LUBBERT JANS, voor eene som van 465 daalders, die eerst geheel moet zijn terugbetaald, voordat de abdij de beschikking herkrijgt; terwijl bovendien aan GEERDT het recht van vòorkoop en vòorhuur wordt toegekend.

Gegeven in den jaere onses Heren duisent vijffhondert tachtentich den soeven ende twintichsten dach Octobris.

Oorspr. (Inv. N°. 67). Met fragment van 't conventszegel in groene was.

160. 1591, Maart 2.

MARGHARETHE VAN EEIJRTHEN, abdis te Assen, geeft kwijting aan JAN LANDT en JACOB e. l te Peijs voor 25 daalders, waarvoor

zij 5 jaren lang zullen mogen gebruiken een stuk land de Henloep, gelegen achter Drincken Buis aan het Peiser deep en vroeger behoorende bij het erf te Ree; met bepaling dat de abdij vrij zal zijn in de beschikking over dat land, wanneer zij na het verstrijken van den termijn het geld teruggegeven heeft.

Actum anno enentnegentich den tweeden Martij.

Oorspr. (Inv. N°. 76) op papier.

INDICES.

INDICES [1]).

I. Index van persoonsnamen, gerangschikt naar de voornamen.

[1]) Vergelijk het hieromtrent opgemerkte in mijn Inventaris van het archief der abdij te Dikninge.

[1]) J. t. B. vader en zoon.

[1]) Tevens deken van Drente.

[1] R. v. d. C. ther Hauerhorst.

---

2. Index van persoonsnamen, gerangschikt naar de achternamen.

---

[1]). R. v. d. C. ther Hauerhorst.

[1]) J. t. B. vader en zoon.

3. Index van titularissen.

1444, Henrick Baroldes, Otto Klant, Gosen ten Graue, Ludeken Euerd Wigboldessoen (R. 54).
1448, Hinric Baroldes, Otto Klant, Hinric Kater, Albert Jarghes (R. 57).
1453, Folkeer Marissinge, Henrick Baroldes, Otto Clant, Gosen van Dulck (R. 60).
1454, Henrick Kater, Gosen van den Graue, Clawes van Banlo, Euert Hubbeldinge (R. 64).
1456, Henrick Baroldes, Otto Clant, Otto ter Hanzow, Gosen van Dulk (R. 65).
1460, Henrick Baroldes, Otto ter Hanzow, Gosen van Dulck, Johan Rengers van den Poste (R. 72).
1465, Johan Potter, Wigbolt Lewe, Johan Tedema, Rolof Huginge (R. 82).
1474, Goosen van Dulk, Johan Rengers van den Poste, Alert Clant, Sweder Kater (R. 89).
1490, Sweder Kater, Herman Potter, Coppyn Jarghes, Rolef Mepsche (R. 106).
1498, Garmet Allema, Coppyn Jarges, Hermen Lewe, Johan Scaffer (R. 113).
1501, Hermen Lewe, Johan Scaffer, Ludeken Hoerneken, Coerd Conrades (R. 117).
1504, Hermen Lewe, Ludeken Hoerneken, Coerd Conrades, Johan Thedema (R. 120).

2. *Zwolle:*

1535, Jassper ten Holte (R.136).

BURGGRAVEN.

1. *Coevorden:*

1276, Hinricus de Borclo, *ridder* (R. 2).

DEKENS.

1. *Drente:*

1303, Pelegrimus de Wllenho (R. 9).
1315, Wicherus (R. 11).
1321, Fredericus (R. 12).
1335, Rodolphus (R. 18).
1360, Marcelius (R. 25).
1439, Wilhelmus Jolinge (R. 46).
1460, Adolphus Lichtuoet (R. 73, 74).
1475, Bernardus ther Maet (R. 90).
1500, Euerhardus de Kralen (R. 114).

2. *Steenwijk (St. Clemens-kerk):*

1303, Wicherus (R. 9).

3. *Utrecht (St. Pieters-kerk):*

1304, Ghyselbertus (R. 10).

DROSTEN.

1. *Drente en Coevorden:*

1523—1536, Johan van Selbach (bladz. 18 noot).
1542, Reinolt van Bourmania (R. 137).
1560, Engelbert van Ensse (R. 150).

GRAVEN.

1. *Bentheim:*

1259, Otto (R. 1).
1321, Johannes (I. 28, R. 15).

HEERREN.

1. *Coevorden:*
1382, Reynolt (I. 104, R. 30).

2. *Ruinen:*
1500, Henrick van Munster (R. 116).
1516—1534, Bernt van Munster (R. 128, 135).

HOVELINGEN.

1. (*Stedum?*):
1484, Dutmer Renghers (R. 100).

KANUNNIKEN.

1. *Steenwijk (St. Clemens-kerk):*
1303, Philippus (R. 9).

KERKVOOGDEN.

1. *Anlo:*
1496, Henric Houinge, Boele Hoeuinge, Harmen Hunt, Johannes Hueringe (R. 112).

COMMANDEURS DER DUITSCHE ORDE.

1. *Bunne:*
1436—1459, Peter ten Velde (R. 44, 70).
1487, Wolter van Ouerhagen (R. 103).

KOSTERS.

1. *Borger:*
1431, Wilhelmus Sporck (R. 42).

2. *Emmen:*
1431, Jacobus Benynge (R. 42).

3. *Rolde:*
1357, Diderich Diderixzone Maes (R. 22).
1463, Johannes Pigge (R. 81).

4. *Vries:*
1479, Johannes Alberti (R. 93).

5. *Zweelo:*
1431, Alardus Buninge (R. 42).

LANDCOMMANDEURS DER DUITSCHE ORDE.

1. *Balie van Utrecht:*
1436, Herman van Keppell (R. 44).
1458—1462, Johan van Haefften (R. 69, 80).
1484, Johan van Drongelen (R. 103).

NONNEN.

1. *Assen:*
1287—1301, Margareta *dochter van* Henricus de Elethe, (I. 32, R. 3, 7).
1416—1443, Herbrant, *dochter van* Reynolt van Steenwijc *alias* de Voss (*dochter van* Reynolt de Vos), (I. 33, 35, R. 37, 50).
1429, Eze *en* Lyze van Tricht (I. 115, R. 40).
1430—1443, Mechtilt, *dochter van* Reynolt van Steenwic *alias* de Vos (M. van Putten, M. van Steenwick, M. *dochter van* Reynolt de Vos) (I. 34, 35, R. 41, 45, 49, 50).
1446—1458, Grete Hubbeldinge (I. 36, R. 55, 68).
1452, Nese, *suster van* Beernt Hubbeldinge Roelffszoen ten Diephoern *alias* ten Poste, (I. 37, R. 59).
1453, Ghese Piggen (I. 111, R. 62).
1453—1454, Gheze Hubbeldinge (I. 38, R. 60, 64).

1484, Johan Hooffman (I. 45, R. 101).
1484—1501, Alijt, *dochter van* Coppyn Jarichs (A. Jarghs), (I. 39, R. 98, 102, 118).
1492, Johanna van Wytman (I. 46, R. 107)..
1493, Elizabeth Maurisse (I. 47, R. 109).
1502, Beerte, *dochter van* Henrick die Voss, (I. 40, R. 119).
1504, Gertrud ten Nůell (I. 49, R. 121).
1508, Beerte, *zuster van* Mr. Johan van den Velde, (I. 50 noot, R. 123).
1514—(c. 1528 ?), Hebbele (*zuster van* Hynrick) ter Bruggen, (I. 51, bladz. 18 noot).
1524, Wilhem, *dochter van* Herman van den Cloister (I. 41, R. 130).
1535--1549, Fijge *en* Katerina, *dochters van* Johan van Paedtffoert *en zuster van* Johan van den Padeuoerdt (I. 42, R. 136, 141).
1542, Geze, *zuster van* Henrick Krabben, (I. 43, R. 137).

ONTVANGERS.

1. *Salland (van 's konings zijde):*
1570, Robertus ter Beeck (I. 109, R. 156).

PASTOORS.

1. *Anlo:*
1460, Adolphus Lichtuoet (R. 73, 74).
1479, Remboldus Snekis (R. 93).
2. *Baflo:*
1508, Jacobus Balcke (R. 123).
3. *Beilen:*
1500, Bernardus Assenis (R. 116).
4. *Diever:*
1475, Bernadus ther Maet (R. 90).
5. *Dwingelo:*
1479, Stephanus ther Maet (R. 94).
6. *Eelde:*
1334—1341, Henricus (R. 16, 20, 21).
7. *Groningen (A-kerk):*
1341, Johannes Swanekens (R. 20).
8. *Groningen (St. Martini-kerk):*
1508—1516, Wilhelmus Frederici (R. 123, 127).
9. *Groningen (St. Walburgs-kerk):*
1516, Euerhardus Jarges (R. 127).
10. *Middelstum:*
1508, Doko Groeüinck (R. 123).
11. *Norch:*
1534, Hinricus Krythe (R. 134).
12. *Odoorn:*
1431, Johannes Custos de Dalen (R. 42, 43).
1466, *wijlen* Johan *voornoemd* (I. 85, R. 84).
13. *Ranum:*
1495, Vlfert to Oldenhoue (R. 111).
14. *Rolde:*
begin 14de eeuw, Fredericus de An[cen] (bladz. 37 noot),
1315—1321, Fredericus (R. 11, 12).

1357 à 1360, Alef van Ansen (R. 22, blz. 50 noot),
1374, Aleph (R. 28).
1500, Rodolphus ten Hoeñe (R. 116).

15. *Ruinen:*

1500, Iohan van Voerst (R. 116).

16. *Sleen:*

1460, *wijlen* Johan Houynghe (I. 10, R. 77).

17. *Vollenhove:*

1335, Rodolphus (R. 18).

18. *Vries:*

1315, Wicherus (R. 11).

19. *Warfum:*

1508, *wijlen* Mr. Johan van den Velde (I. 50, R. 123).

20. *Zuidlaren:*

1360—1374, Marcelius (R. 25, 28).
1439, Wilhelmus Jolinge (R. 46).

21. *Zweelo:*

1335—1339, Gherardus (R. 18, 19).

PAUSEN.

1321, Johannes XXII (I. 28, R. 13—15).
1431, Eugenius IV (R. 42).
1475, Sixtus IV (R. 90).
1493, Alexander VI (R. 109).
1460, *wijlen* Alexander IV (R. 76).
1460, *wijlen* Clemens VI (R. 76).
1460, *wijlen* Pius II (R. 76).
1475, *wijlen* Alexander (R. 90).
1475, *wijlen* Anastasius (R. 90).
1475, *wijlen* Eugenius (R. 90).

PRIESTERS.

1. *Eelde:*

1341—1360, Henricus *gezegd* to Weste (I. 8, R. 20, 24, 25).

2. *Groningen:*

1412, Johannes Wolters (I. 100, R. 34).

PROOSTEN.

1. *Utrecht (St. Pieters-kerk):*

1304, Ffredericus de Zyrkes (R. 10).

PROVENIER(STER)S.

1. *Assen:*

1460, Wyllem Byzuden (I. 52, R. 71, 75).
1484, *heer* Johan van Borck (I. 53, R. 97)?
1500, Gerhardus Egginge (I. 14, R. 114)?
1546, Asgen ten Houe (I. 15, R. 139).
1546, Ludtger Segringhe (I. 16, R. 140).
1555, Hynryck Eggynghe (I. 17, R. 142).
1556, Sebastyaen tEkehaer (I. 18, R. 143).
1556, Iohan ter Aert (I. 19, R. 145).
1558, Claes van Wetsinghe (I. 20, R. 146).
1560, Henryck van Rune (I. 21, R. 147).
1560, Johan Ballen (I. 22, 54 noot, R. 148).
1561, Hijlle Nessynge (I. 23, R. 149).
1566, Johan Tijies *alias* Grewynch (I. 24, R. 153).

1570, Albert Janssen (I. 25, R. 155).
1570, Johan van Emmen (I. 26, R. 157).
1575, Johan Alberts *alias* Scheper (I. 27, R. 158).

„Raedman" 's.

1. *Groningen:*

1453, Ludiken Wibboldes Euerdeszoen (R. 61).

Rentmeesters.

1. *Groningen:*

1526 à 1531, Johan van Metelen (bladz. 18 noot).
1532, Lambert Amelens (bladz. 18 noot).

Schepenen.

1. *Zwolle:*

1492, Henrick van den Water *en* Beerndt van Ittersum (R. 107).

Scholasters.

1. *Deventer:*

1369, Bernt Heyhinck (R. 27).

Schulten.

1. *Drente:*

1276—1287, Hinricus de Elethe (R. 2, 3).

1303, Rotgherus de Elede (R. 9).

2. *Groningen:*

1367, Hinricus de Ponte (R. 26).

3. *Norch:*

1480, Bartolt Knasse (R. 95).

4. *Rolde:*

1469, Johan Hiddinge (R. 87).
1546, Koep Broeyls (R. 139).
1546--1575, Steuen Broyls (R. 140, 142, 143, 147—149, 151, 153, 155, 157, 158).

5. *Ruinen:*

1516, Henrick Piggen (R. 128).

6. *Selwerd:*

1412, Gheert ter Maed (R. 34).

7. *Vries:*

1556, Johan ten Berghe (R. 145).

8. *Westerbork:*

1530, Johan Hakynge (R. 132).

Vicarissen.

1. *Dwingelo:*

1500, Euerhardus de Kralen (R. 114).

2. *Groningen (St. Michaels-altaar in de St. Martini- en St. Walburgs-kerken):*

1516, Mr. Odgerus Pürmer (I. 65, R. 127).

3. *Ruinen:*

1500, Johan Arentsoen (R. 116).

Vice-cureiten.

1. *Rolde:*

1403, Bertold (R. 32).

4. Index van plaatsnamen

[1]) Ook marke van G. in de buurschap van Schoonlo.
[2]) Marke van G. en Schoonlo.

[1]) S. in de marke van Grollo.
[2]) Buren van S. en marke van Grollo en S.

BLADWIJZER.

3 2044 036 349 041

